

Politechnika Gdańska

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

Jubileuszowa księga absolwentów

1945-2005

Gdańsk 2005

Politechnika Gdańska

Wydział
Elektrotechniki i Automatyki

Jubileuszowa księga absolwentów
1945–2005

Gdańsk 2005

Wydział Elektrotechniki i Automatyki
Politechniki Gdańskiej
ul. G. Narutowicza 11/12, 80-952 Gdańsk
E-mail: dziekanat@ely.pg.gda.pl

Dziekan Wydziału
Prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, prof. nadzw. PG

*Komitet Obchodów Jubileuszowych
Wydziału Elektrotechniki i Automatyki
1904 – 1945 – 2004/2005*

Dr hab. inż. Ryszard Roskosz, prof. nadzw. PG – przewodniczący
Dr inż. Dariusz Świsulski – sekretarz
Prof. dr hab. inż. Andrzej J. Grono, prof. nadzw. PG – członek
Prof. dr hab. inż. Andrzej Wolny, prof. nadzw. PG – członek

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Dobór tematyki książki oraz redakcja
Prof. dr hab. inż. Andrzej J. Grono, prof. nadzw. PG

Projekt okładki
mgr Ewa Niziołekiewicz

Zdjęcia nieoznaczone autorsko
Autorzy tekstów i zbiory prywatne

Korekta językowa
mgr Hanna Kościelecka

Skład komputerowy
inż. Maciej Kozyra

© Copyright by
Wydział Elektrotechniki i Automatyki
Politechniki Gdańskiej

Gdańsk 2005

Drukarnia „WiB”

ISBN 83-911669-4-5

Spis treści

Od Redaktora (<i>Andrzej J. Grono</i>).....	5
Słowo wstępne JM Rektora (<i>Janusz Rachoń</i>).....	9
Słowo wstępne Dziekana (<i>Paweł Zimny</i>).....	11
Prorektorzy Politechniki Gdańskiej kadencji 2002–2005.....	12
Wystąpienie JM Rektora podczas uroczystej inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 na Politechnice Gdańskiej 6 października 2004 roku – <i>Janusz Rachoń</i>	13
Rektorzy i prorektorzy Politechniki Gdańskiej w latach 1945–2005.....	31
Z albumu Alma Mater.....	36
Wydział Elektrotechniki i Automatyki – <i>Paweł Zimny</i>	44
Rys historyczny.....	44
Dziekani i prodziekani Wydziału w latach 1945–2005.....	47
Prodziekani Wydziału kadencji 2002–2005.....	52
Działalność dydaktyczna.....	53
Działalność naukowo-badawcza i współpraca międzynarodowa.....	54
Schemat organizacyjny Wydziału.....	57
Kierownictwo Wydziału.....	58
Rada Wydziału.....	58
Charakterystyka jednostek organizacyjnych.....	59
Katedra Automatyki – <i>Zbigniew Kowalski</i>	60
Katedra Elektroenergetyki – <i>Ryszard Zajczyk</i>	68
Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki – <i>Paweł Zimny</i>	78
Katedra Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych – <i>Piotr J. Chrzan</i>	83
Katedra Miernictwa Elektrycznego – <i>Ryszard Roskosz</i>	89
Katedra Trakcji Elektrycznej – <i>Krzysztof Karwowski</i>	96
Katedra Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych – <i>Andrzej Wolny</i>	102
Ośrodek Doświadczalny – <i>Andrzej Ogonowski</i>	109
Dendrogram Wydziału (oprac. <i>Edward Musiał</i>).....	114
Detale architektoniczne i ich symbolika w gmachu im. Prof. K. Kopeckiego – <i>Maria Bigoś-Bojarska, Aleksander Piwek</i>	118
Moje pół wieku na Wydziale – <i>Jacek Marecki</i>	139
Życie studenckie – <i>Marek Biziuk</i>	160
Absolwenci Wydziału	
Studia dzienne (1946–2005).....	181
Studia wieczorowe (1960–1992).....	239
Studia zaoczne (1989–2005).....	255
Stopnie doktora uzyskane na Wydziale (1950–2005).....	262
Stopnie doktora habilitowanego uzyskane na Wydziale (1966–2004).....	270

O swej uczelni się nie zapomina – <i>Edmund Dombrzalski</i>	272
Przemijanie – <i>Andrzej J. Grono</i>	281
Zapiski z minionych lat – <i>Jerzy Gumiński</i>	287
Matematycy Politechniki Gdańskiej – <i>Henryk Samplawski</i>	290
Jak szybko lecą lata, jak szybko mija czas... – <i>Jerzy Sawicki</i>	294
Wrażenia współczesnego studenta Wydziału – <i>Tomasz Skalik</i>	299
Wspomnienia z młodości – <i>Andrzej Skiba</i>	300
Technika jest najważniejsza, ale to nie wszystko – <i>Piotr Stolz</i>	302
Moje studia i praca na Politechnice Gdańskiej – <i>Eugeniusz Zawalich</i>	311
Z naszego albumu.....	323

Od Redaktora

W 2005 roku mija 60 lat od powstania Politechniki Gdańskiej jako polskiej państwowej szkoły akademickiej. Ten wspaniały jubileusz obchodzi również Wydział Elektrotechniki i Automatyki (dawniej Elektryczny), gdyż od początku powołania Politechniki Gdańskiej jako polskiej uczelni zawsze był w jej strukturach i stanowił ich ważne ogniwo. Nasze wydanie jubileuszowej książki absolwentów stanowi jedno z licznych wydarzeń związanych z tą rocznicą. Przygotowując je, zakładano, że książka zawierać będzie nie tylko wykaz wszystkich absolwentów Wydziału po 1945 roku, ale też dodatkowe informacje, które mogą być ciekawe i użyteczne dla dawnych studentów naszego Wydziału.

Księgę rozpoczyna przedmowa JM Rektora Politechniki Gdańskiej prof. dr. hab. inż. Janusza Rachonia oraz przedmowa Dziekana Wydziału Elektrotechniki i Automatyki prof. dr. hab. inż. Pawła Zimnego. Następnie zamieszczono wystąpienie JM Rektora podczas uroczystej inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 na Politechnice Gdańskiej. Zorganizowano ją 6 października 2004 roku w siedzibie Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, dokąd licznie przybyli zaproszeni goście z Prezydentem RP Aleksandrem Kwaśniewskim na czele, sprawującym patronat nad obchodami jubileuszowymi.

Po ogólnej prezentacji Wydziału przez Dziekana oraz ukazaniu rysu historycznego i działalności poszczególnych katedr i Ośrodka Doświadczalnego przez ich kierowników przedstawiono dendrogram opracowany przez dr. inż. Edwarda Musiała. Dzięki temu Czytelnik łatwiej odnajdzie się w tym, co minęło, i w wydarzeniach, których był bezpośrednim świadkiem, a może niekiedy i współtwórcą, bo minione czasy do spokojnych nie należały. Książka nie ma charakteru opisu historycznego. Czytelników zainteresowanych tą tematyką zarówno w odniesieniu do Wydziału, jak i uczelni, a także euroatlantyckiej tradycji akademickiej odsyłam do książki wydanej w 2004 roku, rozprawdanej przez Wydział Elektrotechniki i Automatyki.

Zapewne wielu naszych absolwentów podczas studiów nigdy uważnie nie spoglądało na gmach, w którym przyszło im spędzić znaczną część swojej młodości. To dla nich włączono do tej książki opis piękna tej budowli. Powstał on dzięki wielkiemu zaangażowaniu mgr Marii Bigoś-Bojarskiej, konserwatora dzieł sztuki, zastępcy dyrektora ds. ochrony dziedzictwa kulturowego Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, oraz dr. inż. arch. Aleksandra Piwka, znawcy historii i konserwacji zabytków z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej.

Książka, adresowana głównie do absolwentów, nawiązuje do wydarzeń, których opisy mogą być dla nich interesujące, i jest utrzymana w lżejszym, wspomnieniowym stylu. Dlatego zamieszczono w niej opracowanie przygotowane przez prof. zw. dr. hab. inż. Jacka Mareckiego, członka rzeczywistego Polskiej Akademii Nauk. Autor, wspominając znane licznym absolwentom Osoby związane z naszym Wydziałem, snuje opowieść o Wydziale, jaki ocalał w pamięci Seniora – Jego miejscu studiów i naukowej działalności.

Chcąc przywołać dobre wspomnienia lat młodości spędzonych w murach uczelni, włączono do książki zwarty opis życia studenckiego. Autorem tego rozdziału jest prof. dr hab. inż. Marek Biziuk z Wydziału Chemicznego, pasjonat i doskonały znawca tej tematyki.

Głównym celem tej pracy jest przedstawienie wykazu wszystkich absolwentów Wydziału, poczynając od pierwszych absolwentów powojennych z 1946 roku, a skończywszy na tych, którzy do chwili oddania książki do druku obronili prace dyplomowe (luty 2005 roku). Wykaz sporządzono na podstawie rejestru dyplomantów z lat 1946–1954 oraz ksiąg dyplomów prowadzonych od 1954 roku, istniejących jedynie w formie rękopisów. Przetwarzanie tego tekstu mogło być powodem pomyłek w nazwiskach. Pełna lista absolwentów z lat 1946–2003 była wyłożona na stronie domowej Wydziału (www.ely.pg.gda.pl) z prośbą o zgłaszanie ewentualnych sprostowań. Na podstawie nadesłanej korespondencji dokonano kilku korekt. Przeprowadzono dalszą, drobiazgową weryfikację sporządzonego wykazu nazwisk absolwentów. W tym miejscu serdeczne podziękowanie należy złożyć Pani mgr Nadziei Kostyk. Mamy jednak świadomość, że nie wszystko zdołano rozpoznać poprawnie. Osoby dotknięte ewentualnymi zniekształceniami nazwisk z góry przepraszamy, prosząc o wyrozumiałość i wybaczenie, a jednocześnie – w trosce o dalsze korekty i rzetelność spisu na przyszłość – prosimy o zgłaszanie do wydawcy książki niezbędnych korekt.

Oprócz spisu absolwentów w pracy zamieszczono również wykaz osób, którym Rada naszego Wydziału nadała stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie naukowej „elektrotechnika”, a w okresie późniejszym, po uzyskaniu uprawnień – także i w dyscyplinie naukowej „automatyka i robotyka”. Za tym wykazem zamieszczono spis osób, którym Rada Wydziału nadała – zatwierdzony przez powołane do tego organa państwowe – stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie naukowej „elektrotechnika”.

Do książki włączono również wspomnienia osób, które zetknęły się z Wydziałem czy to podczas studiów, czy też podczas pracy zawodowej. Uczyniono to, chcąc ożywić wspomnienie pięknych chwil młodości spędzonych w murach macierzystej Alma Mater.

Wszystkim Autorom tekstów zamieszczonych w tej księdze winien jestem ogromną wdzięczność i serdeczne podziękowanie za bezinteresowny trud włożony w jej powstanie, za miłą współpracę i pełną gotowość do wszelkich udoskonaleń, bo – jak wiadomo – każde dzieło nigdy nie jest takie, aby nie mogło być lepsze. Współpracę z Państwem zawsze będę wspominał jako wspaniałą przygodę.

Słowa podziękowania kieruję także do Pana prof. dr. hab. inż. Janusza Rachonia, Rektora Politechniki Gdańskiej, za to, że zechciał zaszczyścić naszą książkę przedmową i swoim wystąpieniem oraz wspierał nas w tych pracach. Trzeba dodać, że inicjatorem wydania tej książki (a także i poprzedniej) jest dr hab. inż. Ryszard Roskosz, przewodniczący Komitetu Obchodów Jubileuszowych na Wydziale. To Jemu należą się słowa uznania i podziękowania za trafny pomysł i bezpośrednie wsparcie dokumentacyjne podczas realizacji tego dużego przedsięwzięcia.

Szanownym Czytelnikom i Absolwentom życzę przyjemnej lektury i miłych chwil powrotu myślami do dawnych przeżyć – jak sądzę – przyjemnych, które oprócz wiedzy, umiejętności i bogactwa duchowego (czyli *BYĆ*) zapewniły Państwu także i pewien dostatek materialny (czyli *MIEĆ*). Uprzejmie proszę o nadsyłanie na adres wydawcy wszelkich uwag merytorycznych i sprostowań, które mogą posłużyć doskonaleniu ewentualnych dalszych opracowań tego rodzaju.

Gdańsk, luty 2005 roku

Andrzej J. Grono

JM Rektor Politechniki Gdańskiej
prof. dr hab. inż. Janusz Rachoń, prof. zw. PG

Fot. Tadeusz Chmielowiec

Słowo wstępne JM Rektora

Dzisiejsze pokolenie ludzi młodych, rozpoczynających dorosłe życie w tym tak bardzo burzliwym okresie przemian politycznych, społecznych i gospodarczych przełomu wieków, nie zawsze ma czas, aby zastanowić się, skąd przyszliśmy i jakie są nasze historyczne korzenie. Uczelnia wyższa to nie tylko mury i budynki, ale to przede wszystkim ludzie, którzy codzienną twórczą pracą budują prawdziwy prestiż i tworzą wizerunek swojej Alma Mater.

Politechnikę Gdańską po zniszczeniach wojennych budowali profesorowie i inżynierowie przybyli ze Lwowa, Wilna i Warszawy oraz grupa inżynierów, absolwentów politechniki Wolnego Miasta Gdańska. Nie sposób tutaj wymienić z imienia i nazwiska wszystkich, którzy w latach 1945–1950 tworzyli laboratoria, katedry i wydziały. To ta sama grupa profesorów, która wraz ze swoimi zespołami naukowymi budowała polski przemysł stoczniowy, chemiczny, farmaceutyczny, spożywczy, elektrotechniczny i elektroniczny, energetykę i transport.

Szczególny prestiż, jakim się cieszy dzisiaj nasza Alma Mater, zawdzięczamy wysiłkowi, sumiennej pracy oraz sukcesom wszystkich pracowników wielu pokoleń profesorów i studentów Politechniki Gdańskiej, tym którzy pracowali na to przez wiele lat, m.in. społeczności akademickiej Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, a wcześniej Wydziału Elektrycznego.

W tym miejscu z okazji jubileuszu 60-lecia Politechniki Gdańskiej pragnę bardzo serdecznie podziękować wszystkim pracownikom, studentom i absolwentom Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, jak również Wydziału Elektrycznego za wysiłek i ciężką pracę, dzięki którym Politechnika Gdańska postrzegana jest dzisiaj jako nowoczesny europejski uniwersytet techniczny i potężny oraz odpowiedzialny ośrodek opiniotwórczy.

Prof. dr hab. inż. Janusz Rachoń
Rektor Politechniki Gdańskiej

Dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki
prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, prof. nadzw. PG

Fot. Jan Włodarski

Słowo wstępne Dziekana

W roku 2005 mija 60 rocznica powołania Politechniki Gdańskiej. Wśród utworzonych wtedy wydziałów był również Wydział Elektryczny. Jego tradycje obecnie kontynuuje Wydział Elektrotechniki i Automatyki.

Wraz z przyjaciółmi absolwentami tego wydziału postanowiliśmy uczcić tę rocznicę wydaniem książki, w której znajdują się wszyscy absolwenci naszego Wydziału. Uważaliśmy, że jednym z kamieni węgielnych pod renomowany Wydział jest tradycja tworzona przez jego absolwentów. Naszym zamysłem było zebranie nie tylko nazwisk wszystkich absolwentów, ale również ich wspomnień o studiach i życiu studenckim, by zachowały się dla przyszłych pokoleń. Mam nadzieję, że ta książka zapoczątkuje dobry obyczaj gromadzenia wspomnień o naszym Wydziale, jego pracownikach i absolwentach.

Dziękuję tym wszystkim, którzy zechcieli się z nami, czytelnikami tej książki, podzielić swymi wspomnieniami.

Sz szczególnie gorąco chciałbym podziękować prof. Andrzejowi Grono, który wziął na siebie trud redakcji tego opracowania i mimo wielu przeciwności losu doprowadził dzieło do finału. Mam nadzieję, że mogę w imieniu wszystkich absolwentów gorąco podziękować Panu Profesorowi.

prof. dr hab. inż. Paweł Zimny

Dziekan Wydziału
Elektrotechniki i Automatyki

Prorektorzy Politechniki Gdańskiej kadencji 2002–2005

Prof. dr hab. inż. Andrzej Stepnowski
prof. zw. PG

Prorektor ds. nauki

Prof. dr hab. inż. Romuald Szymkiewicz
prof. zw. PG

Prorektor ds. organizacji

Dr hab. inż. Władysław Koc
prof. nadzw. PG

Prorektor ds. kształcenia

Prof. dr hab. inż. Wojciech Sadowski
prof. nadzw. PG

Prorektor ds. współpracy ze środowiskiem gospodarczym i inicjatyw europejskich

Fot. Tadeusz Chmielowiec

Janusz Rachoń

Wystąpienie JM Rektora podczas uroczystej inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 na Politechnice Gdańskiej 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

**Panie Prezydencie!
Dostojni Goście!
Wysoki Senacie!
Droga Młodzieży!
Koleżanki i Koledzy!**

W dniu rozpoczynającym Jubileusz Politechniki Gdańskiej jako XVIII rektor tej uczelni po raz pierwszy witam wszystkich nie w jej pięknych murach, lecz w sali koncertowej Polskiej Filharmonii Bałtyckiej na gdańskiej Ołowiance. Fakt ten ma wymiar symboliczny: w miejscu dawniej służącym technice, a od kilku lat adaptowanym dla sztuki muzycznej inauguruje rok akademicki uczelnia oddana sztuce inżynierskiej, powołana dla budowania i konstruktywnego tworzenia materialnego i intelektualnego wymiaru życia ludzi.

Ale jest i prozaiczna przyczyna tego zdarzenia. Przez lata skupiło się wokół naszej Alma Mater tak liczne grono absolwentów i przyjaciół, że zabrakłoby miejsca w naszej auli, by pomieścić wszystkich, którzy zechcieli w tej uroczystości nam towarzyszyć.

Panie i Panowie!

Bardzo gorąco witam przybyłych na dzisiejszą uroczystość: Prezydenta RP Pana Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Marszałka Senatu RP Pana Longina Pastusiaka. Szczególnie gorąco witam Pana Premiera Tadeusza Mazowieckiego. Witam Panów Ministrów: Edukacji Narodowej i Sportu – Mirosława Sawickiego oraz Nauki i Informatyzacji – Michała Kleibera.

Witam serdecznie wszystkich naszych gości przybyłych z kraju i spoza jego granic: panów ministrów, parlamentarzystów, przedstawicieli władz centralnych i regionalnych, hierarchów kościołów i związków wyznaniowych, rektorów i profesorów uczelni polskich oraz europejskich. Witam bardzo gorąco przedsiębiorców i menedżerów oraz ludzi kultury i mediów.

Nazwiska wszystkich dostojnych gości, których nie wymieniłem *in extenso*, są aktualnie wyświetlane.

Szczególnie serdecznie witam wszystkich pracowników i studentów oraz absolwentów Politechniki Gdańskiej.

Z dumą i satysfakcją podkreślam, że środowiska te wzajemnie się przenikają. Absolwenci Politechniki Gdańskiej zasiadają w ławach poselskich, kierują wielkimi przedsiębiorstwami, są członkami władz państwowych i samorządowych, animatorami nauki i kultury. Prócz spełniania misji, jaką jest przekazywanie wiedzy oraz przygotowywanie wysoko wykwalifikowanych kadr dla gospodarki, w uczelni naszej, gdzie w roku 1956 powstał pierwszy w powojennej Polsce Uczelniany Parlament Zrzeszenia Studentów Polskich, kształcimy w studentach postawy obywatelskie, prospołeczne i propaństwowe, tak by mogli w przyszłości wziąć na swe barki odpowiedzialność nie tylko za materialny, ale przede wszystkim za realny całokształt współżycia obywatelskiego w Polsce.

By skutecznie postawy te kształcić, niezbędny jest jeden warunek: świadome i jasne definiowanie prawd obiektywnych i zasad moralnych oraz ich przestrzeganie, poparte umiejętnością oddzielania prawdy od jej pozorów. Temu celowi zawsze służyła nauka. Dlatego dziś, w gronie rektorów uczelni wyższych, podpisaliśmy *Deklarację dążenia do poznania i poszanowania prawdy* jako wyraz zrozumienia, że to nam, kadrze akademickiej, przypada w udziale obowiązek przypominania, przestrzegania i realizowania tej fundamentalnej zasady. I dlatego też honorujemy dzisiaj najwyższą godnością akademicką, tytułem doktora honoris causa, zarówno inżyniera, niemogącego tworzyć bez uwzględnienia obiektywnych praw przyrody, jak i humanistę, działającego na bazie obiektywnej prawdy historycznej.

Szanowni Państwo!

Politechnika Gdańska, „kuźnia kadr inżynierskich”, jest dzisiaj uznaną w kraju i na świecie autonomiczną polską uczelnią, z pełnymi prawami akademickimi, współpracującą z ponad 200 uczelniami i placówkami naukowo-badawczymi w kraju i na świecie. Pod kierunkiem ponad 1200 nauczycieli akademickich (w tym ponad 100 profesorów tytularnych, 135 doktorów habilitowanych oraz 576 doktorów) na wszystkich typach i rodzajach studiów zdobywa tu kwalifikacje, pozwalające na sprostanie wyzwaniom przyszłości, około 20 tys. studentów. Rokrocznie powstaje u nas nie tylko znacząca liczba prac naukowych, publikowanych w renomowanych czasopiśmie międzynarodowych (tzw. lista filadelfijska), ale również liczne patenty i wdrożenia nowych produktów i technologii oraz projekty architektoniczne, które są realizowane. Jak w kilku zda-

niach streścić długie lata działalności uczelni i ogrom wysiłków, a przede wszystkim ich efekty?

Niech za przykład posłużą wybrane fakty z ubiegłego roku akademickiego:

- realizujemy ogromną liczbę projektów badawczych, w tym szesnaście w unijnym 5. Programie Ramowym i pięć w Programie EUREKA;
- uruchomiliśmy dwa nowe Centra Doskonałości Unii Europejskiej: CURE (Centre of Excellence for Urban Construction and Rehabilitation) oraz CEEAM (Centre of Excellence in Environmental Analysis and Monitoring), a od nowego roku akademickiego przybędą cztery następne;
- Politechnika Gdańska otrzymała Grand Prix Ministra Nauki i Informatyzacji na V Międzynarodowej Wystawie Wynalazków „Innowacje 2003” za szczególne osiągnięcia w dziedzinie wynalazczości;
- uruchomiliśmy najszybszą maszynę obliczeniową w Polsce, superkomputer HOLK 320, który znajduje się w pierwszej setce najszybszych komputerów świata i jest jedynym polskim klastrem na tzw. liście TOP 500;
- otrzymaliśmy tzw. Karty Erasmusa na kolejny czteroletni okres, a studentom naszej uczelni powierzono w tym roku akademickim organizację Annual General Meeting Erasmus Student Network;
- Politechnika Gdańska otrzymała prestiżowy tytuł Mecenasa Kultury Gdańska 2003, który uzasadniono następująco: „To niezwykajny mecenat dla niezwykajnej uczelni technicznej, która szeroko otworzyła swe drzwi kulturze”.

Dodam, że drzwi te otwarte były zawsze. Żacy Politechniki Gdańskiej współtworzyli słynne gdańskie teatry studenckie, jak choćby „Bim-Bom”, z którym związani byli m.in. Zbigniew Cybulski, Bogumił Kobiela czy Jacek Fedorowicz. To na tej uczelni powstał słynny Kabaret π . Tradycje te podtrzymuje dzisiejsze pokolenie studentów w Studenckiej Agencji Radiowej, kontynuatorce najstarszego radia studenckiego Gdańska, „Kwadratowej” i innych klubach zlokalizowanych w domach studenckich, organizując koncerty, imprezy środowiskowe czy współtworząc zespoły muzyczne, jak oryginalna grupa „Egri Bikaver”, używająca jako instrumentów muzycznych... po prostu butelek. Politechnika Gdańska jest animatorem i organizatorem wielu przedsięwzięć artystycznych. Na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny Gdańska doroczne koncerty czy „Politechniczne Wieczory Muzyczne”.

- W rankingu „Newsweeka” Politechnika Gdańska zdobyła I miejsce wśród polskich uczelni technicznych. Tym cenniejsze to osiągnięcie, że podstawę klasyfikacji w tym rankingu stanowiły opinie pracodawców o absolwentach.
- I na koniec tej krótkiej listy – Rada Miasta Gdańska rok 2005 ogłosiła Rokiem Politechniki Gdańskiej. Uchwałę tę Rada podjęła jednogłośnie w uznaniu zasług naszej uczelni dla dzieła odbudowy Gdańska i Pomorza oraz rozbudowy potencjału gospodarczego regionu.

Szanowni Państwo!

Uczelnia nasza od 1945 roku legitymuje się ogromnymi osiągnięciami zarówno w zakresie badań podstawowych, jak i aplikacyjnych. Odbudowa Głównego Miasta w Gdańsku (ewenement w skali światowej) oraz Starego Miasta w Elblągu to dzieła kadry i studentów Wydziału Architektury. Pierwsza polska główna maszyna okrętowa – na s/s „Sołdek” to dzieło prof. Adolfa Polaka; pierwszy polski samochód ciężarowy „Star 20” – FSC Starachowice to konstrukcja opracowana w zespole prof. Mieczysława Dębickiego; pierwsza powojenna obra-

biarka do metali – Zakłady „H. Cegielski” – to z kolei konstrukcja prof. Edwarda T. Geislera. W zespole naukowym twórcy polskiej szkoły maszyn przepływowych prof. Roberta Szewalskiego powstała pierwsza wysoko sprawna turbina parowa PT 2. Według projektu i technologii profesorów Kobylińskiego i Krężelowskiego zbudowano pierwszy polski wodolot „Zryw”. Na Wydziale Budowy Okrętów opracowano technikę wodowania bocznego autorstwa prof. Aleksandra Rylkego, zaś zespół prof. Jerzego Doerffera opracował połówkową metodę budowy statków. Otrzymanie pierwszego polskiego leku przeciwnowotworowego Ledakrinu (nazwa międzynarodowa Nitracrine®) to dzieło profesorów Zygmunta i Andrzeja Ledóchowskich.

Kilka przykładów osiągnięć technologicznych i wdrożeniowych ostatnich lat to: konstrukcja i posadowienie kopuły katedry w Licheniu oraz mostu wantowego w Gdańsku, opracowanie i wdrożenie technologii budowy okrętów z tworzyw sztucznych (umożliwiła ona budowę serii ognioodpornych łodzi i mostów saperkich oraz trałowców dla Marynarki Wojennej, które weszły w skład floty NATO), opracowanie „Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego – Gambit 2000” (przyjętego przez Radę Ministrów jako program dla Polski na lata 2001–2010), opracowanie we współpracy z Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu telemedycznych systemów diagnostyczno-rehabilitacyjnych oraz opracowanie systemów korekty słuchu, mowy i wad widzenia.

Dostojni Goście!

Szanowni Państwo!

Dzieje politechniki w Gdańsku to ciąg przemian, których świadectwem są zmieniające się nazwy uczelni na przestrzeni ostatnich 100 lat: Königliche Technische Hochschule Danzig (1904–1918), Technische Hochschule zu Danzig (1918–1921), Technische Hochschule der Freien Stadt Danzig (1921–1939), Reichshochschule Danzig (1941–1945) i od 1945 roku – Politechnika Gdańska.

Historię politechniki w Gdańsku wyznaczają dwie podstawowe daty: **6 października 1904 i 24 maja 1945 roku**. Pierwsza data związana jest z rozpoczęciem edukacji technicznej na poziomie akademickim w Gdańsku, stanowiącej fascynujący fragment rozwoju uniwersytetów technicznych w Europie. W tym dniu odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego na nowo otwartej pruskiej uczelni, Królewskiej Wyższej Szkole Technicznej, której zadaniem było kształcenie techniczne na poziomie akademickim oraz pogłębianie wiedzy technicznej na obszarze Pomorza. Uczelnia ta od chwili jej powstania należała do grona najnowocześniejszych uniwersytetów technicznych na świecie, a jej profesorowie wielokrotnie zdobywali najwyższe laury naukowe.

W okresie tego pierwszego, prawie czterdziestoletniego funkcjonowania uniwersytetu technicznego w Gdańsku obok studentów niemieckich studiowali tu m.in.: Łotysze, Litwini, Ukraińcy oraz znacząca grupa Polaków, którzy mieli tutaj swoje organizacje społeczne, polityczne, naukowe i sportowe – tworząc piękną kartę historii polskiego środowiska akademickiego. W programach działalności tych organizacji znajdujemy przede wszystkim hasła patriotyczne, a ponadto program przeciwstawiania się dyskryminacji i szykanom, na które narażeni byli polscy studenci, ostatecznie bezprawnie relegowani z uczelni w lutym 1939 roku.

Druga data związana jest z powołaniem Politechniki Gdańskiej, polskiej państwowej uczelni akademickiej. Trwały jeszcze działania wojenne, gdy w styczniu 1945 roku rozpoczęły się przygotowania do uruchomienia uczelni.

W lutym podpisano odpowiednie nominacje, a 5 kwietnia przybyła do Gdańska delegacja Ministerstwa Oświaty ds. Politechniki Gdańskiej w składzie: dr Stanisław Turski, inż. Kazimierz Kopecki, dr Kazimierz Kubik, inż. Franciszek Otto oraz Stanisław Szymański, by przejąć mury spalonej i zrujnowanej uczelni. W dwa tygodnie po zakończeniu II wojny światowej powołana zostaje Politechnika Gdańska – największa uczelnia techniczna Polski Północnej, na której rozpoczęto naukę 22 października 1945 roku uroczystym wykładem prof. Ignacego Adamczewskiego. Był to pierwszy wykład akademicki wygłoszony w tych murach w języku polskim.

Politechnikę Gdańską po zniszczeniach wojennych budowali profesorowie i inżynierowie przybyli ze Lwowa, Wilna i Warszawy. Nie sposób tutaj wymienić z imienia i nazwiska wszystkich, którzy w latach 1945–1950 tworzyli laboratoria, katedry i wydziały; poświęcamy im odrębną monografię. To ta sama grupa profesorów, która wraz ze swoimi zespołami naukowymi budowała polski przemysł stoczniowy, chemiczny, farmaceutyczny, spożywczy, elektrotechniczny i elektroniczny, energetykę i transport.

Należy w tym miejscu uświadomić sobie kontrast sytuacji historycznych: niemieccy profesorowie w roku 1904 przyjeżdżali do Gdańska do nowych budynków i najnowocześniejszych w skali światowej laboratoriów. Polscy profesorowie przybywali w roku 1945 do zrujnowanego Gdańska i na gruzach budowali Politechnikę Gdańską. Powinniśmy pamiętać, że gdyby nie ich heroiczna praca i wysiłek, nas dzisiaj tutaj by nie było.

Historia naszej uczelni to nie tylko sukcesy, ale również trudności spowodowane wywieraniem nacisków i presji politycznych. W 1949 roku została brutalnie przerwana działalność Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Gdańskiej, kiedy z powodu opracowania i wydania tzw. „Jednodniówki” pt. *XXV lat Bratniej Pomocy* komisja dyscyplinarna ówczesnego ministra oświaty relegowała ze studiów czterech studentów, a kurator Bratniej Pomocy prof. Wiktor Wiśniowski został karnie przeniesiony na Politechnikę Wrocławską. Represje pierwszych lat powojennych dotknęły również prof. Hilarego Sipowicza, skazanego na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych na wieloletnie więzienie. Represje polityczne miały również miejsce w okresach późniejszych, najczęściej związanych z przełomami politycznymi w kraju: marzec 1953, październik 1956, marzec 1968. Profesora Damazego Tilgnera wydalono z uczelni w końcu lat sześćdziesiątych. Kolejne szykany nastąpiły po wprowadzeniu w roku 1981 stanu wojennego. Pracownicy i studenci byli zawieszani w zajęciach, relegowani z uczelni, a także skazywani wyrokami sądu.

Przełomowe wydarzenia polityczne w Polsce roku 1989, w których wcześniej dominującą rolę odegrało Wybrzeże Gdańskie, w tym także środowisko akademickie Politechniki Gdańskiej, otworzyły Polsce drogę do demokracji i gospodarki rynkowej.

W tym miejscu konieczne trzeba podkreślić wiekopomną rolę, jaką odegrał Pan Prezydent Lech Wałęsa. Nie można również przemilczeć osiągnięć w przebudowie kraju rozpoczętej przez Pana Premiera Tadeusza Mazowieckiego.

Szanowni Państwo!

Rok akademicki 2004/2005 jest znaczący w dziejach naszej Alma Mater nie tylko jako rok jej jubileuszu. Z chwilą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej

zapoczątkowuje on bowiem nową kartę w historii naszej uczelni. Politechnika Gdańska staje przed nowymi wyzwaniami, ale i również przed nowymi możliwościami. Jubileusz nie powinien być wyłącznie afirmacją historycznej przeszłości. Dla żyjących dzisiaj wydarzenie to musi mieć również wymiar użyteczny dla kształtowania pożądanej przyszłości, a więc powinno wprowadzić nowy strategiczny rozmach dla rozwoju Politechniki Gdańskiej w XXI wieku.

Panie i Panowie!

W roku 1898, gdy dyskutowano o powołaniu nowego uniwersytetu technicznego w nowoczesnym państwie pruskim i ważyły się losy politechniki w Gdańsku, rektor Wyższej Szkoły Technicznej w Berlinie, prof. Alois Riedler, powiedział: „Uczelnia techniczna powinna powstać w Gdańsku ze względu na potrzeby i możliwości w zakresie budownictwa wodnego, budownictwa okrętowego i marynarki, zaznaczając, że żadna uczelnia techniczna nie stworzy przemysłu na Wschodzie; może się jednak przyczynić do rozwoju potrzebnych do tego sił”.

Dzisiaj to tylko część prawdy. Znamy wiele przykładów z Europy, Azji i Ameryki Północnej, gdzie to pracownicy uniwersytetów tworzą małe i średnie przedsiębiorstwa pracujące w zakresie wysoko zaawansowanych technologii, komercjalizując wyniki swoich badań naukowych.

„Zamożność narodów tworzy się, a nie dziedziczy...” napisał na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku wybitny amerykański ekonomista Micheal Porter. „Nie wyrasta ona z naturalnych bogactw kraju, jego siły roboczej, jego stóp procentowych ani z wartości jego waluty. Konkurencyjność gospodarki zależy dzisiaj bowiem przede wszystkim od zdolności jej przemysłu do innowacji, a tym samym do podnoszenia swojego poziomu”.

Żyjemy w epoce, gdy tworzy się w najbardziej rozwiniętych krajach świata społeczeństwo wiedzy, gdzie uniwersytety pracują na potrzeby techniki i technologii związanych z gospodarką. Występuje tutaj bezpośrednie sprzężenie zwrotne pomiędzy nauką, edukacją a gospodarką. Uniwersytety stają się najważniejszymi instytucjami rozwoju, bowiem to na uniwersytetach tworzy się i gromadzi wiedzę. Czy tak jest już w Polsce?

Powinniśmy pamiętać, że nieinwestowanie w edukację i naukę – to inwestowanie w ignorancję!

O trwałym rozwoju i dobrobycie społeczeństw zaczynają w coraz większym stopniu decydować tzw. miękkie czynniki rozwoju – kapitał ludzki, a więc kwalifikacje i umiejętności; kapitał społeczny, a więc zaufanie i ścisła współpraca. Mówi się o „złotym trójkącie rozwoju”: władza publiczna – nauka – gospodarka.

Jestem głęboko przekonany, iż nasza współpraca z Urzędem Marszałkowskim i środowiskiem gospodarczym świadczy o tym, że zapoczątkowaliśmy w województwie pomorskim budowę „złotego trójkąta”!

W tym miejscu należy dodać, że Politechnika Gdańska jest jednostką wykonawczą projektu regionalnej strategii innowacji dla województwa pomorskiego oraz koordynatorem powołanego konsorcjum. Celem ogólnym strategii (RISP) jest zaprojektowanie i wdrożenie efektywnego systemu rozwoju innowacyjności w regionie dla zbudowania gospodarki opartej na wiedzy, zaś końcowym rezultatem realizacji tego celu będzie zbudowanie trwałego partnerstwa pomiędzy wyższymi uczelniami i jednostkami badawczo-rozwojowymi a regionalnym przemysłem oraz podniesienie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Pomorskiem.

Politechnika Gdańska realizuje strategiczny proces organizacyjny i merytorycznego przygotowania się do odgrywania roli „przedsiębiorczego uniwersytetu technicznego”.

Ale w tym procesie oczekujemy współdziałania i partnerstwa z władzą publiczną oraz organizacjami przedsiębiorców.

Czy nie powinniśmy w tym względzie korzystać z doświadczeń na przykład Irlandii, Hiszpanii lub Finlandii?

W Hiszpanii czasów gen. Franco poziom nauki był znacznie niższy niż w Polsce. Po zmianie ustroju Hiszpanie doszli do wniosku, że bez wysokiego poziomu badań naukowych nigdy nie dogonią krajów najwyżej rozwiniętych. W połowie lat osiemdziesiątych znacznie podnieśli poziom finansowania nauki i edukacji. Wielu pracowników nauki powróciło z emigracji. Hiszpania zaczęła się żywiłowo rozwijać; co więcej, dzisiaj w porównaniu z nami jest mocarstwem naukowym.

Trzydzieści lat temu Finlandia była zacofanym krajem europejskim, jak złośliwi mówili: krajem niepiśmiennych drwali. Finowie praktycznie nie istnieli w światowej nauce. Kraj ten ćwierć wieku temu doszedł do wniosku, że jeśli nie postawi na naukę i technologię, to przepadnie. Dzisiaj Finlandia to potęga naukowa i gospodarcza – podbija świat swoimi nowoczesnymi produktami.

Należy w tym miejscu wyraźnie stwierdzić, iż bez zdecydowanego wzrostu nakładów na naukę i edukację w Polsce nie będzie możliwa realizacja planów wyznaczających sferze badań i rozwoju rolę jednego z filarów wzrostu i rozwoju gospodarki.

W Polsce mamy bardzo wiele do zrobienia, aby zbudować gospodarkę zdolną konkurować na globalnym rynku.

Poprawa sytuacji w tym zakresie wymaga m.in.:

- odpowiedniego wsparcia przez państwo trudnych przedsięwzięć innowacyjnych, w szczególności o podwyższonym ryzyku zarówno finansowym, jak i realizacyjnym;
- zwiększania nakładów na prace badawcze i rozwojowe oraz wdrożenia – wzrost nakładów pozabudżetowych oznacza konieczność wprowadzenia instrumentów ekonomiczno-finansowych zachęcających przedsiębiorców do inwestowania w sferę B+R;
- kształtowania w społeczeństwie postaw proinnowacyjnych drogą edukacji, ustawicznego kształcenia i doskonalenia kadr;
- budowania nowych instytucji finansowych, w tym systemu poręczeń kredytowych wspomagających kreowanie małych i średnich przedsiębiorstw pracujących na bazie zaawansowanych technologii;
- likwidowania barier i hamulców komercjalizacji wyników badań naukowych i zdecydowanego promowania na uczelni transferu technologii.

W tym miejscu pragnę zacytować Stanisława Staszica, który powiedział: **„Umiejętności dopotąd są jeszcze próżnym wynalazkiem, może czczym tylko rozumem wywodem albo próżniactwa zabawą, dopokąd nie są zastosowane do użytku narodów”**.

Spełnienie wymienionych tutaj warunków wymaga nowej strategii i polityki rządu, prac legislacyjnych. Ale są i takie, które zależą od nas. To przecież my decydujemy, poprzez wybranych w demokratycznych wyborach naszych reprezentantów, o warunkach tzw. parametrycznej oceny jednostek naukowo-badawczych Komitetu Badań Naukowych, które dzisiaj zdecydowanie faworyzują badania podstawowe, dyskryminując badania aplikacyjne. To nasi, wybrani

w demokratycznych wyborach, reprezentanci zasiadający w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego, w przewodach kwalifikacyjnych nadmiernie fascynują się takimi parametrami, jak tzw. lista filadelfijska, *citation index* czy też *impact factor*, nie doceniając jednocześnie opracowanych i wdrożonych nowych technologii, rozwiązań konstrukcyjnych czy też realizacji nowatorskich projektów architektonicznych, nie przestrzegając tym samym obowiązujących w tym zakresie zapisów ustawy.

Pragnę jednak podkreślić, że tworzenie się firm „spin offs” wymaga, poza potencjałem intelektualnym uczelni, odpowiedniego proprzedsiębiorczego nastawienia kadry naukowej i studentów, a także polityki proinnowacyjnej państwa i lokalnych władz samorządowych oraz aktywnego udziału finansowego banków. Proces tworzenia nowych firm w dużym stopniu zależy od tego, czy absolwenci szkół wyższych są przedsiębiorczy i posiadają wystarczającą wiedzę z zakresu tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Obszar zdecydowanie zaniedbany i niedoceniany w naszym kraju to popularyzacja wiedzy. Jest przy tym rzeczą znamioną, że dziś popularyzacja całych obszarów nauki odbywa się w Polsce prawie wyłącznie poprzez tłumaczenia tekstów zachodnich *scientific writers*. Zatem nadal jednym z podstawowych zadań naszego środowiska jest rozbudzanie świadomości społecznej co do potrzeby właściwie ukierunkowanej edukacji i ustawicznego kształcenia. Miejsce i znaczenie Polski w Unii Europejskiej zostanie w ogromnym stopniu określone przez poziom nauki, wiedzy i intelektualny potencjał, którymi będą dysponować Polacy. Polska musi zatem zrealizować podstawowe warunki pozwalające na równoprawne uczestnictwo w europejskiej przestrzeni badawczej i europejskiej przestrzeni szkolnictwa wyższego. Pierwszym z tych warunków jest właściwe prawo.

Musimy zagwarantować możliwość wdrażania idei deklaracji bolońskiej, czyli kształcenia prowadzącego do uzyskania wspólnych dyplomów (*joint degree*) i umożliwić realizację podstawowych założeń tej deklaracji, takich jak: kształtowanie optymalnego i efektywnego systemu studiów, podnoszenie jakości kształcenia i rozwijanie nowoczesnych kierunków studiów, promocję mobilności studentów i kadry naukowej oraz podnoszenie międzynarodowej konkurencyjności europejskiego systemu szkolnictwa wyższego.

Na pytanie „Czy polskie szkolnictwo wyższe może egzystować w Unii Europejskiej w systemie dotychczasowej ustawy o szkolnictwie wyższym?” odpowiedź jest prosta:

Nie – jeśli absolwenci nasi mają stanowić liczącą się siłę w europejskiej nauce i gospodarce.

Nie – jeśli chcemy spełnić nasz obowiązek wobec przyszłych pokoleń i dać im szansę na zajęcie należnej w Europie pozycji.

Nie – bo historia nie znajdzie dla naszego zaniechania żadnego usprawiedliwienia.

W tym kontekście musi budzić zrozumiiałe zdziwienie i zaniepokojenie fakt, że prezydencki projekt prawa o szkolnictwie wyższym napotyka tak wielkie problemy proceduralne i formalne w naszym sejmie.

Panie i Panowie!

Akcesja naszego kraju do Unii Europejskiej nadaje obchodom Akademickiego Roku Jubileuszowego dodatkowej, niezwykle znaczącej symboliki oraz rodzi nadzieje na dalszy, dynamiczny rozwój dojrzałej, bo już 60-letniej Politechniki Gdańskiej – naszej *Almae Matris Gedanensis*.

Z okazji inauguracji nowego roku akademickiego składam serdeczne życzenia całemu środowisku akademickiemu Politechniki Gdańskiej.

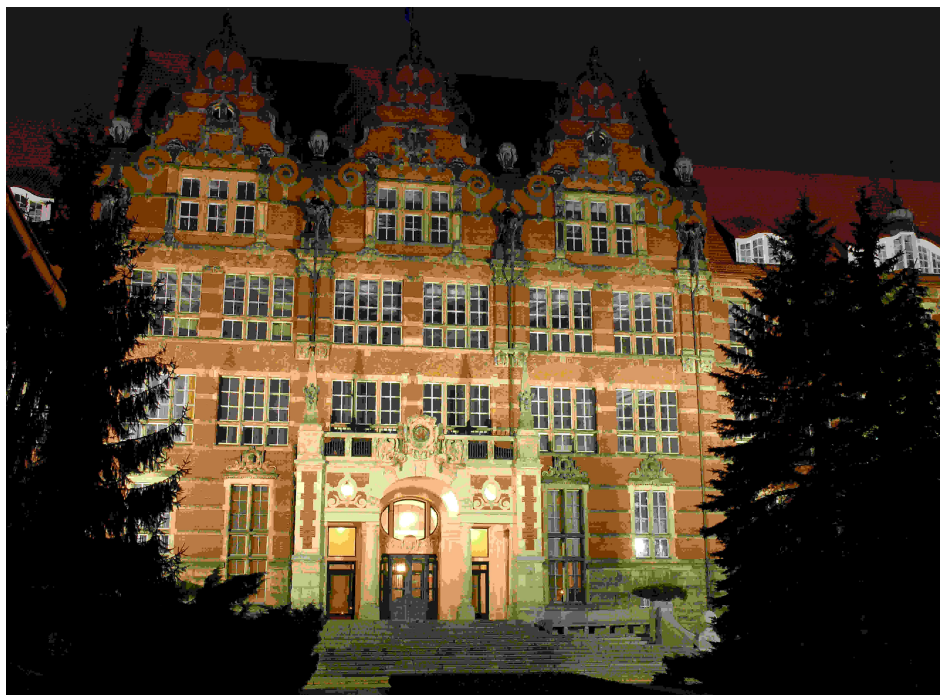
Z serdecznym podziękowaniem zwracam się do naszych dostojnych i drogich Gości, dziękując za przybycie, z prośbą, aby zawsze o nas pamiętali i darzyli nas swoją życzliwością i przychylnością.

Szóstego października 1904 roku, a więc 100 lat temu, na pierwszej inauguracji roku akademickiego w Gdańsku obecny był jedynie cesarz pruski Wilhelm II, dzisiaj mamy honor i przywilej gościć znamienite grono wybitnych osobistości. Jestem głęboko przekonany, że to doskonale wróży Politechnice Gdańskiej.

Szanowni Państwo!

Jubileuszowy Rok Akademicki 2004/2005 ogłaszam za otwarty.

Do tradycyjnego „*quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit!*” dodam za Prezydentem RP olimpijskie zawołanie: „*citius, altius, fortius!*”.

Gmach Główny Politechniki Gdańskiej nocą

Fot. Krzysztof Krzempek

Prof. Janusz Rachoń, JM Rektor Politechniki Gdańskiej, na audiencji u Ojca Świętego Jana Pawła II w Castel Gandolfo

Fot. Watykan

Złożenie kwiatów pod pomnikiem Poległych Stoczniowców w Gdańsku na placu Solidarności w dniu 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Powitanie prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego przez JM Rektora Janusza Rachonia przed Polską Filharmonią Bałtycką 6 października 2004 roku

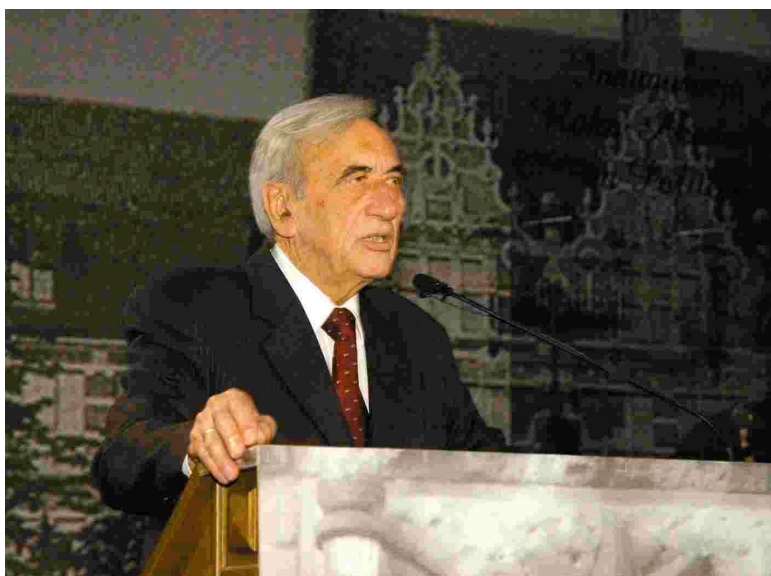
Fot. Lech Nadolny

Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski podczas inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 w sali Polskiej Filharmonii Bałtyckiej 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Pierwszy premier III RP Tadeusz Mazowiecki podczas inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005

Fot. Krzysztof Krzempek

Dostojni Goście podczas inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005.
Od lewej: ks. abp Tadeusz Gołowski – metropolita gdański, Tadeusz Mazowiecki – pierwszy premier III RP, prof. Longin Pastusiak – marszałek Senatu RP, Aleksander Kwaśniewski – prezydent RP, Cezary Dąbrowski – wojewoda pomorski, Mirosław Sawicki – minister edukacji narodowej i sportu, Paweł Adamowicz – prezydent Gdańska

Fot. Krzysztof Krzempek

Przedstawiciele kościołów i wyznań religijnych przed ołtarzem głównym Bazyliki Mariackiej w Gdańsku 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Uczestnicy spotkania ekumenicznego w Bazylice Mariackiej 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Uroczyste przejście rektorów z Bazyliki Mariackiej do Dworu Artusa
w dniu 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Uroczyste podpisanie w gdańskim Dworze Artusa 6 października 2004 roku *Karty powinności człowieka „Dążenie do poznania i działanie w imię prawdy”*

Fot. Krzysztof Krzempek

Karta Powinności Człowieka

Gdańsk, 6 października 2004 r.

DAŻENIE DO POZNANIA
I DZIAŁANIE W IMIĘ PRAWDY

Podstawową powinnością każdego człowieka wobec samego siebie jest troska o własne sumienie, które – jako naturalny zmysł etyczny – decyduje o wewnętrznym przekonaniu do działania zgodnego z prawdą. Żadne zewnętrzne kodeksy nie są tak zobowiązujące, jak własne sumienie.

W życiu społeczeństwa destrukcyjną rolę odgrywają uprzedzenia ideologiczne, rasowe i religijne. Powinnością każdego człowieka jest dążenie do przezwyciężenia ich przez odkrywanie prawdy w rzetelnym dialogu.

Naukowcy, pedagodzy i artyści są szczególnie odpowiedzialni za obecność prawdy, dobra i piękna w życiu publicznym. Prawem ich jest wewnętrzna wolność badań i poszukiwań twórczych, a powinnością wyznaczenie sobie wewnętrznej granicy w tym zakresie.

Janusz Rachon
Prof. dr hab. inż. Janusz Rachon
Rektor Politechniki Gdańskiej

Franciszek Żmeka
Prof. dr hab. Franciszek Żmeka
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Antoni Bączkowski
Ks. mgr lic. Antoni Bączkowski
Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Pelplińskiej

Tomasz Bogusławski
Prof. Tomasz Bogusławski
Rektor Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Mieczysław Boltryk
Prof. dr hab. inż. Mieczysław Boltryk
Rektor Politechniki Białostockiej

Tomasz Borecki
Prof. dr hab. Tomasz Borecki
Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

Ryszard Bożowicki
Prof. dr hab. Ryszard Bożowicki
Rektor Akademii Ekonomicznej w Krakowie

Jack Brantowski
Ks. dr Jack Brantowski
Rektor Gdańskiego Seminarium Duchownego

Andrzej Czymowa
Dr hab. Andrzej Czymowa, prof. UG
Rektor Uniwersytetu Gdańskiego

Mariusz Chruszowski
Prof. zw. dr hab. inż. Mariusz Chruszowski
Rektor Politechniki Karkonoskiej

Jerzy Dembrowski
Prof. dr hab. inż. Jerzy Dembrowski
Rektor Politechniki Poznańskiej

Witalij S. Dorofiejew
Prof. Witalij S. Dorofiejew
Rektor Odessa State Academy of Architecture and Civil Engineering

PJ Dowling
Prof. PJ Dowling
Vice-Chancellor University of Surrey

Henryk Dyja
Prof. dr hab. inż. Henryk Dyja
Rektor Politechniki Częstochowskiej

Włodzisław Gaworecki
Prof. Włodzisław Włodzisław Gaworecki
Rektor Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku

Danuta Gierczyńska
Dr hab. Danuta Gierczyńska, prof. PAP
Rektor Pomorskiej Akademii Podgórskiej

Ryszard Górecki
Prof. dr hab. Ryszard Górecki
Rektor Uniwersytetu Warszawskiego

Horst Hippeler
Prof. Horst Hippeler
Rektor Universität Karlsruhe

Viktor Ivanov
Prof. Viktor Ivanov
Rektor Kaliningrad State Technical University

Michał Kiszewicz
Prof. dr hab. Michał Kiszewicz
Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego

Zygmunt Kitowski
Prof. dr hab. inż. Zygmunt Kitowski
Rektor Akademii Marynarki Wojennej

Jan Kopcewicz
Prof. dr hab. Jan Kopcewicz
Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Charter of Human Duties And Responsibilities

Gdańsk, 6th October 2004

SEARCH FOR THE RECOGNITION OF TRUTH
AND SERVICE TO TRUTH

Basic duty of every man toward himself is his concern for his own conscience, which, as his innate ethic, decides the inner belief to act according to the truth. No external codes bind a man so forcefully as his own conscience.

Destructive influences on society are caused by ideological, as well as racial and religious prejudices. Every man's obligation is the transcending of such by recognizing the truth in a fair dialogue.

Scientists, educators, and artists are especially responsible for the presence of truth, goodness and beauty in public life. Their right is the external freedom for creative research, whereas their duty is the setting of internal limits.

Tadeusz Kotwicz
Prof. Tadeusz Kotwicz
Rektor Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Jan Krysiński
Prof. dr hab. inż. Jan Krysiński
Rektor Politechniki Łódzkiej

Barbara Kubka-Maciejewicz
Dr hab. Barbara Kubka-Maciejewicz
Rektor Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku

Józef Kuczmarszewski
Dr hab. inż. Józef Kuczmarszewski, prof. PL
Rektor Politechniki Lubelskiej

Kurt Kutzler
Prof. dr Kurt Kutzler
President of Berlin University of Technology

Bolesław Kutniewski
Prof. dr hab. inż. Bolesław Kutniewski
Rektor Akademii Morskiej w Szczecinie

Zdzisław Latajska
Prof. dr hab. Zdzisław Latajska
Rektor Uniwersytetu Wroclawskiego

Mieczysław Latajski
Prof. dr hab. Mieczysław Latajski
Rektor Akademii Medycznej w Lublinie

Józef Lisowski
Prof. dr hab. inż. Józef Lisowski
Rektor Akademii Morskiej

Stanisław Lorenz
Prof. dr hab. Stanisław Lorenz
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wincenty Lotko
Prof. dr hab. inż. Wincenty Lotko
Rektor Politechniki Raddomskiej

Tadeusz Luty
Prof. dr hab. inż. Tadeusz Luty
Rektor Politechniki Wroclawskiej

Wiesław Makarewicz
Prof. dr hab. Wiesław Makarewicz
Rektor Akademii Medycznej w Gdańsku

Stanisław Matkowski
Prof. dr hab. inż. Stanisław Matkowski
Rektor Politechniki Warszawskiej

Teresa Martyniak
Dr hab. Teresa Martyniak, prof. WSiR
Rektor Wyższej Szkoły Finansów i Statystyki w Gdańsku z siedzibą w Sopocie

Helena Jasna Meizer
Prof. Helena Jasna Meizer
Rektor University of Zagreb

Irina Morozova
Prof. Irina Morozova
Rektor Odessa State Maritime University

Bogdan Nogalaki
Prof. dr hab. Bogdan Nogalaki
Rektor Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego

Wojciech Probylski
Dr hab. Wojciech Probylski, prof. AWFiS
Rektor Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku

Dmitry Puzanov
Prof. Dmitry Puzanov
Rektor St. Petersburg State Electrotechnical University "LETI"

Helmut Schmidt
Prof. Helmut Schmidt
President Kaiserslautern University of Technology

Mandel Jose dos Santos Silva
Prof. dr Mandel Jose dos Santos Silva
Rektor University of Beira Interior

Zbigniew Skinder
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Skinder
Rektor Akademii Techniczno-Rolniczej im. Jana i Józefa Śniadeckich

Bogusław Smólski
Gen. bryg. prof. dr hab. inż. Bogusław Smólski
Rektor Wojskowej Akademii Technicznej

Ryszard Tadeusiewicz
Prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz
Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

Wiesław Trzypczyński
Prof. dr hab. inż. Wiesław Trzypczyński
Rektor Politechniki Świętokrzyskiej

Marek Trombski
Prof. dr hab. Marek Trombski
Rektor Akademii Techniczno-Humanistycznej w Białymostku

Piotr Wach
Prof. dr hab. inż. Piotr Wach
Rektor Politechniki Opolskiej

Zbigniew Walczyk
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Walczyk
Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Złazdowej w Elblągu

Krzysztof Wawrzon
Prof. dr hab. inż. Krzysztof Wawrzon
Rektor Politechniki Koszalińskiej

Piotr Wegielnicki
Prof. dr hab. Piotr Wegielnicki
Rektor Uniwersytetu Warszawskiego

Tomasz Winnicki
Prof. dr hab. Tomasz Winnicki
Rektor Kolegium Karkowskiego w Jeleniej Górze

Waldemar Wojtal
Prof. Waldemar Wojtal
Rektor Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku

Henryk Woźniak
Prof. dr hab. Henryk Woźniak
Rektor Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Gdańsku

Jerzy Woźniak
Prof. dr hab. Jerzy Woźniak
Honorary President of the Conference of Rectors of Polish Academies

Mieczysław Wysocki
Prof. dr hab. inż. Mieczysław Wysocki
Rektor Politechniki Szczecińskiej

Wojciech Zieliński
Prof. dr hab. inż. Wojciech Zieliński
Rektor Politechniki Śląskiej w Gliwicach

Ryszard Zimak
Prof. Ryszard Zimak
Rektor Akademii Muzycznej w Warszawie

1904 1945 2004/2005
JUBILEUSZ POLITECHNIKI W GDANSKU

Sygnatariusze *Karty*, rektorzy polskich i zagranicznych uczelni, w Dworze Artusa w dniu 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Uczestnicy uroczystej inauguracji Jubileuszowego Roku Akademickiego 2004/2005 przed Dworem Artusa w dniu 6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Uroczyste przejście rektorów z Dworu Artusa do siedziby Polskiej Filharmonii Bałtyckiej na Ołowiance. Od lewej: bp Wiesław Mering, prof. Janusz Rachoń, Michał Samet, abp Tadeusz Gościowski, Mirosław Sawicki

Fot. Krzysztof Krzempek

Uczestnicy inauguracji w sali Polskiej Filharmonii Bałtyckiej
6 października 2004 roku

Fot. Krzysztof Krzempek

Dyrygent Michał Nesterowicz (od lewej) i prof. Janusz Rachoń podczas koncertu w dniu inauguracji roku akademickiego 2004/2005

Fot. Krzysztof Krzempek

Prezes zarządu Grupy LOTOS S.A. Paweł Olechnowicz przekazuje najlepszym doktorantom i studentom akt fundujący stypendia firmy LOTOS S.A.

Fot. Krzysztof Krzempek

Rektorzy i prorektorzy Politechniki Gdańskiej w latach 1945–2005

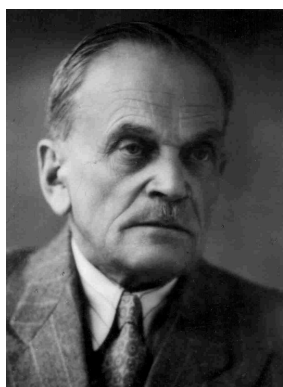
	Rektor	Prorektorzy
1945–1946	Stanisław Łukasiewicz	Stanisław Turski Edward T. Geisler
1946–1949	Stanisław Turski	Aleksander Rylke
1949–1951	Paweł Szulkin	Witold Nowacki
1951–1954	Robert Szewalski	Witold Nowacki Kazimierz Kopecki Henryk Niewiadomski Stanisław Szymborski
1954	Kazimierz Kopecki	
1954–1956	Stanisław Hueckel	Kazimierz Kopecki Stanisław Rydlewski
1956–1959	Wacław Balcerski	Mieczysław Dębicki Marian Piątek
1959–1960	Wacław Balcerski	Kazimierz Kopecki Stanisław Rydlewski
1960–1966	Kazimierz Kopecki	Henryk Niewiadomski Stanisław Rydlewski Jerzy Doerffer
1966–1968	Władysław Bogucki	Roman Kazimierczak Stanisław Rydlewski Jerzy Doerffer (1966–1967) Józef Sałaciński (1967–1968)
1968–1970	Stanisław Rydlewski	Roman Kazimierczak (1968–1969) Janusz Staliński (1968–1969) Józef Sałaciński (1968–1969) Tadeusz Umiński (1969–1970) Jerzy Dziedzic (1969–1970) Adam Skrzypek (1969–1970)
1970–1971	Janusz Staliński	Tadeusz Umiński Jerzy Dziedzic Adam Skrzypek Tomasz Biernacki
1971–1975	Janusz Staliński	Tomasz Biernacki Wiesław Wetnicki Marian Cichy

1975–1978	Tomasz Biernacki	Marian Cichy Eugeniusz Wasilenko Wiesław Wełnicki Czesław Taraszkiewicz
1978–1981	Marian Cichy	Wiesław Wełnicki Eugeniusz Wasilenko Czesław Taraszkiewicz Włodzimierz Zwierzykowski
1981–1984	Jerzy Doerffer	Bolesław Mazurkiewicz Olgierd Gzowski Marianna Sankiewicz
1984–1987	Eugeniusz Dembicki	Jacek Marecki Czesław Taraszkiewicz Wiesław Pudlik
1987–1990	Bolesław Mazurkiewicz	Zbigniew Kowalski Wojciech Sobczak Bohdan Kozerski
1990–1993	Edmund Wittbrodt	Zbigniew Szczerba Antoni Nowakowski Aleksander Kołodziejczyk
1993–1996	Edmund Wittbrodt	Zbigniew Szczerba Antoni Nowakowski Aleksander Kołodziejczyk
1996–1999	Aleksander Kołodziejczyk	Jan Godlewski Włodzimierz Przybylski Alicja Konczakowska
1999–2002	Aleksander Kołodziejczyk	Jan Godlewski Włodzimierz Przybylski Alicja Konczakowska
2002–2005	Janusz Rachoń	Andrzej Stepnowski Władysław Koc Romuald Szymkiewicz Wojciech Sadowski

Na kolejnych stronach zamieszczono zdjęcia rektorów PG. Wszystkie zdjęcia nieznanego autorstwa pochodzą z Pracowni Historii PG i ze zbiorów prywatnych.

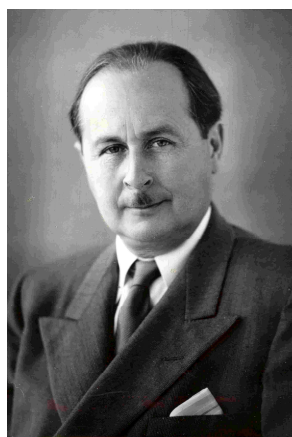
prof. Stanisław Łukasiewicz 1945–1946

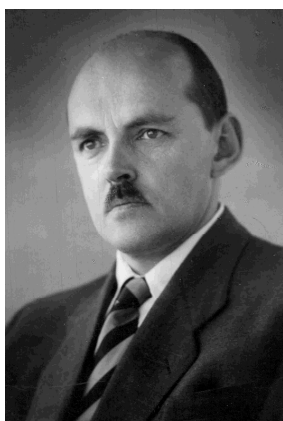
prof. Stanisław Turski 1946–1949

prof. Paweł Szulkin 1949–1951
fot. Kazimierz Lelewicz

prof. Robert Szewalski 1951–1954
fot. Kazimierz Lelewicz

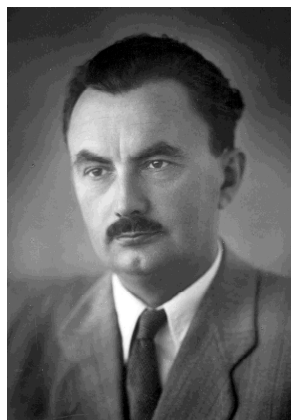
prof. Stanisław Hueckel 1954–1956
fot. Kazimierz Lelewicz

prof. Waław Balcerski 1956–1960
fot. Kazimierz Lelewicz

prof. Kazimierz Kopecki 1954, 1960–1966

prof. Władysław Bogucki 1966–1968
fot. Kazimierz Lelewicz

prof. Stanisław Rydlewski 1968–1970
fot. Kazimierz Lelewicz

prof. Janusz Staliński 1970–1975

prof. Tomasz Biernacki 1975–1978
fot. Tadeusz Chmielowiec

prof. Marian Cichy 1978–1981

prof. Jerzy Doerffer 1981–1984

prof. Eugeniusz Dembicki 1984–1987

prof. Bolesław Mazurkiewicz 1987–1990
fot. Tadeusz Chmielowiec

prof. Edmund Wittbrodt 1990–1996

prof. Aleksander Kołodziejczyk 1996–2002

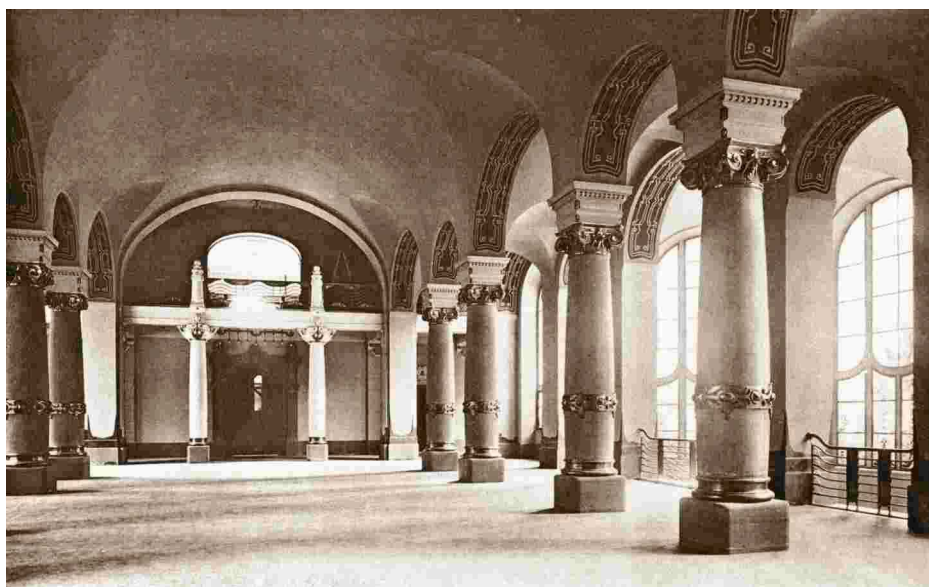
prof. Janusz Rachoń 2002–2005

Z albumu Alma Mater

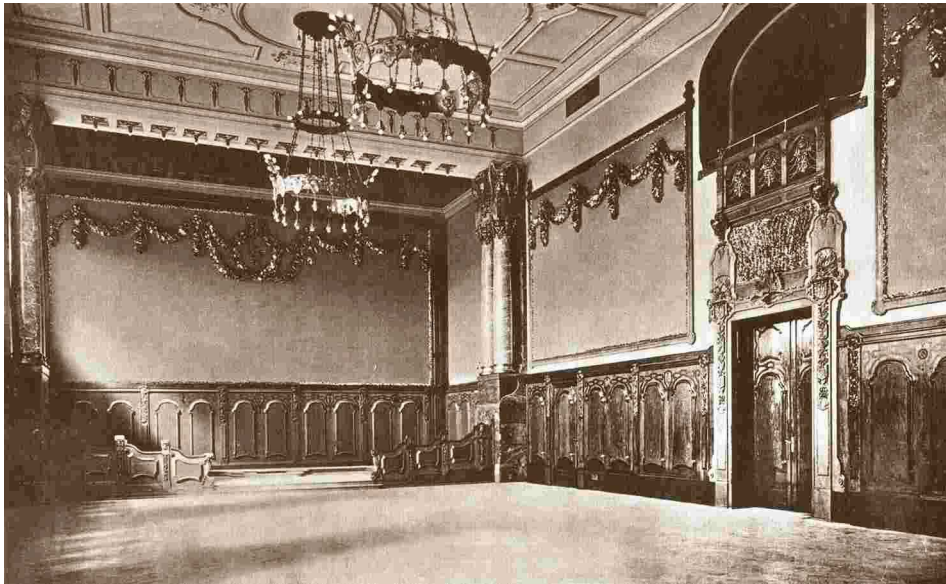
Widok Königlich-Technische Hochschule zu Danzig w 1904 roku od strony dzisiejszej al. Zwycięstwa

Fot. zbiory Pracowni Historii PG – arch. E. Otto

Hol w Gmachu Głównym w 1904 roku

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Aula w 1904 roku

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Teren Königlich-Hochschule zu Danzig w 1904 roku

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Gmach Instytutu Elektrotechnicznego w 1904 roku (część frontowa)

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

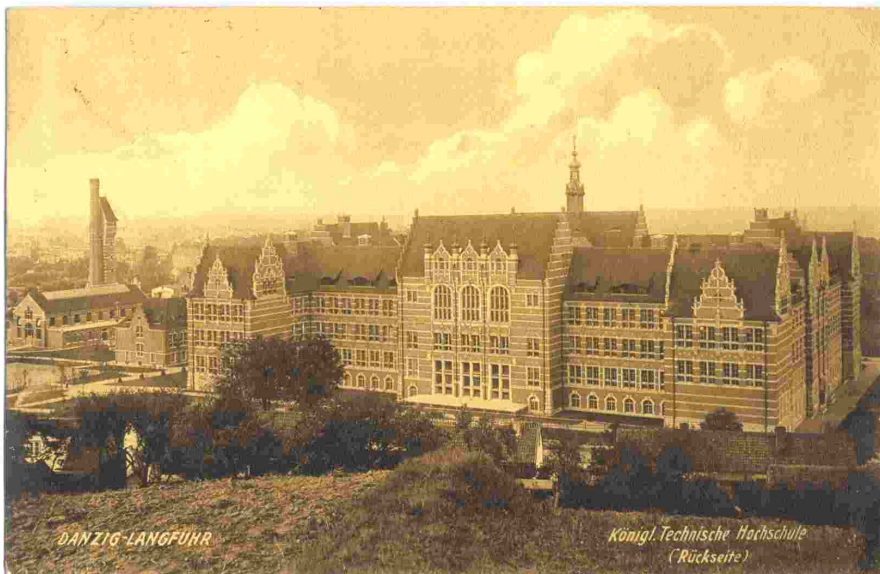
Gmach Instytutu Elektrotechnicznego w 1904 roku (część tylna)

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Aula na widokówce z 1911 roku

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Königliche Technische Hochschule zu Danzig na widokówce z 1912 roku – widok od strony dzisiejszej ul. R. Traugutta

Fot. zbiory Pracowni Historii PG – arch. W. Grabe

Widok z tarasu Niemieckiego Domu Studenta na uczelniany plac sportowy
Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Niemiecki Dom Studenta, oddany do użytku 3 marca 1928 roku (obecny „Bratniak”)
Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Gmach Główny Politechniki Gdańskiej w 1945 roku

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 11 czerwca 1945 r.

Nr 21

121

DEKRET

z dnia 24 maja 1945 r.

o przekształcenia Politechniki Gdańskiej w polską państwową szkołę akademicką.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1)—Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Politechnika Gdańska staje się polską państwową szkołą akademicką.

Art. 2. (1) Politechnika Gdańska dzieli się na cztery wydziały: 1) inżynierii lądowej, 2) mechaniczno - elektryczny, 3) budowy okrętów i 4) chemiczny.

(2) Minister Oświaty może w drodze rozporządzenia powołać do życia nowe wydziały i oddziały

Art. 3. (1) Pierwszego rektora i pierwszy skład profesorów Politechniki Gdańskiej mianuje Prezydent Krajowej Rady Narodowej na wniosek Ministra Oświaty.

(2) W okresie organizacyjnym, trwającym do

dnia 30 sierpnia 1946 r., rektor Politechniki Gdańskiej ma kompetencje senatu akademickiego, dziekanów i rad wydziałowych.

(3) Minister Oświaty może w drodze rozporządzenia ograniczyć kompetencje rektora, określone w ust. (2).

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Oświaty.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bieruł

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Oświaty:
Stanisław Skrzyszewski

Dekret Rządu Tymczasowego z dnia 24 maja 1945 roku

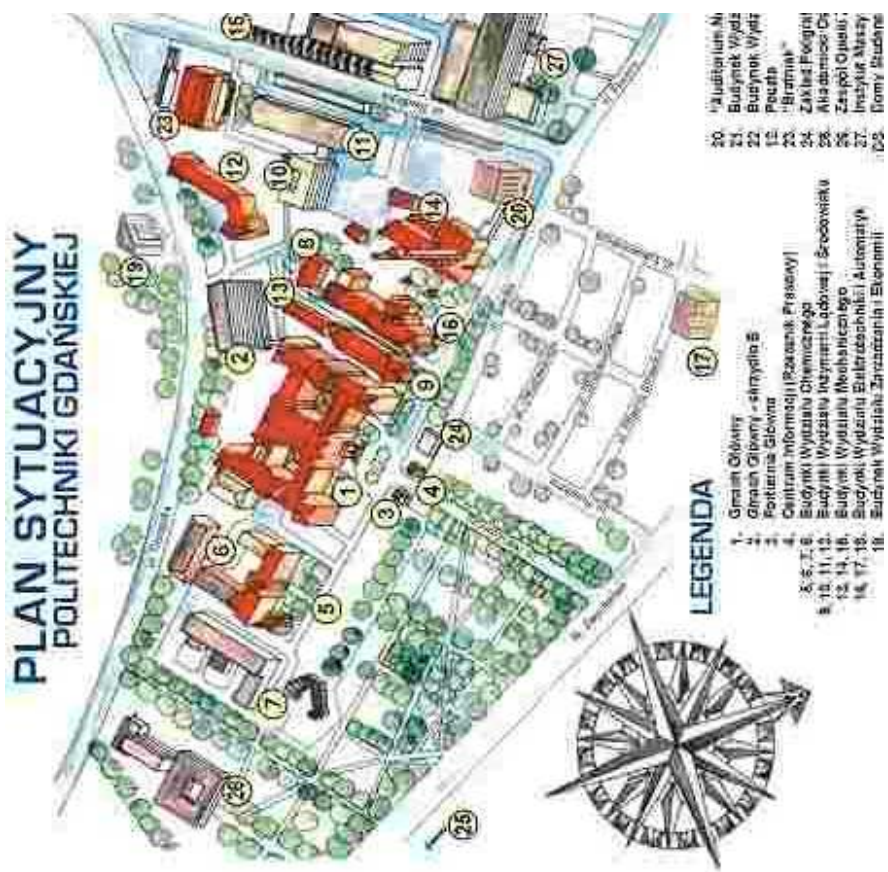

Gmach Główny Politechniki Gdańskiej obecnie

Fot. Krzysztof Krzempek

Plan Politechniki Gdańskiej

Oprac. Elżbieta Garwacka

Paweł Zimny

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

Rys historyczny

W dniu 6 października 1904 roku rozpoczęła działalność w Gdańsku Königliche Technische Hochschule z pełnymi uprawnieniami akademickimi. Wśród sześciu wydziałów powołanych na uczelni był Wydział Budowy Maszyn i Elektrotechniki. Wydział dzielił się na dwa instytuty, a jednym z nich był Instytut Elektrotechniczny. O wadze przykładanej przez ówczesne władze do kształcenia inżynierów w nowej dynamicznie rozwijającej się dziedzinie wiedzy, jaką była i jest elektrotechnika, świadczy fakt, że Instytut Elektrotechniczny posiadał własny budynek, oddany do użytku w dniu otwarcia uczelni. Mając 1800 m² powierzchni, kosztował on 239 000 marek, a jego wyposażenie łącznie z maszynami elektrycznymi 291 400 marek. Projekt zagospodarowania budynku Instytutu przygotował jego pierwszy dziekan prof. Gustav Roessler.

W wyniku działań wojennych w czasie II wojny światowej znacznym zniszczeniom uległ Gmach Główny uczelni. Natomiast zniszczenia gmachu Instytutu Elektrotechniki były niewielkie. Dekretem z dnia 24 maja 1945 roku, którego artykuł 1 stwierdzał: „Politechnika Gdańska staje się polską państwową szkołą akademicką”, zostaje utworzona Politechnika Gdańska. Na podstawie art. 2 tego dekretu miały być utworzone cztery wydziały, a jednym z nich był Wydział Mechaniczno-Elektryczny. Jednakże już w listopadzie 1945 roku powołano Wydział Elektryczny, a jego pierwszym dziekanem został prof. dr inż. Kazimierz Kopecki.

W 1949 roku Wydział uzyskał drugi budynek przy ul. Własna Strzecha 18a, gdzie wybudowano laboratoria Katedry Wysokich Napięć.

Dynamiczny rozwój elektrotechniki, a szczególnie takich dziedzin jak radioelektronika i telekomunikacja, powoduje podział Wydziału. W 1952 roku na mocy zarządzenia ministra szkolnictwa wyższego z dnia 12 lipca 1952 roku następuje podział Wydziału na Wydział Elektryczny i Wydział Łączności. Mimo niewątpliwego osłabienia nadal rozwija się on dynamicznie.

Powstają nowe katedry i laboratoria. Szczególnie warto wymienić zakończoną w 1955 roku budowę Laboratorium Zwarciovego o mocy zwarciovwej 100 MVA i napięciu do 24 kV. Warto podkreślić, że przez wiele lat laboratorium to było jedynym o takich parametrach pracującym na potrzeby krajowego przemysłu elektrotechnicznego. W 1966 roku utworzono na Wydziale Katedrę Automatyki, a do specjalności, w których mogli się kształcić nasi studenci, dołączyła automatyka i metrologia. Rozwój własnej kadry naukowej w zakresie automatyki pozwala na powołanie w 1989 roku kierunku „automatyka i robotyka”. W 1996 roku, na wniosek Rady Wydziału Elektrycznego, Senat Politechniki Gdańskiej zmienił nazwę wydziału na Wydział Elektrotechniki i Automatyki. Jednocześnie trwa dalsza rozbudowa Wydziału, który w 1991 roku uzyskuje trzeci budynek przy ul. Sobieskiego 7. W budynku tym mieszczą się nowe laboratoria: Maszyn Elektrycznych, Napędu Elektrycznego, Ergoelektroniki i Trakcji Elektrycznej.

Od 1965 roku Wydział posiada pełne prawa akademickie w dyscyplinie naukowej „elektrotechnika”, a w 2001 roku uzyskał prawa doktryzowania w dyscyplinie naukowej „automatyka i robotyka”.

Od początku swego istnienia Wydział jest szeroko otwarty na współpracę z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz instytucjami i przedsiębiorstwami z regionalnego i krajowego otoczenia społeczno-gospodarczego. Dzięki temu jest dobrze znany i wysoko ceniony zarówno w skali regionalnej i krajowej, jak i międzynarodowej.

Współpraca z ośrodkami zagranicznymi przyjmuje wiele różnorodnych form. Do najważniejszych należy zaliczyć współpracę w ramach programów europejskich, współpracę na podstawie umów międzyrządowych i bilateralnych oraz współpracę w ramach sieci naukowych i organizacji międzynarodowych. Bardzo często współpraca naukowo-badawcza pozostaje w ścisłym związku ze współpracą dydaktyczną. W ostatnich latach szczególnie prestiżową formą uczestnictwa w międzynarodowej wymianie naukowej był udział w różnego rodzaju programach finansowanych przez Unię Europejską, takich jak programy ramowe Unii Europejskiej, program Leonardo da Vinci, programy sektorowe (np. SAVE, ALTENER) oraz program wymiany studentów i nauczycieli akademickich Socrates / Erasmus. We wszystkich tych programach Wydział brał żywy udział. Dla przykładu w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej Wydział uczestniczył m.in. w następujących projektach: *Smart Control of Wastewater Systems* (SMAC) – Wydział pełnił funkcję polskiego koordynatora tego projektu (zespół pod kierunkiem prof. Mieczysława Brdysia); *International Conference on Clean, Efficient and Safe Urban Transport* (CESURA) – Wydział był koordynatorem całego projektu (zespół pod kierunkiem prof. Janusza Nieznańskiego); *Mathematical Modelling of Wind Power Plant for Operation Optimisation in Deregulated Electric Power System* (MOWI) – projekt realizowany przez prof. Zbigniewa Lubońskiego w ramach stypendium typu Marie Curie Fellowship; *Urban Guided Transport Management System* (UGTMS) – w tym projekcie jako zaproszony ekspert brał udział prof. Przemysław Pazdro; *Safety in the Process Industry* (SIPI) – aktywny udział w tym projekcie brał dr hab. Kazimierz Kosmowski. Wydział uczestniczył również w projekcie *Leonardo Power Quality Initiative* (LPQI), realizowanym w ramach programu Leonardo da Vinci oraz realizował (i nadal realizuje) sześć umów o współpracę w ramach programu Socrates / Erasmus (z Institut National Polytechnique de Toulouse, Institut National Polytechnique de Grenoble, University of Birmingham, Technische Universität Bergakademie Freiberg, Ecole Centrale de Lille i Université de Poitiers). Warto odnotować również fakt, że prof. Jacek Marecki był w latach 2000–2001 członkiem Komitetu Sterującego programu SAVE II. W najbliższej przyszłości prawdopodobny jest udział Wydziału w realizacji kontraktów finansowanych przez NATO.

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej bardzo dużego znaczenia nabiera aktywność na polu pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych i tzw. inicjatyw wspólnotowych. Wydział przygotowuje obecnie trzy wnioski o finansowanie projektów z funduszy strukturalnych, w tym wniosek dotyczący renowacji dawnego Laboratorium Napędu Elektrycznego (w pomieszczeniu zajmowanym przez laboratorium planuje się urządzenie nowoczesnej sali audytoryjnej dla ponad 150 słuchaczy). Jeśli chodzi o inicjatywy wspólnotowe, złożono wniosek projektowy w ramach programu *Interreg III C*, dotyczący wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w transporcie miejskim (uczestnikami konsorcjum projektowego są, obok Wydziału, instytucje badawcze, komercyjne i samorządowe z Belgii, Włoch, Irlandii, Danii, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Portugalii).

W ostatnich latach (2000–2003) Wydział realizował międzynarodowe projekty badawcze na podstawie 19 umów międzyrządowych i 17 bezpośrednich umów dwustronnych z uczelniami zagranicznymi. Do najważniejszych uczelni partnerskich od lat należą: Institut Polytechnique de Grenoble, Institut Polytechnique de Toulouse, Université de Poitiers i Ecole Centrale de Lille z Francji, University of Birmingham i University of Plymouth z Wielkiej Brytanii, Fraunhofer Institut UMSICHT, Technische Universität Bergakademie Freiberg i Technische Universität Berlin z Niemiec, Lund Institute of Technology i Kalmar University ze Szwecji, International Institute for Applied Systems Analysis z Laxenbergu w Austrii, University of Pavia z Włoch, Morski Uniwersytet Techniczny w Sankt Petersburgu i Kaliningradzki Państwowy Uniwersytet Techniczny z Rosji oraz Xi'an Jiaotong University z Chin.

Wydział jest również zaangażowany w działalność międzynarodowych organizacji naukowych i zawodowych związanych z elektrotechniką i automatyką, takich jak Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), Institution of Electrical Engineers (IEE)¹, European Power Electronics Association (EPE), European Association for Education in Electrical and Information Engineering (EAEEIE), CIGRE, International Association for Energy Economics (IAEE), Association of Energy Engineers (AEE) oraz European Safety and Reliability Association (ESRA). Pracownicy Wydziału często przewodniczą sesjom tematycznym na konferencjach organizowanych przez IEEE i EPE, zasiadają w komitetach naukowych tych konferencji oraz pełnią funkcję recenzentów czasopism IEEE, IEE, EPE i innych wydawców. Należeli do współzałożycieli stowarzyszenia Fuse Club, które obecnie łączy specjalistów w dziedzinie bezpieczników ze wszystkich kontynentów. W roku 2003 Wydział był organizatorem cyklicznej konferencji International Conference on Electric Fuses and their Applications (ICEFA) pod patronatem stowarzyszenia.

Przy okazji warto odnotować, że Wydział ma znaczące osiągnięcia w zakresie organizacji konferencji międzynarodowych. W latach 2000–2003 organizował lub współorganizował następujące konferencje i seminaria (oprócz wspomnianej już konferencji ICEFA): INCREASE Seminar on German-Polish Cooperation in Environmental Protection, Process Safety and Energy Technology (2001), Danish-Polish Seminar on Grid Connection of Windfarms (EWiSEE'2001), International Scientific and Technical Conference on Technology, Automation and Control of Wastewater and Drinking Water Systems (TiASWiK'2002), dwie edycje Międzynarodowej Konferencji „Aktualne Problemy w Elektroenergetyce” (APE'2001 i APE'2003), International Conference on Clean, Efficient and Safe Urban Transport (CESURA'2003) oraz 39th International Conference on Innovation in Education for Electrical and Information Engineering (EAEEIE'2003).

Do ciekawych form aktywności międzynarodowej Wydziału należą projekty doktorskie realizowane wspólnie z ośrodkami zagranicznymi. Pierwszy projekt tego typu, we współpracy z Institut National Polytechnique de Toulouse, pomyslnie zakończono w roku 2003. Obecnie realizowane są trzy kolejne takie projekty: dwa wspólnie z Institut National Polytechnique de Grenoble i jeden z Ecole Centrale de Lille.

Czołowe miejsce Wydziału na arenie międzynarodowej wyraża się w częstotliwości wizyt naukowców zagranicznych, przybywających tu na staże i misje

¹ Prof. Andrzej Wolny jest obecnie przewodniczącym Oddziału Gdańskiego Sekcji Polskiej IEE.

naukowe. W latach 2000–2003 Wydział odwiedziło 296 gości zagranicznych. Coraz chętniej przyjeżdżają też studenci zagraniczni. Obecnie półroczne staże dyplomowe odbywają na Wydziale dwaj studenci z Francji, a niedługo można się spodziewać istotnego wzrostu liczby studentów z Europy Zachodniej.

Dziekani i prodziekani Wydziału w latach 1945–2005

Wydział Elektryczny w latach 1945–1996			
I	Prof. nadzw. dr inż. Kazimierz Kopecki	dziekan	1945–1950
	Prof. mgr inż. Stanisław Trzetrzeviński	prodziekan	1945–1950
II	Prof. nadzw. mgr inż. Łukasz Dorosz	dziekan*	1950–1952
	Prof. mgr inż. Eugeniusz Kenig	prodziekan	1950–1952
III	Doc. mgr inż. Eugeniusz Kenig	dziekan*	1952–1958
	Prof. mgr inż. Ignacy Gościcki	prodziekan	1952–1956
	Prof. mgr inż. Stefan Roszczyk	prodziekan	1952–1956
	Prof. mgr inż. Kazimierz Bogacz	kierownik Studium Zaocznego prodziekan	1954–1956 1956–1958
	Doc. mgr inż. Longin Kurski	kierownik Studium Wieczorowego prodziekan	1955–1956 1956–1958
	Doc. dr inż. Stanisław Trzetrzeviński	prodziekan	1956–1958
IV	Prof. nadzw. dr inż. Stanisław Trzetrzeviński	dziekan	1958–1964
	Doc. dr inż. Piotr Ciechanowicz	prodziekan	1958–1964
	Prof. mgr inż. Henryk Bartmański	prodziekan	1958–1960
	Prof. mgr inż. Kazimierz Bogacz	prodziekan	1958–1960
	Doc. dr inż. Mieczysław Rodkiewicz	prodziekan	1960–1964
V	Doc. mgr inż. Zbigniew Woynarowski	dziekan	1964–1968
	Prof. nadzw. dr inż. Piotr Ciechanowicz	prodziekan	1964–1966
	Doc. dr inż. Mieczysław Rodkiewicz	prodziekan	1964–1966
	Doc. dr inż. Jerzy Dziedzic	prodziekan	1966–1968
	Prof. nadzw. mgr inż. Jan Piasecki	prodziekan	1966–1968
VI	Doc. dr inż. Jerzy Dziedzic	dziekan	1968–1969
	Prof. nadzw. mgr inż. Jan Piasecki	prodziekan	1968–1969
	Doc. dr hab. inż. Jacek Marecki	prodziekan	1968–1969
VII	Prof. nadzw. dr hab. inż. Jacek Marecki	dziekan	1969–1973
	Mgr inż. Henryk Bartmański	prodziekan	1969–1973
	Doc. dr inż. Eugeniusz Wasilenko	prodziekan	1969–1973
	Doc. dr hab. inż. Jerzy Sawicki	prodziekan	1969–1972
	Doc. dr inż. Jerzy Jaczewski	prodziekan	1972–1973
VIII	Doc. dr inż. Eugeniusz Wasilenko	dziekan	1973–1975
	Doc. dr inż. Jerzy Kolka	prodziekan	1973–1975
	Doc. dr hab. inż. Franciszek Milkiewicz	prodziekan	1973–1975
	Mgr inż. Henryk Bartmański	prodziekan	1973–1975
IX	Prof. nadzw. mgr inż. Zbigniew Woynarowski	dziekan	1975–1978
	Doc. dr inż. Jerzy Kolka	prodziekan	1975–1978

	Doc. dr inż. Franciszek Przeździecki	prodziekan	1975–1978
	Doc. dr inż. Ludwik Referowski	prodziekan	1975–1978
X	Prof. zw. dr inż. Tadeusz Lipski	dziekan	1978–1981
	Doc. dr hab. inż. Lech Gawęcki	prodziekan	1978–1981
	Doc. dr inż. Zygmunt Grinberg	prodziekan	1978–1981
	Doc. dr inż. Ludwik Referowski	prodziekan	1978–1981
XI	Prof. nadzw. dr hab. inż. Zbigniew Szczerba	dziekan	1981–1987
	Prof. nadzw. dr hab. inż. Jerzy Hryńczuk	prodziekan ds. nauki	1981–1984
	Doc. dr inż. Ludwik Referowski	prodziekan ds. kształcenia	1981–1987
	Doc. dr hab. inż. Przemysław Pazdro	prodziekan ds. nauki	1984–1987
	Doc. dr inż. Marian Iwicki	prodziekan ds. studiów dla pracujących	1984–1987
XII	Doc. dr inż. Ludwik Referowski	dziekan	1987–1993
	Prof. nadzw. dr hab. inż. Przemysław Pazdro	prodziekan ds. nauki	1987–1991
	Doc. dr inż. Wojciech Winiarski	prodziekan ds. kształcenia	1987–1991
	Doc. dr hab. inż. Roman Kensik	prodziekan ds. studiów zaocznych	1987–1990
	Dr inż. Andrzej Skiba	prodziekan ds. studiów zaocznych	1990–1991
		prodziekan ds. kształcenia	1991–1993
	Dr hab. inż. Paweł Żimny	prodziekan ds. nauki	1991–1993
	Dr inż. Edward Musiał	prodziekan ds. studiów zaocznych	1991–1993
XIII	Prof. nadzw. dr hab. inż. Przemysław Pazdro	dziekan	1993–1996
	Dr hab. inż. Andrzej Grono	prodziekan ds. nauki	1993–1996
	Dr inż. Andrzej Skiba	prodziekan ds. kształcenia	1993–1996
	Dr inż. Jan Sulikowski	prodziekan ds. studiów inżynierskich	1993–1996
Wydział Elektrotechniki i Automatyki – od 1996 roku zmiana nazwy Wydziału			
XIV	Prof. dr hab. inż. Przemysław Pazdro	dziekan	1996–1999
	Dr hab. inż. Romuald Szcześny	prodziekan ds. nauki	1996–1999
	Dr inż. Jan Sulikowski	prodziekan ds. kształcenia	1996–1999

	Dr inż. Henryk Boryń	prodziekan ds. studiów inżynierskich	1996–1999
XV	Prof. dr hab. inż. Romuald Szczęsny	dziekan	1999–2000
	Prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk	prodziekan ds. nauki	1999–2000
	Dr inż. Andrzej Skiba	prodziekan ds. kształcenia	1999–2000
	Dr inż. Henryk Boryń	prodziekan ds. promocji i kształcenia ustawicznego	1999–2000
XVI	Prof. dr hab. inż. Paweł Zimny	dziekan	2000–2002
	Prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk	prodziekan ds. nauki	2000–2002
	Dr inż. Andrzej Skiba	prodziekan ds. kształcenia	2000–2002
	Dr inż. Henryk Boryń	prodziekan ds. promocji i kształcenia ustawicznego	2000–2002
XVII	Prof. dr hab. inż. Paweł Zimny	dziekan	2002–2005
	Prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk	prodziekan ds. nauki	2002–2005
	Dr hab. inż. Ryszard Zajczyk	prodziekan ds. kształcenia	2002–2005
	Dr hab. inż. Janusz Nieznański	prodziekan ds. rozwoju	2002–2005

* Prof. Łukasz Dorosz był jednocześnie bezpośrednim organizatorem powstającego wtedy Wydziału Łączności. Ówczesny prodziekan Wydziału Elektrycznego, doc. Eugeniusz Kenig, już od roku 1951 pełnił funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego, a prof. Łukasz Dorosz poświęcił się całkowicie organizowaniu wydzielającego się z Wydziału Elektrycznego nowego Wydziału Łączności.

Zamieszczone niżej zdjęcia dziekanów pochodzą z Pracowni Historii PG lub zbiorów prywatnych. Autorem zdjęcia prof. P. Zimnego jest Krzysztof Krzempek.

Prof. nadzw. dr inż.
Kazimierz Kopecki
1945–1950

Prof. nadzw. mgr inż.
Łukasz Dorosz
1950–1952

Doc. mgr inż.
Eugeniusz Kenig
1952–1958

Prof. nadzw. dr inż.
Stanisław Trzetrzewiński
1958–1964

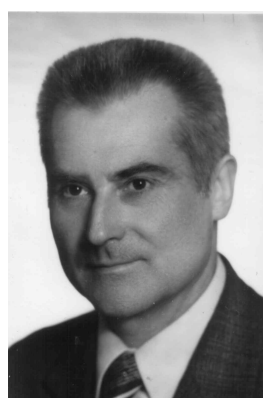
Doc. mgr inż.
Zbigniew Woynarowski
1964–1968 i 1975–1978

Doc. dr inż.
Jerzy Dziedzic
1968–1969

Prof. nadzw. dr hab. inż.
Jacek Marecki
1969–1973

Doc. dr inż.
Eugeniusz Wasilenko
1973–1975

Prof. zw. dr inż.
Tadeusz Lipski
1978–1981

Prof. nadzw. dr hab. inż.
Zbigniew Szczerba
1981–1987

Doc. dr inż.
Ludwik Referowski
1987–1993

Prof. nadzw. dr hab. inż.
Przemysław Pazdro
1993–1999

Prof. dr hab. inż.
Romuald Szczęsny
1999–2000

Prof. dr hab. inż.
Paweł Zimny
2000–2005

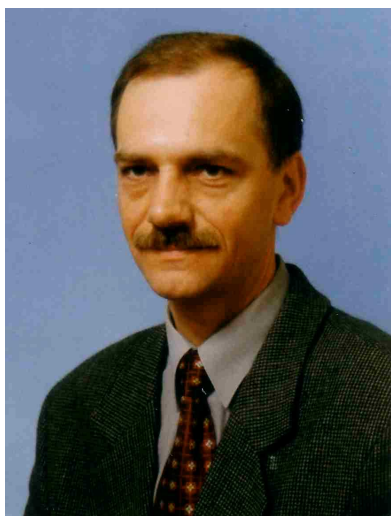
Prodziekani Wydziału kadencji 2002–2005

Prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk
Prodziekan ds. nauki

Prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk
Prodziekan ds. kształcenia

dr hab. inż. Janusz Nieznański
Prodziekan ds. rozwoju

dr inż. Henryk Boryń
Pełnomocnik dziekana ds. studiów zaocz-
nych i kształcenia ustawicznego

Działalność dydaktyczna

Wydział Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej prowadzi studia inżynierskie dzienne (7-semesterne) i zaoczne (8-semesterne), magisterskie dzienne (10-semesterne) i magisterskie II stopnia dla inżynierów (4-semesterne) oraz eksternistyczne, 4-letnie studia doktoranckie. Na Wydziale kształcą się około 1800 studentów, z których 500 wybrało kierunek „automatyka i robotyka”, a pozostali elektrotechnikę.

Kadrę dydaktyczną stanowi ponad 100 nauczycieli akademickich oraz ponad 70 doktorantów, pracujących w 7 katedrach, które są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Wydziału. Grupa nauczycieli akademickich obejmuje 4 profesorów zwyczajnych, 16 profesorów nadzwyczajnych, 4 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 35 adiunktów ze stopniem doktora, 28 starszych wykładowców i 15 asystentów.

Kształcenie na kierunku „elektrotechnika” odbywa się w tzw. systemie krótkiego Y, co oznacza, że kształcenie na pierwszym roku jest wspólne dla 5-letnich studiów magisterskich i 3,5-letnich studiów inżynierskich. Po pierwszym roku – na podstawie konkursu uzyskanych ocen – następuje podział na studia inżynierskie i magisterskie. Na kierunku „automatyka i robotyka” są prowadzone tylko 5-letnie studia magisterskie. Absolwenci studiów inżynierskich mogą uzyskać dyplom magistra inżyniera po odbyciu prowadzonych przez Wydział 2-letnich studiów uzupełniających dziennych, zaocznych lub eksternistycznych. Elektrotechnikę można studiować na 4,5-letnich zaocznych studiach inżynierskich. Studia magisterskie na tym kierunku są prowadzone w dwóch podstawowych specjalnościach: elektroenergetyka oraz przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej. Specjalność jest wybierana przez studenta po zakończeniu szóstego semestru studiów. W semestrze ósmym istnieje możliwość wyboru kierunku dyplomowania w zakresie: energoelektroniki, elektrowni, informatyki technicznej, inżynierii transportu elektrycznego, maszyn elektrycznych, napędu elektrycznego, systemów elektrycznych i urządzeń elektrycznych.

W ramach programu Sokrates Wydział prowadzi wymianę studentów z uczelniami francuskimi w Lille, Grenoble i Tuluzie, co pozwala uzyskać dyplom ukończenia studiów w odpowiedniej szkole francuskiej i na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej. Z Institut National Polytechnique de Toulouse i z Institut National Polytechnique de Grenoble zawarto umowy o wspólnym prowadzeniu rozpraw doktorskich, na mocy których uzyskuje się jednocześnie stopień naukowy doktora w Polsce i Francji. Pierwsza obrona rozprawy doktorskiej została przeprowadzona w 2004 roku, a dwie dalsze znajdują się w końcowej fazie.

Przedstawiony powyżej system studiów na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki z pewnością nie należy do najdoskonalszych i dlatego ciągle pracujemy nad jego doskonaleniem. Jednakże warto podkreślić, że w 2003 roku oba kierunki studiów na naszym Wydziale zostały poddane ocenie Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych powołanej przez Konferencję Rektorów Wyższych Szkół Technicznych. W wyniku przeprowadzonej kontroli przyznano im 5-letnią akredytację.

Działalność naukowo-badawcza i współpraca międzynarodowa

Na działalność naukową Wydziału składają się prace badawcze prowadzone w poszczególnych katedrach. Ich tematykę przedstawiono przy omawianiu poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału. Aby uniknąć powtórzeń, przytoczymy tylko podsumowanie statystyczne prac naukowo-badawczych za 2003 rok. Ogólna liczba publikacji pracowników Wydziału w czasopiśmie i wydawnictwach recenzowanych wyniosła 288. Pracownicy Wydziału opublikowali 7 monografii i uzyskali 4 patenty, przeprowadzono pomyślnie dwa przewody habilitacyjne i jeden pracownik uzyskał tytuł profesora. Na Wydziale prowadzono 14 grantów na zlecenie Komitetu Badań Naukowych i jeden grant w ramach 5. Programu Unii Europejskiej. Wydział prowadzi szeroką współpracę z uczelniami zagranicznymi, takimi jak: Institut National Polytechnique de Toulouse, Institut National Polytechnique de Grenoble, Institute of Energy Economics and the Rational Use of Energy, Universität Stuttgart, Morski Uniwersytet Techniczny w Sankt Petersburgu, Danmarks Tekniske Universitat – Kopenhaga, University of Strathclyde – Glasgow, University of Birmingham, Technische Universität Ilmenau, Uniwersytet w Cincinnati (USA), University of Cambridge, Fraunhofer Application Center w Ilmenau, Fraunhofer-Einrichtung EADQ w Dreźnie, Lyonnaise des Eaux w Paryżu i Bordeaux, Danish Water Quality Institute w Kopenhadze, Grupo Aguas de Barcelona w Barcelonie, Yorkshire Water Authority w Wielkiej Brytanii, University of Compiègne we Francji, Aachen Institute of Technology w Aachen, International Institute for System Analysis and Applications w Laxenburgu, Cosytec S.A. w Paryżu, Technical University of Denmark w Kopenhadze, University of Strathclyde w Glasgow, De Montfort University w Leicester, Narvik College of Engineering w Narwiku, LAAS CNRS w Tuluzie, Institute of High Performance Computing and Data Bases w St. Petersburg, Uniwersytet Elektrotechniczny w Sankt Petersburgu, Uniwersytet Techniczny w Kaliningradzie, Uniwersytet Politechniczny w Barcelonie, Uniwersytet w Pavii, WL Delft Hydraulics, Centrum Badawcze w Jülich, ETH Zurich.

W roku akademickim 2002/2003 Wydział zorganizował lub współorganizował 10 konferencji naukowych, w tym 7 międzynarodowych.

Gmach Wydziału Elektrotechniki i Automatyki im. Profesora Kazimierza Kopeckiego
Fot. Krzysztof Kempek

Budynek Wydziału Elektrotechniki i Automatyki przy ul. Własna Strzecha 18a
Fot. Krzysztof Kempek

Budynek Wydziału Elektrotechniki i Automatyki przy ul. Sobieskiego 7
Fot. Krzysztof Kempek

Schemat organizacyjny Wydziału

Kierownictwo Wydziału

DZIEKAN

prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, prof. nadzw. PG

PRODZIEKAN ds. NAUKI oraz KIEROWNIK STUDIUM DOKTORANCKIEGO

prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk, prof. nadzw. PG

PRODZIEKAN ds. KSZTAŁCENIA

dr hab. inż. Ryszard Zajczyk, prof. nadzw. PG

PRODZIEKAN ds. ROZWOJU

dr hab. inż. Janusz Nieznański, prof. nadzw. PG

DYREKTOR ADMINISTRACYJNY

mgr inż. Janusz Fudali

PEŁNOMOCNIK DZIEKANA

ds. studiów zaocznych i kształcenia ustawicznego

dr inż. Henryk Boryń

Rada Wydziału

1. Dr hab. inż. Elżbieta Bogalecka, prof. nadzw. PG
2. Prof. dr hab. inż. Mieczysław Brdyś, prof. nadzw. PG
3. Dr hab. inż. Piotr Chrzan, prof. nadzw. PG
4. Prof. dr hab. inż. Andrzej Grono, prof. nadzw. PG
5. Prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk, prof. nadzw. PG
6. Dr hab. inż. Waldemar Kamrat, prof. nadzw. PG
7. Dr hab. inż. Krzysztof Karwowski, prof. nadzw. PG
8. Dr hab. inż. Kazimierz Kosmowski, adiunkt PG
9. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalski, prof. zw. PG
10. Prof. dr hab. inż. Marek Krawczuk, prof. nadzw. PG
11. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Krzemiński, prof. zw. PG
12. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Lubośny, prof. nadzw. PG
13. Prof. dr hab. inż. Jacek Marecki, prof. zw. PG
14. Dr hab. inż. Wacław Matulewicz, adiunkt PG
15. Dr hab. inż. Janusz Nieznański, prof. nadzw. PG
16. Prof. dr hab. inż. Przemysław Pazdro, prof. nadzw. PG
17. Dr hab. inż. Andrzej Reński, adiunkt PG
18. Dr hab. inż. Mieczysław Ronkowski, prof. nadzw. PG
19. Dr hab. inż. Ryszard Roskosz, prof. nadzw. PG
20. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Szczerba, prof. zw. PG
21. Dr hab. inż. Zenon Ulman, adiunkt PG
22. Prof. dr hab. inż. Andrzej Wolny, prof. nadzw. PG
23. Prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk, prof. nadzw. PG
24. Prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, prof. nadzw. PG
25. Dr inż. Jerzy Buriak, adiunkt
26. Dr inż. Marek Chomiakow, st. wykładowca
27. Dr inż. Józef Czucha, adiunkt

- 28. Mgr inż. Janusz Fudali, dyrektor adm. Wydziału
- 29. Mgr inż. Bogdan Kazimierczak, st. specjalista
- 30. Inż. Józef Seeger, st. specjalista
- 31. Dr inż. Andrzej Skiba, st. wykładowca
- 32. Mgr inż. Anna Golijanek-Jędrzejczyk, doktorantka
- 33. Roman Diduch, student
- 34. Marek Redmer, student
- 35. Wojciech Podgórski, student

Charakterystyka jednostek organizacyjnych

Przedstawione poniżej szczegółowe charakterystyki poszczególnych katedr i Ośrodka Doświadczalnego zostały przygotowane przez ich kierowników. Materiał ilustracyjny wykorzystany w tej partii książki pochodzi ze zbiorów danej katedry lub Ośrodka Doświadczalnego.

Katedra Automatyki	prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalski, prof. zw. PG
Katedra Elektroenergetyki	prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk, prof. nadzw. PG
Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki	prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, prof. nadzw. PG
Katedra Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych	dr hab. inż. Piotr Chrzan, prof. nadzw. PG
Katedra Miernictwa Elektrycznego	dr hab. inż. Ryszard Roskosz, prof. nadzw. PG
Katedra Trakcji Elektrycznej	dr hab. inż. Krzysztof Karwowski, prof. nadzw. PG
Katedra Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych	prof. dr hab. inż. Andrzej Wolny, prof. nadzw. PG
Ośrodek Doświadczalny	inż. Andrzej Ogonowski

Katedra Automatyki

<http://www.ely.pg.gda.pl/kaut/>

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalski
prof. zw. PG
Kierownik Katedry Automatyki
zkowal@ely.pg.gda.pl

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalski ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej w 1963 roku. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1971 roku, a doktora habilitowanego w 1980 roku; tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1988 roku, stanowisko profesora zwyczajnego uzyskał w 2002 roku. W latach 1997–2003 kierownik Studium Doktoranckiego Wydziału Elektrotechniki i Automatyki. Specjalność naukowa – automatyka okrętowa, badania symulacyjne podsystemów elektroenergetycznych i napędowych statków oraz systemy ekspertowe dla wspomaganie projektowania układów automatyki statków. Członek Komitetu Automatyki i Robotyki PAN, członek Komitetu Automatyki POLSPAR, członek Rady Programowej czasopisma naukowo-technicznego „Pomiary Automatyka Kontrola”, zastępca przewodniczącego Rady Technicznej Polskiego Rejestru Statków w Gdańsku.

Rys historyczny

Pierwsze wykłady z automatyki wprowadzono na Wydziale Elektrycznym w 1953 roku. Ich przedmiotem była automatyka i regulacja, wykładane przez prof. Jerzego Dziedzica.

Katedra Automatyki powstała w 1966 roku z wyodrębnienia z Katedry Elektroenergetyki, kierowanej przez prof. dr. inż. Kazimierza Kopeckiego, Zespołu Sterowania Systemami Przemysłowymi, którego kierownictwo objął dr inż. Franciszek Milkiewicz, oraz Zespołu Automatyki Okrętowej pod kierownictwem dr. inż. Jerzego Sołdka. Na kierownika Katedry Automatyki powołano doc. dr. inż. Jerzego Dziedzica. W 1963 roku uruchomiono Podyplomowe Studium Automatyki Przemysłowej. W 1966 roku Katedra wprowadziła specjalność „automatyka i metrologia” na kierunku studiów „elektrotechnika”, a od 1989 roku prowadzi kierunek studiów „automatyka i robotyka”.

W 1969 roku Katedra Automatyki weszła w skład powołanego wówczas Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki jako Zakład Automatyki. W 1991 roku przywrócono strukturę katedralną i Zakład Automatyki został ponownie Katedrą Automatyki. Od 1991 roku do końca roku akademickiego 1999/2000 kierownikiem Katedry był prof. dr hab. inż. Franciszek Milkiewicz. W sierpniu 2000 roku na kierownika Katedry powołano prof. dr. hab. inż. Zbigniewa Kowalskiego.

Obecny skład kadrowy

Pracownicy i doktoranci Katedry Automatyki w 2004 roku

W Katedrze Automatyki jest zatrudnionych 26 nauczycieli akademickich i 7 pracowników inżyniersko-technicznych, a mianowicie:

prof. dr hab. inż. Mieczysław A. Brdyś, prof. nadzw. PG,
prof. dr hab. inż. Andrzej J. Grono, prof. nadzw. PG,
prof. dr hab. inż. Zbigniew Kowalski, prof. zw. PG,
dr hab. inż. Elżbieta Bogalecka, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Kazimierz Kosmowski, adiunkt,
dr hab. inż. Zenon Ulman, adiunkt,
dr inż. Ryszard Arendt, adiunkt,
dr inż. Kazimierz Duzinkiewicz, adiunkt,
dr inż. Michał Grochowski, adiunkt,
dr inż. Mirosław Kwiesielewicz, adiunkt,
dr inż. Piotr Niklas, adiunkt,
dr inż. Michał Porzeziński, adiunkt,
dr inż. Grzegorz Redlarski, adiunkt,
dr inż. Longin Stolc, adiunkt,
dr inż. Jacek Zawalich, adiunkt,
dr inż. Tomasz Rutkowski, asystent,
dr inż. Katarzyna Swarcewicz-Wróblewska, asystent,
dr inż. Dariusz Trawicki, asystent,
mgr inż. Bartosz Dzido, asystent,
mgr inż. Marcin Drewka, asystent,
mgr inż. Jarosław Tarnawski, asystent,
mgr Ewa van Uden, asystent,
mgr inż. Andrzej Dobrzański, st. wykładowca,
mgr Krzysztof Dzido, st. wykładowca,
dr inż. Henryk Stolc, st. wykładowca,
mgr inż. Marian Kostrzewski, wykładowca,

mgr inż. Grzegorz Baum, st. technik,
inż. Jerzy Gorajek, st. specjalista,
mgr inż. Bogdan Kazimierczak, st. specjalista,
mgr Nadzieja Kostyk, specjalista,
inż. Maciej Kozyra, st. specjalista,
Maria Lubińska, st. technik,
mgr inż. Krzysztof Snopek, główny specjalista.

Ponadto w Katedrze Automatyki zajęcia dydaktyczne i prace naukowo-badawcze prowadzi 18 doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Działalność dydaktyczna

Katedra Automatyki prowadzi codzienne studia magisterskie dla około 400 studentów. Program nauczania składa się z dwóch części. Pierwszą część stanowią przedmioty kierunkowe, obejmujące niezbędną wiedzę potrzebną każdemu specjalistcie z zakresu automatyki i informatyki, a na drugą część składają się przedmioty obieralne.

W ramach przedmiotów kierunkowych przekazywana jest wiedza w zakresie układów automatyki, regulacji ciągłej procesów technologicznych, dyskretnych układów automatyki, procesów wytwórczych i obsługi systemów komputerowego wspomaganie sterowania procesami technologicznymi i systemami produkcyjnymi oraz systemami obsługi z szerokim wykorzystaniem metod inteligentnego sterowania, a także mechatroniki i robotyki.

Przedmioty obieralne umożliwiają studentom pogłębianie swojej wiedzy w zakresie wybranej przez siebie problematyki. Mogą ją stanowić zagadnienia z wybranych działów teorii sterowania lub informatyki albo dotyczące sterowania procesami i systemami produkcyjnymi w określonej gałęzi przemysłu.

Pomocą dla studenta w zdobywaniu wiedzy są laboratoria wyposażone w modele fizyczne procesów technologicznych, współpracujące ze spotykanymi w praktyce regulatorami, zarówno analogowymi jak i z komputerowymi oraz sterownikami.

Laboratoria komputerowe, wyposażone w bogate oprogramowanie, umożliwiają prowadzenie badań symulacyjnych oraz projektowanie i analizę pracy układów i systemów sterowania. Kontakty z Rafinerią Gdańską, stoczniami i innymi podmiotami gospodarczymi pozwalają na organizowanie cennych praktyk studenckich.

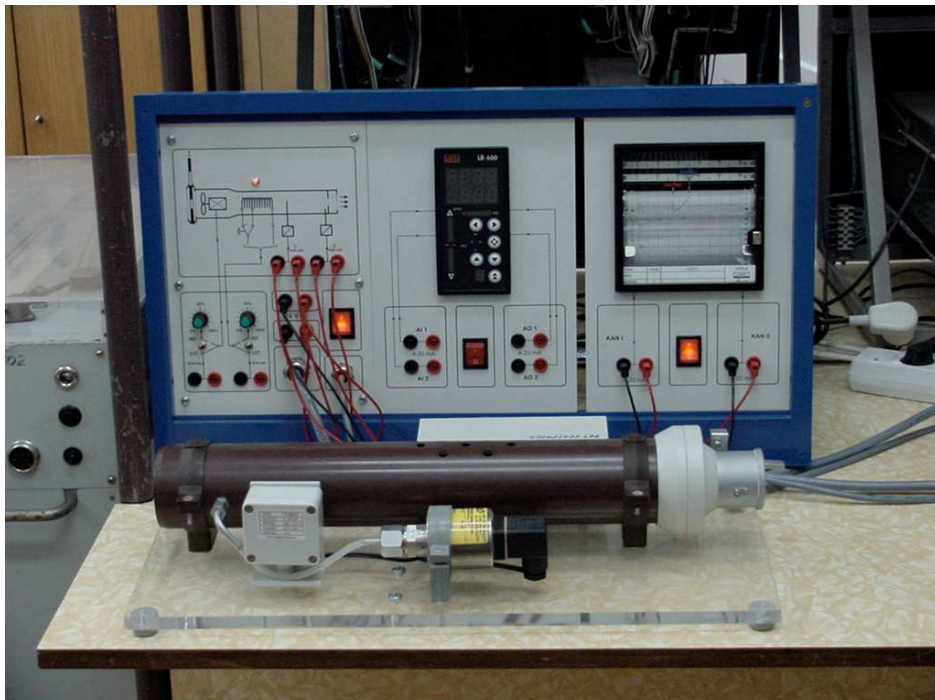
Absolwenci kierunku studiów „automatyka i robotyka” są zatrudniani na stanowiskach głównych automatyków i informatyków w przedsiębiorstwach produkcyjnych, transportowych, a także jako informatycy w instytucjach, bankach itp., również mogą być projektantami układów i systemów sterowania bazujących na technice mikroprocesorowej i komputerowej dla procesów technologicznych i całych kompleksów technologicznych, mogą pracować w placówkach naukowych, ośrodkach badawczo-rozwojowych i szkolnictwie wyższym.

W Katedrze znajdują się następujące laboratoria wyposażone w materiały pomocnicze:

- Laboratorium Techniki Sterowania – wyposażone w stanowiska z obiektami fizycznymi wymiany ciepła i przepływu cieczy oraz w przemysłowe układy regulacji i pomiarów, w stanowiska z modelami analogowymi typowych obiektów przemysłowych z przemysłowymi regulatorami;

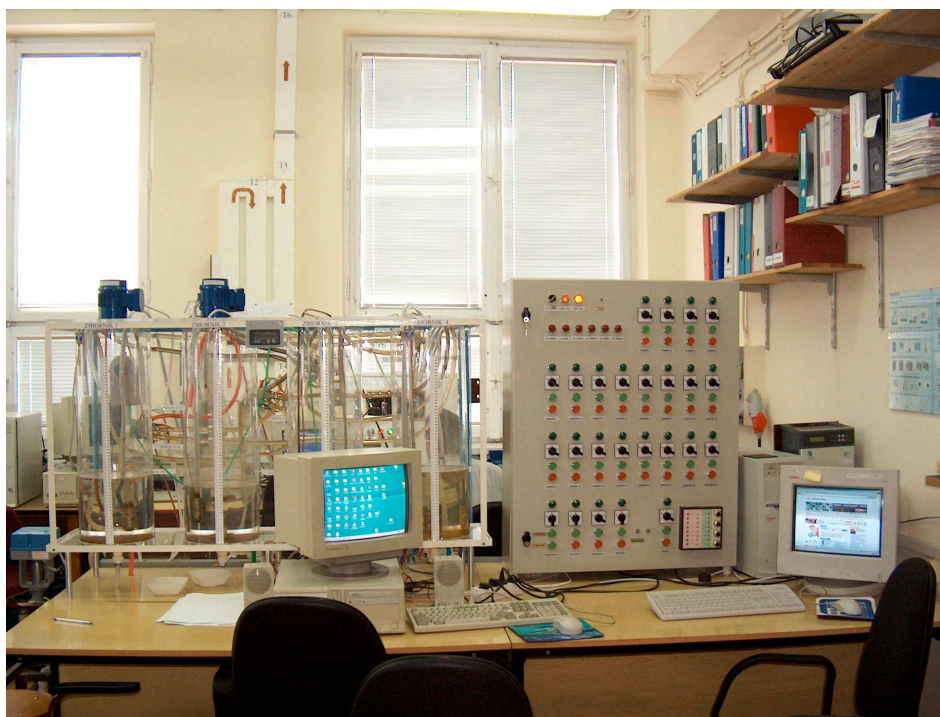

Stanowisko do badania układów regulacji poziomu wody z regulatorem cyfrowym EFTRONIK X

Stanowisko do badania układów regulacji temperatury z regulatorem cyfrowym EFTRONIK X

- Laboratorium Techniki Mikroprocesorowej – wyposażone w stanowiska do programowania i testowania układów mikroprocesorowych;
- Laboratorium Komputerowych Systemów Sterowania – wyposażone w programowalne sterowniki firm: Siemens, GE-Fanuc, Allen-Bradley, SAIA, w pakiety oprogramowania wizualizacyjnego InTouch, FIX, Wizcon oraz w oprogramowanie narzędziowe dla wyższych warstw automatyki;
- Laboratorium Inteligentnych Systemów Wspomagania Decyzji i Sterowania – wyposażone w zaawansowane oprogramowanie do modelowania i sterowania procesami przemysłowymi, głównie dla procesów występujących w systemach wodociągowych i w reaktorach biologicznych oczyszczania ścieków;
- Laboratorium Podstaw Robotyki – wyposażone w stanowiska z dwoma robotami edukacyjnymi i dwoma edukacyjno-przemysłowymi oraz w komputerowe stanowiska symulacyjne;
- Laboratorium Mechatroniki – wyposażone w stanowiska z elementami występującymi w układach sterowania i kontroli oraz w robotach;
- Laboratorium Techniki Cyfrowej – wyposażone w stanowiska z testerami cyfrowych układów elektronicznych.

Stanowisko dydaktyczne do nauki programowania sterowników oraz systemów SCADA wizualizacji procesów przemysłowych i przemysłowych baz danych

Robot edukacyjny TR5 w Laboratorium Mechatroniki

Działalność naukowo-badawcza

Katedra realizuje badania naukowe w ramach działalności statutowej, badań własnych, projektów badawczych krajowych i zagranicznych oraz usług na rzecz różnych podmiotów gospodarczych. W ramach tej działalności można wymienić najważniejsze zadania:

- Metody i algorytmy zintegrowanego sterowania systemami produkcyjnymi. Badania prowadzone w ramach tego zadania dotyczą modeli matematycznych i algorytmów sterowania systemami produkcyjnymi oraz wybranych zagadnień podejmowania decyzji z wykorzystaniem metod sztucznej inteligencji.
- Metody i algorytmy sterowania złożonymi procesami technologicznymi w przemyśle i na statkach. Prowadzone prace naukowo-badawcze są skoncentrowane na metodach, algorytmach i programach komputerowego wspomaganie badań i projektowania układów sterowania okrętowych systemów energetycznych, inteligentnego sterowania pojazdami morskimi, rozwijaniu metod arytmetyki cyfrowej oraz układów sterowania elektrownią wiatrową z maszyną dwustronnie zasilaną.
- Niezawodność, diagnostyka i bezpieczeństwo w układach i systemach przemysłowych. Prace naukowe dotyczą wybranych aspektów metodycznych modelowania probabilistycznego i analizy ryzyka, przydatnych w zarządzaniu bezpieczeństwem złożonych obiektów technicznych, m.in. systemów sterowania i zabezpieczeń obiektów przemysłowych podwyższonego ryzyka.

- Realizacje hardwarowe układów sterowania procesami technologicznymi. Badania w ramach tego zadania dotyczą komputerowych realizacji procesu automatycznej synchronizacji prądnic, diagnostyki układów automatyki oraz sterowania złożonymi układami technologicznymi. Prowadzone są również prace nad realizacją mikroprocesorowych systemów pomiarowo-sterujących.
- Metodologia i metody analizy oraz syntezy inteligentnych systemów wspomagania decyzji i sterowania. Badania naukowe w tym zakresie dotyczą algorytmów krzepkiego sterowania predykcyjnego i adaptacyjnego obiektami z szybkozmiennymi opóźnieniami w warunkach niepewności struktury i parametrów modelu z zastosowaniem do systemów wody pitnej, hierarchicznych struktur i algorytmów sterowania optymalizującego w systemach o zróżnicowanej dynamice wewnętrznej z zastosowaniem do systemów wody pitnej i systemów ściekowych, estymacji stanu i parametrów dla celów sterowania z zastosowaniem do systemów wody pitnej i systemów ściekowych, modelowania typu „szara skrzynka” z zastosowaniem do monitorowania i sterowania systemami wody pitnej i systemami ściekowymi.

W ramach badań naukowych prowadzonych w Katedrze w ostatnich latach realizuje się: projekt badawczy Unii Europejskiej, 5 projektów badawczych KBN oraz 5 grantów promotorskich. Od 2003 roku w Katedrze wykonano 25 wdrożeń w firmach przemysłowych i wodno-ściekowych.

Katedra systematycznie organizuje seminaria oraz konferencje krajowe i międzynarodowe, takie jak:

- Międzynarodowa konferencja „Technologia i Automatyzacja Systemów Wodociągowych i Kanalizacyjnych” (TIASWiK’02) pod patronatem Komitetu Automatyki i Robotyki oraz Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, Technical Committee on Large Scale Systems of International Federation of Automatic Control (IFAC), American Society of Civil Engineers (ASCE);
- Międzynarodowe Warsztaty SIPI na temat Bezpieczeństwa Funkcjonalnego IEC 61508 (International Workshop SIPI on Functional Safety IEC 61508), Gdynia, 28–29 maja 2003; organizator Warsztatów: Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa i Niezawodności (PTBN) Gdańsk; współorganizatorzy: Wydział Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB), Warszawa;
- Seminarium na temat „Zintegrowane zarządzanie ryzykiem w regionie i rola ubezpieczeń”, 27–28 listopada 2003, Politechnika Gdańska; Seminarium odbyło się pod patronatem Wojewody Pomorskiego i Rektora Politechniki Gdańskiej;
- konferencja naukowo-techniczna z sesjami warsztatowymi na temat „Zarządzanie bezpieczeństwem funkcjonalnym”; organizator konferencji: Polskie Towarzystwo Bezpieczeństwa i Niezawodności, Wydział Elektrotechniki i Automatyki Katedra Automatyki, Jurata, 16–18 września 2004.

Współpraca krajowa i międzynarodowa

- W ramach 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej realizowano projekt pt. *Smart Control of Wastewater Systems – SMAC* Nr EVK1-2000-00634, koordynowany przez Krüger AS – Soeborg/Kopenhaga, Dania. Realizowało go od marca 2001 do marca 2004 konsorcjum złożone z 11 partnerów.

- Uniwersytet Elektrotechniczny w Sankt Petersburgu – Wydział Automatyki i Sterowania. Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Federacji Rosyjskiej.
- Institute of High Performance Computing and Data Bases, Laboratory of Intelligent Systems. Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Federacji Rosyjskiej.
- Współpraca międzynarodowa z kadrą badawczą ETH Zurich i PSI Villigen w Szwajcarii (grupa prof. W. Krögera). Temat współpracy: „Analiza ryzyka w systemach technicznych”.
- University of Pavia, Department of Information and Systems, Italy. Umowa międzynarodowa. Temat: „Komputerowe wspomaganie podejmowania decyzji”.

Katedra współpracuje z uczelniami i jednostkami badawczymi zagranicznymi. Należą do nich:

Uniwersytet w Cincinnati (USA),
 Fraunhofer Application Center w Ilmenau,
 Fraunhofer-Einrichtung EADQ w Dreźnie,
 International Institute for System Analysis and Applications w Laxenburgu,
 Technical University of Denmark w Kopenhadze,
 De Montfort University w Leicester,
 LAAS CNRS w Tuluzie,
 Institute of High Performance Computing and Data Bases w Sankt Petersburgu,
 Uniwersytet Elektrotechniczny w Sankt Petersburgu,
 Uniwersytet Politechniczny w Barcelonie,
 Uniwersytet w Pavii,
 WL Delft Hydraulics.

Stanowisko diagnostyki synchronizatorów w Laboratorium Mechatroniki

Katedra Elektroenergetyki

<http://www.ely.pg.gda.pl/kelen/>

Prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk
prof. nadzw. PG
Kierownik Katedry Elektroenergetyki
r.zajczyk@ely.pg.gda.pl

Studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej ukończył w 1978 roku. W 1988 roku obronił rozprawę doktorską, a rozprawę habilitacyjną w 1997 roku. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 2004 roku. Jego specjalność naukową stanowią systemy elektroenergetyczne, automatyka elektroenergetyczna. Bezpośrednio po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w IASE O/Gdańsk, a od 1983 roku pracuje na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej. W latach 2000–2001 był kierownikiem Katedry Elektrowni i Gospodarki Energetycznej, od 2001 kieruje Katedrą Elektroenergetyki. Od 2002 roku pełni funkcję prodziekana ds. kształcenia na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki. Jego działalność naukowa koncentruje się głównie na problematyce systemów elektroenergetycznych, a w szczególności układów wzbudzenia i regulacji napięcia generatorów synchronicznych, badań stabilności systemów elektroenergetycznych oraz metod poprawy stabilności, sterowania węzłów wytwórczych w stanach nieustalonych oraz modelowania systemów elektroenergetycznych. Na jego dorobek naukowy składa się 120 publikacji oraz 160 opracowań niepublikowanych.

Rys historyczny

W 1945 roku wraz z powstaniem na Politechnice Gdańskiej Wydziału Elektrycznego powstała również Katedra Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, której kierownikiem został prof. Kazimierz Kopecki. Z dniem 1 stycznia 1953 roku Katedrę przemianowano na Katedrę Elektroenergetyki, którą nadal kierował prof. K. Kopecki. W jej ramach utworzono trzy zakłady:

- Zakład Elektroenergetyki, kierowany przez prof. K. Kopeckiego,
- Zakład Sieci Elektrycznych, kierowany przez doc. A. Jankowskiego,
- Zakład Elektrotechniki Przemysłowej, kierowany przez doc. J. Piaseckiego.

W 1957 roku z Katedry Elektroenergetyki została wydzielona Katedra Elektrotechniki Przemysłowej pod kierownictwem doc. J. Piaseckiego, a następnie w 1966 roku z Katedry Elektroenergetyki wydzielono Katedrę Automatyki, której kierownikiem został doc. J. Dziedzic, a po nim kierownictwo Katedry Elektrotechniki objął prof. P. Ciechanowicz.

W 1968 roku z inicjatywy ówczesnego kierownictwa Wydziału Elektrycznego nastąpiło połączenie katedr o zbliżonym profilu w sześć większych katedr zespołowych. Jedną z nich była Katedra Elektroenergetyki połączona z Katedrą Elektryfikacji Rolnictwa. Kierownikiem połączonych katedr pozostał prof. K. Kopecki. Katedry zespołowe były etapem przejściowym do struktury instytutowej na Wydziale Elektrycznym.

Z początkiem roku akademickiego 1969/1970 powstał Instytut Elektroenergetyki i Automatyki, którego dyrektorem został prof. K. Kopecki. W ramach Instytutu powstały trzy zakłady:

- Zakład Automatyki,
- Zakład Elektroenergetyki,
- Zakład Miernictwa Elektrycznego.

Prof. Kazimierz Kopecki był dyrektorem Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki do roku 1974, tzn. do czasu przejścia na emeryturę. Kolejnymi dyrektorami Instytutu byli:

- prof. zw. Jacek Marecki – w latach 1974–1984,
- prof. Jerzy Dziedzic – w latach 1984–1989, tzn. do czasu tragicznej śmierci,
- prof. Jerzy Sawicki – w latach 1989–1991, tzn. do czasu powrotu do struktury katedralnej.

W 1991 roku z Zakładu Elektroenergetyki wydzielili się dwie niezależne katedry:

- Katedra Elektrowni i Gospodarki Energetycznej, której kierownikiem został prof. zw. dr hab. inż. Jacek Marecki,
- Katedra Systemów Elektroenergetycznych pod kierownictwem prof. dr. hab. inż. Zbigniewa Szczerby.

W 2001 roku z połączenia Katedry Elektrowni i Gospodarki Energetycznej oraz Katedry Systemów Elektroenergetycznych powstała Katedra Elektroenergetyki. Jej kierownikiem został prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk.

Emerytowani i byli pracownicy Katedry Elektroenergetyki:

Nauczyciele akademicy:

Barełkowski Jan
Bartmański Henryk
Czapieski Bogdan
Frydryk Ryszard
Gorzkowski Jerzy
Gościcki Ignacy
Góra Stanisław
Grzenkiewicz Artur
Gulbicki Zbigniew
Hellmann Włodzimierz
Imieliński Andrzej
Iwicki Marian
Jankowski Aleksander
Jankowski Kazimierz
Jankowski Tadeusz
Joeck Remigiusz
Kopecki Kazimierz
Kordecki Ryszard
Krajewski Rudolf
Malinowski Andrzej
Musiał Edward
Olbrycht Lesław
Piasecki Jan
Piłka Leszek
Przybylski Tadeusz
Słomak Maciej
Turowski Stanisław
Wojciechowicz Wojciech

Pracownicy naukowo-inżynieryjno-techniczni:

Babiński Stanisław
Biczowska Elżbieta
Boczkowski Stanisław
Cichosz Stanisław
Dzieżewski Jerzy
Gieszczykiewicz Stefan
Gromada Roman
Kotlewski Jan
Maj Tadeusz
Mierkiewicz Stanisława
Miloch Roman
Niedzielska Krystyna
Ozorowski Michał
Pochyluk Ryszard
Prusiewicz Krystyna
Pruś Zenon
Sarnecki Wojciech
Schally Stefan
Skiba-Półtorzycka Inessa
Sołdek Jerzy
Sozański Jerzy
Szelągowicz Jerzy
Wojciechowicz Alicja
Wojtkowska Dorota
Wołodźko Jerzy
Wywiół Stefan

Obecny skład kadrowy

W Katedrze Elektroenergetyki jest zatrudnionych 19 nauczycieli akademickich i 2 pracowników inżynieryjno-technicznych, a mianowicie:

prof. dr hab. inż. Zbigniew Lubośny, prof. nadzw. PG,
prof. zw. dr hab. inż. Jacek Marecki, prof. zw. PG,
prof. dr hab. inż. Zbigniew Szczerba, prof. zw. PG,
prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Waldemar Kamrat, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Andrzej Reński, adiunkt,
dr inż. Andrzej Augusiak, adiunkt,
dr inż. Paweł Bućko, adiunkt,
dr inż. Jerzy Buriak, adiunkt,
dr inż. Stanisław Czapp, adiunkt,
dr inż. Jacek Klucznik, adiunkt,
dr inż. Robert Małkowski, adiunkt,
dr inż. Andrzej Siodelski, adiunkt,
dr inż. Zdzisław Kusto, st. wykładowca,
dr inż. Edward Musiał, st. wykładowca,
dr inż. Eugeniusz Ratajczak, st. wykładowca,
mgr inż. Kazimierz Litwin, st. wykładowca,
mgr inż. Robert Kowalak, asystent,
mgr inż. Mariusz Nadarzyński, asystent,
Michał Gorzowski, st. referent techniczny,
Anna Jadachowska-Nieczaj, st. technik.

Ponadto w Katedrze Elektroenergetyki zajęcia dydaktyczne i prace naukowo-badawcze prowadzi 3 doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Pracownicy Katedry Elektroenergetyki podczas seminarium Katedry w Sasinie w 2003 roku

Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczna Katedry związana jest głównie z szerszą specjalnością – elektroenergetyką. Obecnie w ramach tej specjalności istnieją trzy kierunki dyplomowania:

- elektrownie i gospodarka energetyczna,
- systemy elektroenergetyczne,
- urządzenia elektroenergetyczne.

Pracownicy Katedry Elektroenergetyki realizują proces dydaktyczny na dwóch pierwszych kierunkach dyplomowania.

Prowadzone zajęcia można pogrupować w kilka podstawowych zakresów tematycznych, będących również przedmiotem badań naukowych Katedry: systemy elektroenergetyczne, automatyka w elektroenergetyce, technologie wytwarzania energii, problemy gospodarcze w energetyce, optymalizacja rozwoju i eksploatacji systemów zaopatrzenia w energię, informatyka i teleinformatyka w elektroenergetyce, urządzenia i instalacje elektryczne, oddziaływanie energetyki na środowisko. Treści programowe przedmiotów mają umożliwić przekazanie studentom użytecznej wiedzy teoretycznej i praktycznej. Obok tradycyjnych wykładów prowadzone są liczne zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne i projektowe, których celem jest pobudzanie aktywności studentów i stymulowanie ich samodzielności w rozwiązywaniu problemów.

Na specjalności „elektroenergetyka” kształci się studentów w zakresie:

- wytwarzania energii w elektrowniach ciepłych, wodnych i jądrowych oraz w niekonwencjonalnych źródłach, takich jak elektrownie wiatrowe, baterie słoneczne;
- gospodarki energetycznej i elektroenergetycznej na wszystkich szczeblach wytwarzania, dystrybucji i konsumpcji energii elektrycznej i ciepłej; systemów energetycznych (ciepłych, gazowych itp.) – technicznych i ekonomicznych zasad ich funkcjonowania;
- sieci i systemów elektroenergetycznych w zakresie ich pracy w stanach ustalonych (rozpływy mocy czynnej i biernej, poziomy napięć) z uwzględnieniem procesów regulacyjnych (regulacja częstotliwości i mocy czynnej oraz regulacja napięć) i w stanach nieustalonych (stabilność lokalna i globalna systemów);
- elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej i regulacyjnej;
- systemów informatycznych i sterowania komputerowego w elektroenergetyce;
- urządzeń i instalacji elektroenergetycznych.

Absolwent specjalności „elektroenergetyka” zdobywa gruntowną wiedzę w zakresie projektowania: instalacji elektroenergetycznych, urządzeń elektroenergetycznych, elektrowni i stacji elektroenergetycznych, sieci i systemów elektroenergetycznych, automatyki, teleinformatyki i informatyki w elektroenergetyce, nowoczesnych niekonwencjonalnych źródeł energii elektrycznej – w tym elektrowni wiatrowych, audytów energetycznych. Zdobyta wiedza pozwala na szybkie uzyskanie uprawnień budowlanych niezbędnych w samodzielnej pracy jako projektanta. Uzupełnieniem wiedzy teoretycznej jest wiedza praktyczna nabywana w czasie trwania laboratoriów specjalistycznych, takich jak: laboratorium elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej, laboratorium – model fizyczny elektroenergetycznego węzła wytwórczego, laboratorium sterowania procesami – analogowe i mikroprocesorowe układy regulacji, laboratorium komputerowej symulacji stanów pracy systemu elektroenergetycznego, laboratorium techniki bezpieczeństwa, laboratorium techniki ciepłej w EC2 Gdańsk,

laboratorium techniki oświetleniowej, laboratorium urządzeń w elektrowniach i stacjach. Laboratoria wyposażone są w nowoczesne systemy wizualizacji i sterowania procesów energetycznych.

Laboratorium elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej.
Zajęcia prowadzi dr inż. Jacek Klucznik

Laboratorium – model fizyczny elektroenergetycznego węzła wytwórczego. Zajęcia prowadzi mgr inż. Robert Kowalak

Laboratorium instalacji elektroenergetycznych.
Zajęcia prowadzi dr inż. Stanisław Czapp

Laboratorium urządzeń elektroenergetycznych.
Zajęcia prowadzi dr inż. Andrzej Siodelski

Przygotowywane w ramach specjalności prace dyplomowe magisterskie i inżynierskie wielokrotnie znajdowały praktyczne wykorzystanie w badaniach naukowych prowadzonych przez Katedrę Elektroenergetyki oraz w przemyśle. Większość prac jest realizowana z wykorzystaniem technik komputerowych.

Absolwent specjalności „elektroenergetyka” uzyskuje wszechstronne wykształcenie z zakresu wytwarzania, przesyłu, rozdziału i użytkowania energii elektrycznej. Zdobyty w czasie studiów zasób wiedzy pozwala na podjęcie pracy w przedsiębiorstwach energetyki zawodowej, takich jak: Krajowa Dyspozycja Mocy, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, elektrownie i elektrociepłownie, zakłady energetyczne oraz w różnych gałęziach przemysłu na stanowiskach projektantów, głównych elektryków i głównych energetyków. Wiedza techniczna uzupełniona wiadomościami z zakresu gospodarki energetycznej i marketingu pozwala często na zajmowanie stanowisk kierowniczych. Ponadto absolwent specjalności „elektroenergetyka” zdobywa gruntowne przygotowanie teoretyczne, pozwalające na dalsze pogłębianie wiedzy w ramach studium doktoranckiego i zdobycie w krótkim czasie stopnia doktora nauk technicznych.

Pracownicy dydaktyczni Katedry Elektroenergetyki prowadzący zajęcia na specjalności „elektroenergetyka”

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Lubośny, kierownik spec. „elektroenergetyka”	systemy elektroenergetyczne, informatyka i sterowanie w elektroenergetyce, zabezpieczenia elektroenergetyczne
Prof. zw. dr hab. inż. Jacek Marecki	gospodarka energetyczna, wytwarzanie energii
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Szczerba	sterowanie systemami elektroenergetycznymi, automatyka elektroenergetyczna
Prof. dr hab. inż. Ryszard Zajczyk	systemy elektroenergetyczne, automatyka elektroenergetyczna, informatyka i sterowanie w elektroenergetyce
Dr hab. inż. Waldemar Kamrat, prof. nadzw. PG	gospodarka energetyczna, energetyka
Dr hab. inż. Andrzej Reński	elektrownie i elektrociepłownie
Dr inż. Andrzej Augusiak	systemy energetyczne
Dr inż. Paweł Bućko	gospodarka energetyczna, rynki energii
Dr inż. Jerzy Buriak	energetyka, odnawialne źródła energii, ochrona środowiska
Dr inż. Stanisław Czapp	urządzenia elektroenergetyczne, technika bezpieczeństwa
Dr inż. Jacek Klucznik	systemy elektroenergetyczne
Dr inż. Zdzisław Kusto	energetyka niekonwencjonalna
Dr inż. Robert Małkowski	sieci i systemy elektroenergetyczne
Dr inż. Eugeniusz Ratajczak	zarządzanie w elektroenergetyce, urządzenia elektroenergetyczne
Dr inż. Andrzej Siodelski	sieci i systemy elektroenergetyczne
Mgr inż. Kazimierz Litwin	instalacje elektryczne, urządzenia elektroenergetyczne

Działalność naukowo-badawcza

W Katedrze Elektroenergetyki działalność naukowo-badawcza jest realizowana przez dwa zespoły badawcze:

- Zespół Elektrowni i Gospodarki Energetycznej, kierowany przez dr. hab. inż. Waldemara Kamrata,

- Zespół Systemów Elektroenergetycznych, kierowany przez prof. dr. hab. inż. Zbigniewa Lubośnego.

W pierwszym zespole badawczym są prowadzone prace w zakresie planowania rozwoju źródeł mocy szczytowej i regulacyjno-interwencyjnej w systemie elektroenergetycznym oraz optymalizacji rozwoju systemów ciepłowniczych z udziałem nowoczesnych, w tym także odnawialnych źródeł ciepła. Opracowuje się zasady ekonomicznej eksploatacji elektrowni ciepłych, elektrowni wodnych oraz elektrociepłowni komunalnych i przemysłowych z uwzględnieniem wymogów środowiskowych. Rozwijają się również badania dotyczące bezpieczeństwa urządzeń i niezawodności obiektów energetycznych.

Zespół ten realizuje następujące tematy:

- opracowywanie metodologii i algorytmów do wyceny usług systemowych pełnionych przez uczestników rynku energii elektrycznej w zakresie regulacji mocy czynnej;
- optymalizacja struktury oraz parametrów systemu zasilania w energię aglomeracji miejskiej w warunkach gospodarki rynkowej;
- badania modelowe energetyczno-ekologiczne z uwzględnieniem oceny oddziaływania na środowisko;
- przetwarzanie energii ze źródeł niekonwencjonalnych z krótkookresową i sezonową akumulacją ciepła;
- badania optymalizacyjne w zakresie rozwoju oraz podstawowych stanów ruchowych systemów ciepłowniczych;
- badanie możliwości wykorzystania usług systemowych jako narzędzia wspomagającego sterowanie systemu elektroenergetycznego; opracowywanie zasad świadczenia i rozliczania usług systemowych w warunkach konkurencyjnych rynków w systemach elektroenergetycznych.

Dr hab. inż. Andrzej Reński podczas wygłaszania referatu w 2004 roku na seminarium naukowym organizowanym corocznie przez Katedrę w Sasinie

Zespół badawczy zajmujący się systemami elektroenergetycznymi prowadzi prace w zakresie analiz stanów pracy systemu elektroenergetycznego z uwzględnieniem procesów regulacyjnych, analiz stanów nieustalonych systemu elektroenergetycznego oraz automatyki i sterowania w elektroenergetyce. Stale kontynuowane są i rozwijane prace nad udoskonalaniem modeli, metod i algorytmów sterowania układów automatyki, programów komputerowych oraz unowocześniany jest aparat teoretyczny (sieci neuronowe, zbiory rozmyte, algorytmy genetyczne).

Zespół ten realizuje następujące tematy:

- analizy zmienności napięć i rozplływów mocy w systemie elektroenergetycznym, praca systemów w stanach ustalonych i w czasie zakłóceń, analizy zwarciove, badanie stabilności systemu elektroenergetycznego;
- układy sterowania węzłów wytwórczych w systemie elektroenergetycznym w warunkach awaryjnych oparte na wykorzystaniu sztucznej inteligencji i innych nowoczesnych narzędzi teoretycznych;
- opracowywanie nowych rozwiązań układów regulacji generatorów, turbin i transformatorów z wykorzystaniem techniki cyfrowej, inteligentnych algorytmów oraz teorii zbiorów rozmytych i sieci neuronowych;
- modelowanie procesów elektroenergetycznych;
- analiza wpływu źródeł odnawialnych na system elektroenergetyczny, opracowywanie ekspertyz wpływu nowo projektowanych źródeł na system elektroenergetyczny ze szczególnym uwzględnieniem elektrowni wiatrowych;
- ekspertyzy i pomiary z zakresu ochrony przeciwporażeniowej oraz oceny jakości energii elektrycznej.

Dr inż. Jerzy Buriak podczas wygłaszania referatu na seminarium naukowym w Sasinie w 2004 roku

Katedra Elektroenergetyki współpracuje z wieloma przedsiębiorstwami wchodzącymi w skład krajowego systemu elektroenergetycznego oraz z wielo-

ma jednostkami badawczymi w kraju i za granicą. Duża liczba prac znalazła zastosowanie w polskim systemie elektroenergetycznym. Wyniki prac Katedry są publikowane w uznanych czasopiśmie naukowych oraz prezentowane na konferencjach krajowych i zagranicznych. Jedną z konferencji dobrze znanych wśród elektroenergetyków jest organizowana przez Katedrę Elektroenergetyki (do roku 2001 Katedrę Systemów Elektroenergetycznych) Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Aktualne Problemy w Elektroenergetyce”. Kolejna, XII konferencja APE'05 odbędzie się w dniach 8–10 czerwca 2005 roku w Gdańsku i Juracie.

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Katedra od wielu lat współpracuje z wieloma uczelniami, instytucjami i firmami w zakresie badań naukowych podstawowych i użytkowych. Partnerami we współpracy krajowej są:

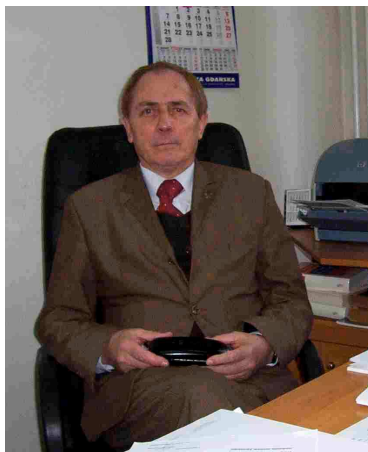
Komitet Problemów Energetyki PAN,
Politechnika Śląska – Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów,
Politechnika Warszawska – Instytut Elektroenergetyki,
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,
Politechnika Wrocławska – Instytut Energoelektryki,
Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Warszawie,
Polskie Sieci Elektroenergetyczne Północ w Bydgoszczy,
Krajowa Dyspozycja Mocy w Warszawie,
Elektrownia Wodna Żarnowiec,
Elektrownie Szczytowo-Pompowe S.A. w Warszawie,
Gdańska Kompania Energetyczna ENERGA,
Instytut Automatyki Systemów Energetycznych we Wrocławiu,
Instytut Energetyki – Oddział w Gdańsku,
Okręgowe Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Gdynia,
Zakłady Energetyczne w Bydgoszczy, Elblągu, Koszalinie, Olsztynie, Słupsku i Toruniu,
Zespół Elektrociepłowni Wybrzeże SA,
Krajowa Agencja Poszanowania Energii (KAPE),
Badania Systemowe „ENERGSYS” z Warszawy.

Partnerami we współpracy zagranicznej są: CIGRE, Durham University (Great Britain), Międzynarodowy Instytut Stosowanej Analizy Systemów (IIASA) w Wiedniu, Fraunhofer-Institut für Umwelt-, Sicherheits- und Energietechnik (UMSICHT) w Oberhausen.

Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki

<http://www.ely.pg.gda.pl/kelter/>

Prof. dr hab. inż. Paweł Zimny
Kierownik Katedry
pzimny@ely.pg.gda.pl

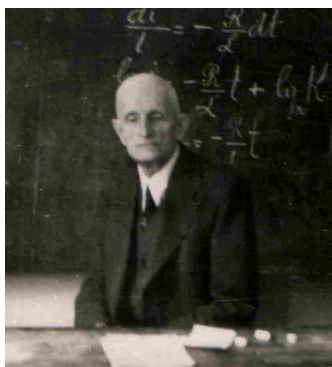
Studiował, doktoryzował się i habilitował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Katedrze Elektrotechniki Teoretycznej Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej, gdzie pracuje do dziś. W latach 1981/1982 i w latach 1990–1993 był prodziekanem Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej. Obecnie od roku 2000 jest dziekanem Wydziału Elektrotechniki i Automatyki. Autor około 70 publikacji i dwóch monografii. Badania naukowe prowadzi w dziedzinie pól sprzężonych i metod matematycznych związanych z obliczaniem tych pól. Członek Komitetu Elektrotechniki PAN.

Rys historyczny

Wśród katedr utworzonych na Wydziale Elektrycznym po II wojnie światowej znajdowała się Katedra Podstaw Elektrotechniki. Jej założycielem i pierwszym kierownikiem był prof. dr inż. Leon Staniewicz. Po prof. Staniewiczu kierownictwo Katedry objął prof. dr inż. Jerzy Dziedzic. W tym czasie w Katedrze prowadzono zajęcia zarówno z podstaw elektrotechniki, jak i z podstaw automatyki oraz teorii sterowania. W związku z powstaniem na Wydziale w roku 1963 specjalności „automatyka przemysłowa” Katedrę podzielono i powstały dwie katedry: Katedra Elektrotechniki Teoretycznej, której kierownikiem był prof. dr inż. Piotr Ciechanowicz, i Katedra Automatyki, kierowana przez prof. dr inż. Jerzego Dziedzica.

Po śmierci prof. Piotra Ciechanowicza w roku 1969 kierownikiem Katedry został prof. dr hab. inż. Jerzy Hryńczuk. Od 2000 roku, w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego przez prof. Hryńczuka, kierownictwo Katedry objął prof. dr hab. inż. Paweł Zimny.

Zespół pracowników Katedry Elektrotechniki od początku jej istnienia był zawsze promotorem wprowadzania nowych przedmiotów do dydaktyki. Tak więc obecnie, oprócz zajęć z elektrotechniki teoretycznej, prowadzone są również podstawowe zajęcia z informatyki dla studentów Wydziału Elektrotechniki i Automatyki. Dla podkreślenia tego faktu Katedra w 1999 roku zmieniła nazwę na Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki.

Prof. Leon Staniewicz (1946 rok)

Prof. Jerzy Dziedzic

Prof. Piotr Ciechanowicz

Poprzedni i obecny kierownik Katedry – profesorowie Jerzy Hryńczuk i Paweł Żimny

Obecny stan kadrowy

Obecnie w Katedrze Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki pracuje 11 nauczycieli akademickich i 2 pracowników inżyniersko-technicznych, a mianowicie:

prof. dr hab. inż. Paweł Żimny, prof. nadzw. PG,
prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk, prof. nadzw. PG,
dr inż. Maciej Czyżak, adiunkt,
dr inż. Jacek Horiszny, adiunkt,
dr inż. Mirosław Mizan, adiunkt,
dr inż. Andrzej Skiba, st. wykładowca,
dr inż. Hossine Tiliouine, adiunkt,
dr inż. Joanna Wołoszyn, adiunkt,
dr inż. Mirosław Wołoszyn, adiunkt,
mgr inż. Wiesław Aftyka, asystent,
mgr inż. Andrzej Kołodko, asystent,
mgr inż. Andrzej Kuczyński, specjalista,
Jerzy von Zmuda – Trzebiatowski, st. technik.

Skład osobowy Katedry Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki.
 Od lewej siedzą: dr inż. Hocine Tiliouine, dr inż. Mirosław Mizan, prof. dr hab. inż. Kazimierz Jakubiuk, prof. dr hab. inż. Paweł Zimny, dr inż. Joanna Wołoszyn, mgr inż. Wiesław Aftyka; w drugim rzędzie od lewej stoją: mgr inż. Andrzej Kołodko, dr inż. Maciej Czyżak, dr inż. Mirosław Wołoszyn, dr inż. Jacek Horiszny, dr inż. Andrzej Skiba, mgr inż. Adam Młyński; w trzecim rzędzie stoją: mgr inż. Andrzej Kuczyński, Jerzy von Zmuda-Trzebiatowski

Działalność dydaktyczna

Wydział Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej prowadzi studia inżynierskie dzienne (7-semestralne) i zaoczne (8-semestralne), magisterskie dzienne (10-semestralne) i magisterskie II stopnia dla inżynierów (4-semestralne) i eksternistyczne, 4-letnie studia doktoranckie. Pracownicy Katedry żywo uczestniczą we wszystkich rodzajach kształcenia, prowadząc zajęcia z:

- podstaw elektrotechniki – kurs inżynierski,
- teorii obwodów – kurs magisterski i magisterski II stopnia,
- elektrodynamiki technicznej – kurs magisterski i magisterski II stopnia,
- wybranych zagadnień z elektrodynamiki technicznej – studia doktoranckie,
- wybranych zagadnień z obwodów elektrycznych – studia doktoranckie,
- metod numerycznych w elektrotechnice – studia magisterskie i magisterskie II stopnia,
- nowoczesnych metod matematycznych w elektrotechnice – studia doktoranckie,
- informatyki – studia magisterskie i inżynierskie,
- urządzeń mikrokomputerowych w transporcie – specjalność „trakcja elektryczna”.

Łączna liczba godzin dydaktycznych pracowników Katedry wynosi 4300 w stosunku rocznym, co daje średnie obciążenie około 400 godzin na pracownika.

Działalność naukowo-badawcza

Charakter działalności naukowej prowadzonej w Katedrze był zawsze w pewnym stopniu usługowy. Pracownicy naszej Katedry najczęściej wchodzili w skład zespołów złożonych z pracowników innych katedr Wydziału i stanowili pewnego rodzaju wsparcie teoretyczne w tych zespołach. W latach 1960–1970 współpracowaliśmy z Instytutem Maszyn Przepływowych PAN w badaniach nad budową generatorów plazmowych. Cennym wynikiem tych prac było wykształcenie w Katedrze grupy pracowników mających dobre rozeznanie w zagadnieniach pól sprzężonych. Rezultaty tych zainteresowań dają się zauważyć w tematyce badań naukowych prowadzonych w naszej Katedrze. Zarówno prace kwalifikacyjne, jak i dwie monografie opublikowane przez pracowników Katedry dotyczyły pól sprzężonych (K. Jakubiuk, *Electrical Explosion and Implosion of Conductors*, Technical University of Gdańsk 2000; P. Zimny, *Metody wariacyjne w elektrotechnice*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej 1999). Zagadnienia te były rozwijane szczególnie we współpracy z Katedrą Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych naszego Wydziału w pracach nad nowymi rozwiązaniami bezpieczników topikowych czy w podstawowych pracach nad poznaniem mechanizmu rozpadu przewodów przy wielkich udarach prądowych.

Koledzy z naszego zespołu aktywnie współpracują z Katedrą Trakcji Elektrycznej naszego Wydziału, prowadząc badania naukowe i zajęcia dydaktyczne. Często taka współpraca kończy się przejściem naszego pracownika do innego zespołu, ale sądzimy, że jest to naturalne. Można powiedzieć, że w pewnym okresie kierownictwo Wydziału i Katedry uważało, iż każdy pracownik powinien zdobyć przynajmniej roczny szlif, prowadząc zajęcia dydaktyczne w Katedrze Elektrotechniki Teoretycznej. Nie zostało to nigdy do końca zrealizowane, ale w składzie osobowym Katedry było kilka osób, które obecnie pracują w innych katedrach Wydziału i współpraca naukowa z nimi układa się bardzo dobrze. Szczególnie można to powiedzieć o Katedrze Trakcji Elektrycznej, gdzie pracuje nasz wieloletni pracownik dr hab. inż. Krzysztof Karwowski i współpracują z nim naukowo koledzy z naszego zespołu zaangażowani w prace naukowo-badawcze na rzecz trakcji elektrycznej, tak kolejowej jak i innej.

Grupa kolegów współpracuje z Katedrą Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych w dziedzinie badań nad procesami łączeniowymi w obwodach wielkopiędowych. Są to prace związane z badaniami nad półprzewodnikowymi wyłącznikami dużych i wielkich mocy. Badania dotyczą zarówno modelowania matematycznego łączników półprzewodnikowych, jak również nowych rozwiązań związanych z zastosowaniem szybkich wspomagających wyłączników elektrodynamicznych.

We współpracy z Ośrodkiem Doświadczalnym naszego Wydziału prowadzimy badania teoretyczne i eksperymentalne nad wykrywaniem obiektów ferromagnetycznych w morzu. Prace te są prowadzone na zamówienie Marynarki Wojennej RP i Komitetu Badań Naukowych.

W Katedrze istnieje zespół zajmujący się badaniami naukowymi w zakresie informatyki. Jego prace koncentrują się na zastosowaniu systemów resztowych do szybkiego przetwarzania sygnałów.

Liczba prac opublikowanych przez pracowników Katedry w ciągu ostatnich 5 lat wynosi 130, przy czym nie brano pod uwagę opracowań wewnętrznych i sprawozdań z badań zleconych, których liczba jest podobna.

Badania symulacyjne obwodów elektrycznych w laboratorium komputerowym

Badanie transformatora w czasie zajęć laboratoryjnych

Katedra Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych

<http://www.ely.pg.gda.pl/kelime/>

Dr hab. inż. Piotr J. Chrzan, prof.
nadzw. PG

Kierownik Katedry Energoelektroniki i
Maszyn Elektrycznych
pchrzan@ely.pg.gda.pl

Na Politechnice Gdańskiej ukończył studia (1978), uzyskał stopień doktora (1988) i doktora habilitowanego (1990) w dyscyplinie „elektrotechnika”. Od roku 1980 pracuje na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej. Jest autorem lub współautorem 64 publikacji naukowo-technicznych na temat automatyki napędu elektrycznego i energoelektroniki. Jest członkiem Komitetu Redakcyjnego „Revue Internationale de Génie Electrique”, Hermes-Lavoisier Science Public., Stowarzyszenia Elektryków Polskich oraz IEEE Industrial Electronics Society. Ma duże doświadczenie dydaktyczne wyniesione z pracy ze studentami zagranicznymi i organizacji międzynarodowej wymiany studenckiej w ramach programu Socrates / Erasmus. Od 2003 roku jest kierownikiem specjalności „przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej” oraz Katedry Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych.

Rys historyczny

Katedra Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych (KEiME) powstała w 1993 roku w wyniku zmiany struktury organizacyjnej Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej (od roku 1996 występującego pod nazwą Wydziału Elektrotechniki i Automatyki). Strukturę opartą na instytutach zastąpiła struktura katedralna. Z dotychczasowego Instytutu Elektrotechniki Morskiej i Przemysłowej (IEMP) utworzono KEiME, wydzielając jedynie Ośrodek Doświadczalny jako odrębną jednostkę organizacyjną Wydziału. Początkowo Katedra dzieliła się na dwa zakłady dydaktyczne: Zakład Maszyn Elektrycznych i Napędu Elektrycznego oraz Zakład Energoelektroniki i Elektrotechniki Okrętowej. Chcąc przezwyciężyć tradycyjne podziały i zintegrować pracowników Katedry, w roku 1997 zrezygnowano z podziału na zakłady. Funkcję kierownika Katedry w latach 1993–1997 pełnił dr hab. inż. Zbigniew Muszalski, prof. nadzw. PG, a w latach 1997–2000 – prof. dr hab. inż. Romuald Szczęsny, który zmarł niespodziewanie 31 lipca 2000 roku. Wówczas funkcję kierownika objął dr hab. inż. Mieczysław Ronkowski, prof. nadzw. PG. W obecnej kadencji, we wrześniu 2003 roku, kierownictwo Katedry przejął dr hab. inż. Piotr J. Chrzan, prof. nadzw. PG.

Katedra wraz z jej organizacyjnymi poprzedniczkami wypromowała ponad 65 doktorów nauk technicznych. Stopnie naukowe doktora habilitowanego uzyskali następujący pracownicy KEiME (IEMP): Lech Gawęcki (1974), Zbigniew Muszalski (1985), Wacław Matulewicz (1988), Romuald Szczęsny (1993), Mieczysław Ronkowski (1995), Janusz Nieznański (1999) i Piotr Chrzan (1999). Ponadto habilitację uzyskał w naszym zespole Than Ngoc Hoan, stypendysta z Wietnamu. Tytuły naukowe profesora otrzymali następujący pracownicy KEiME (IEMP): Stanisław Kaniewski, Longin Kurski, Mieczysław Rodkiewicz, Hen-

ryk Markiewicz, Stefan Roszczyk, Jerzy Jaczewski, Romuald Szczęsny i Zbigniew Krzemiński.

Współczesne prace naukowe i osiągnięcia KEiME są kontynuacją wieloletniego dorobku jej pracowników, w tym wybitnych profesorów i wychowawców, spośród których należy wymienić m.in.: prof. H. Markiewicza – twórcę i pierwszego dyrektora Instytutu Elektrotechniki Morskiej i Przemysłowej, prof. S. Roszczyka i doc. Z. Manitusa za ich nieoceniony wkład w zakresie dydaktyki maszyn elektrycznych, prof. J. Jaczewskiego – eksperta UNESCO, inicjatora współpracy z ośrodkami naukowymi we Francji i w Niemczech, prof. Z. Muszalskiego – autora unikatowej w skali światowej monografii na temat komutacji maszyn elektrycznych, prof. R. Szczęsnego – pomysłodawcę i współtwórcę rozpowszechnionego w kraju symulatora układów przekształtnikowych TCad. Należy dodać, że nowoczesna infrastruktura i laboratoria Katedry, zbudowane w trudnych latach stanu wojennego, są zasługą byłego dyrektora ówczesnego Instytutu doc. J. Figwera.

Zjazd absolwentów w grudniu 2003 roku z okazji 40-lecia ukończenia Wydziału Elektrycznego. W sali seminaryjnej KEiME stoją od lewej: dr inż. Krzysztof Fagiewicz i mgr inż. Maciej Dębiński

Obecny skład kadrowy

W KEiME jest zatrudnionych 23 nauczycieli akademickich i 7 pracowników inżynieryjno-technicznych, a mianowicie:

prof. dr hab. inż. Zbigniew Krzemiński, prof. zw. PG,
dr hab. inż. Piotr Chrzan, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Janusz Nieznański, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Mieczysław Ronkowski, prof. nadzw. PG,
dr hab. inż. Wacław Matulewicz, adiunkt,

dr inż. Krzysztof Fagiewicz, adiunkt,
dr inż. Jarosław Guziński, adiunkt,
dr inż. Krzysztof Iwan, adiunkt,
dr inż. Dariusz Karkosiński, adiunkt,
dr inż. Arkadiusz Lewicki, adiunkt,
dr inż. Jarosław Łuszcz, adiunkt,
dr inż. Andrzej Wilk, adiunkt,
dr inż. Mirosław Włas, asystent,
dr inż. Michał Michna, asystent,
mgr inż. Dariusz Wojewnik, asystent,
mgr inż. Marcin Wołejko, asystent,
dr inż. Marek Chomiakow, st. wykładowca,
dr inż. Leon Golusiński, st. wykładowca,
dr inż. Marek Karwowski, st. wykładowca,
dr inż. Ireneusz Mosoń, st. wykładowca,
dr inż. Wojciech Rafalski, st. wykładowca,
dr inż. Marek Różycki, st. wykładowca,
dr inż. Stanisław Wysota, st. wykładowca,
Roman Grot, st. technik,
Janusz Hordyński, st. technik,
mgr inż. Marek Kamiński, st. specjalista,
inż. Jacek Kozaka, st. specjalista,
Stanisław Pawłowski, st. technik,
Barbara Trzcinka, st. technik (od 1.07.2004 r. w dziekancie),
mgr inż. Andrzej Wojewódka, specjalista.

Ponadto w KEiME zajęcia dydaktyczne i prace naukowo-badawcze prowadzi 25 doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Działalność dydaktyczna

Katedra prowadziła dawniej następujące specjalności dydaktyczne: przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej (energoelektronika i automatyka napędu), maszyny i urządzenia elektryczne, napęd elektryczny oraz elektrotechnika okrętowa. Obecnie Katedra prowadzi jedną specjalność: przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej, w ramach której oferowane są dwa kierunki dyplomowania – energoelektronika i napęd elektryczny oraz elektromechatronika.

Oprócz przedmiotów specjalnościowych Katedra prowadzi wiele przedmiotów ogólnowidyłowych. Jej sumaryczne obciążenia dydaktyczne przekraczają 25% ogólnej sumy godzin dydaktycznych na kierunku studiów „elektrotechnika”. Katedra ma również swój udział w kształceniu studentów na kierunku „automatyka i robotyka”. Wśród przedmiotów ogólnowidyłowych prowadzonych przez Katedrę znajdują się m.in. podstawy elektroniki i energoelektroniki, podstawy techniki cyfrowej i mikroprocesorowej, maszyny elektryczne, elektronika przemysłowa, automatyka napędu elektrycznego i kompatybilność elektromagnetyczna. Przedmioty specjalnościowe obejmują m.in. sterowniki programowalne, napędy o zasilaniu przekształtnikowym, cyfrowe przetwarzanie sygnałów, układy energoelektroniczne, techniki CAD w pracy inżyniera, programowanie obiektowe, projektowanie i symulacja przetworników elektromechanicznych, systemy sterownia z procesorami sygnałowymi.

Zajęcia w Laboratorium Techniki Cyfrowej i Mikroprocesorowej

Ogromną popularność zyskały wśród studentów z całego Wydziału zajęcia ze sterowników programowalnych. Uruchomienie laboratorium sterowników i opracowanie treści programowych przedmiotu są dziełem dr. inż. Ireneusza Mosonia. W ramach przedmiotu przekazywana jest podstawowa wiedza dotycząca sterowników programowalnych i możliwości ich zastosowań w różnych gałęziach przemysłu. Sposób zorganizowania i prowadzenia zajęć z tego przedmiotu – z elementami kształcenia problemowo zorientowanego – odpowiada najnowszym tendencjom kształcenia. Jedną z gwarancji nauczania studentów na odpowiednim poziomie zgodnie z aktualnym stanem wiedzy z tej dziedziny jest współpraca prowadzących zajęcia z tego przedmiotu z przemysłem potwierdzona wdrożeniami krajowymi i zagranicznymi. Studenci ze znajomością sterowników programowalnych są chętnie przyjmowani w zakładach pracy na praktyki dyplomowe, co stwarza im możliwość podejmowania i realizowania ciekawych i aktualnych tematów prac dyplomowych.

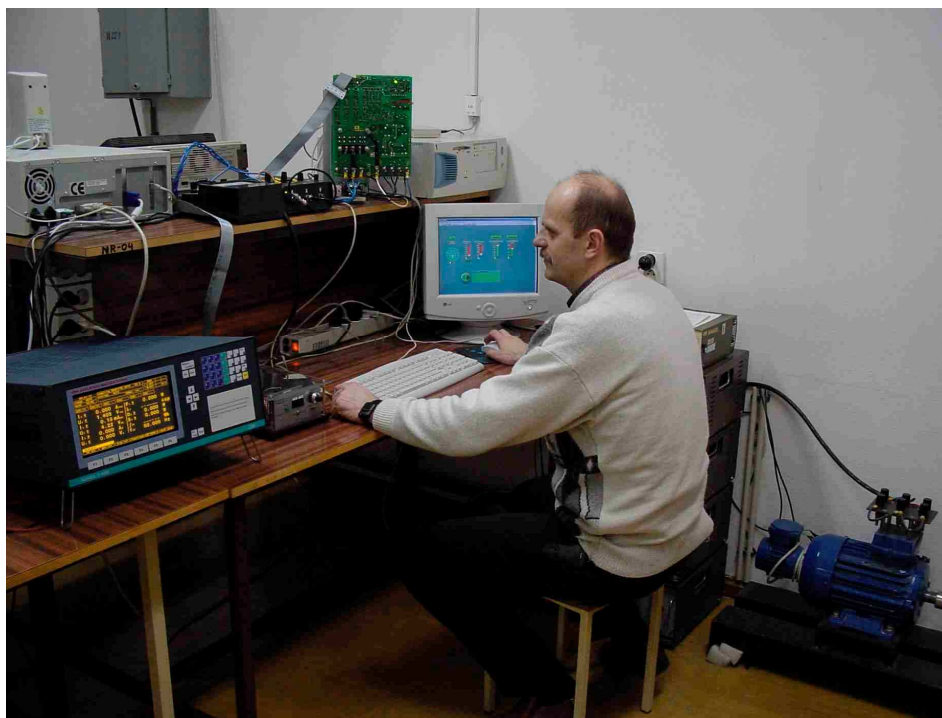
Działalność naukowo-badawcza

Cechą wyróżniającą obecnie KEiME jest powiązanie współpracy zespołów naukowych w zakresie maszyn elektrycznych, mikroprocesorowego sterowania napędów i energoelektroniki. Stwarza to bardzo dogodne warunki dla zespołów naukowych do podejmowania tematów badań o charakterze łączącym te dyscypliny. Stąd głównym nurtem działalności statutowej jest tematyka modelowania, symulacji i optymalizacji systemów energoelektronicznych, elektromaszynowych, w szczególności wynikająca z wzajemnych oddziaływań między przekształtnikiem i maszyną elektryczną oraz siecią elektroenergetyczną. Szczegółowe zadania naukowe są wynikiem prac zespołów kierowanych przez pracowników samodzielnych w następujących zagadnieniach:

- modelowanie niesymetrycznych zjawisk w maszynach elektrycznych i układach elektromechanicznych dla potrzeb diagnostyki (W. Matulewicz),
- modelowanie zjawisk wibroakustycznych w maszynach elektrycznych w aspekcie zasilania przekształtnikowego o modulacji impulsowej (J. Nieznański),
- optymalizacja algorytmów sterowania maszynami elektrycznymi za pomocą zmiennoprzecinkowych procesorów sygnałowych (Z. Krzemiński),
- modelowanie, symulacja i optymalizacja napędów energoelektronicznych, uwzględniając kompatybilność elektromagnetyczną (P.J. Chrzan),
- synergiczne systemy wytwarzania i przetwarzania energii elektrycznej (M. Ronkowski).

Do ważniejszych prac wdrożonych przez pracowników Katedry w ostatnich latach należą:

- oprogramowanie sterowania częścią niskoprężną turbin 200 MW, ABB Alstom Power Elbląg (2000),
- układ regulacji generatora dwustronnie zasilanego, AvK SEG Kempen RFN (2001),
- badania eksperymentalne falistości komutatora ukierunkowane na wybór konstrukcji i materiału w celu minimalizacji zużycia zestyku ślizgowego maszyny GWS 7-115, Robert Bosch GmbH (2004),
- nowa wersja symulatora układów przekształtnikowych TCad 7, m.in. Politechnika Warszawska, Akademia Morska w Szczecinie, Politechnika Wroclawska (2004).

Mgr inż. Andrzej Wojewódka przy pomiarach sprawności falownika napięcia sterowanego z procesora sygnałowego TMS3200C6711

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Dr hab. inż. Mieczysław Ronkowski przewodniczył międzynarodowemu Sympozjum Maszyn Elektrycznych SME'03. KEiME współpracuje od wielu lat z czołowymi ośrodkami badawczymi i akademickimi we Francji: LEG-ENSIEG w Grenoble, LEEI-ENSEEIH in Tuluzie, Ecole Centrale de Lille, LAII – Université de Poitiers. Współpraca ta zaowocowała wieloma wspólnymi publikacjami. Istotnym efektem są też wymienne staże studentów, wspólne doktoraty oraz wyjazdy kadry *visiting professor*. Pracownicy systematycznie uczestniczą w najważniejszych zagranicznych i krajowych konferencjach środowisk energoelektrycznych i maszynowych, m.in. EPE, IEEE-IECON, IEEE-PESC, IEEE-ISIE, ICEM, oraz recenzują referaty zgłaszane na te konferencje.

W 2003 roku prof. Janusz Nieznański zainicjował międzynarodową konferencję dotowaną ze środków Unii Europejskiej na temat transportu miejskiego: Clean, Efficient & Safe Urban Transport CESURA'03, natomiast prof. M. Ronkowski przewodniczył międzynarodowemu Sympozjum Maszyn Elektrycznych SME'03.

Dr hab. inż. Janusz Nieznański otwiera obrady konferencji CESURA'03 w Dworze Artusa w Gdańsku 4 czerwca 2003 roku

Katedra Miernictwa Elektrycznego

<http://www.ely.pg.gda.pl/kme>

Dr hab. inż. Ryszard Roskosz
prof. nadzw. PG
Kierownik Katedry Miernictwa Elektrycznego
rroskosz@ely.pg.gda.pl

W 1965 roku ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, gdzie w 1975 roku uzyskał stopień doktora, a w 1995 roku stopień doktora habilitowanego. Przed studiami przez 7 lat pracował w przedsiębiorstwie Elektromontaż w Lublinie. Od roku 1966 pracuje na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, a od 1996 roku kieruje Katedrą Miernictwa Elektrycznego. W latach 1979–1982 na Uniwersytecie w Basrze (Irak) wykładał technikę pomiarów oraz urządzenia elektroenergetyczne. Jest autorem lub współautorem ponad 150 publikowanych prac naukowych, w tym 2 monografii, 2 skryptów oraz 20 patentów. Jego główne zainteresowania zawodowe są związane z pomiarami parametrów układów elektroenergetycznych, jakością energii elektrycznej oraz z wirtualnymi przyrządami pomiarowymi. Członek sekcji Podstawowe Problemy Metrologii Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN oraz członek sekcji T10C KBN w dwóch konkursach. Jest członkiem IEEE, SEP, PTETiS oraz przewodniczącym Komitetu Obchodów 100-lecia Wydziału Elektrotechniki i Automatyki politechniki w Gdańsku.

Rys historyczny

W 1945 roku w ramach Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej przewidziano utworzenie jednostki „Katedra Miernictwa Elektrycznego i Pomiarów Maszyn” – tak brzmiała jej nazwa do 1952 roku. Jej pierwszym kierownikiem z dniem 1 listopada 1945 roku został prof. inż. Stanisław Trzetrzewiński, pełniąc jednocześnie funkcję szefa Katedry Wysokich Napięć, którą w 1947 roku przekazał prof. dr. inż. Stanisławowi Szporowi. W okresie powojennym kilkakrotnie przeprowadzano zmiany organizacyjne, rzutujące na nazwę naszej jednostki naukowo-dydaktycznej. Obecną nazwę Katedra Miernictwa Elektrycznego nosiła już w 1952 roku. Od 1945 roku Katedrą kierowali: prof. dr inż. Stanisław Trzetrzewiński, doc. inż. Eugeniusz Kenig, doc. dr hab. inż. Alojzy Spichalski, prof. dr hab. inż. Jerzy Sawicki. Od 1996 roku funkcję kierownika sprawuje dr hab. inż. Ryszard Roskosz, prof. nadzw. PG. W okresie powojennym w Katedrze pracowało kilkadziesiąt znanych osób, m.in. Longin Kurski, Jerzy Jaczewski, Tadeusz Lipski, Jerzy Gumiński (zatrudniony do prac pomocniczych na Politechnice Gdańskiej już w lipcu 1945 r.), Czesław Gajdamowicz, Jerzy Dzierżyński, Romuald Dołmat, Edmund Markowski, Edward Świrkowski, Zenon Ulman, Ryszard Wepa, Ludwik Referowski (wieloletni dziekan naszego Wydziału). Należy też wspomnieć, że po wojnie kontakty naukowe z Katedrą utrzymywali znani i zasłużeni dla rozwoju polskiej metrologii przedwojenni ab-

solwenci Wydziału Elektrycznego Wyższej Szkoły Technicznej w Gdańsku – prof. Edmund Romer z Politechniki Śląskiej oraz prof. Stefan Lebson z Politechniki Warszawskiej.

Wieloletni pracownicy Katedry Miernictwa Elektrycznego w 1972 roku. Od lewej: L. Swędrowski, R. Roskosz, J. Sawicki, L. Referowski, M. Galewski, R. Wepa

Obecny stan kadrowy

Obecnie w Katedrze Miernictwa Elektrycznego jest zatrudnionych 7 nauczycieli akademickich oraz 2 pracowników inżyniersko-technicznych, a mianowicie:

dr hab. inż. Ryszard Roskosz, prof. nadzw. PG,

dr inż. Leon Swędrowski, adiunkt,

dr inż. Dariusz Świsulski, adiunkt,

dr inż. Miron Galewski, st. wykładowca,

dr inż. Marek Wołoszyk, st. wykładowca,

mgr inż. Ariel Dzwonkowski, asystent,

mgr inż. Lucjan Wilczewski, asystent,

Władysław Kajrys, st. technik,

inż. Michał Nawrot, specjalista.

Ponadto w Katedrze Miernictwa Elektrycznego zajęcia dydaktyczne oraz prace naukowo-badawcze prowadzi dwoje doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Działalność dydaktyczna

W programach nauczania wszystkich kierunków studiów naszego Wydziału metrologia jest przedmiotem podstawowym. Natomiast w ramach specjalności wykładane są przedmioty z wybranych dziedzin metrologii, obejmujące pomiary wielkości elektrycznych i nieelektrycznych. Przedmioty wykładane w Katedrze podzielone są na przedmioty obowiązkowe, dzięki którym studenci poznają podstawowe problemy metrologii, i przedmioty obieralne, umożliwiające szczegółowe zapoznanie się z wybranymi działami miernictwa. Uzupełnieniem wy-

kładów ze wszystkich przedmiotów są zajęcia w laboratorium, podczas których studenci mogą ugruntować wiedzę teoretyczną, nabywając praktyczną umiejętność tworzenia układów i systemów pomiarowych oraz przeprowadzania pomiarów. W każdym roku akademickim kilkunastu studentów przygotowuje w Katedrze magisterskie i inżynierskie prace dyplomowe.

Do przedmiotów obowiązkowych wykładanych w Katedrze Miernictwa Elektrycznego należą:

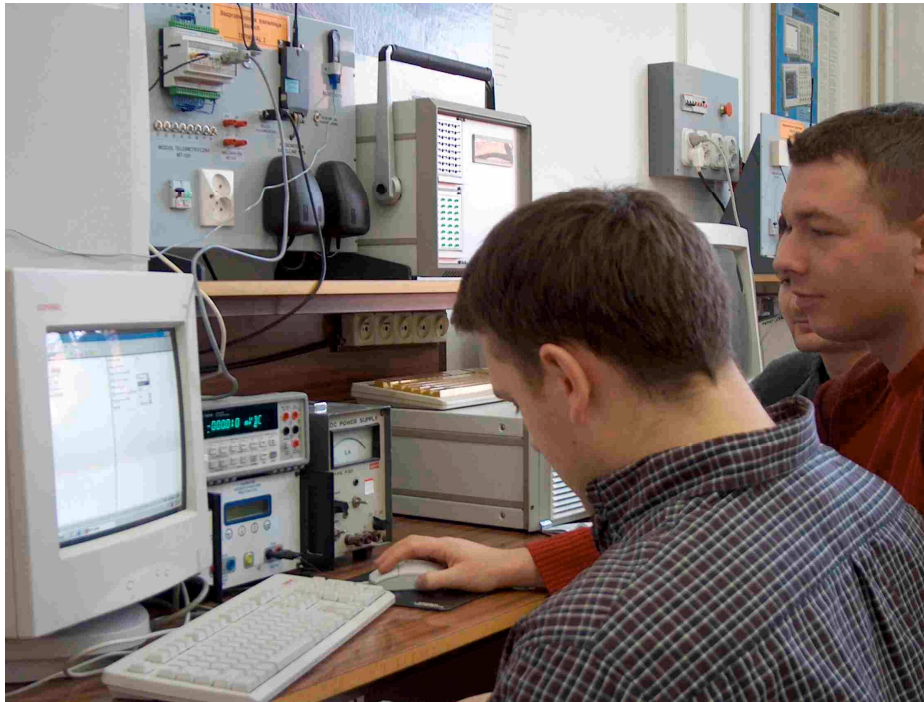
- metrologia,
- miernictwo elektryczne,
- przemysłowe systemy pomiarowe,
- monitoring i diagnostyka urządzeń elektrycznych,
- laboratorium problemowe.

Przedmioty obieralne w Katedrze stanowią:

- miernictwo cyfrowe,
- miernictwo przemysłowe,
- miernictwo energetyczne,
- komputerowe systemy pomiarowe,
- przetworniki pomiarowe,
- podstawy skomputeryzowanej techniki pomiarowej,
- sensoryka robotów,
- inteligentne przetworniki pomiarowe,
- diagnostyka urządzeń technicznych,
- technika pomiarów i badań urządzeń elektroenergetycznych.

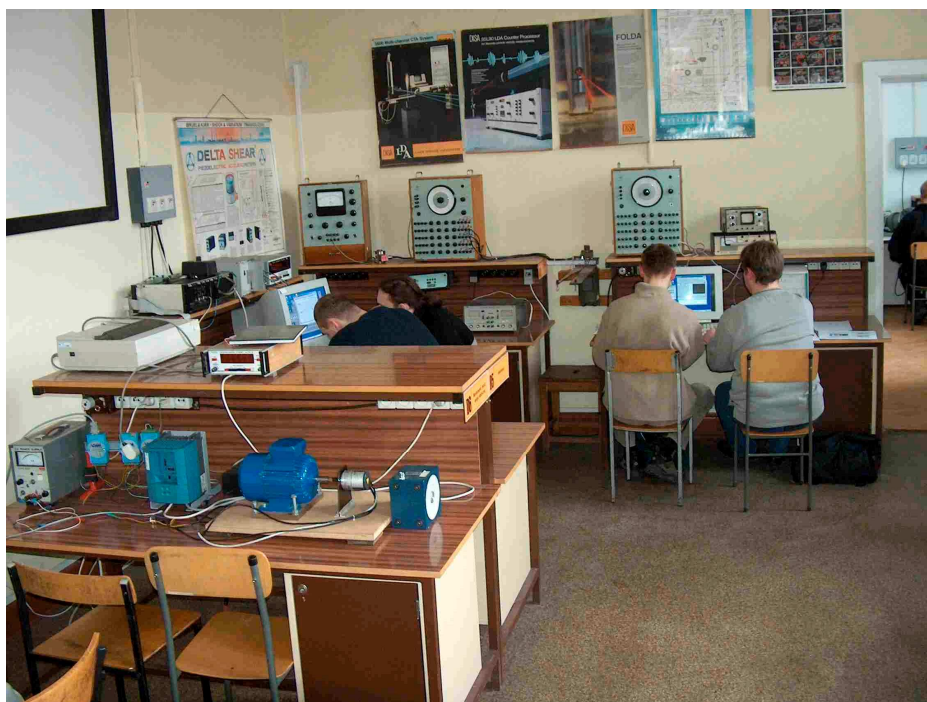
Podczas zajęć w Laboratorium Metrologii

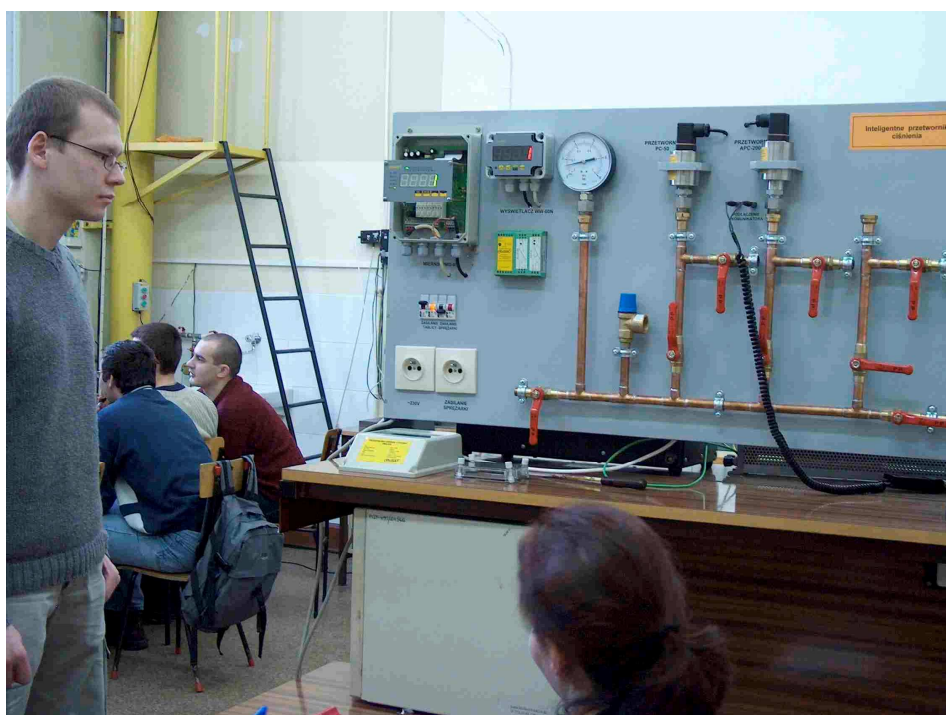
Zajęcia w Laboratorium Monitoringu

Zajęcia w Laboratorium Pomiarów Dokładnych

Laboratorium Diagnostyki w trakcie zajęć

Zajęcia w Laboratorium Systemów Pomiarowych

Przekazanie Katedrze w 1998 roku stanowiska PMSX przez firmę Philips.
Od prawej: prof. P. Zimny, prof. R. Roskosz, mgr Ch. K. Sujan, mgr inż. S. Wroński,
mgr inż. S. Trömer, rektor prof. A. Kołodziejczyk, dziekan prof. P. Pazdro,
prof. S. Sawicki

Laboratoria Katedry są wyposażone w stanowiska i sprzęt pozwalający na realizację zajęć dydaktycznych i prac badawczych. Laboratorium Metrologii umożliwia zapoznanie studentów z podstawowymi metodami pomiarów elektrycznych oraz dokonywanie pomiarów różnorodnych wielkości nieelektrycznych, np. temperatury, ciśnienia, naprężeń, prędkości obrotowej, poziomu cieczy w zbiorniku. Laboratorium Systemów Pomiarowych jest wyposażone w nowoczesny sprzęt, dzięki któremu studenci poznają zasady współpracy sprzętu pomiarowego i komputerowego oraz przesyłanie danych pomiarowych. Stanowiska laboratoryjne podłączone są do Internetu, co pozwala zapoznać się z wykorzystaniem sieci komputerowych w systemach pomiarowych.

Działalność naukowo-badawcza

Katedra prowadzi badania naukowe nad metodami pomiarów wielkości elektrycznych i nieelektrycznych oraz prace konstruktorskie nad nowymi rozwiązaniami przyrządów i systemów pomiarowych.

Tematykę prac naukowo-badawczych Katedry stanowią:

- Diagnostyka stanu technicznego urządzeń elektrycznych i mechanicznych na podstawie analizy sygnałów pomiarowych. Opracowano system do pomiaru i analizy prądu silnika indukcyjnego ze sterowaniem mikroprocesorowym. Stworzone przyrządy wirtualne pozwalają na pomiar prędkości obrotowej silnika z wysoką dokładnością, obliczanie częstotliwości charakterystycznych dla różnych rodzajów uszkodzeń, a także pomiar wybranych składowych prądu zasilającego z założoną dokładnością i czułością.
- Wykorzystanie technologii sieci komputerowych oraz przyrządów wirtualnych w systemach pomiarowych i w badaniach naukowych. Prowadzone są

badania możliwości wykorzystania przyrządów wirtualnych i różnych metod przesyłania danych pomiarowych w badaniach naukowych i w warunkach przemysłowych. Badane są różne możliwości zdalnej obsługi przyrządów wirtualnych z wykorzystaniem standardowej przeglądarki internetowej (technologie CGI, Java, ActiveX), jak również badania współpracy przyrządów pomiarowych ze sprzętem komputerowym.

- Pomiarów parametrów sieci elektroenergetycznych przy sinusoidalnej i odkształconej krzywej napięcia. Prowadzone są badania i analiza nowych metod pomiaru mocy i energii elektrycznej w sieciach o napięciu odkształconym na podstawie opracowanej przez prof. Jerzego Sawickiego „metody szczególnego próbkowania”. Opracowano nowe metody i skonstruowano przyrządy do badania skuteczności ochrony przeciwporażeniowej w systemach elektroenergetycznych, w których występują zakłócenia.
- Dokładne pomiary wielkości elektrycznych napięć oraz prądów stałych i zmiennych, mocy i energii elektrycznej. W Katedrze organizuje się akredytowane laboratorium pomiarów dokładnych. W laboratorium zostanie stworzony system jakości zgodny z normą EN 45001 dla laboratoriów pomiarowych. Będzie ono prowadzić badania nie tylko na użytek Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, ale również innych jednostek, w których wiele prac badawczych wymaga dysponowania sprzętem pomiarowym o wysokiej dokładności, a także kalibrowania posiadanych narzędzi pomiarowych.

Wyniki prac naukowo-badawczych prowadzonych w Katedrze publikowano w postaci artykułów w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym bądź krajowym oraz artykułów w materiałach konferencji międzynarodowych lub krajowych. W zespole Katedry, liczącym 8 pracowników, ogólna liczba publikacji przedstawia się następująco: w 2001 roku – 24 publikacje, w 2002 roku – 25 publikacji, w 2003 roku – 32 publikacje. Pracownicy Katedry są twórcami ponad 100 patentów, z czego ponad 20 na przyrządy pomiarowe wdrożono do produkcji seryjnej.

W Katedrze prowadzono szereg projektów badawczych finansowanych przez Komitet Badań Naukowych, jak również bezpośrednio przez przemysł. Katedra brała udział w organizacji Krajowego Kongresu Metrologii (KKM'1998) i Sympozjum Naukowego „Aktualne Problemy w Metrologii” (APM'2000) oraz w organizacji International Conference on Education for Electrical and Information Engineering (EAEEIE'2003).

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Katedra od wielu lat współpracuje w ramach umów lub kontaktów naukowych z wielu instytucjami w kraju i za granicą, m.in. z Morskim Uniwersytetem Technicznym w Sankt Petersburgu i Petersburskim Instytutem Elektrotechnicznym w Rosji oraz z Wydziałem Technicznym Uniwersytetu w Kalmarze w Szwecji, z Akredytowanym Laboratorium Pomiarowym „ANMAR-METROLOGY” w San Diego (USA), z wydziałami elektrycznymi Politechniki Wrocławskiej, Politechniki Lubelskiej i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz z ABB ZWAR w Przasnyszu. Owocem kontaktów naukowych jest dar (o wartości ponad 100 000 PLN) firmy Philips Industrial Electronics Deutschland z Kassel, która przekazała dla Katedry stanowisko wizualizacji i sterowania procesami technologicznymi PMSX.

Katedra Trakcji Elektrycznej

<http://www.ely.pg.gda.pl/kte>

dr hab. inż. Krzysztof Karwowski
prof. nadzw. PG
Kierownik Katedry Trakcji Elektrycznej
kkarwow@ely.pg.gda.pl

Studia wyższe ukończył na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej w 1975 roku oraz w 1981 roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1984 roku, a doktora habilitowanego w 1996 roku. Od 1975 roku pracuje na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej. Jest autorem lub współautorem 90 publikacji oraz 200 opracowań niepublikowanych. Jego specjalność naukowa to trakcja elektryczna oraz elektronika przemysłowa. Zajmuje się mikrokomputerowym sterowaniem układów napędowych pojazdów, diagnostyką urządzeń trakcyjnych oraz zastosowaniami elektroniki przemysłowej – szczególnie w układach napędowych z silnikami z magnesami trwałymi.

Rys historyczny

Trakcja elektryczna stanowiła przedmiot zainteresowania od chwili powstania uczelni technicznej w Gdańsku. Świadczą o tym zachowane zbiory biblioteki wydziałowej, a w nich prawie kompletne roczniki czasopisma „Elektrische Bahnen” i podręczniki.

Katedra Kolejnictwa Elektrycznego była jedną z 9 katedr utworzonych na Wydziale Elektrycznym (Wydział obejmował również telekomunikację) w chwili jego powstania jesienią 1945 roku na Politechnice Gdańskiej. Praktycznie jednak działalność Katedry rozpoczęła się wiosną 1946 roku, gdy jej kierownikiem mianowano inż. Mieczysława Rodkiewicza, absolwenta przedwojennej Wyższej Szkoły Technicznej w Gdańsku, jednego z twórców Wydziału i późniejszego profesora Politechniki Gdańskiej. Swoje doświadczenie trakcyjne zdobył on w latach międzywojennych, pracując w Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Katowicach i w Łódzkich Kolejach Dojazdowych. To doświadczenie wniósł do dydaktyki i działalności badawczej, tak potrzebnych w okresie odbudowy transportu miejskiego w Gdańsku (tramwaje) i w Gdyni (trolejbusy). Kolejne reorganizacje Wydziału doprowadziły do powołania w 1952 roku Katedry Napędu i Trakcji Elektrycznej, nadal pod kierownictwem inż. M. Rodkiewicza. W 1956 roku jako asystent zatrudniony został mgr inż. Przemysław Pazdro, absolwent specjalności „trakcja elektryczna” Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej. W 1969 roku zespół trakcji elektrycznej włączony został do Zakładu Aparatów Elektrycznych i Urządzeń Trakcyjnych nowo utworzonego Instytutu Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych. W 1972 roku dołączył do zespołu mgr inż. Zygmunt Giętkowski. Gdy w 1974 roku prof. M. Rodkiewicz przeszedł na emeryturę, kierownictwo Pracowni Urządzeń Trakcyjnych przejął dr inż. P. Pazdro. W 1978 roku do zespołu dołączył dr inż. Józef Czucha.

Spotkanie z emerytowanym prof. M. Rodkiewiczem u dziekana prof. Z. Szczerby. Od lewej: prof. T. Lipski, prof. W. Hellmann, prof. Z. Szczerba, prof. M. Rodkiewicz, dr P. Pazdro; pierwszy od prawej mgr inż. Z. Giętkowski

Działalność Wydziału zdominował zespół energetyków prof. Kazimierza Kopeckiego i konstruktorów aparatury elektrycznej, zwłaszcza wysokonapięciowej prof. Stanisława Szpora. Dzięki dobrej ofercie dydaktycznej oraz koniunkturze wynikającej z konieczności odbudowy transportu miejskiego i rozpoczynającej się elektryfikacji kolei zespół utrzymał jednak swoją pozycję dydaktyczną i badawczą. W 1991 roku utworzono ponownie Katedrę Trakcji Elektrycznej pod kierownictwem prof. P. Pazdry. W 1994 roku dołączył do niej dr inż. Krzysztof Karwowski, a w 1996 roku mgr inż. Andrzej Kamonciak. Od września 2003 r., po przejściu prof. P. Pazdry na emeryturę, kierownictwo Katedry przejął dr hab. inż. K. Karwowski. W roku 2004 do zespołu dołączył mgr inż. Jacek Skibicki.

Pracownicy Katedry pełnili szereg funkcji organizacyjnych, m.in. prof. M. Rodkiewicz był prodziekanem (1960–1966), prof. P. Pazdro był dyrektorem Instytutu Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych (1979–1984), prodziekanem (1990–1993) oraz przez dwie kadencje (1993–1999) dziekanem Wydziału, dr inż. J. Czucha był zastępcą dyrektora Instytutu Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych (1980–1982).

Interdyscyplinarna działalność naukowa i wdrożeniowa Katedry była i jest nadal wspierana i inspirowana przez pracowników innych katedr Wydziału. Spośród nich wymienić można przede wszystkim prof. dr. hab. inż. Kazimierza Jakubiuka, dr. inż. Jacka Horisznego, dr. inż. Mirosława Mizana, dr. inż. Mirosława Wołoszyna z Katedry Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki, dr. hab. inż. Piotra Chrzana, dr. hab. inż. Mieczysława Ronkowskiego, dr. inż. Andrzeja Wilka z Katedry Energoelektroniki i Maszyn Elektrycznych oraz prof. dr. hab. inż. Ryszarda Zajczyka z Katedry Elektroenergetyki.

Zainteresowania studenckiego późniejszego kierownika Katedry Miernictwa Elektrycznego prof. dr. hab. inż. Jerzego Sawickiego skłoniły go do uczęszczania

nia na nadobowiązkowe wykłady prof. M. Rodkiewicza. Dzięki temu powstało później opracowanie pt. *Przyczynki do historii gdańskich tramwajów*, opublikowane w setną rocznicę elektryfikacji gdańskich tramwajów. Powszechnie znane umiłowanie Tatr przez prof. S. Szpora przyczyniło się do powstania publikacji M. Rodkiewicza i S. Szpora *Trakcja elektryczna w Tatrzańskim Parku Narodowym* („Przegląd Kolejowy Elektroenergetyczny” 1971, nr 5).

Obecny skład kadrowy

W Katedrze Trakcji Elektrycznej jest zatrudnionych 6 nauczycieli akademickich i jeden pracownik inżynierjno-techniczny, a mianowicie:

prof. dr hab. inż. Przemysław Pazdro, prof. nadzw. PG,

dr hab. inż. Krzysztof Karwowski, prof. nadzw. PG,

dr inż. Józef Czucha, adiunkt,

dr inż. Jacek Skibicki, asystent,

dr inż. Zygmunt Giętkowski, st. wykładowca,

mgr inż. Andrzej Kamonciak, wykładowca,

inż. Grzegorz Skalski, specjalista.

Z Katedrą od wielu lat współpracuje dr inż. Mirosław Mizan z Katedry Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki. Ponadto w Katedrze Trakcji Elektrycznej zajęcia dydaktyczne i prace naukowo-badawcze prowadzi 3 doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Działalność dydaktyczna

W okresie powojennym prowadzono zajęcia z przyrządów trakcyjnych dla Studium Dziennego, a w związku z przewidywaną elektryfikacją linii kolejowej Gdańsk – Gdynia przygotowywano też specjalistów trakcji elektrycznej na Studium Wieczorowym. Od początku Katedra ściśle współpracowała z Polskimi Kolejami Państwowymi oraz z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym w Gdańsku, uczestnicząc w odbudowie i modernizacji komunikacji. Między innymi opracowano aparaturę sterującą, pozwalającą na rekonstrukcję taboru trolejbusowego dla Gdyni. Prowadzono wykłady z prostowników dla wszystkich studentów oraz zajęcia z aparatów trakcyjnych dla specjalności „aparaty elektryczne”. Działalność dydaktyczna związana była ze specjalnością „maszyny i urządzenia elektryczne”. W latach siedemdziesiątych działalność dydaktyczna nie uległa zasadniczym zmianom – trakcja elektryczna była elementem kształcenia w zakresie konstrukcji aparatów i urządzeń elektrycznych. Efektem prowadzonego kierunku dyplomowania z trakcji elektrycznej były 3–4 dyplomy magisterskie rocznie. Katedra prowadziła również zajęcia dla Wydziału Budownictwa, dotyczące urządzeń elektrycznych i podstaw trakcji elektrycznej dla specjalności „kolejnictwo”.

Ponowne utworzenie Katedry Trakcji Elektrycznej w 1991 roku zaowocowało powstaniem samodzielnej specjalności „trakcja elektryczna”, przekształconej później w inżynierię elektryczną transportu z programem dającym studentom duże możliwości wyboru przedmiotów. Koncepcja programowa tej specjalności i późniejszego kierunku dyplomowania polegała na pobudzaniu inicjatyw i aktywności studentów do samodzielnego, chociaż ukierunkowanego i wspomaganego przez nauczycieli akademickich zdobywania wiedzy inżynierskiej. Cel ten osiągnąć jest przez zwiększenie liczby godzin seminaryjnych

i laboratoryjnych oraz przez szeroki tematycznie zestaw przedmiotów obieralnych. Studenci opanowują zagadnienia związane z elektroenergetyką, napędem, energoelektroniką, techniką sterowania mikrokomputerowego i techniką pomiarową. Pierwsi absolwenci tej specjalności otrzymali dyplomy w 1995 roku. W ciągu ostatnich 10-let specjalność trakcyjną ukończyło ponad 120 dyplomantów. Realizowanych jest wiele prac dyplomowych praktycznych, co wyróżnia specjalność trakcyjną od innych specjalności na Wydziale.

Obecnie Katedra prowadzi działalność dydaktyczną na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki w ramach przedmiotów kierunkowych: trakcja elektryczna, elektronika przemysłowa, kompatybilność elektromagnetyczna (dla studentów III i IV roku) i w ramach specjalności „przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej” z kierunkiem dyplomowania „inżynieria elektryczna transportu”.

Oferta programowa przedmiotów prowadzonych przez Katedrę obejmuje:

- zasady projektowania, konstruowania, badań, diagnostyki i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych dotyczących zasilania, przetwarzania i sterowania systemów trakcji kolejowej, miejskiej oraz autonomicznych pojazdów trakcyjnych;
- zasady modelowania i symulacji, projektowania, konstruowania i badań napędów elektrycznych o bardzo dużej rozpiętości mocy zespołów napędowych zasilanych przez przekształtniki energoelektroniczne;
- problematykę systemów zasilania elektroenergetycznego odbiorców o wielkiej mocy, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu odbiorów nieliniowych na parametry jakości energii elektrycznej;
- zagadnienia kompatybilności elektromagnetycznej trakcyjnych urządzeń elektroenergetycznych wielkiej mocy i współczesnych mikroprocesorowych urządzeń sterowania oraz szeroko pojętych zabezpieczeń.

Oferta ta jest realizowana w dobrze wyposażonym laboratorium Katedry i w obiektach przedsiębiorstw eksploatujących tabor trakcyjny.

Stanowiska dydaktyczne: a) zespół napędowy sterowany cyfrowo z maszynami: indukcyjną, prądu stałego i z magnesami trwałymi; b) pojazd elektryczny typu Melex z komputerowym układem pomiarowo-rejestrującym

Warto wspomnieć, że na Wydziale prowadzony jest kierunek „automatyka i robotyka”. Przedmiotami obieralnymi oferowanymi przez Katedrę dla tego kierunku są automatyka systemów transportowych i automatyka urządzeń trakcyj-

nych, chętnie wybierane przez studentów. W Katedrze prowadzono wiele prac dyplomowych dla studentów tego kierunku.

Katedra prowadzi również zajęcia dla studentów Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska.

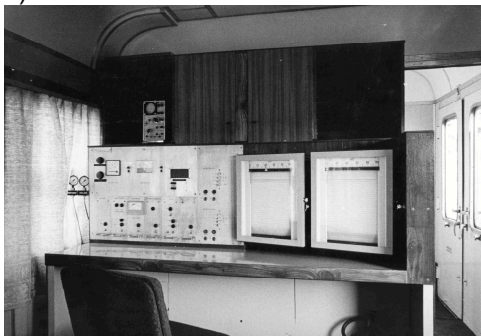
W 1970 roku zapoczątkowana została działalność dwusemestralnego Studium Podyplomowego Trakcji Elektrycznej, które ukończyło w trakcie 10 kursów ponad 150 inżynierów z PKP i przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

Działalność naukowo-badawcza

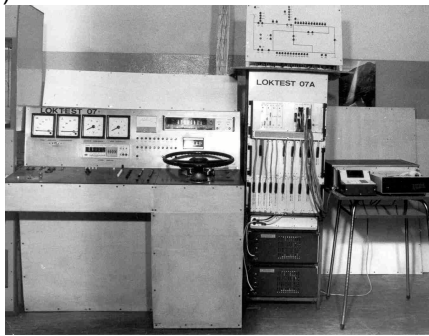
W początkowym okresie działalność naukowa skierowana była na rozwiązywanie problemów konstrukcyjnych aparatury trakcyjnej. Znaczącym osiągnięciem zespołu było opracowanie konstrukcji wyłącznika szybkiego RPM 1000 dla podstacji trakcyjnych komunikacji miejskiej (M. Rodkiewicz, P. Pazdro). Około 100 takich wyłączników zostało wykonanych w warsztacie Katedry. Opracowano również skuteczny układ ochrony przeciwprzepięciowej dla taboru 800 V SKM Gdańsk – Gdynia. Lata sześćdziesiąte to okres rozbudowy Laboratorium Urządzeń Trakcyjnych. Dzięki pomocy PKP, Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej i później Fabryki ELTA Laboratorium wyposażono w przemysłowo wykonane i eksploatowane w taborze trakcyjnym urządzenia, takie jak: zespół dwóch silników trolejbusowych pozwalających na symulację fizyczną procesów regulacji w trakcyjnym układzie napędowym, przełącznik grupowy z zespołu EW58, wielostopniowy rozrusznik tramwajowy, odbierak prądu AKP4E, wyłącznik szybki WSE i wiele innych aparatów. Wykonano również własny tyrystorowy układ rozruchu impulsowego.

Począwszy od lat siedemdziesiątych, działalność badawczą poszerzono o problematykę sterowania pojazdów trakcyjnych oraz diagnostykę techniczną urządzeń trakcyjnych. Istotnymi osiągnięciami w tym okresie były opracowania wyposażenia pomiarowego specjalnego wagonu do badania współpracy odbieraków prądu z przewodem jezdny i pierwszego na PKP wagonu „Izabella” do diagnostyki sieci jezdnej.

a)

b)

Diagnostyka urządzeń trakcyjnych: a) wnętrze wagonu diagnostycznego; b) stacja diagnostyczna lokomotyw elektrycznych

Od lat osiemdziesiątych zainteresowania skierowano na intensywnie rozwijającą się energoelektronikę i mikroelektronikę. Opracowano tyrystorowy układ regulacji impulsowej dla zespołów trakcyjnych EN57 3 kV, który po raz

pierwszy wprowadzono do eksploatacji na sieci PKP (J. Czucha, P. Pazdro). Rozwijana jest dziedzina sterowania mikrokomputerowego i napędów przekształtnikowych, w której również uzyskano wdrożenia (K. Karwowski, M. Mizan, P. Pazdro). Wdrożono stanowiska diagnostyczne LOKTEST w ZT Gdynia oraz ZT Karsznice do szybkiej diagnostyki obwodów i aparatów lokomotyw elektrycznych (P. Pazdro, K. Karwowski, M. Mizan, M. Lejk). Opracowano nowe metody diagnostyki odbieraków prądu (P. Pazdro, K. Karwowski, M. Mizan). Powstał krajowy system diagnostyki sieci jezdnej DST (Z. Giętkowski, K. Karwowski, M. Mizan, P. Pazdro).

W Katedrze Trakcji Elektrycznej prowadzone są badania naukowe, prace konstruktorskie i wdrożeniowe dotyczące elektronizacji i automatyzacji, w szczególności:

- diagnostyki technicznej pojazdów i urządzeń trakcji elektrycznej,
- techniki sterowania napędów pojazdów przy wykorzystaniu silników z magnesami trwałymi,
- kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń trakcyjnych i ich oddziaływania na środowisko,
- szybkich zabezpieczeń przetężeniowych.

W Katedrze prowadzonych jest kilka projektów badawczych KBN, dotyczących nowych metod diagnostyki urządzeń trakcyjnych, sterowania cyfrowego wielosilnikowych napędów oraz zabezpieczeń urządzeń elektroenergetycznych.

W Katedrze zrealizowano pięć prac doktorskich i dwie habilitacyjne. Zagadnienia trakcyjne były inspiracją dla trzech rozpraw doktorskich w Katedrze Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki. Rezultaty prac naukowo-badawczych zostały opublikowane w wielu czasopismach i materiałach konferencyjnych.

Katedra była organizatorem bądź współorganizatorem kilku ważnych konferencji krajowych i międzynarodowych (TRAM'96, MET'2001, CESURA).

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Katedra od wielu lat współpracuje z: PKP – Dykacją Energetyki Kolejowej i Zakładami Taboru, Centrum Naukowo-Technicznym Kolejnictwa w Warszawie, Zakładem Trakcji Elektrycznej Instytutu Elektrotechniki w Warszawie, Dykacją Metra Warszawskiego, Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Urządzeń Sterowania Napędów w Toruniu, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, Dykacją Infrastruktury Miejskiej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, jak również z Régie Autonome des Transports Parisiens we Francji.

Katedra Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych

<http://www.ely.pg.gda.pl/wnae>

Prof. dr hab. inż. Andrzej Wolny
Kierownik Katedry Wysokich Napięć
i Aparatów Elektrycznych
awolny@ely.pg.gda.pl

Ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Następnie przez 5 lat pracował w przemyśle okrętowym. W 1966 roku w Katedrze Wysokich Napięć i Przyrządów Rozdzielczych podjął pracę badawczą związaną z EGD pod kierunkiem prof. Grudzieckiego. Współpracował także z prof. Szporem w badaniach piorunowych oraz z prof. Lipskim w badaniach bezpiecznikowych. W latach 1980–1983 wykładał w Meksyku technikę wysokich napięć i ochronę odgromową, a w latach 1992–1994 prowadził w Australii badania związane z ograniczaniem prądów. Specjalista w dziedzinie bezpieczników wysokonapięciowych oraz ograniczania prądów zwarciovych, jest autorem 2 monografii i ponad 100 publikacji.

Rys historyczny

Tuż po wyzwoleniu, od 1945 roku, wykłady z techniki wysokich napięć i aparatów elektrycznych były prowadzone na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej w Katedrze Miernictwa kierowanej przez prof. Trzetrzewińskiego.

Historia Katedry Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych jako jednostki organizacyjnej Politechniki sięga roku 1947 i wiąże się nierozzerwalnie z nazwiskiem jej założyciela, prof. Stanisława Szpora, konstruktora i uznanego specjalisty w dziedzinie ochrony odgromowej. Duży wpływ na ukształtowanie oblicza Katedry mieli uczniowie prof. Szpora, którzy dość szybko sięgnęli po tytuły profesorskie. Należy tu wspomnieć prof. Lipskiego, specjalistę w dziedzinie bezpieczników, oraz prof. Grudzieckiego, twórcę aparatów gazowydmuchowych. Nieco później tytuły otrzymali prof. Winiarski, znawca transformatorów mierniczych i badań zwarciovych, a także dr hab. inż. Wasilenko, specjalista od procesów starzeniowych izolacji.

W latach pięćdziesiątych przybył na Politechnikę Gdańską prof. Woynarowski, erudyta oddany sprawie propagowania postępu technologicznego, który zamienił kierowanie zespołem konstruktorów na katedrę profesora. W 1968 roku dołączył do zespołu Katedry, podejmując się kierowania Zakładem Elektrotechnologii. Za namową prof. Lipskiego problematykę łączników statycznych i hybrydowych ograniczników prądu podjął w Katedrze w latach siedemdziesiątych prof. Żyborski.

Od czasu utworzenia Katedra mieści się niezmiennie w rozbudowanym gmachu, należącym niegdyś do łoży masońskiej. Jego wysokie pomieszczenia szczególnie nadawały się na laboratoria wysokonapięciowe. Całe wyposażenie było zaprojektowane, częściowo wykonane i zainstalowane przez pracowników

Katedry. W latach sześćdziesiątych zmodernizowano źródła napięcia, a obecnie – na bieżąco unowocześnia się urządzenia pomiarowe.

Obecny skład kadrowy

prof. dr hab. inż. Marek Krawczuk, prof. nadzw. PG,
prof. dr hab. inż. Andrzej Wolny, prof. nadzw. PG,
dr inż. Lech Józefiak, adiunkt,
dr inż. Marek Olesz, adiunkt,
dr inż. Roman Partyka, adiunkt,
dr inż. Wiesław Augustyniak, st. wykładowca,
dr inż. Henryk Boryń, st. wykładowca,
dr inż. Marek Pikoń, st. wykładowca,
dr inż. Adam Rynkowski, st. wykładowca,
dr inż. Stanisław Wojtas, st. wykładowca,
mgr inż. Krzysztof Biereg, asystent,
mgr inż. Łukasz Doliński, asystent,
mgr inż. Łukasz Tłustochowicz, asystent,

Janusz Brzozowski, st. technik,
inż. Włodzimierz Cepiński, st. specjalista,
Roman Kowalczyk, st. technik,
Tadeusz Legacki, st. technik,
inż. Jerzy Saluk, specjalista,
inż. Józef Seeger, st. specjalista.

Ponadto w Katedrze Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych zajęcia dydaktyczne i prace naukowo-badawcze prowadzi pięciu doktorantów – słuchaczy Studium Doktoranckiego na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Pomimo niestosowania formalnego podziału na zakłady naukowe czy dydaktyczne wyróżnić można trzy zespoły pracowników związanych tematyką uprawianej nauki i nauczania, koncentrujące swą działalność na następujących dziedzinach: technika wysokich napięć, aparaty elektryczne oraz elektrotechnologia. Do takiej działalności przystosowano laboratoria, zarówno dydaktyczne jak i badawcze, wyposażone w odpowiednio dobrane źródła napięcia i prądu oraz niezbędne urządzenia pomiarowe.

Działalność dydaktyczna

Początkowo działalność dydaktyczna Katedry była ukierunkowana na szkolenie konstruktorów aparatury rozdzielczej, lecz z upływem lat znacznie poszerzono i zmodyfikowano tematykę nauczania. Dziś Katedra oferuje studia z zakresu: techniki i inżynierii wysokich napięć, ochrony odgromowej i przeciwprzepięciowej, miernictwa wysokonapięciowego, aparatury elektroenergetycznej, techniki łączenia, przemysłowej aparatury zabezpieczeniowej, materiałoznawstwa elektrotechnicznego, elektrotechnologii i inżynierii materiałowej, eksploatacji urządzeń technicznych, a także pewnych działów fizyki technicznej. Ponadto prowadzi się zajęcia z zakresu informatyki, ochrony środowiska, energoelektroniki, informacji technicznej i patentowej. Laboratorium komputerowe w Katedrze stwarza możliwość poszerzenia kontaktu ze współczesnymi technikami obliczeniowymi i projektowania. Przygotowywana jest nowa oferta, obejmująca diagnostykę urządzeń elektrycznych.

Szerokie spektrum przekazywanej wiedzy pozwala absolwentom znajdować zatrudnienie w przedsiębiorstwach o różnorodnych profilach, m.in. w energetyce, w przemyśle wytwórczym, instalacyjnym, marketingu i ochronie środowiska. Podstawą działalności Katedry jest ścisła współpraca z innymi zespołami Wydziału i uczelni umożliwiającą szybką modyfikację oferowanego programu i dostosowywanie go do zmieniających się potrzeb.

Wielu absolwentów Katedry osiągnęło znaczące sukcesy zawodowe. Może najbardziej spektakularnym przykładem była budowa od podstaw fabryki aparatów elektrycznych w Lęborku, oddziału nieistniejącego już ZWAR (wykupionego przez ABB) przez grupę młodych wówczas magistrów inżynierów (Dzitko, Fiodorowicz, Pastuszko), którzy następnie przez wiele lat kierowali z sukcesem tym zakładem produkcyjnym. Przykładem sukcesu w korporacjach międzynarodowych jest wysoka pozycja niektórych absolwentów Katedry w ABB, w którym uznanym specjalistą od łączników próżniowych jest obecnie mgr inż. A. Gul, zaś od bezpieczników – dr inż. M. Wilniewicz. Obaj ukończyli Politechnikę Gdańską, obroniwszy dyplomy wykonane w Katedrze Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych.

W Katedrze znajdują się następujące laboratoria wyposażone w dostosowane tematycznie źródła energii, urządzenia pomiarowe, modele i materiały pomocnicze:

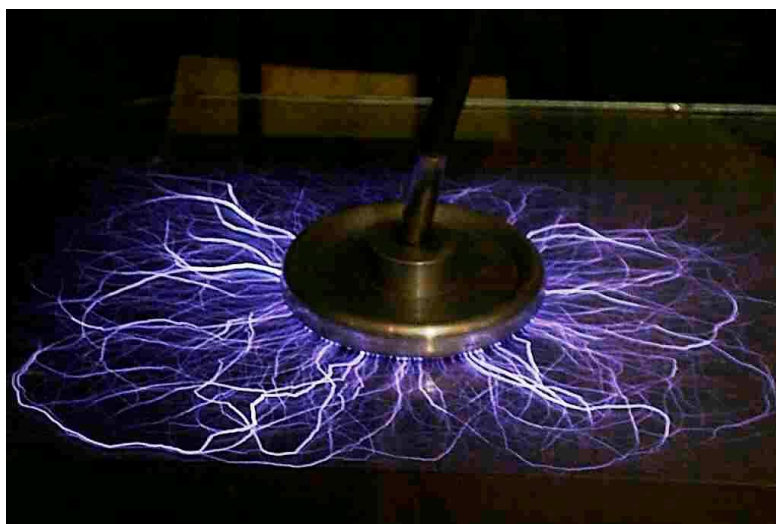
- Laboratorium Materiałoznawstwa – wyposażone w stanowiska do określania własności materiałów izolacyjnych, przewodzących i magnetycznych oraz ich identyfikacji, m.in. w mikroskop skaningowy sprzężony z komputerem.
- Laboratorium Komputerowe – wyposażone w 14 pracujących w sieci stanowisk przeznaczonych do nauczania rysunków technicznych z wykorzystaniem programu AutoCAD oraz programów obliczeniowych MathCAD, MatLab i PSPICE.
- Laboratorium Łączników Niskiego Napięcia – ze stanowiskiem wieloprądowym prądu przemiennego, oscylacyjnym, kondensatorowym stanowiskiem o dużej energii, łącznikami statycznymi, hybrydowymi, modelami bezpieczników i łączników nn.
- Laboratorium Łączników Wysokiego Napięcia – z dwoma stanowiskami wieloprądowymi, stanowiskiem prądu stałego, modelami komór gaszeniowych łączników wn oraz modelami typowych układów łączeniowych.
- Laboratorium Techniki Wysokich Napięć I – wyposażone w źródła wysokiego napięcia prądu przemiennego i stałego, przeznaczone do badania wytrzymałości układów izolacyjnych i wyładowań niezupełnych, m.in. ulotu oraz wyładowań ślizgowych.
- Laboratorium Techniki Wysokich Napięć II – wyposażone w źródła wysokiego napięcia prądu przemiennego, przeznaczone do badania rozkładu napięcia na izolatorach, własności cieczy izolacyjnych oraz procesów degradacji izolacji.
- Laboratorium Techniki Wysokich Napięć III – wyposażone w generator udarowy 400 kV i źródła wysokiego napięcia prądu przemiennego, przeznaczone głównie do nauczania metod pomiarowych wysokiego napięcia oraz pomiarów statycznej i udarowej wytrzymałości elektrycznej powietrza przy różnych układach elektrod.

Stanowisko wysokiego napięcia przemiennego do demonstracji metod pomiarowych oraz prób wytrzymałości elektrycznej powietrza w różnych układach elektrod

- Laboratorium Techniki Najwyższych Napięć – wyposażone w źródła wysokiego napięcia prądu przemiennego 330 kV oraz prądowy generator udarowy 1000 kV, przeznaczone do badania urządzeń ochrony przeciwprzepięciowej.

Przykład wyładowań ślizgowych w układzie płaskim na stanowisku wysokiego napięcia przemiennego do demonstracji ulotu i wyładowań ślizgowych

- Laboratorium Najwyższych Napięć – wyposażone w transformator 330 kV oraz generator udarowy 1000 kV, przeznaczone do badania wpływu warunków atmosferycznych na izolację liniową oraz skuteczność środków ochrony przeciwprzepięciowej.

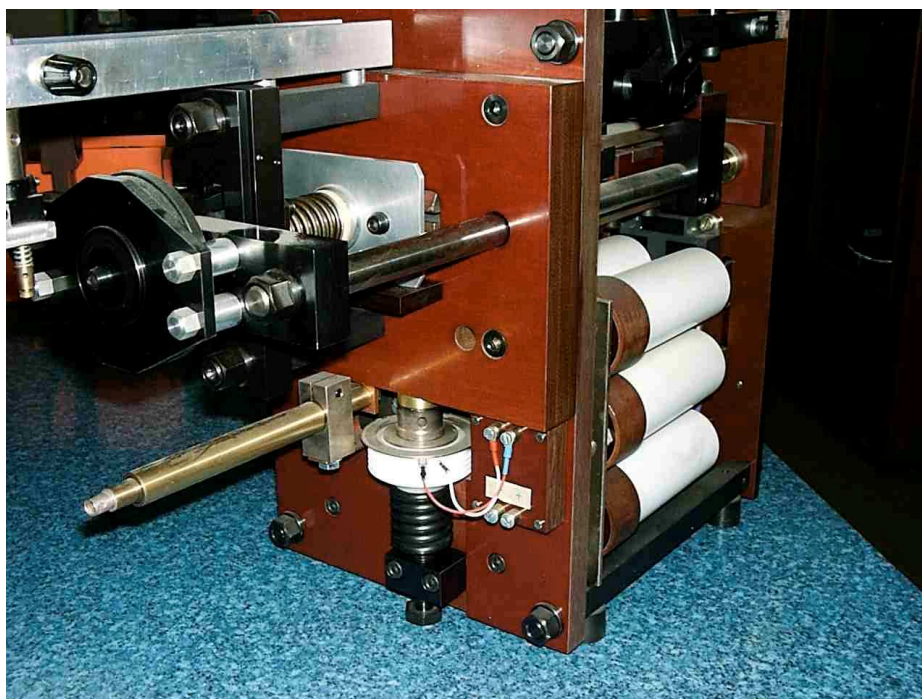

Stanowisko do pomiaru procesów ładowania izolacji polimerowej, w tym elektretów

- Laboratorium Zwarciove – wyposażone w transformatory wielkopiędowe niskiego i średniego napięcia, przeznaczone do badania efektów dużych prądów zwarciowych i łączeniowych oraz łuku awaryjnego.

Stanowisko do badania efektów prądów zwarciowych i dużych prądów łączeniowych

Tyristorowy ogranicznik prądów zwarciovych do 100 kA zbudowany przez prof. Jacka Żyborskiego, wyłączający zwarcie w czasie około 100 μ s

Działalność naukowo-badawcza

Działalność naukowa Katedry, stymulowana rozwojem młodej kadry, spełnia oczekiwania przemysłu. Jest finansowana przez system grantów, także przy współpracy z innymi ośrodkami, np. Instytutem Maszyn Przepływowych PAN, oraz ze zleceń bezpośrednich.

Tematyka prowadzonych badań naukowych dotyczy przede wszystkim:

- elektrycznego łuku łączeniowego i awaryjnego,
- technik ograniczania prądów zwarciovych,
- nowych technologii bezpieczników, przekładników i przetworników prądów i napięć,
- degradacji izolacji polimerowej i złożonej,
- ochrony przeciwporażeniowej i przeciwprzepięciowej linii elektroenergetycznych,
- wykorzystania procesów jonizacyjnych w technice ochrony środowiska,
- badania i adaptacji wybranych procesów technologicznych do nowych aplikacji przemysłowych.

Wymienić tu można na przykład prace dotyczące degradacji izolacji polimerowej kabli (zjawisko treeingu zarówno elektrycznego, jak i wodnego oraz pułapkowanie ładunku), własności uziemień do ochrony odgromowej, efektów łuku awaryjnego w rozdzielnicach, miniaturyzacji zespolonych transformatorów mierniczych, bezstykowych ograniczników prądów zwarciovych, bezpieczników nisko- i wysokonapięciowych, aplikacji technologii cienkwarstwowych do

bezpieczników. Podejmuje się badania związane z diagnostyką defektów mechanicznych oraz zastosowaniem materiałów inteligentnych.

Katedra dysponuje zwarciownią sieciową wyposażoną w trzy transformatory wieloprądowe 15 kV/880 V/ 440 V/ 220 V/110 V, umożliwiającą badania niskonapięciowe prądami o wartości skutecznej przekraczającej 100 kA, badania przy napięciu 15 kV prądami skutecznymi do 10 kA, dwa transformatory 15 kV/10 kV/6 kV/3 kV, pozwalające na badania jednofazowe lub w układzie V przy różnych napięciach średnich i umiarkowanych prądach. Bateria składająca się z 16 kondensatorów impulsowych po 100 μ F, 10 kV każdy, pozwala na badania strumieniowymi impulsami prądu na przykład procesów zapłonu łuku w bezpiecznikach lub transferu prądu w urządzeniach ograniczających. Dostępne są także nowoczesne cyfrowe urządzenia pomiarowe z wykorzystaniem techniki światłowodowej do przesyłu sygnałów.

Laboratoria wysokonapięciowe są wyposażone w generatory udarowe 1000 kV i 400 kV oraz transformatory probiercze do 330 kV współpracujące z nowoczesnymi sondami pomiarowymi i oscylografami cyfrowymi. W badaniach degradacji izolacji stałej i pułapkowania ładunku można posłużyć się czułym elektrometrem Keitleya oraz urządzeniami do termostymulacji. Dostępne są także kamery cyfrowe do rejestracji obrazu. W badaniach technologicznych nieocenione usługi oddaje mikroskop skaningowy z dygitalizującą przystawką, umożliwiającą przesył obrazu do komputera i jego obróbkę. Katedra posiada programy polowe FLUX oraz Infolityka, a także podstawowe programy obliczeniowe: MathCad, MatLab z Simulinkiem oraz PSpice.

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Katedra współpracuje z licznymi krajowymi i zagranicznymi uczelniami prowadzącymi działalność w zbliżonych dziedzinach, z międzynarodowymi i krajowymi organizacjami naukowymi, instytucjami normalizacyjnymi, naukowymi instytutami przemysłowymi, organizacjami i stowarzyszeniami inżynierów, a także z wieloma producentami aparatów i urządzeń elektrycznych.

Najbliższe więzi łączą Katedrę z równoważnymi zespołami z Technische Universität Ilmenau i Technische Universität Karlsruhe w Niemczech, Sydney University w Australii oraz Xi'an Jiaotong University w Chinach, a także z zespołami politechnik: Łódzkiej, Poznańskiej, Warszawskiej i Wrocławskiej oraz z AGH. Ważnymi partnerami są Instytut Elektrotechniki Oddział Gdańsk oraz Instytut Energetyki.

Pracownicy Katedry są członkami CIGRÉ, Sekcji Wielkich Mocy i Wysokich Napięć Komitetu Elektrotechniki PAN, Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, IEEE, IEE, Stowarzyszenia Elektryków Polskich oraz nieformalnego stowarzyszenia „Fuse Club”, będącego forum specjalistów w dziedzinie bezpieczników.

Należy również wspomnieć o współpracy z wieloma zakładami przemysłowymi, jak np. z ABB, Zakładem Remontowym Energetyki Gdańsk, Elektromontażem SA Gdańsk, czy APATOR-em Toruń.

Ośrodek Doświadczalny

osod@ely.pg.gda.pl

Inż. Andrzej Ogonowski
Kierownik Ośrodka Doświadczalnego
osdos@ely.gda.pl

Studia wyższe ukończył w 1973 roku na Wydziale Elektroniki Politechniki Gdańskiej. Na Politechnice Gdańskiej pracuje od 1975 roku. Początkowo zajmował się konstrukcją aparatury chemicznej, w szczególności chromatograficznej, a potem – już w Ośrodku Doświadczalnym – projektowaniem i konstrukcją systemów pomiarowych pól fizycznych okrętów.

Rys historyczny

Ośrodek Doświadczalny działa na Politechnice Gdańskiej od 1955 roku. Choć jego formy organizacyjne zmieniały się od tego czasu kilkakrotnie, to jednak podstawowy charakter wykonywanych prac pozostał niezmienny.

Główny nurt tych prac, realizowanych przeważnie dla Marynarki Wojennej i przemysłu stoczniowego, koncentrował się na jednostkowej lub małoseryjnej produkcji urządzeń metrologicznych oraz urządzeń do sterowania procesami minimalizującymi pola magnetyczne okrętów. Powstałe w tym czasie stacje demagnetyzacyjne oraz poligony pomiarowe, po odpowiednich modernizacjach wynikających z rozwoju techniki, eksploatowane są przez Marynarkę Wojenną RP do dziś.

Obecny stan kadrowy

W Ośrodku Doświadczalnym jest zatrudnionych 9 pracowników, w większości niedawnych absolwentów naszego Wydziału, a mianowicie:

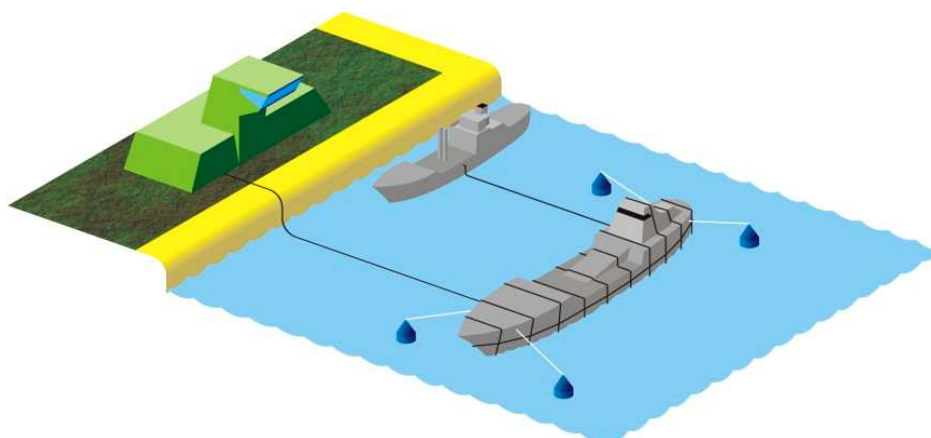
mgr inż. Kazimierz Kornacki, główny konstruktor,
inż. Jan Lewandowski, specjalista,
mgr inż. Michał Kargol, konstruktor,
mgr inż. Adam Klinkosz, konstruktor,
mgr inż. Adam Kalkowski, konstruktor,
mgr inż. Maciej Felskowski, konstruktor,
mgr inż. Wojciech Bednarczyk, programista,
Mirośław Chabowski, mechanik.

Pełnomocnikiem ds. naukowych Ośrodka Doświadczalnego jest dr inż. Mirośław Wołoszyn, będący jednocześnie opiekunem prac dyplomowych realizowanych w Ośrodku.

Okręt podwodny na poligonie demagnetyzacyjnym

Stacjonarny poligon demagnetyzacyjny

Działalność dydaktyczna

Ośrodek Doświadczalny jest jednostką organizacyjną Wydziału o charakterze typowo komercyjnym, samodzielnie finansującym się, lecz jest także jednostką czynnie wspomagającą proces dydaktyczny w zakresie realizacji prac dyplomowych. Tematy prac dyplomowych proponowane przez Ośrodek mają wymiar praktyczny i pozwalają liczyć się z możliwością ich wdrożenia. Opiekunem prac jest dr inż. Mirosław Wołoszyn z Katedry Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki.

Prace badawcze i komercyjne

W ostatnich latach zakres działalności poszerzono o magnetometryczne systemy poszukiwania okrętów podwodnych, montowane na samolotach i śmigłowcach, a także o projektowanie i budowę pełnych systemów pomiarowych pól fizycznych okrętów i systemów demagnetyzacyjnych stacjonarnych i mobilnych. W 2004 roku w Ośrodku zaprojektowano automatyczne urządzenie demagnetyzacyjne z przeznaczeniem na nowo budowane jednostki Marynarki Wojennej.

Ponadto w ofercie Ośrodka znajdują się systemy pomiarowe:

- pola magnetyczne okrętów oraz pól magnetycznych towarzyszących (Ziemi i generowanych przez urządzenia przemysłowe),
 - pola hydrodynamicznego okrętów (ciśnieniowego),
 - pola cieplnego okrętów,
 - pola hydroakustycznego,
 - pola elektrycznego,
 - warunków hydrometeorologicznych,
- Ośrodek oferuje też inne systemy, takie jak:
- generacji impulsów prądowych w uzwojeniach demagnetyzacyjnych nawiniętych na ferromagnetycznym kadłubie okrętu,
 - automatycznego sterowania procesem demagnetyzacji pola magnetycznego,
 - automatycznej regulacji prądów w okrętowych uzwojeniach demagnetyzacyjnych do minimalizacji pola magnetycznego indukowanego.

Ośrodek zajmuje się także projektowaniem i wykonywaniem nietypowych urządzeń pomiarowych i automatyki znajdujących zastosowanie w przemyśle, chemii i medycynie, np. spirograf do monitorowania udaru mózgu czy przemysłowy detektor metali w otoczeniu silnych zmiennych pól zakłóceń.

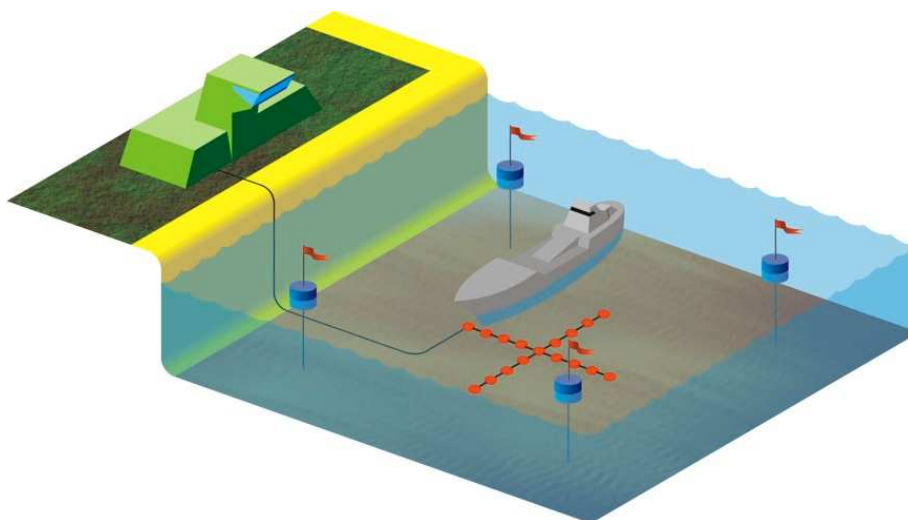
Samolot rozpoznawczy Bryza z magnetometrem w części ogonowej

Wykrywanie okrętów podwodnych

Okręt na poligonie pomiarowym

Poligon pomiarowy pola magnetycznego

Współpraca krajowa

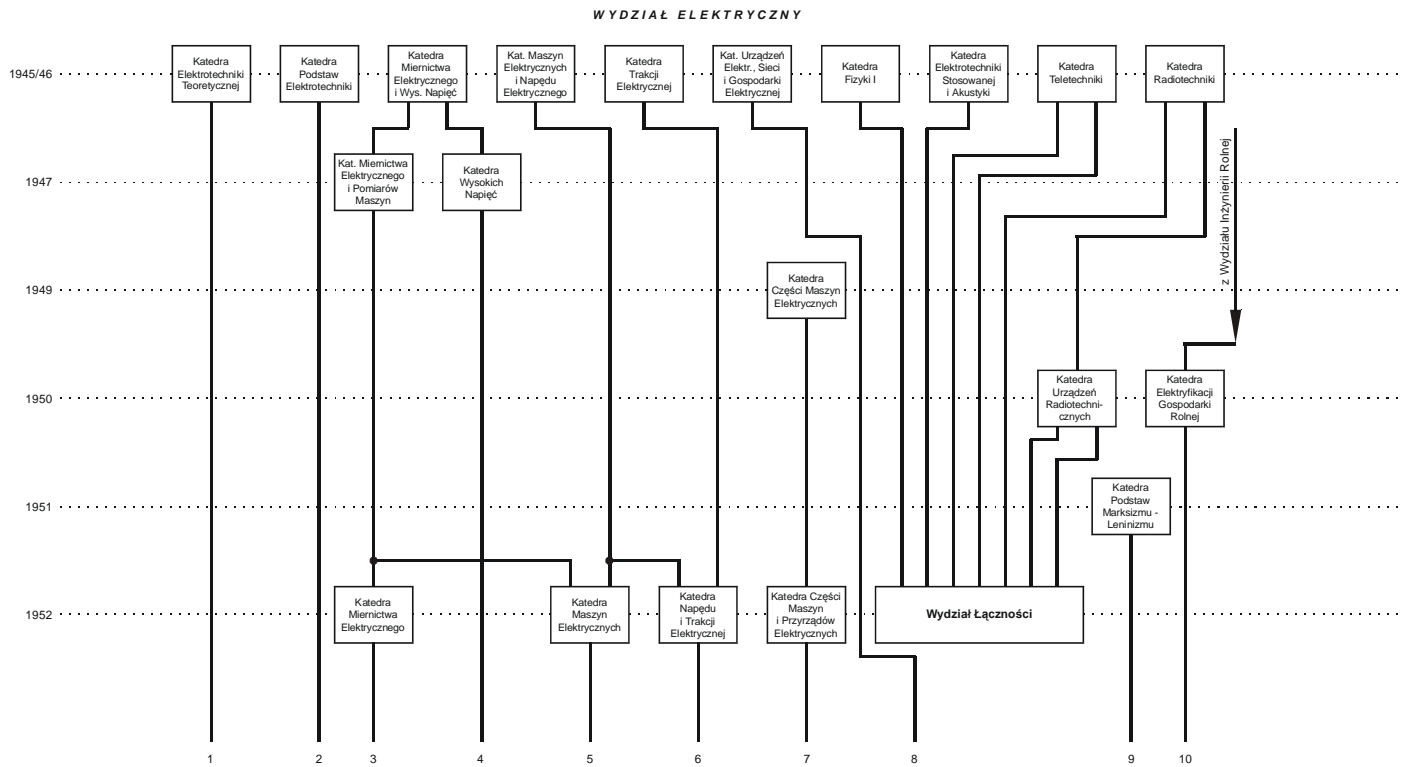
Ośrodek współpracuje z Dowództwem Marynarki Wojennej, Departamentem Polityki Zbrojeniowej Ministerstwa Obrony Narodowej, a także z przemysłem związanym z obronnością kraju. Do najważniejszych partnerów Ośrodka należą:

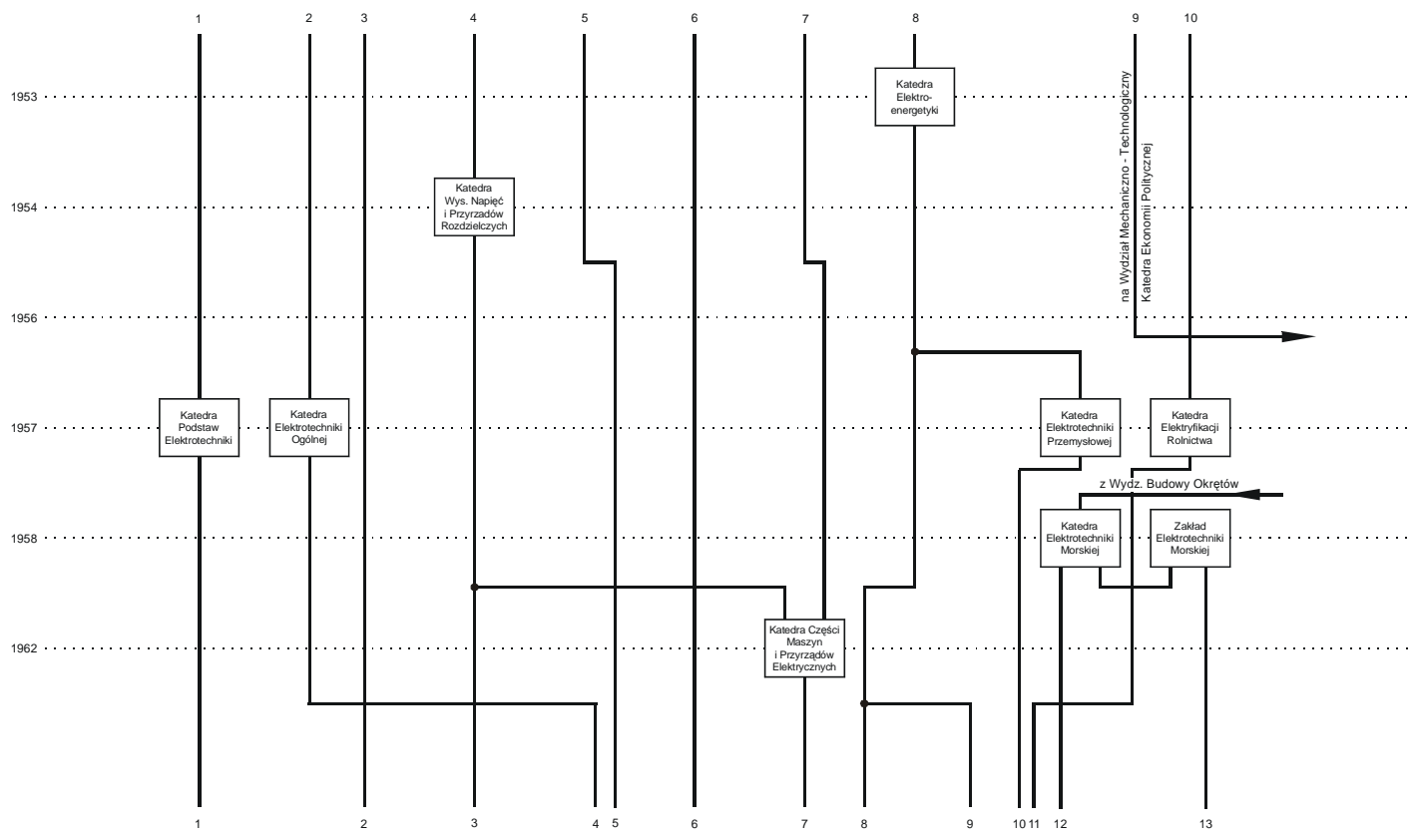
- Katedra Systemów Elektroniki Morskiej Wydziału ETI PG,
- Zakład Techniki Głębiny Wydziału OiO PG,
- Akademia Marynarki Wojennej,
- Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej w Gdyni,
- Stocznia Marynarki Wojennej – producent okrętów wojennych,
- Przemysłowy Instytut Telekomunikacji – twórca i producent radarów,
- Stocznia Północna – producent okrętów wojennych,
- Państwowe Zakłady Lotnicze Mielec – producent samolotu Bryza,
- WZL Łódź – remonty i wyposażenie śmigłowca Mi14,
- ENAMOR – przedsiębiorstwo badawczo-produkcyjne prowadzące działalność w zakresie projektowania i wdrażania nowoczesnych układów automatyki okrętowej, łączności i nawigacji,
- MEGA S.A. – firma budowlano-energetyczna,
- CONSERVICE – firma hydrotechniczna,
- Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

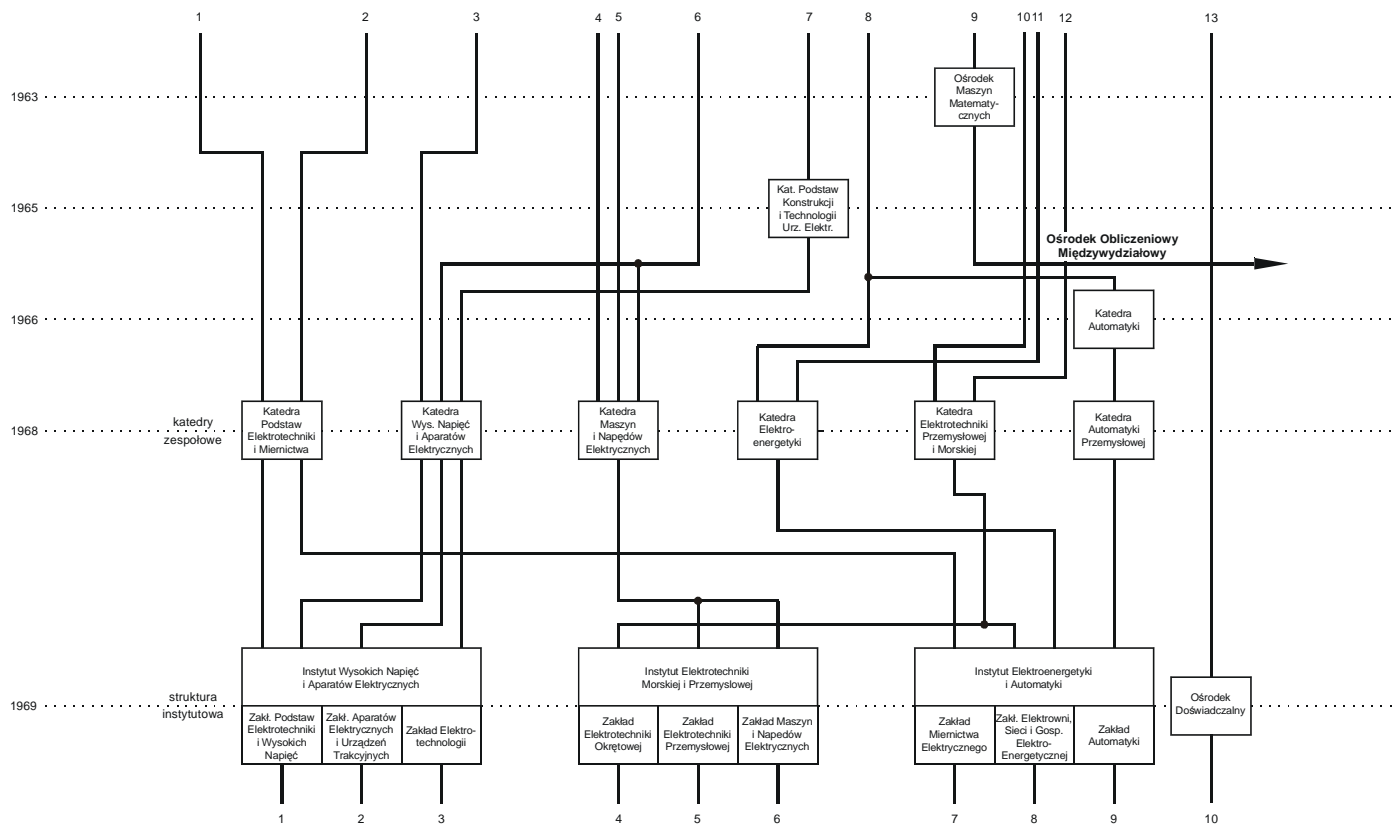
Edward Musiał

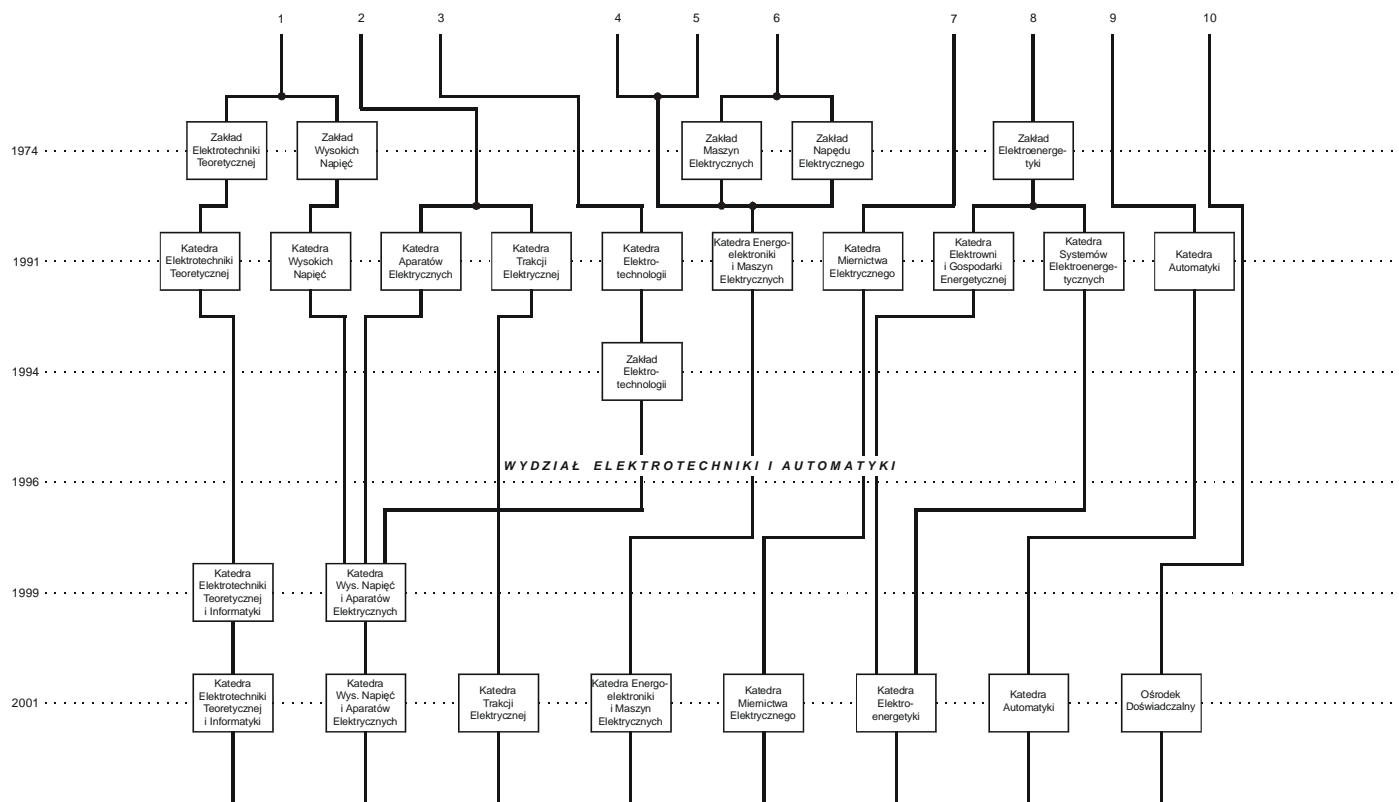
Dendrogram wydziału

Dendrogram Wydziału po II wojnie światowej

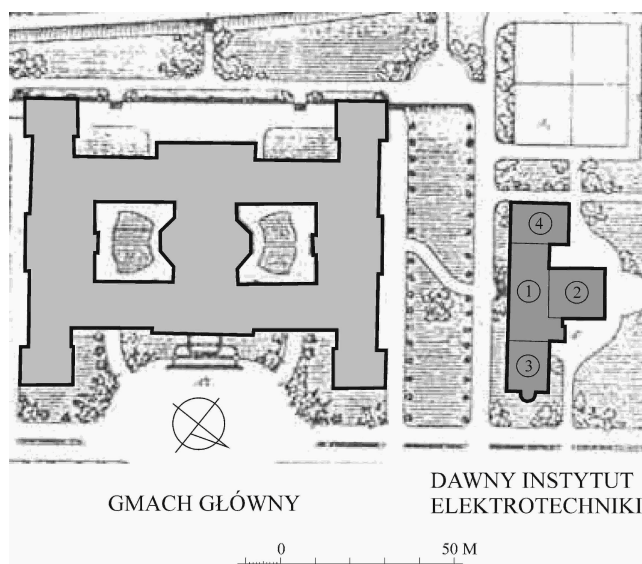
Maria Bigoś-Bojarska
Aleksander Piwek

Detale architektoniczne i ich symbolika w gmachu im. Prof. K. Kopecckiego

Wprowadzenie

Jeden z najstarszych i najciekawszych gmachów tworzących zespół obecnej Politechniki Gdańskiej należy do dawnego Instytutu Elektrotechnicznego, dzisiejszego Wydziału Elektrotechniki i Automatyki. Zlokalizowany nieopodal Gmachu Głównego, powstał w latach 1900–1904 według projektu Alberta Carstena, twórcy i kierownika budowy całego założenia architektonicznego.

Zespół Politechniki Gdańskiej – jako całość – jest architektoniczną realizacją idei *universitas*, samowystarczalnego organizmu służącego szczytnym celom nauki. Projekt przemyślany w najdrobniejszych szczegółach, perfekcyjnie wykonany, miał odzwierciedlać potrzeby poszczególnych nauk technicznych oraz codzienne wymogi życiowe uczestników procesu dydaktycznego (np. domy studenckie, tereny rekreacyjne). W obrębie Wyższej Szkoły Technicznej znajdowało się zaplecze techniczne obsługujące wszystkie obiekty: portiernię, magazyny, kotłownię wytwarzającą parę techniczną do celów grzewczych, jak też eksperymentalnych. Wytwarzana energia elektryczna służyła oświetleniu i zasilaniu nowoczesnego i nowatorskiego w owym czasie sprzętu. Kompleksowy projekt obejmował także przestrzenne rozwiązanie terenów zielonych oraz komunikację zarówno na zewnątrz obiektu, jak i na jego wewnętrznych dziedzińcach.

Usytuowanie gmachu dawnego Instytutu Elektrotechnicznego politechniki w Gdańsku
z zaznaczeniem jego części składowych

Ówczesne wyposażenie wnętrza gmachu Instytutu Elektrotechnicznego, powstałe przy współudziale późniejszych jego pracowników, od samego początku stanowiło materialny wyraz najnowocześniejszych rozwiązań technicznych i bieżących osiągnięć naukowych. W tym gmachu w 1945 roku rozpoczął swoją działalność Wydział Elektryczny, który – po utworzeniu w 1989 roku nowego, drugiego kierunku studiów „automatyka i robotyka” – w 1996 roku zmienił nazwę na Wydział Elektrotechniki i Automatyki.

Dekoracje zewnętrzne gmachu

Około 40 m na północny zachód od Gmachu Głównego Politechniki zlokalizowany został Wydział Elektrotechniki i Automatyki. Jego gmach wzniesiono, podobnie jak i pozostałe budowle uczelni, z cegieł produkowanych maszynowo. Mają one wymiary 25,5 x 12 x 7 cm. Na powierzchni zawierają ciemnoczerwony spiek, wzmacniający wydajnie wytrzymałość i odporność na warunki atmosferyczne. Cegły te dobrze też kontrastują z rozbieloną szarością kamieni, użytych w celu podkreślenia znaczenia poszczególnych detali architektonicznych, a przede wszystkim utrzymania ogólnego charakteru wystroju zewnętrznego uczelni.

Przyjęte założenie plastyczne dla elewacji gmachu dawnego Instytutu Elektrotechnicznego stanowiło jedność z najstarszymi obiektami zespołu Politechniki Gdańskiej. Twórca nawiązał do rozwiązań, jakie zastosowano wcześniej w budowlach pochodzących z okresu renesansu i znajdujących się w Gdańsku. Miasto w tamtym czasie było silne i bogate, otwarte nadto na wszelkie nowinki artystyczne. W Gdańsku moda na odrodzone formy antyczne zapoczątkowana została budową sierocińca (lata 1547–1549) przy szpitalu św. Elżbiety, a następnie kontynuowana w tak znaczących obiektach, jak bramy Drogi Królewskiej – Zielona (lata 1564–1568) i Złota (lata 1612–1614) czy też w militarnym składzie broni, zwanym Wielką Zbrojownią (lata 1600–1609). Istotą nowego stylu, oprócz stosowania nowych form, była dekoracja na sposób niderlandzki. Wykorzystywała ona fakturę i kolor takich materiałów budowlanych jak kamienie i cegły. Dzięki nim osiągnano pożądany efekt plastyczny elewacji – podziały na płaszczyzny czerwieni i bieli. Ciekawą innowacją renesansu było także użycie w dekoracji form symbolizujących dane cechy właściciela bądź przez niego pożądane, czy też odnoszące się do funkcji, którą przydano wznoszonemu obiektowi.

Zastosowana w projektowaniu przez Alberta Carstena zasada wywodziła się z panującego powszechnie historyzmu. Prądy intelektualne z końca XIX wieku i z początków XX wieku sprzyjały estetyce nawiązującej do minionych wieków. Autor w przyjętym programie architektoniczno-rzeźbiarskim starał się zawrzeć swoisty wykład filozoficzny, wyrażony także w wykorzystywanych elementach secesyjnych. Formy późnego renesansu (zwanego także manieryzmem), popularnie utożsamianego ze stylem gdańskim, zastosowano w założeniu architektonicznym, nowsze zaś (secesyjne) – w dekoracji kamiennej. Pełne głębokich znaczeń przesłanie dotyczące społecznej roli nauki, a w szerszym pojęciu wiedzy, zostało zaklęte w kamieniarce uczelni, również w dekoracji gmachu Wydziału Elektrotechniki i Automatyki.

Najciekawszym detalem pod względem rzeźbiarskim, a także głębi wyrażonych znaczeń jest **główne wejście do gmachu** Wydziału i jego symbolika. Umieszczono je w elewacji południowo-wschodniej, możliwie najbliższej ciągu komunikacyjnego wiodącego do zasadniczej części uczelni, gdzie znajduje się

rektorat. Wejście składa się z wysuniętego, kamiennego portalu, zdobionego rzeźbami i płaskorzeźbami.

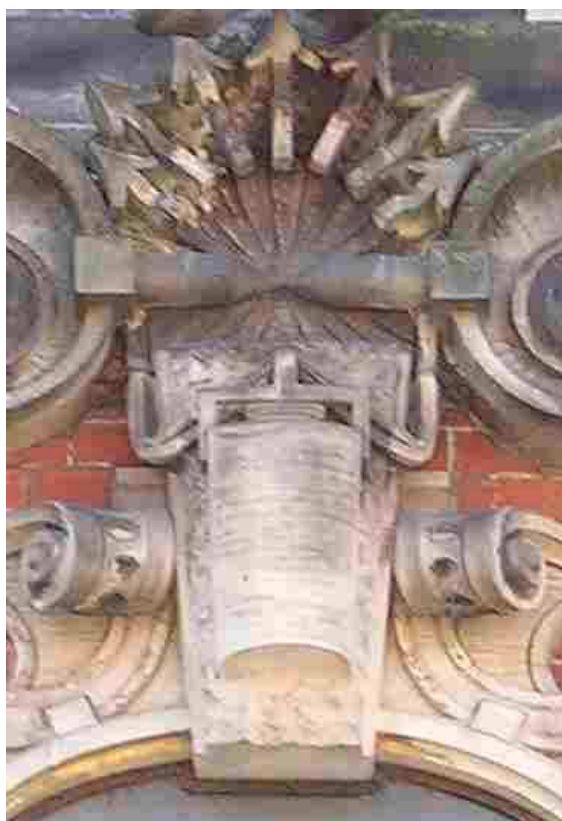
Ich znaczenie i symbolika nawiązywały do charakterystycznych cech Instytutu. Główną treść zawiera górna część portalu, zwana tympanonem. Na poczesnym, najwyższym miejscu umieszczono smoka. Rzeźbiarz przedstawił tam gadzinę przypadłą do ziemi, stroszącą grzebieniasty kark i szczerzącą zęby. Jest ona wyobrażeniem demonicznych, nieokiełznanych sił natury. Poniżej smoka znajduje się urządzenie elektryczne – prążkowane naczynie przysłonięte szczelną pokrywą, z którego wychodzą dwa przewody połączone elektrodami. Między nimi występuje wyładowanie, zaznaczone wiązką siedmiu błyskawic zakończonych piorunami, skierowanymi na smoka. Przedstawiona scena oznacza możliwość kontroli człowieka nad siłami natury. Taką zdolność mogli osiąść tylko wybrańcy, a więc adepci Instytutu, i to po szczęśliwym ukończeniu rozpoczętych studiów. Przynależność do tej grupy oznaczała uzyskanie wielkiego prestiżu i poważania, a także siły, równej niemal bogom antycznym. W analizowanych rzeźbach zawarto i inne przesłanie. Wytworzona przez człowieka energia elektryczna pozwalała na zasilanie nowoczesnego i nowatorskiego w owym czasie sprzętu technicznego. Umożliwiała także rozjaśnienie mroku zarówno faktycznego, jak i symbolicznego, utożsamianego z dawnymi wiekami. Bez niej światły postęp byłby niemożliwy.

Widok ogólny głównego portalu w elewacji południowo-wschodniej gmachu im. Prof. K. Kopeckiego

Zwieńczenie tympanonu rzeźbą smoka z głównego portalu w elewacji południowo-wschodniej

Urządzenie elektryczne z symbolicznym przedstawieniem wyładowania na tympanonie głównego portalu

Włączenie symbolu urządzenia elektrycznego w obręb kamiennego kartusza zawierającego eliptyczny otwór świadczy nadto o dodatkowym przesłaniu: światłość naturalna i sztuczna (wytworzona przez człowieka) uzupełniają się. Odgrywają tę samą, dobroczynną rolę w życiu każdego człowieka. W bogatej dekoracji górnej części portalu znalazły się na obu jej skrajach dwie kule z kamiennym przedstawieniem dymów występujących przy wyzwaniu się energii. Detale te oznaczają drzemiącą w energii siłę, która w każdej chwili może być uaktywniona i spożytkowana na korzyść człowieka.

Otwór wewnątrz kartusza był niewątpliwie pierwotnie wypełniony witrażem, który musiał dopełniać wymowę treści przedstawionej w kamieniu. Uzupełnieniem, a także pewnym potwierdzeniem myśli artysty ujętej w portalu jest dekoracja otworu kartusza od strony przeciwnej, czyli od wnętrza (sieni). Stanowi ona gipsową ramę podtrzymywaną przez dwie dłonie. W języku hebrajskim „ręka” i „władza” oznaczone są jednym i tym samym słowem – *iad*. W Biblii jest ono symbolem działania jako siła kierująca, ratująca, ale także i karząca moc Najwyższego. Zdaniem artysty, posiadaną wiedzę należy zatem spożytkować odpowiednio, gdyż w przeciwnym razie człowieka spotka kara. Przestrożę tę kieruje – jak się wydaje – do wszystkich poszukujących, zarówno studentów jak i pracowników uczelni.

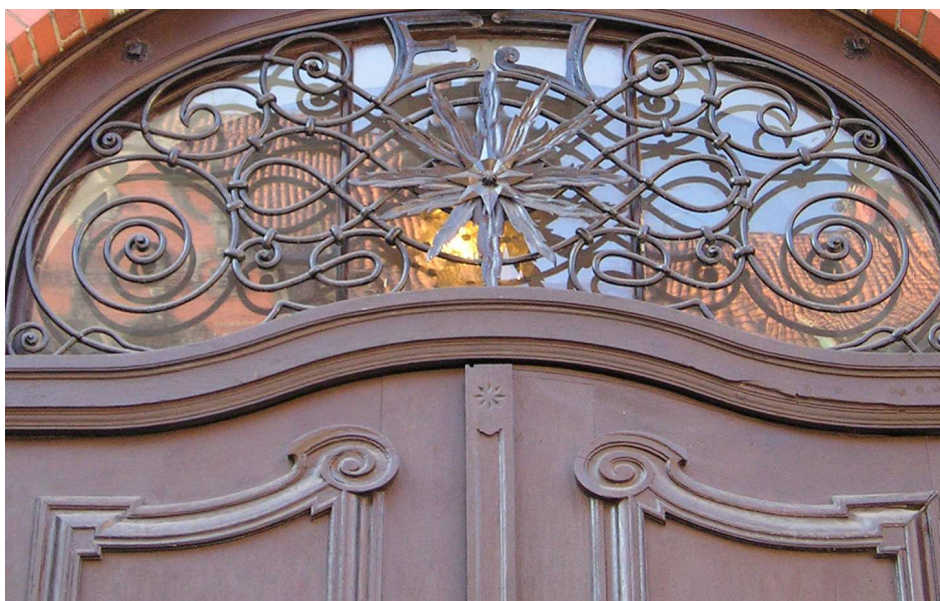
Niewątpliwie istotnymi detalami w górnej partii portalu są umieszczone po obu stronach tympanonu dwa obeliski. Ich forma wywodzi się jeszcze ze starożytnego Bliskiego Wschodu. Symbolizują one trwałość i trwanie, co w odniesieniu do przedstawionych idei wskazuje na niezachwianą ich pewność oraz nieodwołalność.

Główica pilastra z węzami i z żarówką Edisona z głównego portalu w elewacji południowo-wschodniej

W odniesieniu do tych treści dodatkowych wiadomości dostarczają zdobienia zastosowane w głowicach pilastrów. Na ich wolutach spoczywają węże ze splecionymi ogonami. Pomiedzy nimi zawieszono są żarówki Edisona. Przedstawienie dwóch węży zwróconych do siebie i oplecionych na lasce w kształcie litery *tau* znaleźć można na pastorałach biskupów bizantyńskich i koptyjskich. Należy zatem widzieć w nich strażników powierzonej wiary i mocy. W tym znaczeniu są gwarantem prawdy, jaką zawarto w tympanonie portalu. Jest jeszcze i druga możliwość interpretacji. W starożytności taką laskę nosili posłowie jako znak swej nietykalności. W mitologii greckiej zwana jest ona kerykejonem – kaduceuszem. Nosił ją syn Zeusa i nimfy Mai, urodzony w Arkadii Hermes (posłaniec bogów). Jest symbolem pokoju i handlu. Artysta chciał przekazać zatem i taką treść: w czasach pokoju sprzedawana energia i płynące z niej korzyści mogą przynieść wymierne dla wszystkich zyski, natomiast w okresach niespokojnych bądź wręcz wojennych stanowią gwarancje przeżycia.

Portal, oprócz wspomnianych elementów symbolicznych, zawiera jeszcze i inne. Znajdują się one w nadprożu (otworze poniżej kartusza) i w sieni, do której można się dostać po otwarciu głównych drzwi. Nadproże ma bogato zdobioną kratę. Jej centralną dekoracją stanowi gwiazda z promieniami, symbolizująca energię rozsyłającą światło.

Nadświetle drzwi z ozdobną kratą, której centralną część stanowi gwiazda, w głównym portalu w elewacji południowo-wschodniej

Metalowa gwiazda, zapewne wraz z treściami zawartymi na dwóch, wykonanych w tynku tarczach herbowych znajdujących się w sieni, tworzy jeden symbol. Tarcze wewnątrz obiektu występują naprzeciw siebie na bocznych ścianach północno-wschodniej i północno-zachodniej. Są one zbliżone do prostokąta z zaokrąglonymi narożami i ze zwieńczeniem rolwerkowym. Pola tarcz zawierają gwiazdy ośmiopromienną i szesnastopromienną, mającą promienie zakończone strzałkami – symbolem wyładowania elektrycznego. Znaczenie to wspomagają kule z kamiennymi dymami, umieszczonymi po obu stronach tarcz. Zespół trzech odmiennie przedstawionych gwiazd i ich lokalizacja (dwie

ścienne i jedna w portalu) może symbolizować ich różne fazy rozwoju i różne przejawy wyzwalającej się energii. W symbolice chrześcijańskiej gwiazdy oznaczają przejaw mocy bożej. Nie można pominąć jeszcze i innej interpretacji. W Gdańsku na początku XX wieku działała loża wolnomularska Trzy Gwiazdy. Być może została ona tutaj upamiętniona właśnie w ten dyskretny sposób...

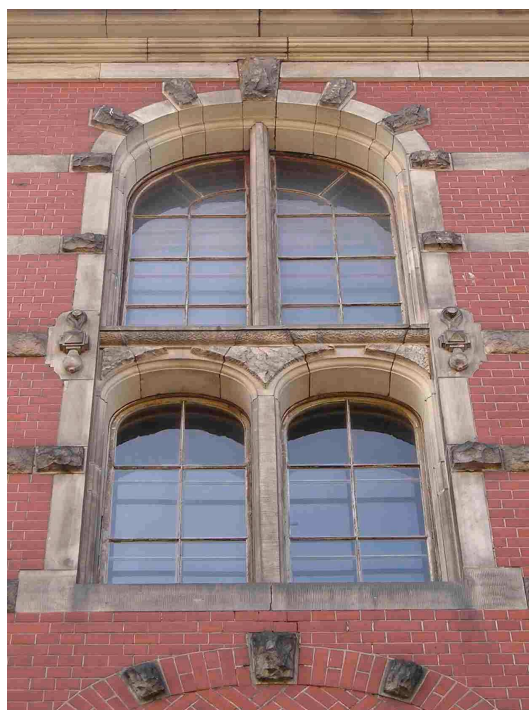
Ścienna tarcza herbowa w sieni z motywem gwiazdy, której promienie zakończone są symbolami piorunów

Opracowania architektoniczne okien pomieszczeń znajdujących się na poziomie wysokiego parteru i na piętrze w elewacji południowo-wschodniej

Fragment stolarki okiennej z ozdobnym profilowaniem w elewacji południowo-wschodniej

Okno wielkiej sali audytornej (E-41) w elewacji południowo-wschodniej

Gmach zawiera kilka rodzajów **okien**. Jest to rezultat ich różnej wielkości, jak i odmiennego opracowania architektonicznego. Okna prostokątne w obrysie mają wszystkie pomieszczenia z wyjątkiem najbardziej reprezentacyjnych – wielkiej sali audytornej oraz przyległych do niej dwóch klatek schodowych – zwieńczonych fragmentami łuków. Zróżnicowana jest także kamieniarka nad ich wieńczącymi belkami. Na wysokim parterze i piętrze kamienie współtworzą łąk, lecz tylko w pierwszym wypadku przestrzeń między nim a nadprożem wypełniona jest cegłami ułożonymi skośnie. Wszystkie okna oprócz kamiennych podziałów zawierają stolarkę drewnianą. Część zdobiona jest od strony zewnętrznej profilowaniami. Tworzą one dodatkowe podziały, które nadają elewacjom lekkość i artyzm. Szczególnie bogato opracowano okna wielkiej sali audytornej (E-41). Z zewnątrz są one obwiedzione gładką opaską kamienną, przedzieloną ciosami z rustykalną powierzchnią. Wewnątrz okien występuje podział na dwie części. Zaznaczony on został dodatkowym elementem zdobniczym – żarówką Edisona w oprawie z pryzmatycznie oszlifowanym kamieniem, zawieszonym na pętli ze skręconego sznura, osadzonego na okrągłym trzpieniu. Okna te miały umożliwiać przez cały dzień docieranie światła do wnętrza sali. Symbolika światła w wielu kulturach ma wielorakie znaczenia. W tym konkretnym wypadku światło oznacza światłość, oświecenie. Ich źródłem jest twór człowieka wykorzystujący zdobycze techniki. Stąd też przekazana jest myśl o roli człowieka w niesieniu oświaty. Drewniana stolarka okienna, z uwagi na konieczność jej szczelnego zamykania, zawiera dotąd metalowy mechanizm zwany zasuwnicą (baskwilem).

Fragment stolarki okiennej z częścią zabytkowej zasuwnicy z klameczką w wielkiej sali audytornej (E-41)

Istotnym elementem historycznej dekoracji elewacji gmachu dawnego Instytutu Elektrotechnicznego są **kompozycje szczytów budynków** głównego (od strony północno-wschodniej) oraz Laboratorium Maszynowego (od strony północno-zachodniej). Także w tych miejscach, w poszczególnych detalach kamieniarki zawarto przesłanie, które językiem znaków umieszczonych na wszystkich elewacjach sławi osiągnięcia nauki, podkreśla jej rolę społeczną, a w szerszym pojęciu wiedzy; zaznacza wagę czystego w intencjach, szlachetnego celu, posłannictwa człowieka naukowca. Pomędzy sparafrazowanymi formami kamieniarskich detali późnorenesansowych umieszczono płaskorzeźby w formie kiści winogron (znaki obfitości, plonu, przemiany), metalowy wieniec laurowy osadzony w najwyższym punkcie szczytu północno-wschodniego – znak zwycięstwa, mistrzostwa. W konsolach podtrzymujących zewnętrzne formy rzeźbiarskie, w kartuszach herbowych znajdują się znaki plus i minus – symbole elektryczności, dwubiegunowości zjawisk świata.

Na powierzchni północno-zachodniego szczytu sali maszyn można odnaleźć kolejny symbol: koło z piastą i z ośmioma szprychami. W symbolice jest ono oznaką przemijania, stalowe koło maszyny to koło napędowe – postęp.

Szczyt w elewacji północno-zachodniej sali maszyn

Naroże ścian północno-wschodniej i północno-zachodniej zdobione dwiema salamandrami

Mężczyzna z płonącą pochodnią przekazuje pocałunek kobiecie trzymającej pęk kłosów w narożu ścian południowo-wschodniej i północno-wschodniej

Narożniki elewacji przyozdobiono płaskorzeźbami przedstawiającymi salamandry zbliżające się do ognia. Salamandra to istota legendarna, znana w starożytnym Egipcie. Według średniowiecznych bestiariuszy (opowieści o zwierzętach wskazujących cechy charakteru godne naśladowania przez ludzi) miała moc dotknięciem ciała ugasić płomień; ogień dla salamandry był życiodajny. Obrazuje ona człowieka odrodzonego – czystych intencji. Przedstawiona w ogniu, oznacza człowieka sprawiedliwego, nietracącego ducha wśród przeciwności losu. Narożnik południowo-wschodni zdobi przedstawienie rzeźbiarskie w kamieniu: mężczyzna trzymający w prawej ręce płonąca pochodnię przekazuje pocałunek kobiecie o bujnych włosach, trzymającej w ręku pęk kłosów. Symbolika interpretuje tę scenę jako personifikację ognia i wody, uzupełnioną o symbole pozostałych żywiołów: ziemi – kłosa, powietrza – dym z płonącej głowni. Pocałunek oznacza przekazanie sił – przemianę energii.

Za sprawą światłego umysłu, światła wiedzy (urządzenie elektryczne z portalu pod figurą smoka, salamandry z przedstawień na narożnikach budynku) potężna i groźna przyroda już na zawsze (obeliski z portalu) zostaje opanowana i kontrolowana przez człowieka, a postęp (koło ze szczytu Laboratorium) wykorzystany dla powszechnego dobra (salamandra – uosobienie odrodzenia, pozytywnej odnowy).

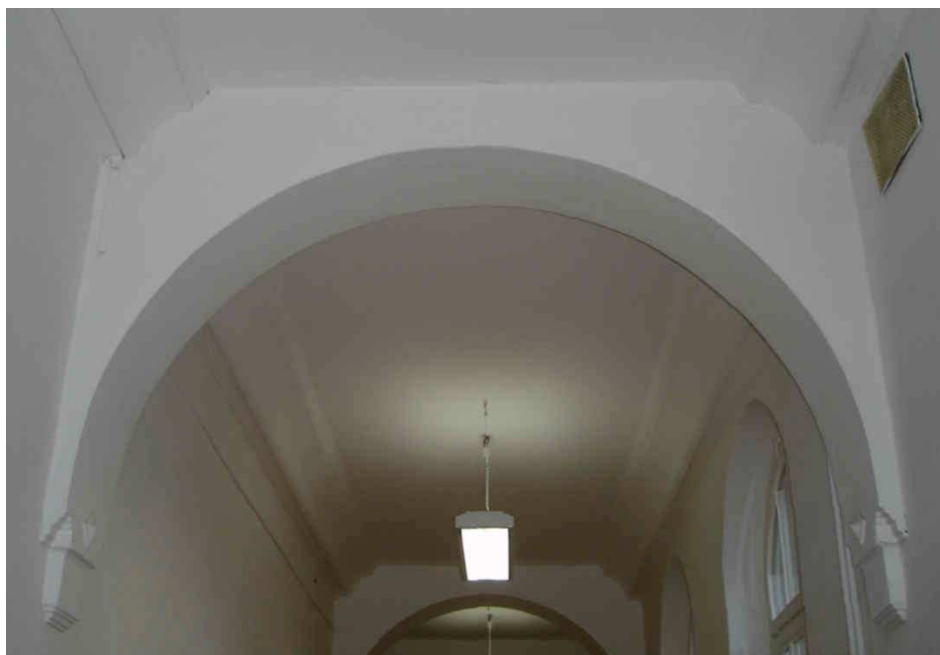
Dekoracje wewnątrz budynku

Zabytkowy zespół najstarszych obiektów składa się z czterech wyróżniających się przestrzennie części. Wszystkie połączone są wzajemnie jednym korytarzem. Przewidziano w nich bogaty program nauczania – uwzględniający praktykę i teorię, a więc laboratoria z warsztatami i z małą salą audytoryjną (1), salę maszyn (2), dużą salą audytoryjną i laboratoria (3) oraz kreślarnie z dodatkowymi pomieszczeniami (4). Najważniejszą część budynku zajmowały odpowiedniki pierwszych funkcji. Pomimo zmian, jakie nastąpiły po II wojnie światowej, wiele historycznych detali w pełni lub przynajmniej fragmentarycznie zostało zachowanych. Znaczna ich liczba znajduje się w częściach 1, 2 i 3 gmachu. Dotąd zachowany wystrój mają nadal korytarz, dwie sale – E-27 i E-41, klatki schodowe oraz sala maszyn. Na ten stan składa się głównie stolarka okienna i drzwiowa, siedziska, grzejniki, trwałe dekoracje ścian, detale kowalskie.

Wnętrza reprezentacyjne i użytkowe charakteryzuje wielka dbałość zarówno o praktyczność, jak i estetykę rozwiązań. Do zabytkowego wystroju w części 1 należy zaliczyć przede wszystkim zdobienia korytarza, klatki schodowej między wielką salą audytoryjną a korytarzem, wyposażenie małej sali audytoryjnej. W części 2 występuje tylko zdobienie jednej przestrzeni – sali maszyn. Spośród wnętrz należących do części 3 szczególną uwagę zwraca wystrój wielkiej sali audytoryjnej (sali E-41).

Spośród wystroju **korytarza** znajdującego się na poziomie wysokiego parteru do najważniejszych należą podziały ceglanymi łękami oraz wnęki ze stolarką drzwiową. Łęki w dolnych częściach mają tynkowe zdobienia, wzbogacające wystrój korytarza. Jest on wzmocniony profilowanymi narożnikami wnęk zawierających stolarkę drzwiową. Ten element wystroju, pomimo zastosowania podobnego schematu, jest różny. Składa się on z podwójnych drzwi wahadłowych, wiodących do sieni, a także części 3 i 4 budynku, oraz z drzwi pojedynczych, prowadzących do sal i innych pomieszczeń. Wszystkie mają oszczędnie zaprojektowaną dekorację, wyrażoną głównie w kształcie płycin. Drzwi podwójne zawierają nadto nadświetla i boczne okienka.

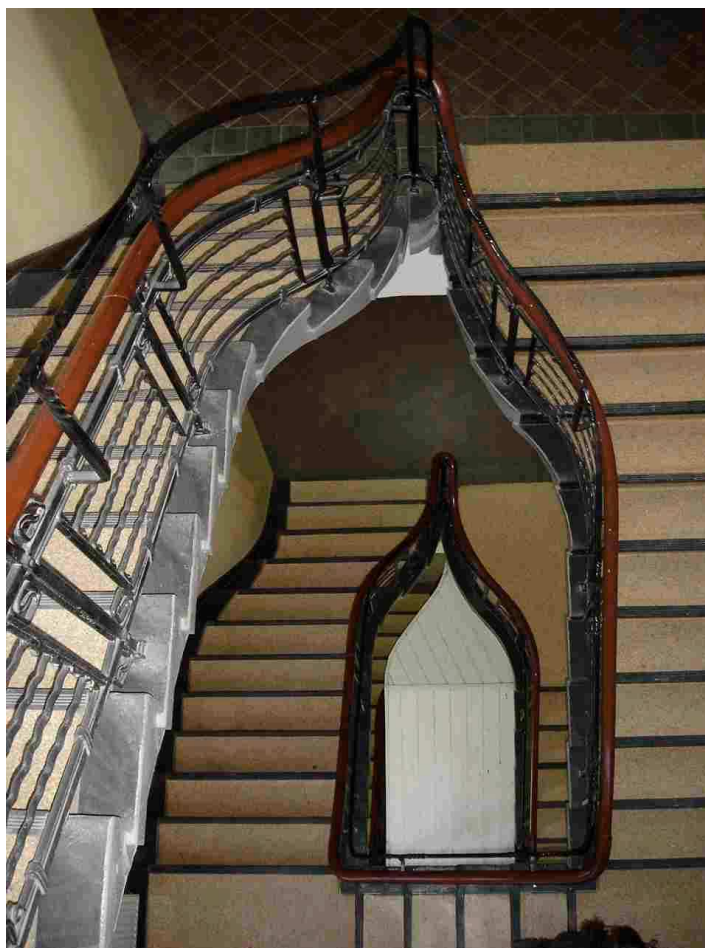

Widok na ozdobne podziały dzielące przestrzeń korytarza podwyższonego parteru na mniejsze części

Duże dwuskrzydłowe drzwi z naświetlem i bocznymi doświetleniami, znajdujące się między korytarzem na podwyższonym piętrze a sienią; zamiast klamek zastosowano metalowe, ozdobne chwytniki

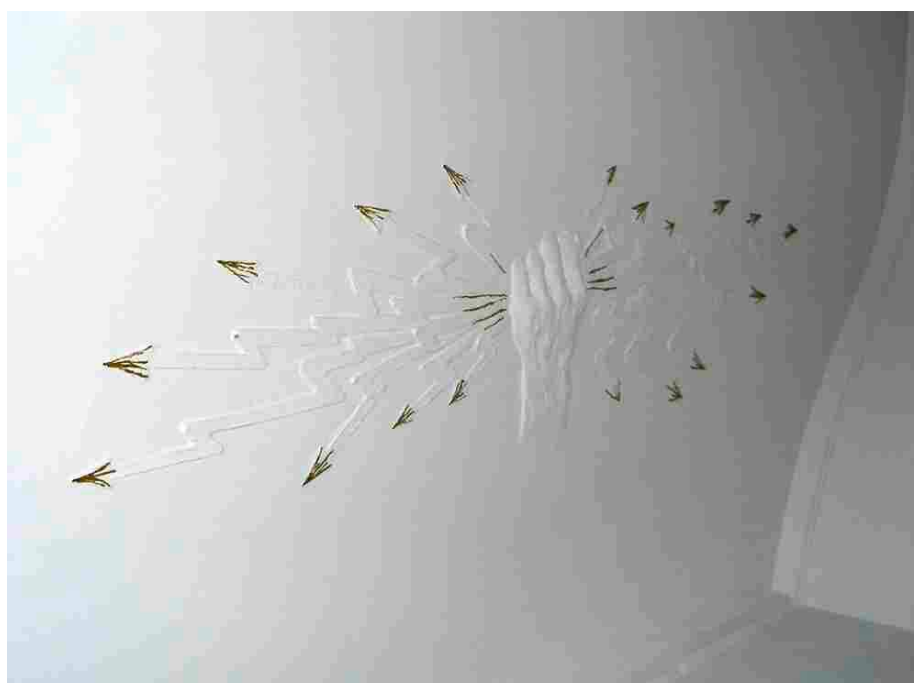
Z trzech **klatek schodowych** wzniesionych na początku budowy dawnego Instytutu do dziś dotrwały jedynie dwie. Największa, o indywidualnie wykształconym wnętrzu, występuje na styku trzech części budynku – 1, 2 i 3. Klatka schodowa obok wielkiej sali audytorcyjnej do dziś wskazuje na wysoki poziom artystyczny, jaki nadano wnętrzom uczelni. Ma ona indywidualnie opracowany kształt o ciekawych secesyjnych liniach. Jej dekorację stanowią wyroby kowalstwa artystycznego – balustrady oraz zdobienia rzeźbiarskie wykonane z tynku i kamieni. I tutaj także mają one znaczenie symboliczne. Na najwyższej kondygnacji klatki schodowej, przy ścianie, umieszczono smoka. Jest on wyobrażeniem sił natury. Na spodniej części podestu znajduje się płaskorzeźba ludzkiej ręki dzierżącej pęk piorunów, wyładowań. Oznacza ona pełną kontrolę człowieka nad siłami dotąd niezależnymi od niego. Do występujących tu ozdobnych detali należy zaliczyć eleganckie opracowanie posadzki schodów, wykonane z nowoczesnych w owym czasie materiałów: specjalnej techniki wylewki mineralno-organicznej, szlifowanego betonu barwionego w masie, rozdzielonych taśmą mosiężną. Zadbano także o estetyczne powiązanie nawierzchni schodów z praktyczną posadzką ceramiczną różnych typów.

Widok na stopnie klatki schodowej i metalową balustradę między wielką salą audytorcyjną a częściami 1 i 2 gmachu

Rzeźba smoka w zwieńczeniu skośnej ściany na klatce schodowej między wielką salą audytoryjną a częściami 1 i 2

Zdobienie spodniej części podestu płaskorzeźbą ludzkiej ręki dzierżącej pęk piorunów na klatce schodowej między wielką salą audytoryjną a częściami 1 i 2

Mniejsza klatka schodowa znajduje się w części 3. Wystaje ona przed lico ściany północno-wschodniej. Wiedzie z poziomu przyziemia do dawnej sali maszyn wysokich napięć (wysoki parter) oraz do dużej sali audytorijnej na piętrze (E-41).

Niewątpliwie ciekawym rozwiązaniem technicznym jest **winda**, umieszczona między salą maszyn a północno-zachodnią klatką schodową. Ułatwiła ona transport niektórych maszyn do laboratoriów na wysokim parterze oraz na kondygnację wyżej, do dużej sali audytorijnej.

Mała sala audytorijna (E-27) zachowała znaczną ilość materiału historycznego. Od początku była przystosowana do wykładów. Aby ułatwić studentom odbiór przekazywanej wiedzy, zastosowano w niej drewniane podwyższenie widowni. Ma ono nadal starą konstrukcję i dekoracje profilowanymi listwami. Niewątpliwie do najcenniejszych detali sali należy zaliczyć siedziska z pulpitemi. Są one osadzone na konstrukcji drewniano-stalowej, umożliwiającej rozłożenie siedziska i jego złożenie. Te detale należą do pierwszego wystroju, odnoszącego się do 1904 roku. Zachowały się także zabytkowe pulpity ławek. Zawierają one jeszcze wgłębienia na kałamarze i mosiężne „piórniki”.

Przy ścianie z oknami istniały do 2004 roku pierwotne i bodaj najstarsze nie tylko na Wydziale kaloryfery o interesującej konstrukcji i zdobnictwie ścianek bocznych. Ilość zachowanego materiału zabytkowego w tej sali należy określić na około 90%, a więc jest ona jednym z najcenniejszych pomieszczeń na całej uczelni.

Widok ogólny małej sali audytorijnej (E-27)

Żeliwna konstrukcja siedziska oraz pulpitu w małej sali audytoryjnej (E-27)

Wgłębienia na szklany kałamarz oraz mosiężne „piórniki” zachowane w pulpitach ławek małej sali audytoryjnej (E-27)

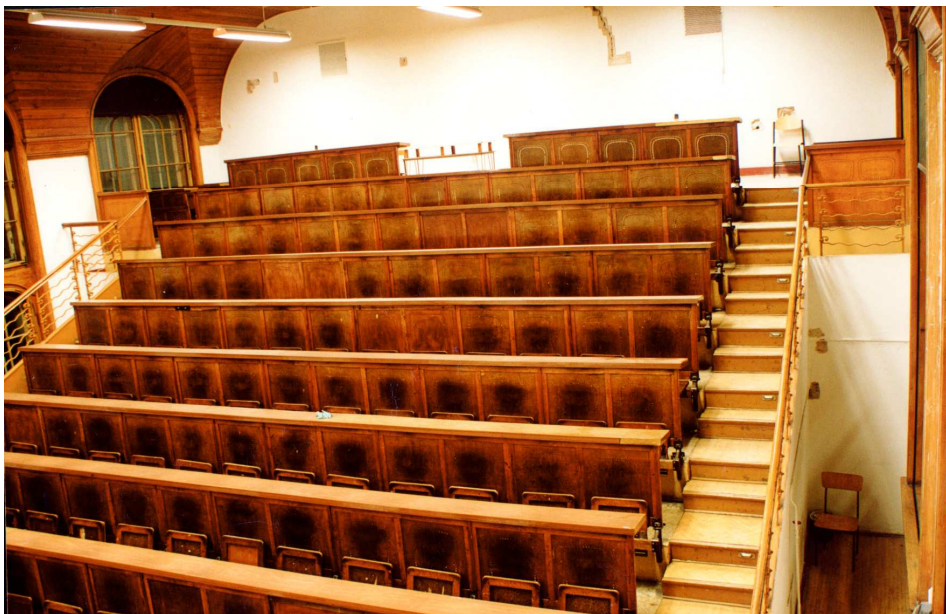

Kaloryfer z lat 1900–1904 z ozdobną ścianką boczną w małej sali audytoryjnej (E-27)

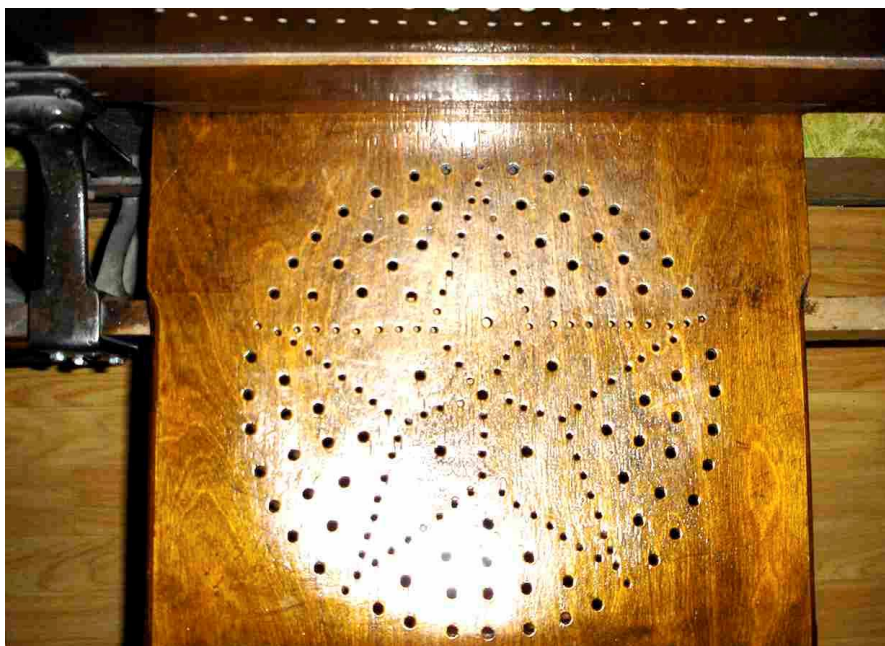
Sala maszyn zajmuje całą część 2 budynku Wydziału. Pomimo wprowadzenia do niej późniejszych zmian, zwłaszcza w drugiej połowie XX wieku, zachowała w znacznym stopniu zabytkowy wystrój. Sala ma nietypowo rozwiązane doświetlenie wnętrza. Oprócz umieszczenia okien w jej poszczególnych ścianach przewidziano także okna w środkowej partii połaci dachowych. Odmienne aniżeli w salach wykładowych potraktowany jest wystrój sali. Wewnętrzne powierzchnie jej ścian, z wyjątkiem partii dolnych, były otynkowane. Elementy zdobnicze stanowiły pasy odsłoniętych cegieł ułożonych w dekoracyjne wzory, głównie wokół otworów drzwiowych i okiennych. Pewną formę dekoracji spełniała odsłonięta, stalowa więźba dachowa. Na wyposażenie hali składały się maszyny i urządzenia techniczne ustawione na posadzce. Z lokalizacji sali maszyn można wnioskować, że w całym budynku dawnego Instytutu miała znaczenie największe. Wprawdzie jej kubatura nie była widoczna od strony elewacji frontowej, to jednak do niej wiodły schody głównego wejścia. Zaprojektowana lokalizacja sali oraz jej techniczny charakter były jakby widomym znakiem poglądów architekta i użytkowników na to, co najważniejsze w nauce. Zajęcia praktyczne były uważane za podstawowe w nauczaniu, a przynajmniej za tak samo ważne jak wykłady teoretyczne.

Widok na górne partie ścian i metalową konstrukcję dachu sali maszyn

Widok ogólny wielkiej sali audytornej (E-41)

Siedzisko z ozdobną, perforowaną gwiazdą w wielkiej sali audytorijnej (E-41)

Duża sala audytorijna (E-41) znajduje się na piętrze części 3 budynku Wydziału. Obecny jej wygląd nie oddaje charakteru pierwotnego rozwiązania plastycznego. Od czasu wzniesienia do dziś wewnątrz sali doznało czterech przekształceń artystycznych. Najstarsze było związane bezpośrednio z powstaniem obiektu (1904 r.). Z tego czasu zachowały się fragmenty wymalowań ściennych wykonanych farbą kazeinową. Od posadzki do wysokości gzymsów miały one kolor ciemnobrązowy. Zakończone były jasnoszarym gzymsem, powyżej którego znajdował się strop pomalowany na ciemnozielono. Do wyposażenia sali należały: katedra ustawiona na podeście, duża, trójdzielna tablica, umywalka, siedziska z pulpitemi dla słuchaczy i barierki schodów. Do dziś zachowały się w znacznym stopniu siedziska z pulpitemi osadzone na konstrukcji drewniano-stalowej. Do wyposażenia technicznego należał niezachowany, ustawiony na najwyższym poziomie sali epidiaskop wraz ze szklanymi płytkami (ówczesnymi przezroczami). Sala miała instalacje oświetleniowe (lampy, kinikiety) i wentylacyjno-grzewcze (nawiew kanałami w ścianach i w stropie), a także dogrzewanie parą poprzez kaloryfery rurowe.

W trakcie pierwszej zmiany wystroju wnętrza sali, przeprowadzonej zapewne w latach 1922–1923, wzmocniono konstrukcję widowni, wprowadzając zbrojony beton. Zmieniono ponadto konstrukcję nośną pulpitemów, zastępując dotychczasowe, żeliwne elementy nowszymi, wykonanymi ze stali. Wzmocnieniu uległo osadzenie siedzisk poprzez wprowadzenie szekli. Usunięto część składanych siedzisk bocznych. Założono kaloryfery zdobione na ściankach poprzecznych motywem salamandry. W tym zapewne czasie wnętrzu sali nadano nowy wystrój. Ściany pokryto dekoracją malarską imitującą marmur, z tym że na poprzecznej, z tablicą, znalazło się malowidło. Jego treść nie jest bliżej znana, gdyż zachowało się ono w znikomym stopniu.

Po zakończeniu II wojny światowej doszło do kolejnego przekształcenia. Salę odnowiono. Zlikwidowano zniszczone siedziska, wprowadzając na ich

miejsce nowe, nawiązujące do historycznego wyglądu. Z powierzchni stropu usunięto dekoracje malarskie, odsłaniając drewniane słoje desek. Podobnie postąpiono ze stolarką drzwiową i okienną.

Ostatnie zmiany są związane z bieżącymi remontami. W ich wyniku starą, drewnianą tablicę zastąpiono nową, z tworzywa sztucznego. Z dawnego sprzętu wymieniono pulpity, stół wykładowcy i część kaloryferów. Powierzchnie ścian przemaalowano. Pomimo tych zmian wewnątrz wielkiej sali audytorijnej zachowało około 80% zabytkowego wystroju.

Walory zabytkowe obiektu

Gmach dawnego Instytutu Elektrotechnicznego, siedziby dzisiejszego Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, należy do zespołu obiektów zabytkowych tworzących Politechnikę Gdańską. Są one wpisane do rejestru zabytków województwa gdańskiego pod numerem 828 na mocy decyzji z dnia 30 kwietnia 1979 roku i tym samym zrównane pod względem wartości zabytkowych z tak zacnymi dziełami architektury gdańskiej, jak pobliski zespół katedralny w Oliwie, Ratusz Głównomiejski i Dwór Artusa. Umieszczenie budynków gdańskiej uczelni na liście najcenniejszych zabytków było wyrazem uznania najwyższej jakości artystycznej rozwiązań architektonicznych oraz warstwy dekoracyjnej elewacji i wewnątrz, wartości historycznej założenia zrealizowanego przez prof. Alberta Carstena. Warto przypomnieć, że jego projekt powstawał przy współpracy ze specjalistami, naukowcami europejskiej rangi, reprezentującymi poszczególne dyscypliny naukowe. To uczeni z całej Europy przekazywali postulaty do koncepcji użytkowej poszczególnych instytutów, wynikające z najnowszych osiągnięć nauki przełomu wieków, znajomości systemów szkolnictwa akademickiego oraz ich osobistego doświadczenia.

Wpis do rejestru zabytków ma znaczenie prestiżowe, a jednocześnie zwraca uwagę użytkownika na cenne wartości istniejące w obiekcie. Równocześnie wskazuje także na konieczność ich ochrony bezpośredniej i prawnej. Z faktu umieszczenia najstarszych obiektów Politechniki Gdańskiej w krajowym rejestrze zabytków wynikają również obowiązki właściciela dotyczące uzgadniania z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (pod rygorem podjęcia sankcji prawnych) zakresu dopuszczalnych, planowanych prac, wprowadzających wszystkie zmiany w zabytku. Wiąże się z tym konieczność uzyskania decyzji, odpowiednika zezwolenia na budowę w prawie budowlanym.

Jacek Marecki

Moje pół wieku na Wydziale

Lata studiów i rozwoju naukowego

Sześćdziesiąt lat – aż się wierzyć nie chce, że już tyle – to okres więcej niż dwóch pokoleń, a przeżycia z początków tego okresu tkwią wciąż w naszej pamięci. Na szczęście pamięć ludzka ma to sobie, że idealizuje minione lata, zacierając często wspomnienia przykre i smutne, i pozostawiając wrażenie, że dawniej było lepiej. Tak więc lata czterdzieste i pięćdziesiąte wspomina się czasem z łezką w oku, podobnie jak w pokoleniu naszych rodziców lub dziadków wspominało się lata dwudzieste i trzydzieste, mimo że nie brakowało w nich także wydarzeń dramatycznych, a nieraz tragicznych.

Moje wspomnienia z czasów studiów i późniejszej pracy na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej sięgają końca lat czterdziestych, a dokładnie połowy 1948 roku. Po zakończeniu II wojny światowej uczęszczałem bowiem najpierw do gimnazjum ogólnokształcącego w Zakopanem, gdzie w 1946 roku uzyskałem tzw. małą maturę, a w latach 1946–1948 uczyłem się w dwuletnim liceum o profilu matematyczno-fizycznym w Karpaczu. Dopiero po maturze, w czerwcu 1948 roku zostałem zaproszony do Gdańska przez znajomego mojej matki, późniejszego rektora Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych, architekta Adama Haupta.

Przyjechałem więc na Wybrzeże, aby odpocząć i poznać, co to jest sport jachtowy i kajakowy oraz jak można korzystać z pobytu nad morzem. Tu dowiedziałem się, że Politechnika Gdańska organizuje kurs przygotowawczy do egzaminu wstępnego. W tamtych latach egzaminy wstępne odbywały się dopiero w pierwszej połowie września. Kurs przygotowawczy trwał kilka tygodni, a po jego ukończeniu postanowiłem złożyć dokumenty i zapisać się na Wydział Elektryczny. Na tę decyzję miał również wpływ starszy kolega, Radosław Ładziński, który był już studentem na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej i w rozmowach ze mną przedstawił mi wszystkie zalety elektrotechniki jako kierunku studiów.

Po ukończeniu kursu przygotowawczego, w czasie którego uczyliśmy się głównie rozwiązywania dziesiątków różnych zadań z algebry i trygonometrii, przystąpiłem do egzaminu konkursowego z duszą na ramieniu, ponieważ na każde miejsce na pierwszym roku studiów na wybranym przeze mnie Wydziale przypadało ponad 5 kandydatów. W kilka dni później promieniałem już z radości, bo na tablicy ogłoszeń przy Dziekanacie ukazała się lista przyjętych na studia i zobaczyłem na niej swoje nazwisko. Na tej samej liście zauważyłem również, że oprócz sporej liczby studentów „cywilnych” przyjęto na pierwszy rok dość liczną grupę kolegów w mundurach. Tak się też stało i zaraz na pierwszych zajęciach po rozpoczęciu roku akademickiego 1948/1949 mieliśmy okazję się poznać.

Łącznie na pierwszym roku było nas ponad stu studentów w różnym wieku, pochodzących prawie z całej Polski. Niektórzy z trudem nadrabiali zaległości w nauce, które powstały w latach okupacji. Studia nie były łatwe, brakowało podręczników i skryptów, a czasem nawet zeszytów. Obowiązywał wtedy tzw.

program dwustopniowy, polegający na tym, że po trzech latach studiów i półrocznej praktyce zawodowej uzyskiwało się tytuł inżyniera (I stopnia), po czym z reguły otrzymywało się skierowanie do określonego zakładu przemysłowego, czyli „nakaz pracy”, ale – osiągnąwszy dobre wyniki w nauce – można było kontynuować studia na dwuletnim kursie magisterskim i uzyskać w ten sposób tytuł magistra inżyniera (II stopnia).

W tamtych latach Wydział Elektryczny obejmował dwa kierunki studiów, czyli – jak wówczas nazywano – elektrotechnikę silnopiędową i słabopiędową (późniejszą elektronikę, informatykę i telekomunikację). W ramach tych dwóch kierunków na Wydziale istniały cztery specjalności: dwie silnopiędowe i dwie słabopiędowe. Do specjalności silnopiędowych należała energetyka oraz konstrukcja obejmująca maszyny, aparaty i urządzenia elektryczne, a do słabopiędowych – radiotechnika i teletechnika. Pierwsze trzy semestry były wspólne, a później następował podział. Radiotechnika i teletechnika jakoś mnie nie pociągały, natomiast energetykę wybrałem chyba dlatego, iż ówczesnym dziekanem był prof. Kazimierz Kopecki, który prowadził zajęcia z sieci i urządzeń elektrycznych oraz gospodarki elektroenergetycznej. Te zajęcia bardzo mi się podobały i w stosownym czasie, kiedy trzeba było wybrać specjalność, wybrałem właśnie elektroenergetykę.

Profesor K. Kopecki był wybitnym uczonym o niezwyklej osobowości i aktywności naukowej, inżynierskiej i organizatorskiej, twórcą wielkiej szkoły naukowej, specjalistą w zakresie gospodarki energetycznej i energetyki kompleksowej, nauczycielem i wychowawcą kilku pokoleń inżynierów elektryków. Gdy we wrześniu 1948 roku zostałem przyjęty na pierwszy rok studiów, Profesor osobiście wręczył mi indeks, wypowiadając przy tym kilka słów powitania. Później, gdy byłem już na trzecim roku, Profesor własną ręką napisał na pierwszej stronie indeksu, że jako kierunek specjalizacji wyznacza mi elektrownie, przesadzając w ten sposób o całej mojej przyszłej działalności zawodowej i naukowej.

Mój indeks z lat 1948–1952

Do dziś posiadam ten indeks, w którym oprócz nazwisk wykładowców i tytułów wykładów podany był wymiar godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów. Wynika z niego, że na przykład matematyki, którą wyładał ówczesny rektor Politechniki Gdańskiej, prof. Stanisław Turski, mieliśmy na pierwszym roku aż 10 godzin tygodniowo (6 godzin wykładów i 4 godziny ćwiczeń). Była to ogromna dawka nauki, którą tylko część z nas mogła jakoś przełknąć, a wielu odpadło już po pierwszym semestrze. Trzeba jednak przyznać, że nasi Koledzy wojskowi trzymali się dzielnie – może dzięki dyscyplinie panującej u nich w Kompanii Akademickiej, ale również dlatego, że od początku studiów nawiązały liczne przyjacielskie kontakty z pozostałymi studentami na roku.

Szczególną moją wdzięczność zaskarbili sobie trzej Koledzy z tej kompanii, a mianowicie Jan Adamski, Kazimierz Tarasiewicz i Wojciech Wolanin, którzy wstawili się za mną w momencie, gdy próbowano usunąć mnie z uczelni i uniemożliwić dalsze studia na kursie magisterskim, mimo że w lutym 1952 roku zdałem egzamin dyplomowy inżynierski w pierwszym terminie i z wyróżnieniem. Przyczyna trudności leżała oczywiście gdzie indziej. W ówczesnym Komitecie Partyjnym na Politechnice wiedzano od dawna, że mój ojciec był oficerem armii polskiej na Zachodzie i bliskim współpracownikiem gen. W. Sikorskiego, z którym zginął w tragicznej katastrofie lotniczej w Gibraltarze w lipcu 1943 roku. Ja natomiast nigdy nie należałem do żadnej politycznej organizacji młodzieżowej, za to zbyt często pokazywałem się na terenie duszpasterstwa akademickiego oraz „Caritas Academica”.

Byłem więc z ówczesnego politycznego punktu widzenia osobą niepożądaną i władze partyjne postanowiły, że nie mogę ani dalej studiować, ani pracować na Politechnice Gdańskiej, chociaż mój opiekun naukowy prof. K. Kopecki zatrudnił mnie w swoim Zakładzie już w czerwcu 1951 roku, gdy kończyłem dopiero trzeci rok studiów inżynierskich. Pierwszym moim zadaniem było wówczas projektowanie małych elektrociepłowni przemysłowych, a potem modernizacja elektrowni ciepłych Gdynia I i Gdynia II, którą zająłem się na początku 1952 roku.

Wtedy to właśnie, na przełomie lutego i marca 1952 roku, wspomniani Koledzy z rocznika poszli w mojej sprawie do ówczesnego sekretarza komitetu partyjnego i chyba go trochę nastraszyli, a w każdym razie przekonali, że powinienem uzyskać możliwość dalszego studiowania i awansu naukowego. Niezależnie od nich mocnym głosem przemówił wówczas mój opiekun i przyszły promotor, prof. K. Kopecki, z którym władze partyjne w uczelni musiały się liczyć, mimo że Profesor zawsze był bezpartyjny i często mówił „działaczom” z tamtych lat, co o nich naprawdę myśli.

Tym wszystkim interwencjom – jak się okazało skutecznym – zawdzięczam to, że mogłem dalej spokojnie studiować, pracując równocześnie na pół etatu w Zakładzie Elektroenergetyki (gospodarstwie pomocniczym) aż do dyplomu magisterskiego w lutym 1954 roku. Mogę więc z całym przekonaniem potwierdzić teraz po latach, że moi Koledzy wojskowi pomogli mi bardzo ofiarnie w trudnym momencie życiowym, przyczyniając się pośrednio do tego, że szybciej rozpocząłem pracę naukową, o której marzyłem od początku.

W czasie studiów magisterskich w latach 1952–1954 pracowałem nadal w Zakładzie prof. K. Kopeckiego i pod osobistym kierownictwem Profesora wykonywałem projekty rozbudowy i modernizacji kilku elektrowni i elektrociepłowni. Mogę więc śmiało stwierdzić, że Profesor najpierw uczył mnie i wychowywał jak Ojciec, a potem skierował na drogę rozwoju naukowego jako mój Mistrz i Nauczyciel. W długich, przyjacielskich rozmowach, które lubił ze mną prowa-

dzić, sam często opowiadał o początkach swojej pracy zawodowej i naukowej oraz o ludziach, którzy nim kierowali.

W roku 1954 prof. K. Kopecki zaproponował mi, abym popracowałem w jakiejś większej elektrowni, żeby „nie tylko siedzieć przy biurku, ale także aby bliżej się zaznajomić z praktyczną działalnością inżynierską”. Poprzez swoje znajomości umożliwił mi staż przemysłowy w elektrowni Czechnica koło Wrocławia, która się wtedy rozbudowywała. W roku 1954/1955 pracowałem więc na budowie elektrowni i pełniłem tam funkcję asystenta kierownika budowy do spraw współpracy z firmami energetycznymi, które były podwykonawcami generalnego wykonawcy w zakresie robót i urządzeń elektrycznych i energetycznych.

Po powrocie na Politechnikę Gdańską w 1955 roku zostałem przyjęty na tzw. aspiranturę naukową, której program odpowiadał obecnym studiom doktorskim, a promotorem mojej rozprawy doktorskiej został mój dotychczasowy opiekun naukowy, prof. Kazimierz Kopecki. W pierwszej połowie lat sześćdziesiątych rozpoczął się w naszej Katedrze prawdziwy wyścig do doktoratów. Poza mną uzyskali je również Koledzy: T. Biernacki, S. Góra, F. Milkiewicz, T. Przybylski, J. Sołdek i J. Sozański, a później wielu młodszych. Łączna liczba przewodów doktorskich, w których promotorem był prof. K. Kopecki, przekroczyła wkrótce 20. Było to możliwe na skutek wspaniałej atmosfery panującej w Katedrze i wyczerpanej pracy wszystkich zainteresowanych – dosłownie od rana do wieczora.

Lata 1966–1971 były na Wydziale Elektrycznym następnym okresem intensywnego rozwoju kadry pracowników naukowo-dydaktycznych. Po uzyskaniu przez Wydział w 1965 roku uprawnień do habilitowania przeprowadzono w krótkim czasie kilka przewodów habilitacyjnych. Moje kolokwium odbyło się w 1966 roku jako pierwsze na Wydziale. Wkrótce potem habilitowali się moi Koledzy: w 1967 roku Włodzimierz Bojarski – późniejszy profesor w Zakładzie Problemów Energetyki IPPT PAN w Warszawie, w 1968 roku Jerzy Hryńczuk, a w 1969 roku Franciszek Milkiewicz oraz Tadeusz Przybylski (zmarł w 1982 roku).

Obrona mojej rozprawy doktorskiej na Wydziale 18 listopada 1961 roku

Pierwsza habilitacja na Wydziale 14 lutego 1966 roku. Siedzą od lewej: doc. Alojzy Spichalski, doc. Ignacy Gościcki, doc. Stanisław Góra, prof. Czesław Mejro, prof. Kazimierz Kopecki, dziekan doc. Zbigniew Woynarowski (stoi), prof. Piotr Ciechanowicz

Pracowaliśmy wówczas w budynku przy ul. Własna Strzecha 18 A, który został przejęty przez Wydział w 1947 roku i odbudowany ze zniszczeń wojennych, a następnie rozbudowany w 1955 roku. W budynku tym w dawniejszych latach mieściła się loża masońska, o czym przypominały emblematy w bardzo wysokich pomieszczeniach na parterze. Po odbudowie powstały tam laboratoria Katedry Wysokich Napięć, przemianowanej w 1954 roku na Katedrę Wysokich Napięć i Przyrządów Rozdzielczych, której kierownikiem był prof. Stanisław Szpor.

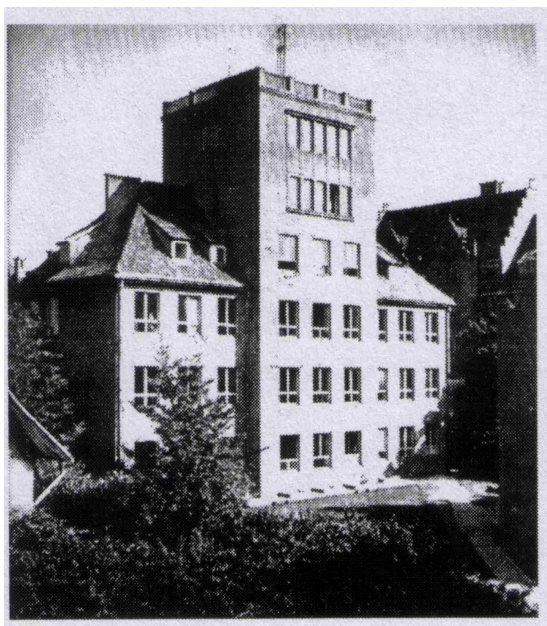
Budynek Wydziału przy ul. Własna Strzecha 18 A

Fot. Krzysztof Krzempek

Nasza Katedra i związany z nią Zakład Elektroenergetyki (gospodarstwo pomocnicze) zajmowały II piętro. Tam właśnie w czerwcu 1951 roku rozpocząłem swoją pracę zawodową, będąc jeszcze studentem, i zostałem skierowany przez prof. K. Kopeckiego do pracowni ciepłnoenergetycznej, kierowanej przez mgr. inż. S. Gieszczykiewicza, który również w zastępstwie Profesora zarządzał bezpośrednio całym Zakładem.

W doskonale prosperującym Zakładzie zatrudnionych było wówczas ponad 50 inżynierów różnych specjalności, ale pracowali w nim także nauczyciele akademicy z kilku różnych katedr. Kiedy jednak w 1967 roku Wydział uzyskał dodatkowe lokale w rozbudowanej, sześciokondygnacyjnej części swojego głównego budynku (tzw. Starej Elektronice), nastąpiła przeprowadzka Katedry Elektroenergetyki do obecnie zajmowanych pomieszczeń. Opuściliśmy wówczas całkowicie „Własną Strzechę”, pozostawiając tam miejsce wyłącznie dla Katedry (później: Instytutu) Wysokich Napięć i Aparatów Elektrycznych.

Wspominam tamte lata jako okres wielkiej pracy twórczej. Wraz z dwoma Kolegami z Katedry napisaliśmy wtedy obszerny skrypt z gospodarki elektroenergetycznej, który ukazał się w 1967 roku, a później był kilkakrotnie wznawiany. Wkrótce po habilitacji rozpocząłem pisanie własnej monografii, a równocześnie podjąłem się prowadzenia kilku przewodów doktorskich, z których pierwszy został zakończony już w 1969 roku, a drugi – w 1971 roku. Zorganizowałem też na Wydziale studium podyplomowe z zakresu energetyki przemysłowej. W 1972 roku wydaliśmy pierwszy zeszyt ukazującego się do dziś czasopisma naukowego pt. „Archiwum Energetyki”, którego byłem najpierw współredaktorem, a teraz jestem redaktorem naczelnym.

Rozszerzony gmach Wydziału, zbudowany w latach 1951–1952 dla Wydziału Łączności (później: Elektroniki), przejęty w 1967 roku przez Wydział Elektryczny (Stara Elektronika)

Do tego doszły obowiązki w kierownictwie Wydziału. W 1968 roku zostałem prodziekanem ds. dydaktycznych, a w latach 1969–1973 byłem przez dwie kadencje dziekanem Wydziału. W owym czasie na Wydziale Elektrycznym stu-

diowało nieco mniej młodzieży niż obecnie. Według moich notatek z października 1968 roku na studium dziennym mieliśmy wówczas około 750 studentów, a na studium wieczorowym – 320, a więc łącznie niewiele ponad 1000. Ponadto funkcjonowało jeszcze eksternistyczne studium magisterskie, studium doktorskie, uruchomione przez prof. K. Kopeckiego w 1969 roku, oraz różne studia podyplomowe: automatyki, energetyki przemysłowej i trakcji elektrycznej.

Uroczystość wręczenia dyplomów absolwentom Wydziału 14 października 1972 roku. Stoją od prawej: st. wykł. Henryk Bartmański (prodziekan 1970–1975), prof. Jacek Marecki (dziekan 1969–1973), prof. Jerzy Sawicki (prodziekan 1969–1971)

Zdjęcie grupowe z okazji zakończenia wykładów na piątym roku 24 stycznia 1973 roku

Profesor Kazimierz Kopecki – mój Mistrz i Nauczyciel

Katedra, w której rozpocząłem pracę w czerwcu 1951 roku, nosiła początkowo dość długą nazwę: Katedra Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, ustaloną jeszcze w 1945 roku przy uruchamianiu powojennej działalności Wydziału Elektrycznego. Nazwa ta odpowiadała trzem grupom przedmiotów prowadzonych od początku w Katedrze dla studentów obu specjalności silnopiędowych. W 1953 roku nastąpiła w tym zakresie zmiana i wprowadzono skróconą nazwę: Katedra Elektroenergetyki, obowiązującą do września 1969 roku.

Po utworzeniu instytutów wydziałowych w październiku 1969 roku Katedra weszła w skład Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki jako Zakład Elektrowni, Sieci i Gospodarki Elektroenergetycznej, przemianowany później na Zakład Elektroenergetyki. W 1991 roku nastąpił na Wydziale powrót do struktury katedralnej; zlikwidowano więc Instytut, a z ówczesnego Zakładu Elektroenergetyki wyłoniły się dwie katedry: Katedra Elektrowni i Gospodarki Energetycznej oraz Katedra Systemów Elektroenergetycznych. Kolejna zmiana organizacyjna nastąpiła w 2001 roku i polegała na połączeniu obu wymienionych katedr i utworzeniu z nich jednej całości, dla której przyjęto pierwotną, historyczną nazwę: Katedra Elektroenergetyki.

Jako czynny uczestnik i świadek, a czasami inicjator lub orędownik powyższych przekształceń oraz związanych z nimi zmian w profilu działalności dydaktycznej i naukowej Katedry i Zakładu, stykałem się bezpośrednio z wieloma wybitnymi i ciekawymi osobami. Byli i są wśród nich moi nauczyciele i starsi koledzy, ale także rówieśnicy oraz współpracownicy i młodsi koledzy, którzy doszli do stanowisk samodzielnych pracowników naukowych.

W pierwszej kolejności wspominam tu postać **prof. Kazimierza Kopeckiego** (1904–1984), który był moim mistrzem i nauczycielem, opiekunem i promotorem, długoletnim kierownikiem Katedry i dyrektorem Instytutu. Kazimierz Kopecki ukończył studia na Politechnice Lwowskiej i po uzyskaniu dyplomu inżyniera elektryka w 1928 roku oraz rekomendacji prof. Kazimierza Idaszewskiego rozpoczął pracę w Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek” z siedzibą w Toruniu. Trzeba zauważyć, że rekomendacja ta była nie lada wyróżnieniem, gdyż w owym czasie dyrektorem „Gródka” był inż. Alfons Hoffmann, twórca systemu elektroenergetycznego na Pomorzu, wybitny organizator i człowiek niezwykle wymagający.

Zakres działalności tego przedsiębiorstwa obejmował wtedy cały teren Polski na północ od Włocławka, łącznie z Wybrzeżem i nowo wybudowanym portem w Gdyni. Dyrektor A. Hoffmann wymagał od młodych pracowników nie tylko rzetelnej pracy inżynierskiej, lecz zobowiązywał ich także do działalności naukowej i publikacji. Wynikiem pracy naukowej, prowadzonej przez K. Kopeckiego nad problemami ekonomicznymi elektryfikacji kraju, było opracowanie i wprowadzenie w Polsce taryfy „uniwersalnej”, będącej rozszerzeniem taryf dwuczłonowych, które obecnie w tej czy innej formie stosowane są we wszystkich krajach przemysłowych. Wnioski ze swoich prac nad taryfami K. Kopecki referował także na konferencjach międzynarodowych w Brukseli (1936) i Berlinie (1938).

W 1938 roku inż. K. Kopecki objął stanowisko dyrektora Miejskich Zakładów Energetycznych w Toruniu; piastował je aż do zajęcia miasta przez wojska hitlerowskie we wrześniu 1939 roku. W momencie wybuchu wojny został powołany na komendanta obrony cywilnej miasta Torunia. Wypadki w kampanii wrze-

śniewej na tym terenie rozegrały się błyskawicznie. Po ewakuacji zawierucha wojenna zaniósła go przez Lublin i Tarnopol aż pod Kursk, skąd powrócił do Lublina, by ostatecznie dalsze lata okupacji przeżyć w Krakowie. Do Torunia wracać już nie mógł, gdyż jego nazwisko umieszczone było na liście poszukiwanych przez Niemców wrogów III Rzeszy. Lata wojny spędził więc w Krakowie jako robotnik i odczytywacz liczników w Elektrowni Miejskiej.

W kilka zaledwie dni po oswoobodzeniu Gdańska w 1945 roku inż. K. Kopecki, włączony przez matematyka dr. Stanisława Turskiego, późniejszego profesora i rektora Politechniki Gdańskiej, do grupy oddelegowanej przez ministra oświaty do Gdańska, przystąpił do odbudowy, uruchomienia i organizacji Politechniki. Osobiście kierował pracami nad odnalezieniem i zabezpieczeniem majątku trwałego, niezbędnego do uruchomienia zajęć na uczelni. Trzeba tu przypomnieć, że wobec ogromu zniszczeń powszechnie wyrażano wówczas opinię, iż w ciągu najbliższych lat Politechniki Gdańskiej nie da się odbudować. Dzięki jednak staraniom K. Kopeckiego i grupy jemu podobnych zapaleńców w maju 1945 roku został wydany dekret o przekształceniu Politechniki Gdańskiej w polską państwową szkołę akademicką.

W listopadzie 1945 roku inż. K. Kopecki jako zastępca profesora objął wykłady na zorganizowanym przez siebie Wydziale Elektrycznym, a w 1946 roku otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. W 1950 roku na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. *Podział strat w zespołach elektroenergetycznych*, a w 1958 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

Oprócz funkcji dziekana (1945–1950), kierownika Katedry (1945–1969) i dyrektora Instytutu (1969–1974) prof. K. Kopecki pełnił w latach 1951–1954 funkcję prorektora ds. nauczania, a w 1954 roku został po raz pierwszy rektorem (na kilka miesięcy). W latach 1954–1956 oraz 1959–1960 był prorektorem ds. nauki, po czym został ponownie rektorem i pełnił tę funkcję przez dwie kadencje w latach 1960–1966. Jako rektor przyczynił się w znacznej mierze do powstania nowych obiektów naukowo-dydaktycznych uczelni, w tym m.in. I etapu budynku Wydziału Elektroniki oraz późniejszego Instytutu Okrętowego, a także Ośrodka Sportowego PG, Zespołu Opieki Zdrowotnej i Ośrodka Wypoczynkowego PG w Czarlinie nad jeziorem Jeleń w pow. kościerskim.

Mimo ogromnego obciążenia obowiązkami organizacyjnymi i kierowniczymi na Wydziale i w Katedrze prof. K. Kopecki poświęcał każdą chwilę pracy naukowej. Z lat pięćdziesiątych pochodzą jego dwie poważne publikacje naukowe – o obliczaniu kosztów w elektroenergetyce i o awaryjności systemów elektroenergetycznych. Wówczas też daje znać o sobie jego bezkompromisowość w dążeniu do prawdy. Prace te, które są dzisiaj fundamentem rachunku gospodarczego w energetyce, w tamtych czasach były przyjmowane niechętnie przez pewne grupy naukowców, a nawet wręcz odrzucane. Wprowadzone przez Profesora kategorie ekonomiczne nie dawały się rzekomo pogodzić z zasadami ekonomii politycznej.

Jego pierwszy podręcznik akademicki pt. *Zarys gospodarki elektroenergetycznej*, napisany w latach 1950–1951, zawierał rozdział dotyczący zasad obliczania kosztów w elektroenergetyce, do których Profesor zaliczał również roczne koszty stałe, obejmujące m.in. koszty oprocentowania kapitału. Z tego powodu ówczesna cenzura nie dopuściła do rozpowszechnienia podręcznika, którego cały nakład po wydrukowaniu w 1952 roku został skonfiskowany. Ocalały tylko nieliczne egzemplarze, przesłane do recenzji lub korekty.

W okresie działalności Komitetu Elektryfikacji Polski PAN w latach 1957–1961 Profesor, przekonany o słuszności swojego stanowiska, opublikował

w 1960 roku monografię pt. *Ogólne założenia i metodyka rachunku gospodarczego w pracach planowo-projektowych w elektroenergetyce*, będącą rozwinięciem jego poglądów przedstawionych w *Zarysie gospodarki...* W pracy tej po raz pierwszy w Polsce zostały sformułowane kryteria wyboru rozwiązania optymalnego w energetyce na podstawie prawidłowego rachunku kosztów i efektów, z uwzględnieniem rozkładów czasowych i dynamiki wzrostu. Dziś z perspektywy lat w pełni można ocenić pionierski charakter tej pracy.

Druga znacząca monografia z tamtego okresu, pt. *Rachunek awaryjności i obliczanie rezerw*, zawierająca oryginalną metodę wyznaczania ekonomicznego poziomu rezerwy mocy oraz określania niezawodności wielkich systemów elektroenergetycznych, zapoczątkowała rozważanie tego problemu w szeregu dalszych prac różnych autorów.

Z okresu działalności Profesora w Komitecie Elektryfikacji Polski PAN zapamiętałem kilka zebrań dyskusyjnych, organizowanych w Warszawie z udziałem bardzo znanych ówczesnych ekonomistów, z którymi Profesor spierał się o metody obliczania dyskontowanych kosztów rocznych i określania ekonomicznej efektywności inwestycji. Na zebrania te prof. K. Kopecki zabierał ze sobą swoich młodych asystentów i doktorantów jako tzw. hospitantów Komitetu i uczył ich, jak prowadzić dyskusję naukową i rzetelnie bronić swoich poglądów.

Następną grupę prac prof. K. Kopeckiego stanowiły pionierskie opracowania z dziedziny podstaw ciepłownictwa. Jak większość prac Profesora łączyły się one ściśle z praktycznymi zastosowaniami w energetyce krajowej, zwłaszcza zaś na terenie Pomorza i Wybrzeża, i były związane z koncepcją systemu ciepłowniczego Gdańska i Gdyni oraz ze studiami lokalizacyjnymi nowych elektrociepłowni, o których budowę usilnie się starał. Pamiętam, że pod koniec lat pięćdziesiątych Profesor osobiście wziął udział w wizji lokalnej, której celem był wybór miejsca pod budowę elektrociepłowni Gdańsk II, będącej obecnie głównym źródłem ciepła dla miejskiej sieci ciepłowniczej w Gdańsku.

Prace naukowe prof. K. Kopeckiego dotyczyły głównie ekonomiki energetyki kompleksowej, matematycznych modeli optymalizacyjnych rozwoju i zarządzania wielkimi systemami, prognozowania długoterminowego, niezawodności systemów energetycznych, zagadnień substytucji i doboru nośników energetycznych, źródeł energii szczytowej i ochrony środowiska naturalnego. Tą drogą, a także dzięki kierowaniu licznymi pracami doktorskimi i opiece nad wieloma pracami habilitacyjnymi zostały stworzone podstawy rozwoju nowej gałęzi nauki, jaką w ciągu kilku ostatnich dekad stała się energetyka kompleksowa, obejmująca swym zasięgiem wszystkie przemiany energetyczne i wszystkie nośniki.

Wraz z kierowanym przez siebie zespołem prof. Kopecki opracował w 1978 roku obszerną, dwutomową ekspertyzę dla Prezydium PAN pt. *Zaopatrzenie gospodarki narodowej w surowce ze szczególnym uwzględnieniem metod optymalizacji gospodarki paliwowo-energetycznej oraz krajowej bazy surowcowej*. Korzystały z niej liczne placówki naukowe w całym kraju. W 1982 roku opracował osobiście następną, obszerną ekspertyzę na temat energetyki w okresie kryzysu gospodarczego.

Profesor był twórcą wielkiej szkoły naukowej. Wypromował łącznie 22 doktorów, z których ośmiu uzyskało habilitację, a kilku jest profesorami. Swoich uczniów i następców uczył przede wszystkim myślenia ekonomicznego o sprawach technicznych oraz patrzenia na rozwój energetyki w powiązaniu z rozwojem całej gospodarki; uczył rzetelności naukowej, umiłowania prawdy, umiejętności uczciwej dyskusji i obrony swoich przekonań oraz solidarnej, zespołowej pracy.

Byłem zastępcą Profesora w Instytucie do roku 1974, mogłem więc na co dzień obserwować jego działania jako niezwykle wymagającego szefa, ale równocześnie doskonałego opiekuna i protektora. Podległych sobie pracowników potrafił nieraz ostro skarcić, nie był jednak pamiętliwy i potrafił szybko „ochłonać”, a przede wszystkim dawał swoim uczniom i współpracownikom godny naśladowania przykład swoją wielokierunkową działalnością badawczą i organizacyjną.

Za swoje osiągnięcia naukowe prof. K. Kopecki otrzymał szereg zaszczytnych odznaczeń. W 1970 roku Uniwersytet w Manchester nadał mu godność Honorary Fellow będącą odpowiednikiem doktoratu *honoris causa*. Wyróżnienie to przyznano wówczas po raz pierwszy uczonemu spoza krajów zachodnich. Równie zaszczytnym wyróżnieniem prof. K. Kopeckiego było przyznanie mu przez Prezydium PAN w 1973 roku Medalu im. Mikołaja Kopernika za wybitne osiągnięcia naukowe oraz nadanie przez Politechnikę Gdańską w 1975 roku godności doktora *honoris causa*.

Miałem zaszczyt opracować i wygłosić laudację na tej uroczystości, w której uczestniczyli liczni uczniowie i współpracownicy Profesora oraz jego przyjaciele i koledzy z kraju i zagranicy. Dowiedziałem się później w kulisach, że przez tę laudację stałem się „promotorem własnego promotora”. Na zdjęciu widać, jaki byłem wówczas przejęty.

Profesor Kopecki żył i tworzył w takim okresie historycznym, w którym nieraz trudno było znaleźć zrozumienie dla głoszonych przez niego poglądów na temat racjonalnej gospodarki energetycznej, opartej na zdrowych zasadach ekonomicznych, w tym m.in. na zasadzie minimalizacji całkowitych kosztów rocznych albo maksymalizacji zysku. Mimo to Profesor stworzył w wielu dziedzinach podstawy teoretyczne rozwoju nowej gałęzi nauki, jaką za jego życia stała się energetyka kompleksowa.

Uroczystość nadania prof. K. Kopeckiemu tytułu doktora *honoris causa* Politechniki Gdańskiej 23 maja 1975 roku. Stoją od lewej: rektor prof. Janusz Staliński, dziekan doc. Eugeniusz Wasilenko (czyta dyplom), prorektor doc. Wiesław Wełnicki, prof. Jacek Marecki, prof. Kazimierz Kopecki

Swoim uczniom i współpracownikom imponował dalekowzrocznością i szerokością spojrzenia na problemy energetyki kompleksowej; dawał godny naśladowania przykład ogromną aktywnością we wszystkich dziedzinach swojej wielokierunkowej działalności w badaniach naukowych i opiece nad rozwojem młodych pracowników naukowych, w kształceniu i wychowywaniu młodzieży studiującej, w nieustępliwej walce o rozwój energetyki i lepsze jutro Polski.

Profesor K. Kopecki zmarł w 1984 roku po długiej i ciężkiej chorobie i został pochowany na cmentarzu w Gdańsku Oliwie. W dziesiątą rocznicę jego śmierci uczciliśmy pamięć Profesora na uroczystym zebraniu Komitetu Problemów Energetyki PAN, którego był założycielem i pierwszym przewodniczącym w latach 1974–1984. Na Wydziale Elektrycznym odsłonięto wówczas tablicę pamiątkową i nazwano główny gmach Wydziału imieniem prof. Kopeckiego.

Moi nauczyciele i koledzy w Katedrze (Instytucie)

Zastępcą kierownika Katedry w latach 1954–1966 był **doc. Aleksander Jankowski** (1912–1992), który wykładał m.in. sieci elektryczne i budownictwo sieciowe oraz równowagę systemów elektroenergetycznych. A. Jankowski rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, a ukończył je na politechnice w Mediolanie w 1947 roku. Do Polski powrócił w styczniu 1948 roku, a w kwietniu 1949 roku podjął pracę na Wydziale jako st. asystent w ówczesnej Katedrze Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej. W 1951 roku został adiunktem, w 1953 roku – zastępcą profesora, a w 1954 roku otrzymał tytuł naukowy docenta, nadany mu przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną.

Wielką zasługą doc. A. Jankowskiego było zorganizowanie w ramach Katedry Elektroenergetyki Ośrodka Maszyn Matematycznych, który powstał w 1963 roku i był pierwszą tego typu jednostką w północnej części kraju. Ośrodek został zlokalizowany w Gmachu Głównym PG i wyposażony w „maszynę matematyczną” (poprzedniczkę dzisiejszych komputerów) typu ZAM 2-beta, wyprodukowaną w Zakładzie Aparatów Matematycznych (ZAM) w Warszawie. W 1966 roku Ośrodek został wyodrębniony z Katedry Elektroenergetyki i przekształcony w jednostkę międzywydziałową, której kierownikiem był nadal doc. A. Jankowski. Po likwidacji katedr i utworzeniu instytutów wydziałowych w 1969 roku Ośrodek włączono do Instytutu Matematyki, a w 1971 roku doc. A. Jankowski przeszedł do Instytutu Informatyki na Wydziale Elektroniki. Wypromował trzech doktorów, z których dwaj zostali później profesorami: J. Sozański w Kielcach i L. Spiralski na Politechnice Gdańskiej.

Byłem jednym z pierwszych użytkowników „maszyny liczącej” ZAM 2-beta w Ośrodku kierowanym przez doc. A. Jankowskiego i w latach 1964–1965 wykonywałem tam obliczenia do swojej pracy habilitacyjnej. W porównaniu z dzisiejszymi komputerami było to urządzenie o bardzo skromnych parametrach: mocy obliczeniowej, pojemności pamięci i szybkości liczenia, ale wówczas było dla nas symbolem nowoczesności. Najwięcej czasu zajmowało wtedy przygotowanie programu i danych wejściowych na taśmie perforowanej i wczytanie ich za pomocą czytnika mechanicznego. Wkrótce jednak te prymitywne urządzenia zostały zastąpione przez nowe „maszyny matematyczne” z serii „Odra”.

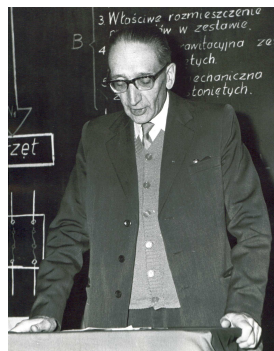
Długoletnim samodzielnym pracownikiem naukowym w Katedrze był również **prof. Jan Piasecki** (1903–1981), który wykładał m.in. instalacje elektryczne, elektryfikację zakładów przemysłowych i bezpieczeństwo użytkowania urządzeń elektrycznych. Jan Piasecki ukończył studia na politechnice w Gdańsku w 1931 roku i w okresie międzywojennym oraz w czasie okupacji pracował

na kierowniczych stanowiskach w elektroenergetyce, m.in. w Miejskich Zakładach Elektrycznych w Gdyni (1931–1933), Elektrowni Miejskiej w Słonimie (1933–1935) i Elektrowni Miejskiej w Warszawie (1938–1944).

Doc. Aleksander Jankowski

Prof. Jan Piasecki

Już w kwietniu 1945 roku inż. J. Piasecki przybył na Wybrzeże i rozpoczął pracę w Zjednoczeniu Energetycznym – Oddział w Gdańsku. Jego zasługą było uruchomienie w maju 1945 roku pierwszej po wojnie elektrowni w Gdańsku. Według relacji spisanej przez dr. E. Musiałę, który był uczniem Profesora, „pierwszy prąd [w Gdańsku] popłynął z politechniki. Ocalałe prądnice prądu stałego w Laboratorium Maszyn Ciepłych i przetwornice w Laboratorium Maszyn Elektrycznych inż. J. Piasecki wykorzystał do uruchomienia pierwszej [...] elektrowni [...]. Energia elektryczna kablami 3 kV była dostarczana do zajętych przez wojska sowieckie stoczni i portu, a kablami niskiego napięcia do zamieszkałych przez oficerów domów przy ulicach sąsiadujących z politechniką [...]”.

W październiku 1946 roku inż. J. Piasecki podjął pracę na Wydziale jako adiunkt w ówczesnej Katedrze Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej. W 1951 roku został zastępcą profesora, w 1954 roku otrzymał tytuł naukowy docenta, nadany mu przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną, a w 1962 roku – tytuł profesora nadzwyczajnego, przyznany na mocy uchwały Rady Państwa.

W latach 1954–1957 doc. J. Piasecki był kierownikiem Zakładu Elektrotechniki Przemysłowej w ramach Katedry Elektroenergetyki, a w 1957 roku został kierownikiem samodzielnej Katedry Elektrotechniki Przemysłowej. Po dalszych przekształceniach organizacyjnych pełnił funkcję kierownika Zakładu w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki aż do przejścia na emeryturę w 1974 roku. Wydał dwie monografie: *Obciążalność robocza przewodów elektroenergetycznych* i *Bezpieczniki niskonapięciowe* oraz kilka skryptów, a wśród nich *Jak redagować prace dyplomowe i referaty techniczne*. Był również głównym autorem kilku podstawowych norm z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych. Wypromował dwóch doktorów.

Bezpośredni współpracownicy prof. J. Piaseckiego pamiętają, że jego publikacje i opracowania były dowodem dużej pracowitości, sumienności, dokładności, wnikliwości oraz pomysłowości i wszechstronności. Mogłem się o tym przekonać osobiście, gdy w roku akademickim 1968/1969 współpracowałem z nim w Dziekanacie. Profesor był wówczas prodziekanem ds. naukowych, ja zaś jako świeżo upieczony docent pełniłem funkcję prodziekana ds. dydaktycznych. Bardzo mi wówczas imponował swoją wiedzą, umiejętnością prowadzenia

dyskusji naukowej i konsekwencją w postępowaniu, m.in. w przewodach habilitacyjnych, z których nie wszystkie kończyły się sukcesem.

Profesor był także niezwykle sumiennym i wymagającym redaktorem „Zeszytów Naukowych PG”, o czym też przekonałem się na własnej skórze, gdy przychodziłem do niego na konsultacje jako autor publikacji przeznaczonych do „Zeszytów”. Bardzo życzliwie pomagał mi wówczas przy tłumaczeniu streszczeń na język niemiecki, który znał wyśmienicie. Wyróżniał się dbałością o poprawność terminologiczną i sam stworzył podstawy terminologiczne paru dziedzin elektrotechniki. Jako człowiek budził szacunek niezmiennie uczciwą i bezkompromisową postawą.

Wybitnym pracownikiem Katedry Elektroenergetyki, a później Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki był także **prof. Włodzimierz Hellmann** (1911–1987), który specjalizował się w zakresie elektrowni ciepłych i wodnych oraz układów regulacji. Po ukończeniu studiów na Politechnice Warszawskiej w 1935 roku i pracował przed wojną najpierw w Przedsiębiorstwie Elektryfikacji Kolei Węzła Warszawskiego (1936–1938), a później w Biurze Projektów Śląskich Zakładów Elektrycznych w Katowicach (1938–1939). Był uczestnikiem kampanii wrześniowej 1939 roku, a po szczęśliwej ucieczce z niewoli pracował w małej Elektrowni Okręgowej w Jabłonie (1940–1944).

W lipcu 1945 roku inż. W. Hellmann podjął pracę w Zjednoczeniu Energetycznym Okręgu Pomorskiego w Bydgoszczy, przekształconym następnie w Zakłady Energetyczne Okręgu Bydgosko-Toruńskiego, gdzie doszedł do stanowiska dyrektora ds. inwestycji. W latach 1953–1954 pracował na budowie Elektrociepłowni Żerań w Warszawie, ale w wyniku szykan politycznych musiał odejść z pracy w energetyce i w listopadzie 1954 roku został przyjęty przez prof. K. Kopeckiego do Katedry Elektroenergetyki na etat wykładowcy. W 1955 roku został zastępcą profesora, w 1957 roku – docentem, w 1967 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1982 roku – już po przejściu na emeryturę – tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1974–1979 był kierownikiem Zakładu w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki.

Równolegle w latach 1954–1972 prof. W. Hellmann pracował w utworzonym przez siebie Oddziale Gdańskim Instytutu Energetyki, w którym pełnił funkcję najpierw kierownika Pracowni Automatyki, a potem kierownika Zakładu Regulacji. Opracowano tam i wdrożono w wielu elektrowniach kolejne układy regulacji napięcia generatorów wielkiej mocy (120 i 200 MW), których konstruktorem był m.in. jego najbliższy współpracownik i doktorant Zbigniew Szczerba, późniejszy docent i profesor na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej.

W Katedrze Elektroenergetyki podjęto natomiast prace związane z automatyzacją elektrowni wodnych, które prowadzili początkowo doktoranci Franciszek Milkiewicz i Jerzy Sołdek, a konsultantem ich był wówczas doc. W. Hellmann. W wyniku tych prac powstały i zostały wdrożone w kilku elektrowniach wodnych regulatory mocy i układy automatycznego sterowania pracą hydrozespołów, a doc. W. Hellmann napisał monografię *Automatyzacja elektrowni wodnych* (1960).

Dalszy rozwój naukowy i kadrowy obu zespołów F. Milkiewicza i J. Sółdka w latach 1964–1966 doprowadził do utworzenia w ramach Katedry Elektroenergetyki odrębnego Zakładu Automatyki Przemysłowej i Morskiej, którego kierownikiem został doc. W. Hellmann. Wkrótce potem w 1966 r. z Katedry Elektroenergetyki wyłoniła się samodzielna Katedra Automatyki, której kierownictwo objął doc. Jerzy Dziedzic, jedyny wówczas na Wydziale samodzielny pracownik naukowy z dorobkiem dydaktycznym w zakresie automatyki.

Efektorem dalszych prac naukowych prof. W. Hellmanna były kolejne monografie: *Zastosowanie analogowych maszyn matematycznych* (1970) oraz wspólna ze Zbigniewem Szczerbą *Regulacja częstotliwości i napięcia w systemie elektroenergetycznym* (1978). W okresie współpracy z budowaną w latach 1982–1990 Elektrownią Jądrową Żarnowiec opracowaliśmy wspólnie z prof. W. Hellmannem koncepcję ośrodka szkoleniowego dla tej elektrowni, wyposażonego w symulator reaktora, a Profesor napisał skrypt *Sterowanie automatyczne elektrowni jądrowych z reaktorami wodnymi ciśnieniowymi* (1986). Włodzimierz Hellmann wypromował czterech doktorów, z których jeden (Z. Szczerba) po habilitacji w 1977 roku przeszedł na Politechnikę Gdańską i w 1981 roku został również profesorem na Wydziale Elektrycznym.

Współpracowałem bezpośrednio z prof. W. Hellmannem przez wiele lat, a nawet przez pewien okres pracowaliśmy razem w jednym pokoju. Dzielił się ze mną chętnie swoim bogatym doświadczeniem życiowym i zawodowym, skorzystałem więc bardzo wiele z jego opowiadań o pracy w energetyce, zwłaszcza w trudnych latach 1945–1953, kiedy kierował odbudową wielu elektrowni ze zniszczeń wojennych. Podziwiałem zapał, z jakim przystępował do pracy w nowych dla siebie dziedzinach, na przykład w dziedzinie energetyki jądrowej, której był gorącym zwolennikiem.

Do grona samodzielnych pracowników naukowych, którzy w latach pięćdziesiątych byli związani z Zakładem Elektroenergetyki prof. K. Kopeckiego, należał również **prof. Alfons Hoffmann** (1885–1963), wykładający m.in. grzejnictwo elektryczne oraz elektrownie wodne. Alfons Hoffmann studiował na politechnice w Gdańsku jeszcze przed I wojną światową i w 1911 roku był jednym z trzech absolwentów Wydziału III Maszynoznawstwa i Elektrotechniki tej pruskiej wówczas uczelni.

Prof. Alfons Hoffmann

Prof. Włodzimierz Hellmann

Po studiach pracował w przemyśle elektrotechnicznym, m.in. w latach 1913–1914 w Zakładach Siemens-Schuckert w Berlinie, a po 1920 roku budował elektrownie wodne w Gródku i Żurze, i stał się jednym z pionierów elektryfikacji odrodzonej Polski. Jednym z pracowników kierowanej przez niego spółki pn. Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek” z siedzibą w Toruniu był w latach 1928–1938 inż. K. Kopecki, późniejszy profesor i rektor Politechniki Gdańskiej.

Po 1945 roku inż. A. Hoffmann kierował odbudową kilku elektrowni wodnych, a po odsunięciu go od tych prac ze względów politycznych przeszedł do pracy na Politechnice Gdańskiej, gdzie w latach 1949–1953 prowadził wykłady i projektowanie elektrowni. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał dopiero w 1957 roku – po październikowej odwilży roku 1956. Przez szereg lat pracował

na Wydziale Elektrycznym w Zakładzie Elektroenergetyki stanowiącym gospodarstwo pomocnicze Katedry Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, a w końcowych latach swego życia działał w jednostkach Polskiej Akademii Nauk: w Komitecie Gospodarki Wodnej PAN i w Komitecie Elektryfikacji Polski PAN.

Profesora A. Hoffmanna poznałem osobiście w 1951 roku, gdy zostałem przyjęty przez prof. K. Kopeckiego do pracy w Zakładzie Elektroenergetyki, w pracowni kierowanej wówczas przez mgr. inż. S. Gieszczykiewicza. Przez przeszło dwa lata pracowaliśmy razem w jednym pokoju na II piętrze w budynku przy ul. Własna Strzecha 18 A. Obecnie mieści się tam sala wykładowa WN-208. Ponieważ biurko A. Hoffmanna stało tuż obok mojego stołu kreślarskiego, mogłem bezpośrednio obserwować i podziwiać styl jego pracy, sposób kontaktowania się z interesantami i oddziaływania na młodszych współpracowników. Przy obowiązkowej herbacie biurowej można było wiele dowiedzieć się od niego i skorzystać z jego doświadczeń życiowych, związanych głównie z okresem międzywojennym.

Jako student kursu magisterskiego (1952–1954) słuchałem również wykładów prof. A. Hoffmanna z elektrowni wodnych, z których m.in. dowiedziałem się o projekcie budowy całej kaskady elektrowni na Wiśle. Profesor był entuzjastą tego projektu i przewidywał wówczas, że do końca stulecia, czyli do roku 2000, powstanie co najmniej 20 stopni tej kaskady od początków górnej Wisły aż do Tczewa na dolnej Wiśle. Niestety, nie powiodła się realizacja koncepcji A. Hoffmanna, gdyż zbudowano dotychczas tylko jeden stopień wodny na Wiśle i elektrownię we Włocławku, która pracuje już ponad 30 lat i nie może się doczekać powstania następnego stopnia do współpracy w tej samej kaskadzie.

Profesor organizował co roku wycieczki techniczne dla swoich studentów i współpracowników. Osobiście prowadził nas do elektrowni wodnych na rzece Raduni, które znał doskonale, ponieważ po powrocie do Gdańska po II wojnie światowej kierował ich odbudową ze zniszczeń wojennych. Był to zawsze prawdziwy pokaz praktycznej wiedzy inżynierskiej, okraszony wspomnieniami i osobistymi refleksjami Profesora obdarzonego specyficznym humorem.

Kolejnym samodzielnym pracownikiem naukowym, z którym spotkałem się w Katedrze Elektroenergetyki najpierw jako student, a później jako doktorant i habilitant oraz pracownik etatowy, był **doc. Tadeusz Przybylski** (1919–1982), specjalizujący się w zakresie sieci elektrycznych, równowagi systemów oraz zabezpieczeń elektroenergetycznych. Tadeusz Przybylski ukończył przed wojną szkołę średnią i jako podchorąży brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. Po ucieczce z niewoli niemieckiej przedostał się do Anglii, a następnie walczył w Normandii i Belgii. Przez dwa lata (1945–1947) był studentem Uniwersytetu Londyńskiego, a po powrocie do Polski w 1947 roku dokończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej i uzyskał dyplom magistra inżyniera w 1950 roku.

W maju 1949 roku podjął pracę jako mł. asystent w ówczesnej Katedrze Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej. W 1961 roku uzyskał stopień doktora, w 1969 roku – doktora habilitowanego za prace w zakresie ekonomicznego rozdziału obciążeń (ERO) w systemach elektroenergetycznych, a w 1971 roku został docentem. Pełnił m.in. funkcję kierownika Studium Doktoranckiego na Wydziale (1971–1974).

Szczególnie interesowały go modele fizyczne elementów systemu elektroenergetycznego. Brał więc udział w projektowaniu, wykonawstwie i uruchomieniu w laboratorium Katedry dwóch analizatorów sieciowych – prądu stałego i prądu przemiennego oraz modelu do badania zabezpieczeń.

Wyróżniał się rzetelnością i rzadko spotykaną skromnością. Chętnie korzystaliśmy w Katedrze z jego pomocy nie tylko w zakresie elektroenergetyki jako specjalności naukowej, ale także w sprawach językowych. Znał bowiem doskonale język angielski i chętnie pomagał przy weryfikacji tłumaczeń publikacji i referatów konferencyjnych.

Był zawsze gorącym patriotą; za udział w walkach na froncie zachodnim w 1944 roku został odznaczony Krzyżem Walecznych. Ciężko chorował na serce i w 1982 roku ubiegał się o wyjazd na leczenie szpitalne do Anglii, ale odmówiono mu paszportu. Kiedy wreszcie wyjechał i poddał się operacji, było już za późno. Zmarł w Manchesterze w wieku 63 lat.

W szczególny sposób moja praca na Wydziale spletała się przez szereg lat z działalnością **prof. Zbigniewa Szczerby**, z którym poznaliśmy się już na pierwszym roku studiów w 1948 roku, a potem równolegle rozwijaliśmy nasze zainteresowania naukowe i pokonywaliśmy kolejne szczeble kariery nauczyciela akademickiego na tym samym wydziale.

Zbigniew Szczerba ukończył studia inżynierskie (I stopnia) w 1952 roku, a więc w tym samym czasie co ja i wielu kolegów z naszego rocznika, późniejszych pracowników naukowych Wydziału (m.in. F. Milkiewicz, L. Referowski i J. Żyboriski). Nie dopuszczono go jednak ze względów politycznych do dalszych studiów magisterskich i podjął pracę zawodową w Zespole Elektrowni Gdynia, gdzie wkrótce objął stanowisko zastępcy głównego inżyniera. Z tego okresu pochodzą jego zainteresowania automatyką w elektroenergetyce i pierwsze osiągnięcia techniczne w zakresie automatycznej regulacji napięcia generatorów.

Po paru latach Z. Szczerba powrócił jednak na naszą uczelnię i po ukończeniu dwuletnich studiów magisterskich (II stopnia) uzyskał w 1956 roku tytuł magistra inżyniera, a następnie przeszedł do pracy naukowej w Oddziale Gdańskim Instytutu Energetyki, którego kierownikiem był wówczas doc. W. Hellmann. Pod jego kierunkiem powstawały tam m.in. kolejne układy regulacji napięcia generatorów wielkiej mocy (120 i 200 MW), eliminujące kosztowny import, wyróżniane nagrodami państwowymi w latach 1968 i 1972.

Obydwaj mieliśmy szczęście do dobrych opiekunów naukowych i promotorów, dzięki którym mogliśmy odbywać staże zagraniczne i szybko uzyskiwać doktoraty. Mniej więcej w tym samym czasie prof. K. Kopecki umożliwił mi najpierw wyjazd do Wielkiej Brytanii na roczne studia podyplomowe w roku akademickim 1958/1959, a potem do Francji na staż w Electricité de France w 1962 roku, podczas gdy Z. Szczerba wyjechał w 1962 roku na studia uzupełniające na Politechnice w Mediolanie. Po powrocie z zagranicy obydwaj wkrótce obroniliśmy na Wydziale Elektrycznym nasze rozprawy doktorskie – odpowiednio w 1961 roku (promotor K. Kopecki) i w 1963 roku (promotor W. Hellmann). Zbigniew Szczerba został potem docentem w Instytucie Energetyki, a od 1972 roku w Instytucie Automatyki Systemów Energetycznych we Wrocławiu, ja natomiast pozostałem jako docent w Katedrze Elektroenergetyki i od 1969 roku w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki Politechniki Gdańskiej.

Później, gdy prof. K. Kopecki przeszedł na emeryturę w 1974 roku i przekazał mi funkcję dyrektora Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki, spotkaliśmy się z doc. Z. Szczerbą w Warszawie w czasie jednej z licznych podróży służbowych i pamiętam, że nawet nocowaliśmy w tym samym hotelu. Odbiliśmy wówczas dłuższą, przyjacielską rozmowę, w której przekonywałem dawno niewidzianego kolegę, że powinien zaprezentować swoje dotychczasowe osiągnięcia naukowe w postaci rozprawy habilitacyjnej, i zaoferowałem mu swoją pomoc w opublikowaniu tej rozprawy na łamach „Archiwum Energetyki”.

Dziekan prof. Zbigniew Szczerba otrzymuje odznaczenie państwowe 1 października 1986 roku. Z lewej rektor prof. Eugeniusz Dembicki, obok prof. Zbigniew Cywiński

Tak się też stało i doc. Z. Szczerba po habilitacji, która odbyła się na naszym Wydziale w 1977 roku, przeszedł do pracy na Politechnice i rozpoczął działalność naukowo-dydaktyczną jako nauczyciel akademicki w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki. W 1979 roku przejął po prof. W. Hellmannie funkcję kierownika Zakładu Elektroenergetyki w Instytucie i pełnił ją przez 8 lat aż do 1987 roku, kiedy to w związku z wyjazdem na 3-letni kontrakt do Oranu w Algierii przekazał mi tę funkcję na kolejną kadencję 1987–1991. W 1981 roku otrzymał tytuł profesora i został wybrany na dziekana Wydziału (1981–1987), a po powrocie z Algierii – został prorektorem ds. nauki (1990–1996).

Prowadzone wtedy i później w zespole prof. Z. Szczerby prace dotyczące sterowania systemami elektroenergetycznymi (SEE), a w szczególności sterowania poziomami napięć i rozptywem mocy biernej w SEE, doprowadziły m.in. do skonstruowania nowych regulatorów: zintegrowanego cyfrowego regulatora bloku dużej mocy (turbiny i generatora) oraz mikroprocesorowego regulatora transformatorów w stacjach najwyższych napięć. Prace te zaowocowały też kolejnymi doktoratami i habilitacjami, które uzyskali R. Zajczyk i Z. Lubośny.

W 1991 roku nastąpiła likwidacja instytutów wydziałowych i powrót do struktury katedralnej na Wydziale. Obaj z prof. Z. Szczerbą postanowiliśmy wówczas zgodnie, że doprowadzimy do utworzenia dwóch odrębnych katedr, zajmujących się różnymi aspektami elektroenergetyki. Powstała wówczas Katedra Systemów Elektroenergetycznych, której kierownikiem został prof. Zbigniew Szczerba, a moja katedra otrzymała nazwę Katedry Elektrowni i Gospodarki Energetycznej. Dopiero w 2001 roku, kiedy obydwaj przeszliśmy na emeryturę, pozostając jednak nadal profesorami na Wydziale, postanowiono połączyć ze sobą te dwie katedry i powrócono do pierwotnej nazwy z czasów prof. Kopeckiego, tj. do Katedry Elektroenergetyki, a na jej kierownika powołano prof. Ryszarda Zajczyka.

Do grupy starszych ode mnie samodzielnych pracowników Katedry, a później Instytutu należał **zastępca prof. Henryk Bartmański** (1911–2002), który wykładał m.in. urządzenia elektroenergetyczne (rozdzielnie i transformatornie) i prowadził projektowanie stacji elektroenergetycznych. Henryk Bartmański ukończył studia na Politechnice Warszawskiej w 1936 roku i przed wojną pracował w Warszawskiej Wytwórni Kabli (1936) oraz w Polskich Zakładach Siemens w Warszawie (1937–1939), a po 1945 roku osiedlił się w Gdańsku i prowadził własne przedsiębiorstwo.

W lutym 1950 roku mgr inż. H. Bartmański podjął pracę jako pomocniczy pracownik nauki w ówczesnej Katedrze Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej; w 1953 roku został adiunktem, a w 1956 roku – zastępcą profesora. Od 1961 roku aż do przejścia na emeryturę w 1977 roku pracował na etacie st. wykładowcy w Katedrze Elektroenergetyki lub w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki.

Poznałem go jeszcze jako student, ponieważ w roku akademickim 1950/1951 prowadził z nami zajęcia praktyczne pn. warsztaty elektrotechniczne. Była to prawdziwa szkoła elektrotechniki praktycznej, w której uzyskiwaliśmy niezbędne umiejętności techniczne w zakresie prostych instalacji i urządzeń elektrycznych.

Przez kilka kadencji mgr inż. H. Bartmański pełnił funkcję prodziekana ds. studiów dla pracujących albo kierownika Studium Wieczorowego (1958–1960, 1966–1968, 1970–1975). Stykałem się z nim bezpośrednio, zwłaszcza w latach siedemdziesiątych, gdy sam prowadziłem szereg zajęć na Studium Wieczorowym i widziałem, z jakim trudem ówcześni słuchacze musieli łączyć pracę zawodową ze studiami, które im zajmowały wszystkie dni tygodnia od godziny 16 co najmniej do 20. Prodziekan H. Bartmański okazał się również doskonałym opiekunem tych studentów, ponieważ bardzo umiejętnie łączył stanowczość w egzekwowaniu wymagań z wyrozumiałością w trudniejszych sytuacjach życiowych.

Starszym wykładowcą w kierowanym przeze mnie Zakładzie Elektrowni, Sieci i Gospodarki Elektroenergetycznej, wchodzącym od 1969 roku w skład Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki, był także **mgr inż. Rudolf Krajewski** (1922–1988), który wykładał podstawy techniki cieplnej oraz urządzenia ciepłonoenergetyczne i elektrownie na studiach dziennych i wieczorowych. Rudolf Krajewski ukończył przed wojną szkołę średnią w Stalowej Woli. Podczas wojny należał do AK i prowadził tajne nauczanie. Potem skorzystał z amnestii.

Doc. Tadeusz Przybylski

Dr Rudolf Krajewski

Do Gdańska przyjechał w sierpniu 1945 roku, aby rozpocząć studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki. Po ich ukończeniu w 1950 roku podjął pracę w ówczesnym Zakładzie Elektroenergetyki u prof. K. Kopeckiego jako starszy, a potem główny projektant. Zajmował się tu projektowaniem elektrowni, ciepłowni i elektrociepłowni przemysłowych.

Poznałem go w czerwcu 1951 roku, gdy prof. K. Kopecki przyjął mnie do pracy w tym samym zakładzie i oddał pod opiekę właśnie R. Krajewskiemu. Pod jego więc kierunkiem stawiałem pierwsze kroki w zawodzie inżynierskim i nauczyłem się pracować przy desce kreślarskiej, wykonywać obliczenia na suwaku logarytmicznym i organizować pomiary podstawowych parametrów cieplnych i elektrycznych maszyn i urządzeń energetycznych w elektrowniach. Tak zrodziła się nasza przyjaźń, która przetrwała przez prawie cztery dziesięciolecia.

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych udało mi się namówić kol. R. Krajewskiego do podjęcia na szerszą skalę prac badawczych w zakresie energetyki i podsunąłem mu temat rozprawy doktorskiej, której zostałem promotorem. Rozprawa dotyczyła zastosowania skojarzonych układów gazowo-parowych w elektrociepłowniach, została obroniona w 1972 roku na naszym Wydziale i uznana przez Radę Wydziału za wyróżniającą się.

Doktor R. Krajewski przeszedł wówczas na stanowisko st. wykładowcy i prowadził przez kilkanaście lat wykłady i ćwiczenia projektowe oraz prace dyplomowe magisterskie i inżynierskie. Zorganizował i prowadził studium podyplomowe w zakresie ciepłownictwa. W latach 1974–1984, gdy pełniłem funkcję dyrektora Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki, był moim zastępcą do spraw dydaktycznych, lubianym i poważanym przez studentów. Służył im w każdej potrzebie dobrymi i mądrymi radami; nie odmawiał też pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów życiowych. Przez wszystkie te lata był moim serdecznym przyjacielem. Chorował na serce, na co niewątpliwie wpłynęły przeżycia okupacyjne. Zmarł w wieku 66 lat.

Nadzieja na przyspieszenie rozwoju

Sięgając dziś pamięcią do wydarzeń minionych dziesięcioleci, a równocześnie wybiegając myślą w przyszłość, zastanawiam się często nad przyczynami słabości nauk technicznych w Polsce. Mimo rozwoju ilościowego uczelni i ośrodków badawczych oraz przyrostu kadry naukowej w ubiegłym 60-leciu rozwój cywilizacyjny naszej Ojczyzny był znacznie wolniejszy i wiązał się z większymi kosztami materialnymi niż w krajach o porównywalnej sytuacji w połowie XX wieku. Od połowy lat sześćdziesiątych różnice występujące u nas w stosunku do krajów zachodnich i dalekowschodnich zaczęły rosnać coraz szybciej.

Niestety, żadna z kolejnych ekip rządzących w Polsce nie starała się – mimo deklaracji słownych – uczynić z nauki siły napędowej rozwoju gospodarczego kraju i nie była naprawdę zainteresowana powstaniem silnych krajowych ośrodków rozwoju techniki. Większą część technologii – przeważnie przestarzałych – otrzymywaliśmy z byłego ZSRR, a licencjami kupowanymi na Zachodzie zastępowaliśmy to, czego sami nie potrafiliśmy wytworzyć. Dotyczy to w znacznej mierze elektroenergetyki i gospodarki energetycznej, którą zajmuję się osobiście od lat pięćdziesiątych.

Można by więc ze smutkiem stwierdzić, że nasza praca, którą razem zaczęliśmy jeszcze na pierwszym roku, praca ożywiona wtedy młodzieńczym zapałem, a później wykonywana z coraz większym wysiłkiem, nie przyniosła oczekiwanych efektów. Nie opuszczajmy jednak rąk! Liczę na to, że w obecnej,

całkowicie zmienionej sytuacji naszego kraju polskie uczelnie techniczne i ośrodki badawcze będą musiały szybko się dostosować do wzorców istniejących w krajach Unii Europejskiej.

Wraz z poprawą wyposażenia i radykalnym wzrostem płac w sferze nauki i techniki pojawi się niewątpliwie ostra konkurencja, a w ślad za nią selekcja eliminująca zespoły i jednostki mało efektywne i niezdolne. Równocześnie powinno się radykalnie zmienić oddziaływanie ludzi nauki na całe społeczeństwo w kierunku ustawicznego kształcenia i szerokiego rozpowszechniania wiedzy.

Do podstawowych zadań stojących przed środowiskiem naukowym należy więc przejęcie funkcji głównego stymulatora rozwoju cywilizacyjnego, który mógłby w pierwszych dekadach XXI wieku doprowadzić do rzeczywistej, a nie tylko formalnej integracji naszego kraju ze zjednoczoną Europą.

Z tym przyśpieszeniem rozwoju cywilizacyjnego wiąże największe nadzieje na poprawę naszego życia w najbliższych latach. Nawiązując więc do wspomnień sprzed ponad 50 lat, pozwalam sobie wyrazić przekonanie, że wraz z Kolegami, z którymi się poznałem i zaprzyjaźniłem w czasie studiów, będę mógł jeszcze doczekać tego, o czym mniej lub bardziej świadomie marzyliśmy od lat młodości, to jest lepszego jutra.

Marek Biziuk

Życie studenckie

*Bez ciebie byłbym tak smutny,
jak akademia na cześć.*

Życie studenckie – dwa magiczne słowa zawierające w sobie tak wiele rozmaitych treści. Trudno sobie wyobrazić studiowanie bez całej jego otoczki. Lata studiów to nie tylko lata intensywnego rozwoju naukowego, ale też lata kształtowania się lub pogłębiania naszych osobowości, przyzwyczajień, modeli życia, upodobań, które często miały wystarczyć na całą resztę życia. W trakcie studiów otrzymywaliśmy lub sami stwarzaliśmy szanse zaspokajania swoich potrzeb intelektualnych, artystycznych, dziennikarskich, sportowych, turystycznych itd. Na pewno w znacznej mierze mobilizowało nas przebywanie w grupie równie jak my głodnych życia kolegów i koleżanek, i to nie tylko w wypadku mieszkania razem w akademiku.

Wypalony fragment Gmachu Głównego

Fot. Marian Dobrzykowski – zbiory Pracowni Historii PG

Pierwsze powojenne roczniki studentów stanowili ludzie doświadczeni życiowo, różniący się znacznie wiekiem i życiorysami. Uczelnia leżała częściowo w gruzach, nie było wystarczająco dużo miejsc w akademikach i studenci zmuszeni byli nocować w nieogrzewanych salach wykładowych. Od razu wznowiła działalność najaktywniejsza na przedwojennej uczelni organizacja studencka – Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Organizacja ta zajmowała się nie tylko udzielaniem pomocy socjalnej studentom, lecz także zarządzała akademikami, uruchomiła stołówkę studencką w budynku Bratniaka (stołówka działała tam do późnych lat siedemdziesiątych), zorganizowała obsługę lekar-

ską dla studentów, powołała Komisję Wydawniczą, której zadaniem było drukowanie skryptów, a także organizowała odgruzowywanie uczelni i Gdańska. Zajmowała się też zdobywaniem i dystrybucją odzieży z przydziałów UNRRA, starała się o węgiel, a nawet zebrała odpowiednie środki na zakup samochodu ciężarowego i wybudowanie dla niego garażu na ul. Siedlickiej. Obecnie może się wydać śmieszne lub bulwersujące, że Bratnia Pomoc prowadziła też na potrzeby stołówki hodowlę świń, wykorzystując zlewki z tejże stołówki. Był to okres wytężonej pracy związanej z organizowaniem normalnego życia na powojennych gruzach. Reaktywował się Akademicki Związek Morski, powstawały koła naukowe, powstał także chór i orkiestra, organizowano koncerty, i to nie tylko w stołówce, ale nawet w Teatrze Wielkim w Gdańsku Wrzeszczu i w hali Stoczni.

Słynna stołówka w Bratniaku, która żywiła wiele pokoleń studentów (1961 rok)

Fot. Stefan Figlarowicz

Niestety, nie były to dobre czasy dla samorządności, a więc i dla samorządności studenckiej. Po rozprawieniu się z opozycją polityczną (powstanie PZPR) władze postanowiły „uporządkować” uczelnie. Zaczęło się od odebrania Bratniej Pomocy zarządu nad akademikami (1948 rok), ale główny cios, którego konsekwencją była likwidacja Bratniej Pomocy, został zadany po głośnej aferze „Jednodniówki” (1949 rok), zatytułowanej *XXV lat Bratniej Pomocy*. Umieszczono w niej artykuły nie tylko o aktualnej działalności Bratniej Pomocy na Politechnice Gdańskiej, ale również przed II wojną światową, a przede wszystkim o założeniu organizacji i o prześladowaniach oraz wyrzuceniu polskich studentów z uczelni w 1939 roku. Pretekstem do rozpętania nagonki było wymienienie w wydawnictwie nazwiska pierwszego prezesa Bratniej Pomocy, Adama Dobszyńskiego, późniejszego działacza Obozu Narodowo-Radykalnego, oskarżonego przez władze komunistyczne o antysemityzm i nacjonalizm. Likwidacja Bratniej Pomocy to także początek dominacji Związku Akademickiego Młodzieży Polskiej (ZAMP), następnie Związku Młodzieży Polskiej (ZMP), potem Zrzeszenia Studentów Polskich (ZSP) jako związku zawodowego, całkowicie podporządkowanego ZMP (1950 rok). Uwolnienie się ZSP od wpływu ZMP możliwe

było po śmierci Stalina i rozwiązaniu ZMP, ale dopiero przemiany po październiku 1956 roku umożliwiły tej organizacji sięgnięcie do tradycji Bratniej Pomocy i zorganizowanie autentycznej samorządności studenckiej.

Legitymacja parlamentarzysty Lucjana Bokińca, w 1957 roku posła z Wydziału Łączności

Fot. Jerzy Kulas

Fenomenem było utworzenie Parlamentu Studenckiego z marszałkiem, wice-marszałkami i z podległym mu Komitetem Wykonawczym (premierem i rządem studenckim) – była to jedyna w historii polskiego ruchu studenckiego tak zorganizowana instancja. Głównym hasłem Parlamentu ZSP Politechniki Gdańskiej było: „Nic o nas bez nas”. Pierwsza sesja parlamentu odbyła się 25 listopada 1957 roku. Marszałkiem został Czesław Druet, wicemarszałkami – Jan Paczeński i Tadeusz Narkiewicz, a premierem – Bogusław Sakowicz. Kolejni premierzy to: Tadeusz Narkiewicz, Mieczysław Stańczak, Wincenty Kościelecki, Jacek Jettmar, Zbigniew Kowalski, Tadeusz Matuszek, Krzysztof Kotarski, Andrzej Woźniak i Janusz Romański. Z reguły premier zostawał marszałkiem w następnej kadencji (poza II i III kadencją, gdy marszałkami byli Janusz Gumieński i Zbigniew Świętochowski). Po 1969 roku nie istniały już dwie oddzielne funkcje, a zastąpiło je stanowisko przewodniczącego Uczelnianego Parlamentu Politechniki Gdańskiej. Funkcje te pełnili kolejno: Janusz Rachoń, Jacek Bielawski i Bogdan Kasprzycki. Parlament przestał istnieć, nawet w nazwie, po połączeniu ZSP, Związku Młodzieży Socjalistycznej, Związku Młodzieży Wiejskiej, czego wynikiem było powstanie w 1973 roku Socjalistycznego Związku Studentów Polskich. Wprawdzie w 1982 roku wrócono do starej nazwy ZSP, ale nie była to już ta sama organizacja. Równolegle istniał opozycyjny Niezależny Związek Studencki (NZS). Samorządność studencka odrodziła się w latach dziewięćdziesiątych w postaci Samorządu Studenckiego Politechniki Gdańskiej (SSPG), ale nie zyskała jeszcze tego rozmachu co w końcówce lat pięćdziesiątych i w latach sześćdziesiątych. Były to złote lata samorządności studenckiej na Politechnice. Trudno wyliczyć wszystkie inicjatywy i działania podejmowane przez studentów. Niezwykle ożywienie cechujące ten okres najwyraźniej widoczne było na niwie kulturalnej.

Posiedzenie Parlamentu Studenckiego w auli Politechniki Gdańskiej w maju 1965 roku z okazji 25-lecia ZSP

Fot. Stefan Figlarowicz

Na początku lat pięćdziesiątych istniał na Politechnice zespół baletowy, prowadzony przez Janinę Jarzynówną, chór pod dyrekcją Henryka Snarskiego, orkiestra symfoniczna pod batutą Henryka Jabłońskiego i wywodząca się z niej orkiestra estradowa, dyrygowana przez Andrzeja Stefańskiego (studenta Wydziału Elektrycznego). Prawdziwa eksplozja inicjatyw studenckich nastąpiła jednak dopiero w drugiej połowie lat pięćdziesiątych. Równolegle w 1954 roku powstają dwa zespoły teatralne: Dramatyczny PG, od 1959 roku „Kabały”, i teatrzyk satyryków, później nazwany „Bim-Bomem”. Teatr Dramatyczny wystawił w 1955 roku *Nawojkę* Hanny Januszewskiej, *Igraszki z diabłem* Jana Drdy (1956 rok), a potem jeszcze grano utwory Saroyana, Jareckiego, Uniechowskiej (1958 rok), *Zegadłowicza* (1959 rok), *Dygata* (1960 rok), *Różewicza* (1962 rok) i *Fleszarowej-Muskat* (1963 rok). Gwiazdą teatru była Aleksandra Schlichtinger (obecnie Baraniak). Aktorzy teatru przeszli następnie do właśnie powstałej Studenckiej Agencji Radiowej. Teatr korzystał z gotowych tekstów literackich. Zupełnie inną drogą poszedł „Bim-Bom”, pracujący pod kierownictwem „oddelegowanego” z teatru „Wybrzeże” Zbyszka Cybulskiego i Bogumiła Kobieli. Ten Studencki Zespół Satyryków (tak się początkowo nazywał) od pierwszej premiery opierał się głównie na własnych pomysłach i pantomimie. Premiera pierwszego programu *Zero* (1954 rok) odbyła się na zestawionych stołach w sali stołówki w Bratniaku, ale ostatnie spektakle grane już były w sali teatru „Miniatura” w Gdańsku Wrzeszczu, w którym zespół zadomowił się na dobre. Wspaniałymi sukcesami okazały się dwa następne spektakle: *Ahaaa...* (1955 rok) i *Radość poważna* (1956 rok), entuzjastycznie przyjmowane na I i II Festiwalu Studenckich Teatrów Satyrycznych (I miejsca), na Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie, festiwalach w Moskwie, Rostoku, Paryżu i Wiedniu. Niestety, następne dwa spektakle, a więc *Toast* (1957 rok) i *Coś by trzeba* (1960 rok), nie powtórzyły sukcesów *Ahaaa...* i *Radości poważnej* i zespół uległ rozwiązaniu. Z „Bim-Bomem” związane są, poza Zbigniewem Cybulskim, m.in.

nazwiska takich osób, jak: Tadeusz Chrzanowski, Tadeusz Wojtych, Olgierd Wasilewski, Jerzy Afanasjew, Edward Pałłasz, Stanisław Hałaburda, Mieczysław Kochanowski, Stefan Figlarowicz, Andrzej Cybulski – wszyscy z Politechniki, ale także Bogumił Kobiela, Tadeusz Chyła, Wowo Bielicki, Jacek Fedorowicz, Janusz Hajdun, Leszek Kowalski i Andrzej Szaciłło. Wśród bimbomowców znalazła się duża grupa studentów z Wydziału Elektrycznego: Stefan Figlarowicz, Wiesław Pijewski, Zdzisław Ciesielski, Bronisław Iwanek, Marian Grochowicz, Jerzy Filip i Michał Cebeliński. Z „Bim-Bomu” w 1959 roku wyłonił się w „Żaku” kabaret „To Tu”.

Tradycje „Bim-Bomu” na Politechnice kontynuował najpierw kabaret „Kwadracik” (1961 rok), występujący w klubie „Kwadratowa”, a potem Kabaret π . Pierwszą premierę, *Podskakujmy, panowie*, Kabaret π daje w marcu 1963 roku. Zostaje ciepło przyjęta przez studentów i prasę i wkrótce zespół własnymi rękoma adaptuje na potrzebę sali teatralnej „Szczytowa”, dawną harcówkę rozwiązanego Klubu Harcerskiego „Zodiak”. Tam wystawia kolejno następujące spektakle: *Droga* (1964 rok), *Wynalazek* (1965 rok), *Krzyżówka* (1967 rok), *Kukły i maczuga* (1970 rok) – spektakl na podstawie twórczości F. Garcii Lorki. Oprócz tych oficjalnych premier tworzących całościowe programy powstawały tzw. składanki okolicznościowe, stanowiące kompilację monologów, dialogów, blekautów i piosenek. Z kabaretem związani byli: Jerzy Ciepiewski – fenomenalny mim i niekwestionowany lider zespołu, a także m.in. Jerzy Jankowski „Żdziebełko”, Janusz Ciombor „Rafuś”, Piotr Bławat, Stanisław Połośki, Mściśław Nakonieczny „Misiu”, Jan Rubczak, Edward Licznerski, Janusz Wujkowski „Cymes”, Jacek Bujalski i Stanisław Szczerek.

Jerzy Ciepiewski i Jan Rubczak w spektaklu Kabaretu π

Fot. Romuald Twardowski

W latach siedemdziesiątych „Szczytowa” ożyła jeszcze wraz z powstaniem Studenckiego Teatru PG „Req 73”, stworzonego i kierowanego przez Waldemara Affelta, choć swoje spektakle teatr ten wystawiał głównie w „Żaku”. Wystawiono trzy premiery: *Telemach* według *Podróży Telemacha* Louisa Aragona, *Dekameron* według Boccaccia i *Regio* według *Śmierci w starych dekoracjach*

Tadeusza Różewicza. Były to niezmiernie ciekawe inscenizacje, operujące kostiumem, muzyką i aktorstwem, ale jednocześnie teatr miał ciągle kłopoty z cenzurą, przez co stracił poparcie samorządu studenckiego i musiał zakończyć swoją działalność.

Tradycje z okresu Bratniej Pomocy kontynuują zespoły chóralne. Pierwszy chór powstał z inicjatywy Henryka Jabłońskiego i Zbigniewa Chwedczuka już w 1948 roku, ale nie przetrwał próby czasu i dopiero w 1965 roku powstał, współpracujący z orkiestrą jazzową Politechniki Gdańskiej „Flamingo”, kilkunastobowy zespół Collegium Academicum Musicae Antiquae pod kierownictwem Andrzeja Lewandowskiego. W 1968 roku przekształcił się on w Chór Politechniki Gdańskiej, działający do dzisiaj. Kolejnymi dyrygentami chóru byli Janusz Łukaszewicz (lata 1980–1992) i Mariusz Mróz (od 1992 roku). Z każdym z nich kojarzą się inne etapy działalności chóru. W 1968 roku chór zapoczątkował cykl koncertów pod nazwą „Politechniczne Wieczory Muzyczne”, które trwają nieprzerwanie po dziś dzień. Chór koncertuje nie tylko na Politechnice i nie tylko w Polsce. Występuje praktycznie na całym świecie, w takich krajach jak: Niemcy, Bułgaria, Jugosławia, Francja, Związek Radziecki, Dania, Austria, Filipiny, Włochy (m.in. koncert dla papieża), Szwajcaria, Hiszpania, Belgia, Finlandia. Zespół koncertuje w renomowanych salach koncertowych, współpracuje z najlepszymi solistami, orkiestrami i dyrygentami. W swoim repertuarze ma takie utwory, jak: *Requiem* Mozarta i Verdiego, *Msza kreolska* Ramireza, *Stabat Mater* Pendereckiego i Rossiniego, *Kosmonomia per 20 voce* i *Encomion* Lewandowskiego, *IX symfonia* Beethovena, *Mesjasz* Händla, *Stworzenie świata* Haydna, *Wielka msza c-moll* i *Msza koronacyjna c-dur* Mozarta, *Nieszpory ludzmierskie* Pawлуśkiewicza, *Quo vadis* Nowowiejskiego, *Requiem niemieckie* Brahmsa, *Magnificat* Bacha, *Requiem dla mojego przyjaciela* Preisnera, *Misa pro pace* Killara i wiele, wiele innych. Zaskakuje bogactwo repertuaru i skala wyzwań artystycznych.

Chór Politechniki Gdańskiej w *Encomion* A. Lewandowskiego (1975 rok)

Fot. Tadeusz Chmielowiec

Kultura stanowiła zawsze bardzo ważny element życia studenckiego, i to zarówno ta tworzona przez zawodowców, jak i jej ulotne formy, tworzone przez amatorów. Oba te nurty przenikały się nawzajem. Teatr zawodowy czerpał pomysły z entuzjazmu studenckich spektakli, ale zespoły studenckie były często kierowane lub wspomagane przez doświadczonych zawodowców. Dotyczy to zarówno grup teatralnych (oddelegowany z teatru „Wybrzeże” do „Bim-Bomu” Zbigniew Cybulski czy wspomagający Kabaret π Zbigniew Bogdański), jak i muzycznych (nieoceniona rola kolejnych dyrygentów chóru). Zespoły i zjawiska wyrosłe ze środowiska studenckiego stawały się w miarę upływu lat znane i cenione nie tylko w Polsce, ale i w wielu krajach na całym świecie. Dotyczy to na przykład Chóru Politechniki Gdańskiej, „Bim-Bomu”, zespołu „Flamingo”, „Detko Bandu”, „Babsztyla”, Kabaretu π , „Bazuny”, a ostatnio filmów Czarastego. Ze środowiska studenckiego wywodzi się spora grupa dziennikarzy i fotografików.

Rozpocząłem studia w 1964 roku i od tego czasu, a więc już 40 lat, jestem ściśle związany z Politechniką Gdańską. W latach 1968–1969 pełniłem funkcję przewodniczącego Komisji Kultury Komitetu Wykonawczego Uczelnianego Parlamentu Studentów Politechniki Gdańskiej. W działalność na rzecz kultury studenckiej na wydziałach, w klubach, domach studenckich zaangażowana była wtedy olbrzymia rzesza studentów; można oszacować, że aktywnie włączało się w działalność jednocześnie około 100 osób. Był to olbrzymi sztab ludzi. Bez tak szerokiego zaplecza nie byłoby możliwe organizowanie tak różnorodnej działalności.

Naszymi własnymi sztandarowymi imprezami politechnicznymi były dwa ogólnopolskie festiwale: Ogólnopolski Przegląd Studenckich Zespołów Jazzowych oraz Ogólnopolski Przegląd Studenckich Teatrów Uczelni Technicznych, funkcjonujący później pod nazwą „Przetarg”, organizowany od 1965 roku. W I Ogólnopolskim Przeglądzie Studenckich Zespołów Jazzowych „Jazz nad Bałtykiem” w maju 1966 roku wystąpili: „Jazz Band Ball” z Krakowa, „Boody Balden Jazz Band” z Warszawy, „Trio Jazzowe” i „Zespół Wokalny Sapiejewskiego”, zespoły R. Krauzego i M. Tarnowskiego, „Dixieland Sextet” i „Flamingo” z Gdańska.

Prorektor Jerzy Dziedzic (w środku) i premier Uczelnianego Parlamentu Bogdan Kasprzycki (pierwszy od prawej) wręczają nagrody podczas „Przetargu 70”

Fot. Stefan Figlarowicz

Przegląd Studenckich Teatrów Uczelni Technicznych „Przetarg” rozwinął swą początkową formułę prezentacji teatrów studenckich. W jego ramach organizowano konkursy poetyckie, konkursy małych form literackich, fotografii, prezentacje chórów, turnieje tańca towarzyskiego oraz turnieje piosenki. I Ogólnopolski Przegląd Studenckich Teatrów Uczelni Technicznych odbył się w dniach 12–15 maja 1965 roku. Gościł następujące teatry: „Agora” z Politechniki Poznańskiej, „Quant” z Politechniki Łódzkiej, „Bufor” z Politechniki Warszawskiej i Kabaret π z Politechniki Gdańskiej. I miejsce zdobył Kabaret π za program *Droga*. Na zakończenie przeglądu odbył się rejs okrętami Marynarki Wojennej na Hel, gdzie uczestnicy przygotowali występ dla marynarzy i oficerów Garnizonu Helskiego. W ramach „Przetargu 65” „Kronika Studencka” zorganizowała również konkurs na fotografię, rysunek i literaturę (prozę i poezję). W trakcie II Ogólnopolskiego Przeglądu Studenckich Teatrów Uczelni Technicznych 1–3 czerwca 1966 roku przedstawienia odbywały się w sali „Szczytowej” i w sali teatralnej klubu „Żak”. Gościliśmy: „STG” (Jarockiego) z Gliwic, „Quant” i „Forum” z Łodzi oraz „Gest” z Wrocławia. Gospodarzem był nasz Kabaret π . III Ogólnopolski Festiwal Kulturalny Uczelni Technicznych (nieco zmieniona nazwa) odbył się 20–22 kwietnia 1967 roku. Wystąpiły teatry: „Bufor” (ze spektaklem *Niesamowite*) z Politechniki Warszawskiej, „Quant” (z *Maszerować po rozum do głowy*) i „Forum” (ze spektaklem *Krzysztof Kolumb* M. de Ghelderode’a) z Politechniki Łódzkiej, „Agora” (*Człowiek z za biurka* S. Pasternaka) i „Alternatywa” (*Wyjątek i reguła* B. Brechta) z Politechniki Poznańskiej, „Wodogłowiec” (*Żegnaj, Albercie*) z AGH, „Mafia” (*Ostatnia sekunda* A. Wydrzyńskiego) z WSI w Bydgoszczy, „ π ” (*Krzyżówka* M.Z. Bordowicza i *Wynalazek* J. Lewartowskiego) z Politechniki Gdańskiej. W „Przetargu 69” udział wzięły: „STG” z Politechniki Śląskiej z Gliwic (*Rzecz listopadowa* Ernesta Brylla) i Studio Pantomimy z Politechniki Szczecińskiej z *Sanatorium Pod Klepsydrą* Brunona Schulza. Odbył się również II Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego oraz Festiwal Plastyczny organizowany przez Zespół Poselski Wydziału Architektury w kategoriach malarstwo, grafika i rysunek oraz grafika użytkowa. W ramach „Przetargu” zorganizowany został również rajd „Z kulturą w plecaku” 25–26 kwietnia 1969 roku, zakończony w Sztumie koncertem Chóru Politechniki Gdańskiej i piosenkarzy. W „Przetargu 70”, zorganizowanym 9–17 maja 1970 roku jako Ogólnopolski Przegląd Dorobku Kulturalnego Uczelni Technicznych, znalazły się: „Seminarium poświęcone problemom humanizacji uczelni technicznych”, 6 teatrów, m.in. Kabaret „Elita” z Politechniki Wrocławskiej (Droзда, Gerczak, Kaczmarek, Skoczylas), Przegląd Krótkich Form Literackich, Konkurs Fotograficzny, Konkurs Plastyczny i III Turniej Tańca Towarzyskiego. Gościliśmy także takie sceny, jak: „Agawa” z Politechniki Poznańskiej, „Sigma” z Politechniki Warszawskiej i „Step” z Gliwic. Nie jestem w stanie wymieni wszystkich zespołów, które przewinęły się przez ten festiwal, ale chciałbym zwrócić uwagę na szeroką reprezentację wszystkich ważnych polskich ośrodków akademickich oraz popularność teatru studenckiego.

Poza „Przetargami” zapraszaliśmy, współpracując z klubem „Żak”, także inne ważne teatry i kabarety studenckie: „Piwnicę pod Baranami”, „Gong 2” z Lublina, Teatr „38” i Teatr „Stu” z Krakowa, „Cytryna” z Łodzi, a także studenckie teatry zagraniczne. Spektakle cieszyły się dużą popularnością wśród studentów. Oryginalne, własne widzenie świata i teatru, bo przecież świat jest teatrem, przyciągało do sal teatralnych wielu widzów. Często odbywały się szturm na sale teatralne, czasami lista osób zapraszanych musiała być zatwierdzana przez „czynniki”, ale nie ma się czemu dziwić. Teatr studencki pod

koniec lat sześćdziesiątych był mocno zaangażowany politycznie, krytykując i wyśmiewając patologie społeczne i polityczne. Był to nasz wentyl bezpieczeństwa. Językiem teatru można było wyrazić swoje rozczarowanie siermiężną rzeczywistością Polski gomułkowskiej, zaprotestować przeciwko krępowaniu niezależnego myślenia i domagać się zmian. W tej chwili zdają sobie sprawę, że przez władze było to również traktowane jako wentyl bezpieczeństwa. Dopóki był to tylko teatr, system nie był zagrożony. Zawodność tych kalkulacji wykażał marzec 1968 roku.

„Neptunalia” – przed Auditorium Maximum (1965 rok)

Fot. Stefan Figlarowicz

Dorocznymi świętami kultury studenckiej były „Spotkania Jesienne”, organizowane przez całe środowisko studenckie Trójmiasta, a także „Neptunalia”, w czasie których miasto było nasze. Pierwsze dwie edycje, w 1957 roku i 1958 roku, zorganizowano pod nazwą „Juwenalia – Studenckie Święto Wiosny”. Władzę nad miastem przejął studencki burmistrz – Tadeusz Wojtych, absolwent Politechniki Gdańskiej i popularny aktor teatrów studenckich, który zarządził, aby „tłumów, jeśli spokojne, nie rozpędzać i pamiętać, że przez dwa dni ogólna radość pod gardłem jest nakazana”.

Juwenalia zaczęły się od „aresztowania” i osadzenia w piwnicy Bratniaka redaktora Franciszka Walickiego, aktora Zbyszka Cybulskiego, Czesława Drueta (marszałka Parlamentu ZSP Politechniki) i kilku innych działaczy kulturalnych i młodzieżowych za działalność antystudencką. Centrum zabawy stanowiło molo w Sopocie. W następnym roku burmistrzem został Jacek Fedorowicz, a imprezę zorganizowano ze znacznie większą pompą. Jednym z punktów jej programu był ślub Aleksandry Schlichtinger (gwiazdy teatru „Kabały”) i Jerzego Baraniaka. Niestety, wraz z zakończeniem się krótkiego okresu odwilży popaździernikowej juwenalia w Gdańsku zawieszono i odrodziły się pod nazwą „Neptunalia” dopiero w 1965 roku. Te „Neptunalia” były organizowane wyłącznie przez Politechnikę Gdańską. Barwny orszak przebierańców wraz z orkiestrą

przemaszerował z Politechniki aż pod Neptuna, a po powrocie odbyła się całonocna zabawa przed Auditorium Maximum. Jeszcze większe tłumy przebierańców przyciągnęły „Neptunalia” ogólnoośrodkowe w 1966 roku. Tym razem zabawa odbywała się na Starówce.

„Neptunalia” w 1966 roku

Fot. Stefan Figlarowicz

Niestety, w 1967 roku nie zorganizowano „Neptunaliów”, a w 1968 roku, po marcu, mowy nie było o takiej możliwości. Zorganizowano je znowu dopiero w 1971 roku i 1972 roku. Tu także były pochody z Neptunem i Prozerpiną, barwny tłum przebierańców, studenckie śluby i zabawa do białego rana. Wraz z rozwiązaniem ZSP znikły też „Neptunalia”. Reaktywowano je po latach (w 1996 roku) i od tej pory są okazją do dobrej zabawy nie tylko uczestników, ale i mieszkańców Trójmiasta.

Obok tego istniał codzienny, wcale nie taki szary, nurt kultury studenckiej. Z dużym rozrównieniem wspominam premiery studenckie, przede wszystkim teatralne, prowadzone przez dyrektora Jerzego Golińskiego, potem Stanisława Hebanowskiego. Cieszyły się one taką popularnością, że bilety podlegały reglamentacji wynikającej z przydziału na poszczególne wydziały. Po spektaklu była okazja porozmawiania o sztuce i jej realizacji z aktorami, reżyserem i pozostałymi twórcami spektakli. A było o czym rozmawiać: *Ulisses* Joyce’a, sztuki Mrożka, Becketta, O’Neill’a, Albee’go, Dürrenmatta wzbudzały emocje widzów.

Należy tu wspomnieć o świetnie funkcjonującym w Gmachu Głównym tzw. Orbisie studenckim, w którym można było kupić ulgowe bilety na prawie wszystkie imprezy odbywające się w Gdańsku. Ulgowe bilety były dofinansowywane dodatkowo przez spółdzielnię „Techno-Service”, która była również mecenasem prawie wszystkich imprez kulturalnych na Politechnice.

Wiele działa się także w klubach mieszczących się w domach studenckich (DS.): „Schronik” (wcześniej „Szesnastka”) w DS 16 (obecnie DS 6), „Koga” w DS 9, „Mozaika” w DS 15 (obecnie DS 5), „Artema” w DS 10, „Żaczek” w DS 17

(obecnie DS 7), „Tahus” w DS 3 i „Mechanik” w DS 4. Organizowano tam: wieczory poezji, także własnej, studenckiej, np. grupy Sit Venia Verbum działającej w DS 17 w „Żaczku”, wieczory muzyki klasycznej na żywo i z płyt, wieczory jazzowe (słynne jamsession) w klubie „Schronik”, „teatry przy stoliku”, w wykonaniu aktorów teatru „Wybrzeże”, galerii sztuki, szczególnie w „Żaczku”, gdzie razem z chemikami mieszkali architekci, spotkania z ludźmi sztuki, polityki i sportu (Jarosław Iwaszkiewicz, Andrzej Brycht, Piotr Paradowski, Bogusława Czosnowska, Janina Jarzynówna-Sobczak, Stanisława Fleszarowa-Muskat, Stanisław Goszczurny, Karolina Łubieńska, Mieczysław F. Rakowski, Szymon Kobyliński, Eryk Lipiński, Artur Międzyrzecki, Julian Przyboś, Anatol Wirpsza, Wiktor Woroszyński), wieczory autorskie (Jerzy Afansjew, Małgorzata Hillar), cykliczne prelekcje o sztuce i malarstwie, organizowane przez Muzeum Pomorskie, recitale piosenkarzy studenckich, wieczory piosenek rajdowych, wystawy plastyczne i fotograficzne, filmy, bale okolicznościowe i imprezy typu józefinki, śledzik, andrzejki itp. Występowały zespoły muzyczne „Ritornell” i „Pięciu”, a także Samodzielna Grupa „The Motors” (w „Żaczku”). Nasze kluby zajmowały czołowe miejsca w rankingach najlepszych klubów studenckich w Polsce. Kluby spełniały wielorakie funkcje. Były na pewno miejscem integrowania się ludzi o podobnych zainteresowaniach. Pamiętajmy, że adaptery, magnetofony i odtwarzacze CD nie były wtedy aż tak rozpowszechnione. Części tych odtwarzaczy jeszcze nie było, a jeśli były na rynku, kosztowały za drogo na ówczesną studencką kieszeń. W klubie można było realizować swoje pasje muzyczne, kabaretowe, plastyczne czy recytatorskie, można było uzupełnić luki w wykształceniu kulturalnym, a także znaleźć nowe propozycje spędzania wolnego czasu. W domach studenckich mieszkali studenci głównie z małych miasteczek i wsi. Dla nich studia w Gdańsku były przyspieszonym rozwojem intelektualnym i kulturowym. Koncerty w Filharmonii czy spektakle operowe i teatralne były jednak dość drogie i wymagały pewnych zabiegów (bilety, odpowiedni strój, dojazd). Na „teatr przy stoliku” w klubie, spotkanie z osobą z pierwszych stron gazet, wieczory poezji czy muzyki klasycznej można było zejść w kapciach i ze swoją szklanką herbaty. Jestem pewien, że dla wielu osób było to także kształtowanie nawyku czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym w późniejszym okresie. Dyskoteki czy – jak wtedy je nazywaliśmy – „potańcówki”, „ubawy” lub „zabawy taneczne” były okazją do nawiązywania nowych znajomości. Wiele małżeństw poznało się właśnie w klubie studenckim. Inna sprawa, że do klubów wpuszczano studentów za okazaniem legitymacji. Pamiętam ze swojego okresu mieszkania w DS 17, że był to powód konfliktu z okoliczną młodzieżą, której nie wpuszczano do klubów. Kluby nie musiały, na szczęście, działać na zasadach komercyjnych i podporządkowywać cały swój program zarabianiu pieniędzy. Imprezy klubowe były finansowane przez ZSP, a ściślej przez Komisję Kultury Uczelnianego Parlamentu ZSP.

Latem organizowano dla Hufców Pracy roku „zerowego” rajdy, wyjazdowe „teatry przy stoliku”, wieczorki taneczne, wspólne wyjścia do teatru i opery. Chór Politechniki Gdańskiej, Akademicki Klub Taneczny i Kabaret π podczas obozów wakacyjnych przygotowywały występy dla miejscowej ludności.

Sporo działało się także w „Kwadratowej”. Przez 12 lat królowało tam „Flamingo” pod wodzą Lucjana „Lulu” Woźniaka, wspaniale grające jazz nowoorleański, a potem, przez następne 10 lat (1971–1980) „Decathlon Dixieland Jazz Band”, obecnie „Detko Band”. Odbywały się też „Licytacje Piosenki Studenckiej”, zamknięte wieczorki i bale lat oraz wydziałów, a także imprezy rocznicowe i okazjonalne. W „Kwadratowej” działał również zespół wokalny, powstały

w październiku 1965 roku z Zespołu Madrygalistów i Studenckiej Orkiestry Kameralnej z zamiarem uprawiania muzyki dawnej. Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych w „Kwadratowej” należy zaliczyć spotkania z Juliette Greco i Lucjanem Kydryńskim (12 maja 1962 roku), Lucyną Winnicką i Jerzym Kawalero-wiczem, Marią Wachowiak i Gustawem Holoubkiem.

Zaproszenie na wieczorek taneczny do DS 16

Fot. Stefan Figlarowicz

Czterech przyjaciół z jednego pokoju 506 w DS 16 startuje w życie: Lucjan Woźniak („Flamingo”), Marian Iwicki, Bogusław Sakowicz i Jerzy Piotrowski w 1958 roku

Fot. Stefan Figlarowicz

Słów kilka o „Flamingo”. Zespół ściśle związany był z Politechniką Gdańską, i to nie tylko dlatego, że w skład zespołu wchodził jej studenci. Pierwszy koncert „Flamingo” odbył się w auli Politechniki 8 marca 1958 roku. Nazwa zespołu pochodzi od tytułu melodii Billy’ego Strayhorna *Flamingo*. „Flamingo” było przez krótki okres klubowym zespołem „Hot Jazz Club Alikwoty”, ale popularność i sławę zdobyło, grając w „Kwadratowej” (oba kluby to kluby Politechniki). Grali, jak sami pisali na 10-lecie, w klubach, samolotach, pociągach, w metro (Goldwyn-Mayer), w kostiumach kąpielowych, na pochodach, na moło, na dachach (m.in. Le Corbusier w Marsylii), na wiecach, na ogniskach, na wszelki wypadek, na zdrowie, na pamięć, z nut i z kapelusza oraz systemem pucharowym każdy z każdym... Flamingowcy towarzyszyli nam w chwilach wolnych od mozolnego zdobywania wiedzy, swoją niefrasobliwą muzyką odganiałi nastrój przygnębienia w chwilach niepowodzeń i dostarczali niezapomnianych wzruszeń muzycznych. Zespół grał nie tylko dla gdańskiej braci żakowskiej, ale zyskał sobie także zaszczytne miano ambasadora gdańskiej kultury podczas swoich licznych krajowych i zagranicznych wojaży.

To właśnie „Flamingo” było współorganizatorem festiwali jazzowych. Zespół ten odnosił spore sukcesy w kraju na „Jazz Jambore”, „Jazz nad Odrą”, a także za granicą: w b. Jugosławii, Francji (Międzynarodowy Festiwal Kultury Studenckiej), b. Czechosłowacji, Norwegii, Niemczech, Austrii, Szwajcarii, na Węgrzech i w Bułgarii. Świadectwem imponujących osiągnięć tego zespołu jest 30 koncertów filharmonicznych, w tym 16 w Filharmonii Narodowej, 87 koncertów jazzowych, 8 nagród międzynarodowych, 9 medali i 12 dyplomów. Poza tym zespół występował w radiu i telewizji oraz wydał własną płytę.

„Flamingo” w „Kwadracie” (1961 rok)

Fot. Stefan Figlarowicz

W inauguracyjnym koncercie wystąpiła sekcja rytmiczna, złożona ze studentów Politechniki, oraz sekcja melodyczna, złożona z uczniów sopockiego Liceum Muzycznego (Lucjan Woźniak – pianino, Jerzy Derfel – trąbka, Henryk Pietrewicz – kontrabas, Eugeniusz Pudelewicz – klarnet, Jerzy Lurski – puzon,

Dariusz Molik – perkusja). Na swoje 10-lecie w 1968 roku zespół występował w składzie: Lucjan Woźniak (kierownik zespołu, pianino, bandžo), Piotr Nadolski (trąbka), Jan Nalaskowski (perkusja), Lucjan Czaplicki (klarnet, saksofon), Stanisław Cieślak (puzon), Wiesław Damięcki (kontrabas, gitara basowa) oraz Stefan Nowakowski (śpiew). Przez te 10 lat w zespole grali poza tym: na trąbce – Ryszard Podgórski, Maciej Kosowski i Alojzy Musiał; na puzonach – Edward Rykaczewski, Jan Tomaszewski, Andrzej Dorawa i Zbigniew Porzyński; na saksofonie tenorowym – Przemysław Dyakowski; na pianinie – Leopold Jóźwiak; na kontrabasie – Marek Strobel i Stanisław Zubel. Wraz z „Flamingo” śpiewali: Barbara Michałowska, Mirosław Bobrowski, Zaza Bubacz, Nadia Aleksandrowa-Rykaczewska, Renata Helińska, Teresa Tutinas, Zdzisława Sośnicka i Wojciech Młynarski. Okresowo w zespole występowali również: Leszek Kowalski, Kazimierz Guzowski, Bohdan Jopyk, Stanisław Stępniewski, Zbigniew Pędzicki, Włodzimierz Nahorny, Andrzej Nebeski, Roman Gutkowski, Włodzimierz Krzemieński, Norbert Nalaskowski, Bogdan Derfel i Edward Malina. Z typowo studenckiej orkiestry jazzowej „Flamingo” stało się zespołem jednoczącym w swych szeregach większość aktywnie działających na Wybrzeżu muzyków.

W 1971 roku powstaje „Dekathlon Dixieland Jazz Band”, który do 1980 roku grał w „Kwadracie”. W 1972 roku i 1974 roku zespół otrzymuje wyróżnienia na festiwalu „Old Jazz Meeting” w Warszawie. Koncertuje w kraju i za granicą. W obecnym składzie jako „Detko Band”: Jerzy Detko (saksofon, klarnet, akordeon, wokal), Zbigniew Gura (gitara basowa), Janusz Odziomek (gitara, bandžo), Adam Zagrodzki (perkusja), Marek Jurski (pianino), Stanisław Suchecki (puzon) i Zenon Żelazny (trąbka) zespół występuje w popularnym programie telewizyjnym „Herbatka u Tadka” oraz koncertuje w Polsce i za granicą.

Inną formą działalności był również DKF. Wprawdzie Dyskusyjny Klub Filmowy im. Zbyszka Cybulskiego działał w „Żaku”, ale większość osób w nim działających oraz członków klubu wywodziła się z Politechniki Gdańskiej. Nie muszę przypominać, że twórcą tego najprężniej działającego w Polsce klubu filmowego był Lucjan Bokiniec, żywa legenda ruchu studenckiego na Wybrzeżu. Sam byłem przez 8 lat wiceprezesem tego klubu. Omijając cenzurę, zdobywaliśmy z ambasad, z archiwum, a nawet prywatnie filmy nieprzewidziane do powszechnego rozpowszechniania. Dyskusje z twórcami – także zagranicznymi – były ostre, ale wnikliwe. Działalność klubu polegała nie tylko na cotygodniowej projekcji poprzedzonej prelekcją, a zakończonej dyskusją. Ważną rolę odgrywały przeglądy twórczości poszczególnych gigantów kina (Bergmana, Viscontiego, René Claira, Buñuela, Saury, Antonioniego, Felliniego, Polańskiego) lub kinematografii narodowych (węgierskiej, niemieckiej, skandynawskiej), a także wakacyjne studia wiedzy o filmie. Gościliśmy całą czołówkę polskiego kina z Munkiem, Wajdą, Zanussim, Kieślowskim czy Piwowskim.

Omawiając ten okres, nie można nie wspomnieć o trzech agendach związanych z mediami, a więc o Kronice Studenckiej, Studenckiej Agencji Radiowej (SAR) i dziennikarzach związanych z pismem „Politechnik”. Byli to kronikarze naszego życia codziennego i wielkich uroczystości, towarzyszyli nam na rajdach, w egzaminach, sesjach Parlamentu, „Bazunach”, „Przetargach”, „Neptunaliach”, imprezach sportowych i wszędzie, gdzie tylko bywaliśmy. Kronika Studencka powstała w 1958 roku i gromadziła entuzjastów fotografiki prezentujących swoje prace, często z dowcipnymi komentarzami, w gablotach na Politechnice i na terenie Gdańska. Z początkami Kroniki wiążą się nazwiska Wincentego Kościeleckiego, Mieczysława Stańczaka i Stanisława Kmiecika, ale żywą kroniką Kroniki jest Stefan Figlarowicz, działający w niej od 1961 roku. Z Kroniką

związani byli przez te lata m.in.: Kuba Grabowiecki, Nina Smolarz, Wojciech Felcyn, Marian Nowak, Leszek Latos, Witold Sanecki, Władysław Bogdanowicz, Urszula Madej, Jerzy Narożny, Antoni Rojek, Zbigniew Durkiewicz, Andrzej Widuchowski, Czesław Tumielewicz i wielu, wielu innych studentów. Niektórzy z nich do dzisiaj oddają się tej pasji, organizując wystawy swoich i nie tylko swoich prac. Kronika powstawała najpierw w pomieszczeniach ZSP w Bratniaku, następnie w pokojach prywatnych w DS 17 i Zakładzie Urzędzeń Nawigacyjnych PG, od 1964 roku mieściła się w DS 17 (obecnie DS 7) w małym pokoiku z ciemnią, a od 1970 roku zajmowała już obszerne pomieszczenie w Bratniaku. Kronika Studencka była także pomysłodawcą wielu inicjatyw, takich jak konkursy fotograficzne, wykłady na temat fotografii, wystawy itp. Na podkreślenie zasługuje fakt, że była to, obok Chóru Politechniki, jedyna agenda działająca bez przerwy.

Kronika Studencka na trasie „Pierwiosnków 66”. Od lewej: Bożena Waszak, Nina Smolarz, Władysław Bohdanowicz, Ula Madeja

Fot. Wojciech Felcyn

Studencka Agencja Radiowa (SAR) wyłoniła się z radiowęzłów studenckich działających w domach studenckich oraz Biura Informacji Studenckiej (BIS-u) w 1957 roku. Pierwszym redaktorem naczelnym był Andrzej Guziński. Obok niego trzon redakcji stanowili: Michał Smoczyński, Zbyszek Hartwig i Staszek Stępniewski. Następni naczelni to: Wojciech „Poleski” Wójciak, Andrzej „Kim” Nowak, Mieczysław Serafin, Andrzej Leszczyński, Stanisław Cieszewski, Andrzej Dziedzic, Henryk Trzepacz, Andrzej Mielczarek, Zbigniew Świrkowicz, Waldemar Płocharski, Mariusz Beyrowski, a już w XXI wieku Tomasz Klajbor i Bartek Przybytek. Od skromnych anonsów poczynając, dotyczących codziennego życia (wymiana pościeli, poszukiwanie zguby), SAR rozwinął się w olbrzymią instytucję przygotowującą codzienne serwisy informacyjne, relacjonującą na żywo ważne wydarzenia, serwującą świetną muzykę, ale także montażę poezji, kabarety, słuchowiska i wywiady. Z SAR-em współpracował olbrzymi sztab ludzi. Dla nas, mieszkańców załoczonych pokoi w akademikach (bywało i 7 osób w pokoju), było to nasze radio, mówiące o naszych sprawach i naszym głosem.

Podobnie rzecz się miała ze studencką prasą. Początki prasy studenckiej na Politechnice to prawdopodobnie 1953 rok, gdy ukazały się pierwsze numery „Głosu Politechniki Gdańskiej”. Wprawdzie wcześniej i później ukazywały się wydawnictwa okazjonalne, ale ten tytuł był pierwszym wydawanym cyklicznie. Redaktorami „Głosu Politechniki Gdańskiej” byli studenci Janusz Derecki oraz Dymitr Łozowik. Pismo przekształciło się później (1956 rok) w pismo pracowników i studentów pod redakcją Janusza Kowalskiego. W 1956 roku należy jeszcze odnotować dwa nowe tytuły prasy studenckiej: „Kontrasty” i „Uwaga” (red. nacz. J. Kowalski), ale żywot tych czasopism nie był zbyt długi. Najdłuższy żywot miał „Tygodnik Studencki «Politechnik»”. Czasopismo narodziło się w 1930 roku na Politechnice Warszawskiej, ale pismem ogólnopolskim stało się dopiero pod koniec lat pięćdziesiątych, a jego wydawanie zawieszono wraz ze stanem wojennym w 1981 roku. Próbowano je reaktywować w 1983 roku, lecz na przeszkodzie stanął brak pieniędzy. Gdański oddział powstał w 1961 roku. Lata świetności „Politechnika” to lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte. „Politechnik” zawsze był na pierwszej linii frontu, zawsze aktualny, chociaż niektóre artykuły mogły budzić sprzeciw. Gdańska redakcja należała do najaktywniejszych redakcji w Polsce, a jedną z ciekawych form jej działania było także organizowanie seminariów dziennikarskich. Z „Politechniką” związani byli: Wiesław Kozyra (pierwszy kierownik oddziału), Barbara Pozauć, Jan Jakubowski, Tomasz Parteka, Edmund Szczesiak, Benedykt Szumilewicz, Mieczysław Sokołowski, Krzysztof Jankowski, Paweł Janikowski, Jerzy Mierzejewski, Andrzej Gołębiowski, Jerzy Wipijewski, Andrzej Liberadzki, Witold Toczyski, Leszek Latos, Wojciech Charkin i wielu innych. Przez oddział gdański przewinęło się tylko w latach 1967–1971 ponad 200 studenckich dziennikarzy (niektórzy z nich zostali przy dziennikarstwie na stałe), a pismo czytane było przez 30-tysięczną rzeszę, głównie studencką.

Druga połowa lat siedemdziesiątych oraz lata osiemdziesiąte i początek lat dziewięćdziesiątych to pewien regres w aktywności kulturalnej studentów. Działy wprawdzie Chór Politechniki i Kronika Studencka, organizowano okolicznościowe imprezy, jak np. koncert „Politechnika przedstawia” (21 kwietnia 1975 roku w Państwowej Operze i Filharmonii Bałtyckiej), ale daleko było do powszechności i entuzjazmu lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych. Na szczęście ostatnie dziesięciolecie, a szczególnie lata ostatnie, cechuje wyraźne ożywienie aktywności studenckiej na tym polu. Nie myślę tu jedynie o unikatowych poczynaniach filmowych na Wydziale Architektury (filmy Pawła Czarzastego), ale także o powstających nowych grupach artystycznych, kabaretach i zespołach muzycznych. Już pod koniec lat dziewięćdziesiątych działalność tego typu zaczęła przyjmować ramy organizacyjne. Studenckie Centrum Kultury Politechniki Gdańskiej, przekształcone w 1997 roku – z uwagi na zakres i formę działalności oraz plany na przyszłość – w Stowarzyszenie Centrum Kultury Studentów Wybrzeża „Bratniak” to główni organizatorzy „Neptunaliów” od 1996 roku, w tym interesującego konkursu „Architektura na piasku”, studenckich uroczystości związanych z 50-leciem Politechniki czy „Happeningu przeciwko przemocy” w 1996 roku. W ramach Dni Uczelni, Dni Wydziału, czy Dni Kultury Studentów PG organizowane są koncerty, festyny, zawody bardziej lub mniej sportowe oraz rajdy. Wielkie nadzieje wiążemy z otwarciem, po latach remontu, klubu „Kwadratowa”. Bardzo funkcjonalnie przebudowany klub może stać się wylęgarnią grup artystycznych. Z dużą przyjemnością należy odnotować fakt powstania już takich grup, które uświetniły otwarcie klubu: „Biuro Myśli Twórczej” czy „Egri Bicaver”. Nad prawidłowym funkcjonowaniem klubu czuwać ma po-

wołana w tym celu Rada Programowa, składająca się ze studentów i absolwentów (dawnych twórców kultury), w skład której mam zaszczyt wchodzić. Należy mieć nadzieję, że lata świetności kultury studenckiej to nie tylko przeszłość, ale i przyszłość.

Plakat filmu *Krótki film o zaliczaniu* Pawła Czarzastego

Fot. Paweł Czarzasty

Scena ze spektaklu *Ślub* „Biura Myśli Twórczej” na otwarciu klubu „Kwadratowa”

Fot. Jerzy Kulas

Drugim bardzo ważnym nurtem życia studenckiego była i jest turystyka oraz sport. W 1957 roku na fali odwilży popaździernikowej powstał na Politechnice Krąg Starszoharcerski „Zodiak”, skupiający instruktorów i sympatyków harcerstwa, studentów i pracowników Politechniki. „Zodiak” organizował rajdy, szkolenia turystyczne, spływy kajakowe, dysponował nawet własnym samochodem i kajakami. Duch skautowski nie podobał się jednak władzom i Krąg został w 1963 roku rozwiązany jako „siedlisko czarnej reakcji”. Życie nie znosi jednak pustki i w 1964 roku powstał Studencki Klub Turystyczny Politechniki Gdańskiej „Fify”. Tworzyli go w dużej mierze byli zodiakowcy. Klub odznaczał się dużą niezależnością, choć oficjalnie miał w swej nazwie Akademicki Związek Sportowy, ZSP i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. W drugiej połowie lat sześćdziesiątych nastąpił wielki boom turystyczny na Wybrzeżu, a szczególnie na Politechnice Gdańskiej. Prawie co tydzień odbywały się rajdy i różnego rodzaju imprezy turystyczne. Sztandarowymi rajdami organizowanymi przez „Fify” były „Pierwiosnki” i „Opadające liście”, ale klub organizował także środowiskowy „Rajd kaszubski” i wiele innych rajdów. Studenci z radością pakowali plecaki i ruszali na podbój Kaszub. Po tygodniu spędzonym w murach uczelni była to wspaniała regeneracja organizmu. Leśne dukty, malownicze jeziora, spanie w stodółach lub namiotach, pichcenie posiłków na juwelkach czy koche-rach, czasem na palenisku pod gołym niebem, wieczorne śpiewy przy ogniskach – to są niezatarte wspomnienia. Oczywiście nie tylko Kaszuby były w kręgu naszych zainteresowań. Z upodobaniem jeździliśmy w Bieszczady, Beskidy, Góry Świętokrzyskie, Jurę Krakowsko-Częstochowską, a nawet do Bułgarii. Nawiązywały się trwające do dzisiaj przyjaźnie, a nawet kojarzyły małżeństwa. Zaskakiwała masowość rajdów, czasami liczba uczestników sięgała kilku tysięcy i na drogę powrotną trzeba było wynajmować specjalne składy pociągów. Dziś jeszcze można rozpoznać uczestnika rajdów po chęci do śpiewania i znajomości tekstów piosenek rajdowych.

Zakończenie rajdu „Opadające liście” (1965 rok)

Fot. Wojciech Felcyn

Z pasji piosenkarskiej urodziła się „Bazuna”, organizowany przez „Fify” Ogólnopolski Studencki Przegląd Piosenki Turystycznej, na którym prezentowano najnowsze piosenki turystyczne i wybierano rajdową piosenkę roku.

Widzowie „Bazuny” w 1971 roku w sali teatralnej „Żaka”. Piąty od lewej w dolnym rzędzie Marek Bizuik

Fot. Archiwum SKTPG „Fify”

„Bazuna” to w gwarze kaszubskiej długa, drewniana trombita pasterska, obecnie używana jedynie w zespołach regionalnych. Pierwszy przegląd odbył się w 1971 roku w Klubie Studentów Wybrzeża „Żak”, we wspaniałej scenerii neorenesansowego pałacyku, obecnie zajmowanego przez Radę Miasta. Kolorytu imprezie przydawały ustawione pod ścianami rusztowania, na których na kilku poziomach usadowili się widzowie. „Bazuna” z miejsca zdobyła serca studentckich widzów i nie wszyscy mieli to szczęście, żeby dostać się na salę. Podobnie było w 1972 roku, również w „Żaku”. Potem „Bazuna” wędrowała po różnych miejscach; odbywała się w Technikum Mechaniczno-Elektrycznym (1973 rok i 1974 rok), Mikoszewie, Stegnach i hali Stoczni Gdańskiej (1975 rok), Stegnach i Krynicy Morskiej (1976 rok), na zamkach w Gniewie (1977 rok, 2001 rok, 2002 rok), Malborku (1979 rok), Kwidzynie (1980 rok), Szymbarku (1984 rok) i Człuchowie (1986 rok, 1987 rok), w pałacu w Rzucewie (1978 rok), w Sopocie (1981 rok), Gołuniu (1982 rok i 1983 rok), Wdzydzach Kiszewskich (1985 rok), Wejherowie (1990 rok, 1993 rok, 1998 rok, 1999 rok), Tczewie (2003 rok), Gdyni (1991 rok, 1995 rok, 1996 rok, 2000 rok) i Gdańsku (1989 rok, 1992 rok). Zawsze gromadziła tłumy entuzjastów i świetnych wykonawców i, choć często pogoda nie dopisywała, atmosfera była gorąca. Na „Bazunie” pojawiali się tacy wykonawcy, jak: Elżbieta Adamiak, Jacek Cygan, Waław Masłyk, „Wolna Grupa Bukowina” z Wojtkiem Bellonem, Anna i Zbigniew Szukalscy, nieżyjąca już Bogusia Tucholska, Adam Drag, kabaret „Jelita”, Grzegorz Marchowski, „Nasza Basia Kochana”, „Babsztyl”, „Seta”, Olek Grotowski, „Stare Dobre Małżeństwo”, „Słodki Całus od Buby”, „EKT Gdynia”, „AKT Wrocław”, „Bez Próby”, „Bez Idola”, Paweł Orkisz, Waldemar Chyliński, Marek Majewski, Jan Błyszczak „Mufka”, „Zayazd”, Małgosia Zwierzchowska, „Kwartet Jorgi”, „Dnieje”, „Gaid”, „Za Miedzą”, „Klaps”, „Smugglers”, „Wały Jagiellońskie”,

Duśka i Wojtek Staroniewiczowie, „Grupa Toruń” z Adamem Szarkiem i wiele, wiele innych grup i solistów. Czasami grupy powstawały w trakcie „Bazuny” i debiutowały pomyślnie na koncertach. Zaletą „Bazun” jest także prawie natychmiastowe wydawanie piosenek – przebojów kolejnych przeglądów. Pod nazwą „Bazuna” ukazał się wspaniały zbiór piosenek turystycznych, wydanych również przez nieocenione „Fify”.

„Fify” nie były jedynym klubem turystycznym działającym na Politechnice. Ożywioną działalność prowadziły też: Studencki Klub Kajakowy „Morzkuł” (od 1975 roku), Akademicki Klub Turystyki Kolarskiej „Antymoto” (od 1975 roku), Akademicki Klub Jeździecki (od 1964 roku), Akademicki Klub Kadry „GDAKK” (od 1968 roku), Akademicki Klub Wspinaczkowy (od 1997 roku) i kluby na poszczególnych wydziałach.

Trudno sobie wyobrazić życie młodych ludzi bez sportu. Już w 1946 roku grupa zapaleńców reaktywowała Akademicki Związek Sportowy (AZS), zaangażowany w walce o polskość Gdańska przed II wojną. Organizację tę spotkał ten sam los co inne związki studenckie: została w 1949 roku przekształcona w Akademickie Zrzeszenie Sportowe, podporządkowane, jak wszystko, władzom politycznym. W 1956 roku powróciła do dawnej nazwy i działalności. Bardzo korzystnie na rozwój masowego ruchu sportowego wpłynęło powołanie na Politechnice Studium Wychowania Fizycznego. Ze Studium związane są takie nazwiska trenerów, jak: Maksymilian Idziak, Kazimierz Gan, Franciszek Rechowicz, Marian Rozwadowski i Czesław Pietraszewski, Aleksander Bereśniewicz, a z późniejszych: Elżbieta Piławska-Markowska, Stefan Szelestowski, Witold Kirkor, Krystyna Białke, Zbigniew Chodorowski, Wacław Jurkiewicz, Henryk Mazurkiewicz i Janusz Markowski. Organizowano rozgrywki międzywydziałowe w różnych dziedzinach gier zespołowych, zawody lekkoatletyczne, spartakiady, biegi, pokazy gimnastyczne itp. Poważnym sukcesem było wybudowanie basenu pływackiego (1972 rok), do czego walenie przyczynili się studenci i ich przedstawiciele w samorządzie (Kaska, Rybicki, Kotarski). Duże sukcesy odnosiły drużyny AZS w piłce siatkowej, występujące przez wiele sezonów nawet w lidze, i to zarówno drużyna męska jak i żeńska. Czołowe miejsca w ogólnopolskich zawodach zajmowali pływacy, lekkoatleci, narciarze, żeglarze, wioślarze, tenisiści i jeźdźcy konni. Niektórzy z zawodników AZS trafiali nawet na olimpiady: Barbara Lerczak (olimpijka z Melbourne w 1956 roku), Jarosława Józwiakowska (srebrna medalistka w skoku wzwyż na olimpiadzie w Rzymie w 1960 roku), a Krystyna Malinowska-Krupa (siatkarka) dwukrotnie zdobyła brązowy medal olimpijski.

Sport nie oznacza tylko sportu wyczynowego; znacznie ważniejszy jest sport masowy. Największą popularność wśród studentów zyskały żeglarstwo, narciarstwo i jazda konna. Niebywałym powodzeniem cieszył się Akademicki Klub Jeździecki, powstały w 1964 roku, przez wiele lat współpracujący ze Stadem Ogierów w Starogardzie Gdańskim. Obozy jeździeckie odbywające się w Starogardzie należały do najstajenniejszych w Polsce. Z innych miejsc, w których organizowano obozy środowiska gdańskiego, należy wymienić: Kwidzyn, Braniewo, Kadyny, Złotów, Zdunowice, a ostatnio Kleszczewo. Studenci organizowali nie tylko obozy, ale także rajdy konne, w których brały udział całe rodziny koniarzy. Następne pokolenie wychowane na takich rajdach kieruje obecnie klubem.

Rodzinny obóz wędrowny Akademickiego Klubu Jeździeckiego w Beskidzie Niskim (1995 rok). Na pierwszym planie Marek Biziuk

Fot. Marek Biziuk

Oczywiście, wszystko, co umieściłem w tym rozdziale, stanowi mój subiektywny wybór, dotyczy to również ocen i refleksji. Nie byłem w stanie opisać wszystkich przejawów życia studenckiego, a przecież życie studenckie to także wieloosobowe pokoje, sale nauki i sale telewizyjne w akademikach, integrujące bractwo studenckie, oraz walka o przetrwanie naukowe i ekonomiczne. W przetrwaniu ekonomicznym dzielnie nam pomagała Studencka Spółdzielnia Pracy „Techno-Service”. Chcąc kupić sobie garnitur, wyjechać na wycieczkę zagraniczną lub zaspokoić bieżące potrzeby życiowe, trzeba było coś zarobić, a takie szanse dawała Spółdzielnia, rządzona kolejno przez: Jerzego Wójcika, Bogusława Sakowicza, Krzysztofa Kotarskiego, Bogdana Kasprzyckiego, a ostatnio od ponad 25 lat przez Ryszarda Markowskiego. W nawale zajęć na uczelni trzeba było znaleźć kilka godzin na pracę w stoczni, budownictwie, usługach plastycznych, projektowych, w zakresie ochrony środowiska, remontowo-budowlanych, agrotechnicznych i jakichkolwiek, za które tylko można było dostać parę groszy. Wypracowane zyski szły do kieszeni studentów nie tylko bezpośrednio. Spółdzielnia dofinansowywała wszystkie przejawy aktywności studenckiej, a więc kulturę, turystykę i sport. Dzięki niej mieliśmy tańsze bilety do teatru i opery, tańszą lampkę wina w „Kwadratowej”, tańsze eskapady turystyczne itd. Wiele imprez nie mogłoby się odbyć bez wsparcia „Techno-Service’u”. Od 1960 roku po dziś dzień „Techno-Service” odgrywa bardzo ważną rolę w życiu studenckim.

Nie wspominałem w tym rozdziale o klubach tanecznych, o kołach naukowych, o ZMS, SZSP, NZS, o marcu 1968 roku i pewnie o wielu innych wydarzeniach i przejawach aktywności studenckiej. Mało jest odnośników do aktualnej działalności studenckiej. Znacznie więcej można będzie znaleźć w opracowywanej pod moją redakcją monografii *Życie studenckie na Politechnice Gdańskiej*, w której o swojej działalności napisali uczestnicy i świadkowie wydarzeń. Wydawnictwo to jest przygotowywane na 60-lecie Politechniki Gdańskiej.

Absolwenci Wydziału

Studia dzienne (1946–2005)

ROK 1946

Studia II stopnia – magisterskie

Jeziernski Antoni
Kołodziejski Mieczysław
Kuropatwiński Stanisław
Lipski Tadeusz
Mikulski Józef
Piątek Stefan

Roszczyk Stefan
Stefaniak Mieczysław
Świeżyński Józef
Traczewski Adam
Wyszkowski Sławomir

ROK 1947

Studia II stopnia – magisterskie

Mickowski Adam

ROK 1948

Studia II stopnia – magisterskie

Baran Roman
Bochenek Krystyn
Cimoszko Józef
Dering Adam
Drozdowicz Leon
Dziedzic Jerzy
Grudziecki Stefan
Jaczewski Jerzy
Karolczak Bogdan Tadeusz

Kryczkowski Janusz
Łukaszewicz Leon
Malinowski Henryk
Rak Aleksander
Skarżyński Tadeusz
Stawiński Stanisław
Szmit Jerzy
Świrkowski Edward
Węckiewicz Franciszek

ROK 1949

Studia II stopnia – magisterskie

Chodorowski Wicenty
Czarnecki Stefan
Dylewski Janusz
Grużewski Ryszard
Korszun Halina
Kurpiewski Jerzy Wiesław
Makowski Zbigniew

Molenda Jan
Morawski Janusz
Panecki Maciej
Pudelewicz Leon
Rutkowski Wiktor
Wilczyński Waclaw
Wołodźko Jerzy

2		3			
№	Nazwisko i imię	Data urodz.	Specjalizacja	Temat pracy	
1.	Jerzyski Antoni	29.09.1916	21.V.1917	Energet.	temat p. sieci elektrycznych
2.	Kotodziejcki Mieczysław		21.V.1912	Energet.	" " Urządzeń elektrycznych
3.	Piatek Stefan	12.8.1912	24.XI.1914	Konstrukc.	" " Maszyn elektrycznych
4.	Nikulski Józef		15.V.1913	Elektrotechnika	" " Elektrotechniki
5.	Stefaniak Mieczysław	28.12.1914	29.V.1915	Energet.	" " Urządzeń elektrycznych
6.	Traczewski Adam		21.V.1920	Energet.	" " Urządzeń elektrycznych
7.	Porzycyński Stefan		4.V.1918	Konstrukc.	" " Maszyn elektrycznych
8.	Kuropatwiński Stanisław	31.11.1915	15.V.1917	Energet.	" " Sieci elektrycznych
9.	Lipski Sadausk	22.2.1912	3.V.1915	Konstrukc.	" " Maszyn elektrycznych
10.	Wyszkowski Paweł		16.XI.1918	Energet.	" " Sieci elektrycznych
11.	Skarżyński Józef	44.7.1912	20.VI.1914	Konstrukc.	" " Maszyn elektrycznych
12.	Mixkowski Adam		22.XI.1915	Radioelektr.	
13.	Gmudziński Stefan		4.VI.1919	Urządzeń elektrycznych	
14.	Jaczkowski Jerzy	18.10.1912	15.V.1918	Maszyn elektrycznych	
15.	Baran Roman	24.1.1915	21.VI.1917	Urządzeń elektrycznych	
16.	Skarżyński Sadausk		1.VI.1915	Urządzeń elektrycznych	
17.	Kryczkowski Janusz	19.9.1912	18.VI.1914	Urządzeń elektrycznych	
18.	Łukaszewicz Leona		20.VI.1923	Radioelektr.	
19.	Drozdowicz Leona		21.V.1915	Radioelektr.	
20.	Porwit Jerzy	24.5.1915	29.VI.1924	Radioelektr.	
21.	Stawinski Stanisław		1.V.1922	Radioelektr.	
22.	Gmudziński Jerzy	32.1.1918	8.V.1922	Energet.	Pracę p. pracy wstępny podległy

Pierwsza strona rejestru dyplomantów

Fot. Krzysztof Krzempek

ROK 1950

Studia II stopnia – magisterskie

Adamski Bolesław	Ogulewicz Bronisław
Bitel Henryk	Olszewski Kazimierz
Borek Władysław	Piekarski Józef
Dumania Edward	Przeździecki Franciszek
Filonik Michał	Przybylski Tadeusz
Galotzy Jerzy	Sankiewicz Marianna
Gumiński Jerzy	Sawicki Erazm Zbigniew
Hoffmann Marian	Sawicki Jerzy
Jurkowski Julian	Świętochowski Bohdan
Klocek Andrzej	Urbański Jan
Kowalski Henryk	Walentynowicz Michał
Kuźniar Władysław	Wańkiewicz Stanisław
Lichodziejewski Jerzy	Wardziński Stanisław
Magnuski Andrzej	Wasilenko Eugeniusz
Małecki Ludwik	Winiarski Wojciech
Manitius Zdzisław	Winkler Władysław
Mańkowski Jerzy	Wiskont Ludwik
Mazurkiewicz Tadeusz	Wiszniewski Andrzej
Musielak Mieczysław	Wojniłowicz Czesław
Nizioł Stanisław	Wysocki Tadeusz
Nowak-Przygodzki Tadeusz	Zagórski Witold
Ogrzewalski Zbigniew	

Studia I stopnia – inżynierskie

Samojednik Ryszard

ROK 1951

Studia II stopnia – magisterskie

Boczkowski Stanisław	Lipiński Kazimierz
Drejak Zdzisław	Liwo Jan
Drejakowa Danuta	Łacwik Czesław
Dytkowski Edmund	Machynia Jerzy
Dzierżek Henryk	Miedziński Zbigniew
Gaj Tadeusz	Miketta Ryszard
Gintel Jerzy	Napiórkowski Ryszard
Górski Jerzy	Ornatowski Jerzy
Hervy Adam	Piwakowski Zbigniew
Janowski Ryszard	Pławski Włodzimierz
Jasiński Bolesław	Potworowski Edward
Kamrowski Rajmund	Pudelewicz Aleksandra
Kawecki Arnold	Raczyński Stefan
Knorowski Zenon	Raźny Tadeusz
Kujalnik Ryszard	Rutska Karyna

Sałaciński Józef
Schmidt Stanisław
Skakowski Leon
Stojaczyk Jan
Sułocki Janusz
Szychulda Jan
Świtajski Alfons

Tarnowski Edward
Trzeciak Jerzy
Urbański Stefan
Włodarczyk Stefan
Zimny Paweł
Żdzieborski Zbigniew

ROK 1952

Studia II stopnia – magisterskie

Adamowicz Bohdan
Beyer Jerzy
Borkiewicz Edmund
Bruski Bronisław
Buczyński Józef
Budzyński Florian
Chyrek Henryk
Dąbrowski Olgierd
Dołmat Romuald
Dombrzański Edmund
Dorża-Dernałowicz Janusz
Dryjański Jerzy
Drzazgowski Zdzisław
Duszota Szczepankowski Janusz
Dwornikiewicz Zbigniew
Falkiewicz Marian
Frydrych Zbigniew
Gach Stanisław
Gaiński Józef
Gałuszko Edmund
Gardzielewski Klemens
Gertner Zygmunt
Góral Wacław
Groszyk Tadeusz
Grzelak Zenon
Homziuk Edward
Ignasiak Bogdan
Iwanowski Janusz
Jabłoński Jan
Jaruszewski Józef
Juszkiewicz Włodzimierz
Kaliszan Jerzy Józef
Kamiński Jerzy
Kapusto Waldemar
Karczewski Mieczysław
Kasprzak Antoni
Kaszewski Bolesław
Kazigrołowski Konstanty

Kiciński Tadeusz
Korgul Zenon
Korwel Zenon
Kostecki Mikołaj
Kowalski Edmund
Kowalski Franciszek
Kozak Józef
Kozicki Benedykt
Kruszewski Jan
Lindner Irena
Louche Zygmunt
Łozak Jan
Łukaszewska Aniela
Łukjanowicz Zbigniew
Łuszczynski Ryszard
Machowski Józef
Majchrzakowski Klemens
Makuch Tadeusz
Malanowski Jerzy
Malawski Kazimierz
Mann Zdzisław
Miernicki Zbigniew
Mitek Henryk
Mittlener Zbigniew
Niedźwiecki Miron
Nieminuszczy Mikołaj
Orzechowski Józef
Oszywa Wojciech
Oziewicz Wacław
Peisert Stanisław
Pichalski Jan Jerzy
Pietrusiak Jerzy
Pikielny Jerzy
Porowski Józef
Przelaskowski Edward
Pyczek Józef
Ratajski Feliks
Reguła Edward

Rohloff Włodzimierz
Samuła Jan
Seidler Jerzy
Sławiński Stefan
Sobolewski Kazimierz
Sokołowski Zbigniew
Suchocki Jerzy
Szatkowski Aleksander
Szponar Antoni
Szuca Jan
Szyc Stanisław
Szymański Ryszard
Szymański Zygmunt
Śmielak Karol
Świecki Tadeusz

Świtalski Władysław
Urbański Henryk
Wabiszczewicz Roman
Walkiewicz Władysław
Wieczerzycki Gerard
Wierzejski Mieczysław
Wilkołaski Mieczysław
Winiarski Ryszard
Wójtowicz Mieczysław
Wysoczyński Jan
Zajączkowski Witold
Zawalich Eugeniusz
Zdybek Zdzisław
Zieliński Norbert
Żdzieborski Tadeusz

Studia I stopnia – inżynierskie

Adamski Jan
Ambrożewicz Lech
Antropik Irena
Babiński Stanisław
Banaszak Władysław
Bicz Tadeusz
Bohdanowicz Jan
Bojarzyniec Zbigniew
Bublewicz Piotr
Buczyłko Tadeusz
Czado Zbigniew
Czarniecki Kazimierz
Czartoszewski Alfons
Czernikiewicz Tadeusz
Czyż Mieczysław
Dendor Mieczysław
Domański Marian
Dunalewicz Henryk
Dziedziak Jan
Dzięciołowski Kazimierz
Fiedorowicz Jerzy Franciszek
Filar Przybysław
Frydrychowicz Jerzy
Galczak Stefan
Goliński Dionizy
Goliński Jerzy
Grabarek Janusz
Grabowski Jan
Grabowski Stanisław
Grebski Franciszek
Grodzicki Bronisław
Grontkowski Edward
Gruszka Mieczysław

Grycewicz Henryk
Gwdowski Julian
Halladin Jerzy
Hancko Zygmunt
Hawro Henryk
Herman Tadeusz
Hinz Halina
Hinz Zygmunt
Hoffmann Zbigniew
Hołyń Ludwik
Hryckiewicz Jan
Imieliński Jan
Jakóbczyk Mieczysław
Jankowski Henryk
Jankowski Kazimierz
Janson Romuald
Jarosiński Andrzej
Jendrusin Bogumił
Kaling Czesław
Kamiński Tadeusz
Kapica Józef
Kiernożycki Leon
Kiszka Florian
Klatka Narcyz
Klucz Józef
Kołosowski Władysław
Komasara Bronisław
Korol Aleksander
Kortas Henryk
Krepski Jan
Krężelewski Tadeusz
Kropacz Andrzej
Królikowski Andrzej

Krzywiński Albin
Krzyżanowski Aleksander
Kubis Zdzisław
Kuczyński Witold
Kulik Józef
Kuła Jan
Kuta Lucjan
Leśko Tadeusz
Lichodziejewski Cezary
Lipiński Lech
Łarki Witold
Łaski Aleksander
Łuczak Władysław
Machowski Stanisław
Machowski Tadeusz
Machura Ferdynand
Majewski Anioł
Mann Zdzisław
Marczak Ireneusz
Marecki Jacek
Markiewicz Józef
Matczak Jerzy
Mikolas Antoni
Mikołajczak Bolesław
Milkiewicz Franciszek
Mizanowski Stanisław
Morawski Czesław
Müller Czarnek Dobrogost
Muzioł Tadeusz
Nagieło Zygmunt
Napiórkowski Izydor
Nowak Wincenty
Nowak Włodzimierz
Oczelski Mieczysław
Olech Stanisław
Olszewski Mirosław
Osmański Tadeusz
Ostaszewski Feliks
Pajor Wiktor
Pasierbski Marian
Perkowski Stanisław
Piasecki Stanisław
Pietrusiewicz Ryszard
Polit Wiktor
Pondo Alfred

Popiel Witold
Popławski Roman
Przybyło Bolesław
Puzewicz Zbigniew
Referowski Ludwik
Rogała Edward
Roładz Paweł
Romanyk Tadeusz
Rubaszko Stanisław
Samarzewski Karol
Sieradzan Ryszard
Skrzela Jerzy
Spychalski Jędrzej
Szrednicka Izabela
Stankiewicz Stefan
Starek Janusz
Szczërba Zbigniew
Szelożyński Roman
Szramek Zygmunt
Szulc Włodzimierz
Szynkielewski Jan
Ścieżka Juliusz
Świdorski Jan
Talaga Józef
Tarasiewicz Kazimierz
Taylor Jan
Tyszkiewicz Zdzisław
Udymowski Andrzej
Waliszewski Marian
Watróbski Bronisław
Węgrzyn Kazimierz
Wiese Jan
Wirkus Henryk
Wojcieszko Jerzy
Wolanin Wojciech
Wolski Leopold
Woźniak Antoni
Wynimko Józef
Zaczek Mieczysław
Zaręba Bernard
Zawadzki Zbigniew
Zimoch Andrzej
Żbikowski Włodzimierz
Żelazowski Władysław
Żyborski Jacek

ROK 1953

Studia I stopnia – inżynierskie

Baranowski Czesław
Bednarek Zenon Jerzy
Borowski Zygmunt
Bryk Eugeniusz
Bućko Ryszard
Chyrc Leopold Karol
Czerwiński Aleksander
Daszkowski Zdzisław
Dudek Józef
Dziekan Jerzy Stefan
Forysiak Adam Józef
Hebel Zygmunt Franciszek
Hryńczuk Jerzy
Jagiello Zbigniew
Jankowski Henryk
Jerzykiewicz Andrzej Michał
Jędrzejewski Władysław
Karnaszewski Czesław
Kliskowski Bolesław
Kołeczek Józef Mieczysław

Komorowski Anatol
Kułkowski Jan
Majewski Ryszard
Malewicz Walenty
Mizgalski Bogdan
Obada Mieczysław
Piotrowski Wiesław
Prokopiuk Cyryl
Pryk Mieczysław
Reniger Janusz Stanisław
Serafin Tadeusz
Skonieczny Julian
Sozański Jerzy Roman
Strześniewski Kazimierz
Uczulski Witold
Wawiórko Jerzy
Wywiat Stefan
Zalewski Marian
Zawadzki Waldemar
Żarnowski Jan

ROK 1954

Studia II stopnia – magisterskie

Gawęcki Lech Edward
Halladin Jerzy Kazimierz
Jankowski Kazimierz Józef
Komasara Bronisław
Koper Przemysław Stanisław
Korzeniowski Jan Stanisław
Krajski Jerzy Wacław
Maciejczyk Jerzy Waldemar
Marecki Jacek
Matuszewski Teofil
Milkiewicz Franciszek

Morawski Czesław
Motyl Władysław Stanisław
Nagiello Zygmunt Piotr
Referowski Ludwik Marek
Skibicki Czesław Zygmunt
Tyszkiewicz Zdzisław
Wawrzyniak Marian Edward
Wieczorek Stanisław
Zimoch Andrzej
Żyborski Jacek Michał

Studia I stopnia – inżynierskie

Adamczyk Józef
Arciszewski Jerzy
Bartosiański Eugeniusz
Bazant Kazimierz
Bednarek Bolesław
Bendyk Zygmunt
Berdecki Zygmunt

Borowski Longin
Budzyński Jerzy
Celiński Henryk
Cicholski Stanisław
Czyczyro Mieczysław
Dwornicki Jan
Dzik Mieczysław

Filiczkowski Mirosław
Filipecki Wiesław Grzegorz
Glama Tadeusz
Góra Stanisław
Górski Tadeusz
Gruszecki Stefan
Hładki Bohdan
Iłowiecki Henryk
Jankowicz Stanisław
Jurowski Michał
Kałuża Józef
Kasendra Zygmunt
Kienitz Ryszard
Konieczny Tadeusz
Korob Władysław
Kosztaluk Romuald Stanisław
Kruk Roman
Krupowicz Waldemar
Kuczyński Gustaw
Kwiatkowski Władysław
Lebioda Stanisław
Legwant Jan
Leonowicz Witold
Łochnicki Jan
Łupicki Zdzisław
Majewski Edmund
Malinowski Tadeusz
Mazurkiewicz Zbigniew
Pankanin Bernard
Pawlina Włodzimierz
Przygoda Zygmunt

Radwański Stanisław
Radź Stanisław
Rodziewicz Ryszard
Rybakowski Władysław
Ryczakowicz Zofia
Rymaszewski Piotr
Sibiński Henryk Zenon
Siemieniec Czesław
Szolc Grzegorz Marian
Szwajka Zbigniew
Tarnowski Jerzy
Wasilewski Stefan
Wąsek Ryszard
Werkowicz Romuald
Wichorowski Lucjan
Wnuczek Edward
Wojcieszuk Zygmunt
Wojniusz Czesław
Wolski Tadeusz
Wolski Wenanty
Wolszczak Władysław
Wołosowicz Wsiewołod
Wróbel Ryszard
Zaborowski Bohdan Jerzy
Zarówny Zygmunt
Zięba Ryszard
Ziółkowski Zenon Feliks
Zusin Jan Maria
Żuk Mieczysław
Żukowski Roman Marian

ROK 1955

Studia II stopnia – magisterskie

Baranowski Czesław
Bohdanowicz Jan
Daszkowski Zdzisław
Dziubała Jerzy
Hryńczuk Jerzy
Jagiełło Zbigniew
Marciniak Mieczysław
Miętus Rudolf
Obada Mieczysław
Reniger Janusz

Skonieczny Julian
Sozański Jerzy Roman
Sroka Zbigniew
Stępnik Mieczysław
Strześniewski Kazimierz
Wawiórko Jerzy
Zalewski Marian
Zamrowski Romuald
Zawadzki Jerzy

Studia I stopnia – inżynierskie

Adamczewski Janusz
Baranowski Zygmunt
Barć Roman
Barlik Henryk
Bławat Leonard
Błaszczyński Mieczysław
Bonin Józef
Churski Waldemar
Cirocki Edward
Ciski Tadeusz
Cudny Stefan
Downar Zapolski Henryk
Gawroniak Norbert
Gomoła Tadeusz
Grunwald Zbigniew
Hrypiński Grzegorz
Jaceńczyk Tadeusz
Jankowski Ryszard
Januszewski Czesław
Jarosz Alfred
Jarzębiński Jerzy
Jaworski Szczepan
Jodzis Ryszard
Kadelski Kazimierz
Kleczyński Stanisław
Knitter Roman
Koksa Edmund
Korbut Henryk
Kossowski Kazimierz
Król Mieczysław
Kubacki Jan
Łukowski Edward

Majewski Józef
Marcinowski Bronisław
Mozolewski Ryszard
Müller Edmund
Multan Henryk
Niemsowicz Szczepan
Niewinowski Stanisław
Ostrowicki Edmund
Owdziej Stanisław
Partyga Sławomir
Pijewski Wiesław
Potrzebowski Jerzy
Rachocki Jerzy
Rezmer Jan
Rosiński Jerzy
Roszczyk Jan
Sawicki Henryk
Schoffer Lubomir
Skurczyński Ryszard
Sokołowski Zdzisław
Sołdek Jerzy
Stańczak Edward
Staszewski Olgierd Kazimierz
Sych Wiesław
Szarapka Antoni
Szymański Tadeusz
Tamowski Stanisław
Tomaszunas Tadeusz
Tucki Marian
Wojdyło Eugeniusz
Wołos Mieczysław
Zięty Tadeusz

ROK 1956

Studia II stopnia – magisterskie

Arciszewski Jerzy
Athanasiu Apostolis
Bartosiński Eugeniusz
Bazant Kazimierz
Bednarek Bolesław
Bendyk Zygmunt
Bendykowski Jan
Borowski Longin
Chludziński Eugeniusz
Dobrowolski Bogusław
Figwer Jan
Gajda Karol

Giluk Jerzy
Gorzkowski Jerzy
Góra Stanisław
Górski Tadeusz
Grabowski Andrzej
Grzanka Julian
Hładki Bohdan
Januszewski Jerzy
Jasiński Zbigniew
Kalkowski Wiesław
Kanafarski Zenon
Kensik Roman

Kienitz Ryszard
Kolka Jerzy
Kosztaluk Romuald
Kowalik Tadeusz
Krajewski Tadeusz
Krasnowski Jerzy
Krupowicz Waldemar
Kuzora Tadeusz
Kwidziński Ryszard
Leonowicz Witold
Machcewicz Stanisław
Marcinek Edward
Martin Włodzimierz
Martyniak Antoni
Mazurkiewicz Zbigniew
Modzelewski Henryk
Mściwojewski Edward
Niewodowski Furowicz Zbigniew
Pawlina Włodzimierz
Pierzak Stefan
Piotrowski Jerzy
Przygoda Zygmunt
Radwański Stanisław

Ryczakowicz Zofia
Skrobacz Michał
Sołdek Jerzy
Stankiewicz Mieczysław
Stepaniak Zenon
Szczërba Zbigniew
Wagner Henryk
Wasilewski Czesław
Wasilewski Stefan
Werkowicz Romuald
Wichorowski Lucjan
Wierzejski Jan
Wilczyński Jerzy
Wnuczek Edward
Wojniusz Czesław
Wołosowicz Wsiewołod
Wójcicki Józef
Zaborowski Bohdan
Zajac Andrzej
Zarówny Zygmunt
Zimnochow Ryszard
Ziółkowski Zenon
Żuk Mieczysław

Studia I stopnia – inżynierskie

Baum Henryk
Bednarek Aleksander
Chybowski Sławomir
Cichacz Tomasz
Dwórznik Ludwik
Flis Krystyna
Florczak Franciszek
Foremny Jaromir
Grabowicz Zbigniew
Grudziński Tadeusz
Jarosz Lidia
Karczewski Zygmunt
Kończewicz Stanisław
Korthals Wiesław
Kowalczyk Witold
Kowalski Stefan
Kwarciany Andrzej
Langner Józef
Marcinek Antoni
Matyja Zdzisław
Miaśnikow Mikołaj
Michnia Heinz
Mikiszew Jolanta
Miłosiński Teodor
Minkowski Jarosław

Osypiuk Stanisław
Pędziwiatr Czesław
Piasecki Andrzej
Pomorski Zygmunt
Rachlewicz Wiktor
Richter Jerzy
Rissmann Marian
Rokita Jerzy
Sopoćko Tadeusz
Stecki Tadeusz
Szewczyk Zbigniew
Sztandera Jarosław
Śliwa Janusz
Thielemann Klaudiusz
Tomczak Aleksandra
Toporkiewicz Zbigniew
Wilczyńska-Gaszkowska Danuta
Wiśniewski Teodor
Wnukowski Stanisław
Wojdyło Ryszard
Wróblewski Tadeusz
Zajac Stanisław Jerzy
Zboch Marian
Żurek Roman

ROK 1957

Studia II stopnia – magisterskie

Barełkowski Jan
Baszkowski Zbigniew
Baszyński Tadeusz
Białek Ryszard
Bielecki Bazyle
Bobrowicz Jerzy Jan
Bobrowski Czesław
Brzeziński Janusz
Cerańska Jolanta
Chamski Roman
Dziewiątkowski Jan
Fabijański Andrzej Fabian
Górski Stanisław
Hibner Jerzy
Jachowicz Stanisław
Janowski Roman
Januskiewicz Tadeusz
Jaszkul Franciszek
Kacprzak Benedykt
Kampert Stanisław
Karpowicz Zbigniew
Konkol Jerzy

Kuplicki Tomasz
Lisowiec Leon
Lubocki Zbigniew
Maciejewski Jan
Mróz Zygfryd Jan
Pieniężny Józef
Pitas Stefan
Raczkowski Czesław
Rapkiewicz Zygmunt
Rogaczewska Urszula
Rożdżyński Kazimierz
Sidzińska Janina
Sobecki Włodzimierz
Sokołowska Alicja
Starkowski Witold Stefan
Wierzchowski Andrzej
Wysocki Antoni
Zajac Józef
Zawadzki Karol
Zawodniak Jan
Zdrajkowski Zygmunt
Żarna Jerzy

Studia I stopnia – inżynierskie

Bandrowski Marian
Bogaczyk Jerzy Robert
Brückner Edward
Budyńkiewicz Stanisław
Bula Rafał Paweł
Chlebek Zdzisław
Chmara Henryk
Cichowski Jan
Cyprysiak Eugeniusz
Cyryłowski Jerzy
Czarkowski Bernard
Dębiński Bogdan
Dziaduszek Waldemar
Fiedorcuk Mirosław
Gałuszka Jakub
Gordon Roman
Guć Karol
Iskrzyński Marek
Kaczmarek Bogdan
Kamecki Zenon
Kolasiński Ryszard
Kondras Stanisław
Kosiek Józef

Kossoń Stanisław
Kowalczyk Józef
Kozłowski Ryszard
Krenski Marian
Krzewicki Konrad
Kujaszewski Aleksander
Lisiecki Janusz
Magiera Czesław
Matuszewski Zygmunt
Milewski Zbigniew
Mroczkowski Bogdan
Otrębowicz Marian
Polakowski Jerzy
Reszka Wacław
Rusowicz Romuald
Rybak Zygmunt
Rywak Adam
Szarejko Henryk Stanisław
Tarkowska-Milewska Maria
Trznadel Tadeusz
Wyrzykowski Henryk
Zdziarski Edmund

ROK 1958

Studia II stopnia – magisterskie

Bartkowska-Starkowska Zofia
Bełczowski Kazimierz
Bielawski Jan
Bocian Edmund
Cho Sok Dżą
Cichowski Kazimierz
Cybulski Jerzy
Dąbrowski Włodzimierz
Gielniak Józef
Gładkowski Franciszek
Grajewski Romuald
Kawecki Tadeusz
Ksycki Ryszard
Kut Henryk

Kwapisiewicz Janusz
Marciniec Teresa
Marszałkowski Janusz
Miłosz Stanisław
Pawliński Andrzej
Pochyluk Ryszard
Prokop Kazimierz
Ri Dyk-Chen
Sawczuk Konstanty
Stucki Jan
Wasilewski Adolf
Zastawny Aleksander
Ziółkowski Roman

Studia I stopnia – inżynierskie

Derheld Alfred Jerzy
Drgas Walerian
Furdal Andrzej
Łaganowski Aleksander
Mach Jan

Min Dek-Giń
Rosiński Andrzej
Sowiński Eugeniusz
Witkowski Roman

ROK 1959

Studia II stopnia – magisterskie

Biernacki Tadeusz Piotr
Bobkowicz Józef
Ciundziewicki Tadeusz Lech
Dyduch Zdzisław Jan
Gawroniak Norbert
Geppert Jerzy
Izdebski Jerzy
Jankowicz Stanisław
Jędrzejewski Ryszard
Kaliszuc Jan

Kamiński Józef
Kasprzak Henryk
Korzeniowski Tomasz Marian
Łopatniuk Ryszard
Małek Adam
Musiał Edward
Skwierczyński Jan
Szymankiewicz Michał
Turowski Stanisław
Wengris Kazimierz

ROK 1960

Studia magisterskie

Bielec Alfred
Brüggemann Albin
Cichocki Jan

Domżański Tadeusz Włodzimierz
Dzitko Zdzisław Ryszard
El Sayed Abdel Hay El Sayed

Fawry Ibrahim Mohammad Kilany
Fiedorowicz Janusz
Ginet-Kuncewicz Zbigniew
Gliwa Julian
Grinberg Zygmunt
Iwicki Marian Stanisław
Jędrzejewski Jerzy
Karpiński Antoni
Kędziorski Zbigniew Stanisław
Kokalski Zdzisław
Koralun Marek
Kretowicz Jan
Matulaniec Stefan
Mohammed Abdel Fattah
Mohammed Mongi

Nawrot Janusz
Olbrycht Lesław Tadeusz
Piotrowski Jerzy Jacek
Rączka Tadeusz
Ryłko Zbigniew
Sokołowski Kazimierz
Sulikowski Jan
Szawłowski Ryszard
Szlachcikowski Stanisław
Templin Gerard
Toczko Józef
Torbicz Jerzy
Wiśniewski Andrzej
Zatorski Wojciech
Zgrzebski Gerard Konrad

ROK 1961

Studia magisterskie

Artecki Wiesław Michał
Balk Andrzej Kazimierz
Bączkowski Jerzy
Białecki Bartłomiej Mieczysław
Boban Antoni Jan
Borzyszkowski Andrzej Stanisław
Brach Romuald Stanisław
Brzoskowski Edmund
Cenian Jan
Cerkaski Grzegorz Stefan
Cewe Andrzej Ryszard
Chilla Edmund
Chmielecki Roman Maria
Ciski Mieczysław
Damski Ryszard Wacław
Dębowski Janusz Tadeusz
Frankiewicz Zbigniew
Gach Władysław
Gajewski Alfred Stanisław
Gierszewski Edmund Józef
Guś Edward
Hempowicz Paweł Maksymilian
Jacewicz Bogdan
Jachacy Zdzisław
Jarmołowski Andrzej
Kaliński Józef
Kapuściński Henryk
Kim Czan-Gil
Komar Janusz
Kownacki Seweryn
Kozłowski Bogdan Józef

Krasucki Bogdan
Krzemiński Rajmund
Kwapich Jerzy Stanisław
Leśniewski Zenon
Lipiński Wiesław
Malicki Zygmunt
Matysek Wiesław Jan
Mularczyk Janusz
Nawrot Kazimierz Henryk
Nowakowski Jan Franciszek
Orszulak Kazimierz Jerzy
Pamięta Jerzy Stanisław
Pawelczyk Zdzisław Kazimierz
Pietrzak Józef
Płaska Stanisław Jan
Rychlik Barbara Teresa
Skwierawski Ryszard Józef
Smoliński Mariusz
Stańczak Włodzimierz
Suwalski Andrzej Ryszard
Szczer Henryk
Szymański Zdzisław Stanisław
Uzdowski Janusz
Waszkiewicz Czesław
Wiński Andrzej Antoni
Wolny Andrzej Dobrosław
Wysiński Marian Henryk
Wysocki Henryk
Załuski Bogusław
Zdybel Józef

187

Lp.	Nr albumu	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Pochodzenie społeczne	Data rozpoczęcia studiów - immatrykulacji	STUDIA: nazwa		Data złożenia egzaminu dyplomo-wego (końcowego)	DYPLOM	
						Wydziału (Oddziału, studium)	zakresu specjalizacji		z	z od- zwyczajnym znacze- niem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
361	7327	Milewska Aleksandra	1934	int.	1.II 1952	Elektryczny	Elektronica	15.XI 1963		
362	14416	Andrzejewicz Leok, Krzysztof	1940	int.	1.II 1957	"	"	15.XI 1963		
363	13365	Krank Karol, Paweł	1936	int.	1.II 1956	"	"	15.XI 1963		
364	13337	Korłowski Stanisław	1937	chłop.	1.II 1956	"	"	15.XI 1963		
365	15113	Brzycki Szczepan	1941	rol.	1.II 1958	"	"	15.XI 1963		
366	14861	Barczak Teresja	1940	int.	1.II 1957	"	Elektrotechnika maszyn	18.XI 1963		
367	14474	Rybczyński Miroslaw	1938	rom.	1.II 1957	"	"	18.XI 1963		
368	15129	Grono Andrzej	1938	chłop.	1.II 1958	"	"	18.XI 1963		
369	15144	Kowalski Lech	1936	rol.	1.II 1958	"	"	18.XI 1963		
370	15181	Kozłowski Olga	1940	rol.	1.II 1958	"	"	18.XI 1963		

Wybrana strona księgi dyplomów

Fot. Krzysztof Krzempek

ROK 1962

Studia magisterskie

Białek Hugo
Buchholz Jerzy
Buliński Mieczysław
Choma-Cieśla Henryka
Choroszuca Eugeniusz
Cywiński Kazimierz
Drażba Walerian
Drozdowski Kazimierz
Dyczkowski Jerzy Stanisław
Dzięgielewski Antoni Józef
Fila Mieczysław
Jakubus Jerzy Hubert
Janca Róża Maria
Jeleński Kazimierz
Krasuski Bogdan Stanisław
Krawczuk Bolesław
Kreft Paweł Feliks
Kurowski Piotr Jerzy
Kuryłowicz Janusz Hubert
Lachowicz Janusz Hieronim
Lê Xuân Công
Lipiński Maciej Tadeusz
Litwic Henryk

Łukaszewski Bogdan
Malinowski Benedykt Stanisław
Narowski Norbert
Olechnowicz Marek Władysław
Onopiuk Jerzy Wojciech
Orliński Józef Roman
Patkowski Jan Kazimierz
Pierściński Kazimierz
Piniański Marek Krzysztof
Rewieński Stanisław
Roszak Sylwester
Sakowicz Bogusław
Senger Jan
Stanios Roman
Szydzik Andrzej Maria Wojciech
Tumialis Piotr
Werling Jan Zbigniew
Wierchowski Piotr
Więcki Mieczysław
Witkoś Józef Kazimierz
Wybraniak Bolesław Władysław
Zakrzewski Zbigniew Janusz
Złotopolski Andrzej Ignacy

ROK 1963

Studia magisterskie

Andrukiewicz Leszek Krzysztof
Aranowski Eugeniusz Waldemar
Bartczak Serafin
Bilkiewicz Władysław
Brańka Stanisław
Brzyski Mieczysław
Burczyk Edmund
Czaplicki Janusz
Dembski Henryk
Fagiewicz Krzysztof
Gdanietz Bogdan
Grekow Jan
Grono Andrzej
Hoang van Nhien
Horodecki Ryszard
Iwaszkiewicz Andrzej
Kasperek Andrzej
Kołodziejczyk Czesław

Kondek Andrzej Kazimierz
Kordecki Ryszard Telesfor
Kowalski Zbigniew
Kozel Włodzimierz
Kozłowski Stanisław
Kozłowski Stefan Marian
Kwiatkowski Stanisław Zygmunt
Le Nghinh
Lechowski Leszek Bronisław
Matusiak Bogusław Władysław
Morawski Andrzej
Mroziński Feliks Jan
Najmowicz Paweł
Pakulski Zdzisław
Papiński Tadeusz Stanisław
Paterkiewicz Andrzej
Poczobut Józef
Rozwadowski Olgierd

Rybczyński Mirosław
Sawicki Janusz
Szank Herbert Paweł
Szczepanik Stanisław
Szczepańska-Milewska Aleksandra

Szkudlarz Henryk
Szpatowicz Kazimierz
Wierchowski Wojciech Antoni
Wołejko Tadeusz
Wrzecionkowski Janusz

ROK 1964

Studia magisterskie

Adamski Władysław
Błędzki Piotr Paweł
Brzeziński Medard
Czapczyk Zdzisław
Czarkowski Jerzy Feliks
Demiński Maciej Kazimierz
Gajewski Edmund Hugo
Gałek Marian Jerzy
Gliński Tadeusz Jan
Gorycki Ryszard Szczepan
Joppek Zygfryd
Kociałkowski Andrzej
Kotłowska Krystyna Teresa
Kozel Antoni Krzysztof
Kutkiewicz Witold
Łapiński Michał

Łogiński Roman
Łoś Eugeniusz
Maciejewski Stanisław
Mielnicki Antoni Franciszek
Rusowicz Bolesław Romuald
Skobudziński Bronisław Zenon
Szczepaniak Ryszard Albin
Szymborski Andrzej
Tejszerski Janusz
Tomasik Zbigniew
Wdziękoński Jarosław Antoni
Wesołowski Henryk
Widuta Bernard
Wroński Stanisław Józef
Wysuwa Helmut
Zaremba Hanna

ROK 1965

Studia magisterskie

Biedrzyński Mieczysław
Celebąk Edward
Czerniak Jerzy Ludwik
Dąbrowski Jerzy Feliks
Dymitrow Borys
Dziura Stefan
Fiksińska Jutta Ewa
Gburek Waldemar Ryszard
Golusiński Leon Władysław
Gomułka Jerzy Marian
Grinberg Jan
Junak Zbigniew Jerzy
Karowski Marek Tomasz
Klockowski Rudolf Jan
Kotarski Bolesław
Lewiński Henryk Gustaw
Lubocki Leopold Jan
Maliszewska Brygida Maria

Masuch Piotr Joachim
Matejowski Andrzej Arkadiusz
Michalski Roman Czesław
Najdzicz Henryk
Niedźwiedź Władysław
Omnieczyński Jan
Paszkiwicz Henryk Bronisław
Piątkowski Witold Janusz
Podhorodecki Jarosław
Prus Paweł Kazimierz
Ptaszyński Jerzy Józef
Ratajczak Eugeniusz
Ratajczak-Czerniak Teresa
Rogacewicz Bohdan
Roskosz Ryszard
Rybarski Lesław
Rynkowski Adam Witold
Sauk Mariusz Gabriel

Sawicki Stanisław Zbigniew
Schlichtinger Jerzy Hubert
Serdakowski Wiesław Zygmunt
Skibiński Bogusław Jan
Słoński Tadeusz Ludwik
Stec Stanisław
Stojański Marian Feliks
Strzelecki Kazimierz

Szydłowski Ryszard Andrzej
Tomaszewski Wojciech Mateusz
Wepa Ryszard Marian
Wyszyński Marek Kazimierz Rafał
Zdanowicz Jan
Zimmermann Krzysztof Wojciech
Zimny Paweł

ROK 1966

Studia magisterskie

Iwaszko Wiktor
Stefański Janusz Paweł

Wojtaszek Andrzej Stanisław

ROK 1967

Studia magisterskie

Augustyniak Wieczesław Kazimierz
Baran Henryk
Brünn Gerard Jan
Cywiński Krzysztof
Czucha Józef
Dacko Małgorzata Luiza
Dolny Ryszard
Dzikiewicz Henryk
Gorgoń Jerzy Andrzej
Grzywaczewski Marek Janusz
Gwizdek Zdzisław Kazimierz
Jakubowski Tadeusz Karol
Karpowicz Jerzy
Kluczowski Jan Bazyle
Kraśniński Jerzy Józef
Kruszewski Henryk
Kujawski Jerzy Andrzej
Kuropatwiński Leszek Marcin
Lewandowski Leszek
Lisowski Józef Andrzej
Majdecki Marian Cezary
Marx Tomasz Maria

Mikołajczyk Krzysztof Andrzej
Możliwo Józef Andrzej
Niekrasz Janusz Wincenty
Pelc Marek Paweł
Piński Mariusz Józef
Pluciński Bogdan Kazimierz
Porożyński Edward Alfons
Prokopowicz Mikołaj
Robak Eugeniusz
Różycki Marek Stanisław
Rudnik Leszek Stanisław
Rudziński Kazimierz
Sardakowska Sylwia Małgorzata
Semkowicz Wiesław Jan
Stefaniak Zenon Franciszek
Stopikowski Roman
Szemro Andrzej Jan
Tomczyk Zbigniew Kazimierz
Turkowski Wojciech Marian
Wierzba Zygmunt
Witkowski Jerzy Wojciech
Wołek Józef

ROK 1968

Studia magisterskie

Bartmański Maciej
Bejm Andrzej Tomasz
Belcarz Ryszard Jan

Białek Marek Stanisław
Bieliński Kazimierz Edward
Błaszkiwicz Andrzej Michał

Bojarski Zdzisław Stanisław
Bokinięc Tadeusz
Chachaj Bogdan Józef
Charytoniuk Stefan
Ciulkin Romuald
Dembski Jan
Dziemidowicz Maciej Aleksander
Fryczke Roman
Gadomski Maciej Janusz
Garwacki Franciszek
Gawroński Edward Konrad
Guilbert Henryk
Izbicki Zdzisław Henryk
Jastrzębski Henryk
Jaźwierski Bogusz Czesław
Kazimierz
Kosiński Andrzej Kazimierz
Kowalski Jan Henryk
Krawczyk Remigiusz
Krzesiński Henryk
Leśniczek Jan Antoni
Lutomirski Stanisław Kazimierz
Majewski Grzegorz Józef
Makaruk Stanisław Leon
Marciniak Edward Antoni
Matuszak Ryszard Leon
Miłoszewski Jerzy Jan

Musiał Marian Waclaw
Najda Andrzej Maciej
Nosal Piotr Tadeusz
Olejnik Leonard Kazimierz
Ostański Janusz Wiktor
Panasiak Jerzy
Piasecki Ryszard
Plata Zygfryd
Prowancki Wiesław
Rafalski Wojciech
Romańczuk Dymitr
Siodelski Andrzej
Słowiński Grzegorz
Stelmaszczyk Janusz Wiktor
Szałapski Henryk
Śleżanowski Lech Józef
Środa Leszek Antoni
Tobias Hubert Waldemar
Wasiluk Waldemar Andrzej
Wismont Andrzej Janusz
Wodnicki Tomasz Jan
Wojtaś Krystyna Anna
Wujkowski Janusz Antoni
Wyrwicz Jan Kazimierz
Wysocki Andrzej Jerzy
Wysota Stanisław Kazimierz
Zimiński Czesław

ROK 1969

Studia magisterskie

Albiniak Jerzy Stanisław
Aleksowski Mito
Berger Hans Dieter
Brandt Wolfgang
Budziński Robert Konrad
Chuk Stanisław Edward
Dąbrowski Bogdan Józef
Dzionk Andrzej Rudolf
Gadon Anna
Hübner Frieder Gerhard
Iwasieczko Wiesław Antoni
Jabłoński Józef
Jankowski Jerzy
Klimuszko Jan
Knitter Jerzy Antoni
Kopecki Michał Jerzy
Kozłowska-Podejko Marianna
Kruszewski Eugeniusz

Kubiak Jadwiga Elżbieta
Kusto Zdzisław
Kwaczek Tadeusz Stanisław
Lenart Andrzej Stanisław
Letniowski Marian
Lewandowski Andrzej Adam
Lewi Regina
Łodyga Stefan Florian
Mackiewicz Romuald
Marx Kurt
Matuszewicz Krzysztof
Mekanik Eugeniusz
Miszker Remigiusz Leon
Miszker-Ptasik Irena Eugenia
Morawa Stanisław
Muczyński Józef
Niedbała Lechosław Waclaw
Nocek Kazimierz Marcin

Paulewicz Henryk
Pawlikowski Stefan Krzysztof
Pawła Henryk Walenty
Pilski Andrzej
Płaczek Jan
Prażat Antoni
Rembiewski Wojciech
Ronkowski Mieczysław
Schramm Reinhard
Skrzypiński Adam
Smater Wiesław Romuald
Sobieszcański Tomasz
Spychalski Stanisław
Stefaniak Maciej Piotr

Sykora Jerzy
Szpręga Janusz Paweł
Szymkowski Zbigniew Władysław
Śledziński Jerzy
Telega Lech Józef
Than Ngoc Hoan
Tuczko Henryk
Urban Janusz
Wojciszke Edmund Paweł
Woynarowski Piotr Józef
Zalewski Zygmunt
Zerek Roman Jan
Związek Witold Robert

ROK 1970

Studia magisterskie

Białynicki-Birula Krzysztof
Boniecki Wojciech Waldemar
Borowski Ryszard
Boryń Henryk Józef
Bućko Tadeusz
Budner Zbigniew
Budnik Czesława
Buliński Tadeusz
Czuryło Jerzy Zygmunt
Draszanowski Henryk Stanisław
Drożdż Jacek Eugeniusz
Dziedzicki Wiesław
Elek Andrzej
Frąckowski Jerzy Wiktor
Gabryel Andrzej Stefan
Galewski Miron Tadeusz
Gauden Ryszard Włodzimierz
Góralczyk Stefan
Guzikowski Jerzy Jan
Hańczyk Adam Eugeniusz
Janowicz Jan Jerzy
Jaroszek Zdzisław Czesław
Jaśkowiak Krzysztof Jacek
Jędrzejczak Andrzej Kazimierz
Kaczmarek Maciej
Kaliszewski Zygmunt Hubert
Kasprzak Janina Maria
Kochański Jan, Bogdan
Kozłowski Cezary Włodzimierz
Kresło Romuald Kazimierz
Kuczko Jan

Kusiak Franciszek
Kwiatkowski Gerard Norbert
Mąkólski Jerzy Józef
Mówka Zbigniew Marian
Nawrocki Andrzej
Nowaczyk Jerzy Stefan
Nowicka Gertruda Krystyna
Olechnicki Jan Kazimierz
Pawłowski Włodzimierz Kazimierz
Pełczyński Maciej
Pietrucha Witold Stanisław
Pietrzak Maria Danuta
Piotrowski Tadeusz Stanisław
Pluskota Tadeusz
Podejko Krzysztof
Przybek Stanisław Bronisław
Ptasińska Elżbieta Lucyna
Rode Adam Hubert
Roguszka Gerard
Rosnowska-Nowaczyk Maria
Izabela
Rusakiewicz Wojciech Radosław
Rychter Zdzisław
Ryder Waclaw
Sawuła Czesław
Segeń Mikołaj
Siemaszko Alicja
Skwarek Krzysztof Adam
Stencel Eugeniusz
Szalewski Edmund Bogdan
Szczepański Edward

Szczerbiński Wiesław Józef
Ulman Zenon Dariusz
Uryniuk Mikołaj
Vogt Andrzej Tomasz
Walentowicz Zygmunt Józef

Wiełowicz Roman Marian
Wiła Wojciech Józef
Wojtas Stanisław
Wójcik Zygmunt
Zawadzki Jerzy Hieronim

ROK 1971

Studia magisterskie

Bereżecki Paweł
Bitner Witold Stanisław
Bobrowski Augustyn
Bogusz Mirosław Andrzej
Bojarski Zygmunt
Borkowska Jadwiga Maria
Borkowski Roman Benedykt
Brański Jan Leszek
Chartynowicz Bronisław
Chmielewski Adam Kazimierz
Ciszek Włodzimierz Michał
Czerniak Hanna Wanda
Czerniak Zbigniew Zygmunt
Damps Ryszard Konrad
Deka Andrzej Ksawery
Dunajewski Waldemar
Duong Van Cu
Elmanowski Janusz Antoni
Figel Zdzisław
Filipcuk-Szester Grażyna Joanna
Gajda Kazimierz
Gliński Krzysztof Jerzy
Groński Krzysztof Zbigniew
Grunwald Henryk Edmund
Iwicka Kazimiera Jadwiga
Jabłońska Barbara Maria
Jabłoński January Antoni
Janiak Andrzej Marian
Jaroński Bolesław Kazimierz
Jędrzysek Wiesław Jan
Juran Jerzy Rafał
Kaczorowski Stanisław
Kantak Jerzy Andrzej
Kasa Jerzy Stefan
Kaszubowski Tadeusz
Kapiński Henryk
Kinel Wincenty Paweł
Knuth Janusz Florian
Koncewicz Stanisław
Koralewski Kazimierz
Kowalczyk Janusz

Kwiatkowski Zbigniew Ryszard
Lesiak Piotr Teodor
Lis Mieczysław
Łapiezo Zdzisław
Majewski Andrzej Mikołaj
Marchewicz Zenon Józef
Martyński Jerzy Franciszek
Marszałek Marian Antoni
Marzec Marek Stefan
Marzygliński Janusz Ryszard
Mielcarek Ryszard Janusz
Mielewska-Bielecka Aleksandra
Halina
Mielke Mirosław Janusz
Misiewicz Witold Stanisław
Murawski Henryk
Neyman Krzysztof Jacek
Nguyen Xuan Nhung
Orłowski Jerzy Sławomir
Ostrejko Krystyna Wanda
Pancer Zbigniew Edward
Papanikolan Janis
Półtorzycka-Skiba Inessa Blanka
Przebieracz Henryk
Ruskań Andrzej Bohdan
Rutkowski Ryszard
Rydzkowski Eugeniusz Tomasz
Sajnacki Maciej Antoni
Sendrowicz Wojciech Wincenty
Sieradzka Maria Teresa
Skawiński Marek Andrzej
Skiba Andrzej Jan
Skupna Urszula
Skupny Marian Stanisław
Skuratowicz Jerzy Paweł
Słowiński Janusz Józef
Smolarek Marek
Sokołowski Marek Jerzy
Starczewski Tadeusz
Stiepanow Wiesław
Stoińska Ewa Marta

Stoiński Paweł Józef
Sulima Jerzy Stefan
Sypiańska Grażyna
Szałtynis Waldemar
Szczepański Roman Franciszek
Szeffel Andrzej
Szyszkowski Kazimierz
Tepczyński Wojciech Bernard
Urbanek Stanisław
Wasilewska Maria Irena
Weigle Joanna Alojza
Wierzbicka Jadwiga

Więckowski Norbert Jan
Wróblewski Janusz Lech
Wyrowiński Jan Alfons
Wyszkowski Jacek Paweł
Zasada Wojciech Jan
Zduńczyk Jan
Zieliński Bogusław
Ziemczonek Andrzej
Ziewiecki Tadeusz Stanisław
Żenkiewicz Marian
Żółkiewicz Janusz Kazimierz
Żywicki Tadeusz Zygmunt

ROK 1972

Studia magisterskie

Adamiec Jerzy
Andrzejuk Ludmiła
Babś Adam
Bandurski Henryk
Bejrowski Kazimierz
Borowicz Zbigniew
Bułakowski Roman Stefan
Chmiecik Marek Antoni
Chodakowska-Malkiewicz
Krzysztofa Maria
Cieślak Jacek Antoni
Czapiewski Zygmunt Wiesław
Czaplis Cezary Eugeniusz
Czuchwicky Andrzej Józef
Drzewiecki Czesław Józef
Dudziński Wojciech Marian
Duong Van Vuong
Erdmann Adam Maciej
Fic Bogumił
Gierszewski Stanisław Kazimierz
Giętkowski Zygmunt
Górzycki Czesław Paweł
Grabowski Jerzy Sywester
Grodecki Zenon
Gulbicki Zbigniew
Hoch Piotr Albin
Ignatowicz Tadeusz Andrzej
Jakubiuk Kazimierz Stanisław
Jankowski Ryszard Jan
Juranek Jan Tadeusz
Jurzykowski Wiesław Franciszek
Jusewicz Marek Włodzimierz
Kaczorowski Stanisław

Kamieńska Elżbieta Antonina
Kamiński Jacek Stefan
Kolanowski Władysław Bronisław
Komor Krystyna
Kosmowski Kazimierz Tadeusz
Krajewska Ewa
Krosman Edward Stanisław
Król Wiesław Hipolit
Krukowski Marek Antoni
Kruszewski Jan Wojciech
Kudzia Zbigniew Jerzy
Kulbat Marek Antoni
Kunicki Stanisław Zygmunt
Lê Chi Thành
Lê Dinh Lun
Ledóchowska Anna Alga
Leończuk Marian
Lewandowski Jan Mieczysław
Lietke Roman Lucjan
Loryś Jerzy
Łączek Waldemar Antoni
Łukaszuk Jerzy
Łukiewski Andrzej Franciszek
Łyżwiński Janusz Bogusław
Malz Janusz Władysław
Markowski Ryszard
Mąka Eugeniusz
Melech Włodzimierz Zbigniew
Meronk Tadeusz Maciej Antoni
Milczarski Sławomir Tadeusz
Nalaskowski Norbert Józef
Nguyễn Văn Phe
Nguyễn Văn Thuong

Nguyễn Xuyen
Oksiucik Walenty
Ołowski Jan
Osiński Kazimierz Franciszek
Ostrowski Józef Roman
Otto Janusz Leon
Partyka Roman Jerzy
Pastuszko Jacek Jan
Pazderska Teresa Maria
Pazderski Nikandr
Pho Đức Tuân
Piasecki Adam Mikołaj
Piątkowski Leszek Wiesław
Pietrzyk Henryk
Piotrowska Jadwiga Teresa
Piotrowski Władysław Henryk
Podlewski Tadeusz
Południak Jan Marian
Popiel Ewa Maria
Pyć Krzysztof
Raczkowski Stefan Jan
Roszczyk Joanna
Rozwadowska Anna Maria
Rozwadowski Adam Stanisław
Rubczak Jan
Rusakiewicz Elżbieta Stanisława

Rzedzicki Ryszard Zenon
Sadowska Janina Romualda
Seweryn Andrzej Piotr
Sorgowicki Jerzy Grzegorz
Spichalski Andrzej
Stefaniak Dominik
Stefański Stanisław
Stefański Stefan Antoni
Stromski Roman
Strybuć Elżbieta
Stupak Tadeusz
Swędrowski Leon Aleksander
Tandeck Tomasz Władysław
Teodorczuk Jan
Tuyen Minh Hoāng
Wasylkowski Marian Krzysztof
Wędrychowski Paweł Antoni
Więckowska Elżbieta Maria
Wojtarowicz Aleksandra Urszula
Zachanasiewicz Wojciech
Władysław
Zieleniewski Jerzy Wojciech
Ziółkowski Leszek Stanisław
Zybała Janusz
Żelechowski Wojciech Jan

ROK 1973

Studia magisterskie

Aerts Krzysztof Andrzej
Andrykowski Edward Kazimierz
Bagiński Antoni Roman
Bagrowski Janusz Andrzej
Bełczącki Stefan
Biczkowski Zenon
Bielak Danuta Maria
Biernat Janusz Włodzimierz
Bober Andrzej Jan
Bochan Eugeniusz Stanisław
Bojanowski Zdzisław
Borowski Józef
Brzeziński Kazimierz Walenty
Brzeziński Norbert Maciej
Brzozowski Włodzimierz
Bujniewicz Lech Fabian
Buńka Henryk Józef
Burza Marian Piotr
Bychowski Albin Michał

Chabros Jerzy Wojciech
Chomiakow Marek Wiktor
Chomicz Mirosława Jolanta
Chrząstek Aleksander Wawrzyniec
Chrząstek Izabela
Ciarkowski Tadeusz Franciszek
Cicharski Antoni Zdzisław
Cyrocki Gerard Władysław
Daszuta Zofia
Doliński Dionizy
Dornowski Jan
Doroszczyk Lech Adam
Drabarek Stanisław Romuald
Duzinkiewicz Kazimierz
Dymek Stanisław
Dymitrowicz Wiesław
Dyrga Tadeusz Stanisław
Felkier Paweł Antoni
Frontczak Ryszard

Fudali Janusz Stefan
Gajewski Andrzej
Gałązka Aleksander
Garbaliński Ryszard Andrzej
Garski Włodzimierz Karol
Gędziorowski Kazimierz Marian
Gołębiowski Zenon
Goss Andrzej Alojzy
Gotartowski Zbigniew Stanisław
Górajek Marek Zbigniew
Grabowski Sylwester
Gruszczyński Paweł Benedykt
Gulbinowicz Marek Krzysztof
Gumowski Aleksander
Haberny Stanisław
Hańczewski Ryszard Paweł
Idźkowiak Jan Edward
Jakubski Henryk Zdzisław
Janiszewski Roman
Janiuk Tomasz
Jarzemska Hanna Maria
Jarzemski Mirosław Roman
Jopyk Stefan
Joszczak Zbigniew Jan
Jurewicz Krzysztof Wojciech
Kabaciński Janusz Włodzimierz
Kaczmarek Jerzy Henryk
Kaczyński Andrzej
Kamiński Marek
Karaszewski Julian
Karczewski Roman
Karkocki Czesław Franciszek
Kass Ryszard
Kifner Jerzy Henryk
Kiliński Bohdan Jerzy
Klause Mirosław Kazimierz
Kluczek Barbara Teresa
Kobyliński Leszek Jerzy
Koch Thomas
Kołodziej Ireneusz Paweł
Kopacz Jadwiga
Kopacz Zbigniew Marian
Korczyński Wacław Marian
Kornacki Kazimierz Tadeusz
Kornfeld Irena Aleksandra
Koronna-Starczewska Janina Maria
Koszewski Marek
Kowalczuk Jan
Kowalczyk Ireneusz Ryszard
Kozak Mieczysław Ryszard
Kozaka Teresa Maria Barbara

Kozakiewicz Grażyna Julianna
Kozik Piotr Maciej
Kozłowski Andrzej Józef
Krakowski Lech Franciszek
Krzyczkowska Danuta Elżbieta
Kuśnierczak Janusz Mirosław
Liss Grzegorz Maria
Lutkiewicz Bolesław Jan
Łoński Wojciech
Łoś Andrzej
Łuczywek Jacek Waldemar
Maciejewski Andrzej
Macyszyn Wiesław
Majerczyk Teresa Hanna
Majerski Lech Mieczysław
Makarski Jerzy Marian
Maliszewski Rajmund Wojciech
Małachowski Edward
Mańkowski Tadeusz Wojciech
Marciszewska Urszula Zofia
Marjański Stefan Marian
Matysiak Mieczysław Władysław
Mazurkiewicz Halina Rozalia
Michalski Maciej
Miętiewicz Jerzy
Miotke Jan Franciszek
Moroz Lech
Neumann Edward Józef
Nieżorawski Ryszard Mariusz
Nowak Andrzej Jan
Nowak Krystyna Zofia
Obelnicka Elżbieta Hanna
Ołdziej Stanisław
Ornowski Zbigniew
Osińska Gabriela Ludwika
Osiński Stanisław Jerzy
Ossowska Wisława Maria
Otto Gerhard Lutz Jüngen
Ozorowski Marek Antoni
Pancer Wojciech Marian
Paulus Zbigniew Hieronim
Pavlou Andreas
Pawiński Jacek Wojciech
Pawłowicz Urszula Romana
Pawłowski Artur Marek
Peterson Wiesław
Petrusewicz Franciszek Gracjan
Pham Minh Duc
Piątkowski Józef Jan
Piechocki Janusz Witold
Pietruszewski Krzysztof

Pietrzak Jerzy Adam
Piotrkowski Tadeusz
Piotrowski Krzysztof Saturnin
Piotrowski Mirosław Krzysztof
Plata Józef
Pliszka Jerzy
Pliszka Kazimierz Stanisław
Podlewska Elżbieta Barbara Ewa
Pokiński Stanisław Józef
Połom Tadeusz
Prawdzik Ryszard
Proskura Krystyna Maria
Prystawko Barbara Maria
Puchacz Jerzy Paweł
Rajchert Andrzej Włodzimierz
Rajtar Zbigniew
Reda Aleksander Zdzisław
Romanik Władysław
Romanowski Tadeusz
Romański Henryk
Rosiński Marek Tadeusz
Sadaj Ryszard Maciej
Sadowska Barbara Henryka
Sadowski Longin Marian
Sadowski Ryszard Edward
Sarnecka Bożena Maria
Seroczyński Ryszard Wojciech
Siedlecka Ewa Zofia
Sielicki Krzysztof
Sitkiewicz Waldemar Grzegorz
Smolarczyk Włodzimierz Józef
Sokołowski Józef
Sokołowski Marek Paweł
Sokołowski Mieczysław Antoni
Sosnowska Danuta
Sowa Andrzej Franciszek
Stemporowski Mieczysław
Stolarski Grzegorz Maciej
Strzałkowski Janusz Leszek
Strzelecki Jerzy Tomasz
Szapert Wiesław
Szcześniak Jan Szczęsny
Szczurowska Maria Magdalena
Szeffler Marian Wiesław
Szkatuła Wiesław Kazimierz
Szplitt Andrzej

Szuca Michał Andrzej
Szynkiewicz Wiesław Jan
Śmigierska Jolanta Elżbieta
Śmigierski Ireneusz Adam
Tarwid Antoni Adam
Tchórz Marianna Zofia
Tejszerski Bogusław
Tkacz Ryszard Jan
Tkaczyk Andrzej Piotr
Tomżyński Andrzej Jerzy
Trzciniński Antoni
Tyc Romuald Janusz
Ukleja Andrzej
Vu Van Phong
Wacławik Edward Aleksander
Waga Ryszard Stefan
Walczak-Bober Grażyna
Walder Andrzej Ryszard
Wałdoch Stanisław Jan
Wanclaw Danuta Stanisława
Wandycz Wojciech Andrzej
Wangler Zygmunt
Wawrykiewicz Jarosław Paweł
Wenta Stanisław Józef
Wesołowski Jerzy
Wieremiejczyk Jerzy
Więckowski Jacek
Wiland Fabian Jerzy
Wilk Szymon Józef
Wilkowski Henryk Marian
Witczak Lucjan Marian
Wrona Jan Jerzy
Wronka Lech Jan
Wróblewski Włodzimierz
Wrzesień Andrzej Stanisław
Wrzesiński Adam
Wyszkowski Marek Andrzej
Zagrabski Andrzej
Zamajski Robert
Zarzycki Zygmunt Stefan
Zduń Edmund Tadeusz
Zdziuch Zbigniew Wincenty
Zwierzchowski Piotr
Żabińska Maria Elżbieta
Żeglarski Andrzej Jerzy
Żurowski Jan Bogumił

ROK 1974

Studia magisterskie

Antoniewicz Andrzej
Balcerzak Jerzy Władysław
Barański Zbigniew Janusz
Barszczewski Zbigniew Stanisław
Batura-Baturewicz Edward
Bazeli Krzysztof
Bellwon Wojciech Michał
Beziuk Antonina
Bieniasz Janusz Wojciech
Blacharski Sławomir Jerzy
Bonya Tandian
Buchalski Kazimierz
Bylec Ryszard
Chirek Edmund Wiesław
Chylewski Wojciech Bronisław
Ciechowska Mariola Elżbieta
Czuryło Jacek Antoni
Doan Nguyen
Dorociński Henryk
Dudzik Jerzy
Fedorowicz Jan Piotr
Filipowicz Krzysztof Józef
Gąsior Zbigniew Franciszek
Gerwin Artur
Godlewska Jolanta Iwona
Godlewski Andrzej Antoni
Gostyńska Janina Barbara
Grabowski Edward
Hum Maria Elżbieta
Jakimowicz Stanisław Włodzimierz
Jasik Kazimierz Antoni
Kaczmarczyk Ryszard Andrzej
Kaczmaruk Roman Józef
Kajzer Czesław Józef
Kalisz Anna
Kalisz Mieczysław Kazimierz
Kamiński Witold Antoni
Kanas Grażyna Janina
Karczewski Ryszard Antoni
Kawałek Ryszard
Kawecki Marek Wojciech
Kędziński Andrzej
Kijewski Stefan
Komocki Zbigniew
Koszałka Jan Stanisław
Kościuk Mikołaj
Krasucka Barbara Maria

Krukowski Marian Antoni
Kubiak Andrzej Maciej
Kucharska Ewa
Kulaszewicz Henryk
Kunowski Kazimierz Antoni
Kupść Hanna Maria
Kuźmicki Dionizy Henryk
Le The Bac
Łuczywek Wojciech Kazimierz
Madajewski Krzysztof Jan
Maderski Adam Marek
Mai Xuan Thuoc
Maleszka Leszek Ludwik
Malowańczyk Marek Sławomir
Marczak Krzysztof Jan
Maścianica Marek Czesław
Matulewicz Waław
Matysiak Teresa
Matys-Szotowska Elżbieta
Mielewska Maria Zofia
Mindykowski Janusz Kazimierz
Mołdoch Zdzisław Marian
Muszyński Zbigniew Wojciech
Myć Jan
Neugebauer Andrzej Tomasz
Niemira Tadeusz
Olszewski Andrzej
Ostrowska Izabela Dorota
Ostrowski Marek
Otręba Waław Wojciech
Padowski Jan Tadeusz
Pastuszyński Krzysztof Andrzej
Peretko Krzysztof
Piekarski Józef
Pietrański Ryszard Józef
Piotrowski Andrzej Ignacy
Plata Ryszard Władysław
Podoba-Gerwin Jolanta
Porębski Andrzej Ignacy
Quoc Cuong Tran
Reducha Władysław
Rochman Waldemar
Rynkowski Bogdan Jerzy
Rysak Sławomir Ksawery
Sabo Bogdan
Samol Mieczysław
Serwińska Maria Jolanta

Serwiński Paweł
Smrek Wiesław Antoni
Solarczyk Jan Zbigniew
Staškowiak Zbigniew
Stawarz Joanna
Surdyk-Sztolcman Danuta Anna
Sylwanowicz Tadeusz
Szambelan Andrzej
Szostakiewicz Barbara Stanisława
Szostakiewicz Roman
Szyplik Włodzimierz
Szyszkowska Barbara Anna
Śliwiński Gerard Jerzy
Śliwka Zenon Albin
Świeżyński Kazimierz

Topczyński Zbigniew Jan
Trajder Ludwik
Urbański Zbigniew Włodzimierz
Wasiluk Roman
Weltrowski Jacek Władysław
Wenta Jadwiga
Węciewicz Leon Wojciech
Wiłk Andrzej
Zapolski Ryszard
Zarzycki Józef Wiesław
Zimnicka Maria Konstancja
Żmurkiewicz Jerzy Witold
Żuchowski Witold Józef
Żurakowski Zdzisław Tadeusz

ROK 1975

Studia magisterskie

Aćimović Miloš
Andrzejewski Roman
Badowski Wojciech
Białobrzegi Andrzej Franciszek
Bieda Andrzej
Błaszowski Romuald
Chilimoniuk Cezary
Chrostowski Andrzej
Chylewska Elżbieta
Czabajski Michał
Czechowski Krzysztof
Czerniawski Jerzy
Daszkiewicz Henryk
Działowski Andrzej
Geonet Izabela
Górski Michał
Grabecki Andrzej Stanisław
Grinberg Rita
Hanć Maciej Cezary
Hinz Bogumił Stanisław
Ho Van Nhung
Jaworski Zbigniew
Jurkiewicz Roman
Karwowski Krzysztof
Kierznowski Jerzy
Klein Leszek
Kmiotek Elżbieta
Koronowski Tadeusz
Kowalik Marek Stefan
Kozik Elżbieta

Kozłowski Edmund
Kozłowski Stanisław Marek
Kreft Henryk
Książek Michalina
Kurant Marek
Lipiński Jerzy
Lipka Wiesław
Littwiński Jan
Lubocki Andrzej
Łastowski Waldemar
Makowski Lesław
Malinowska Bożena
Mielnicki Marek
Mikołajczyk Mirosław
Milewski Ryszard
Mrozek Piotr
Muczyński Marian
Niemira Hanna
Nowakowski Waldemar
Osipowicz Waldemar
Otlewski Andrzej Zdzisław
Ozorka Jan
Pepliński Ryszard
Pękała Kazimierz
Pikoń Marek
Piłat Czesław Kazimierz
Piotrowski Zbigniew
Piskunowicz Walery
Pogorzelski Janusz
Pokojnikow Anna

Pomorska Lucyna
Przybylski Marek
Puźniakowski Bogdan
Raczkowska Ewa
Richert Wojciech
Runo Jan Tadeusz
Sabisz Ryszard
Sierakowski Andrzej
Skałkowski Adam
Socha Józef
Sompolski Mieczysław
Spocińska Helena
Stadnicki Janusz
Szatkowski Jan Gerard

Ślisz Paweł
Tujniewicz Krystyna
Tyczyński Lech
Urbaniak Mirosława
Wasilewski Stefan
Wielgus Ryszard Sylwester
Wikowski Janusz
Zalewska Małgorzata
Zaremba Lech
Zdanowicz Jan
Zieliński Andrzej
Zieliński Bogdan
Zyskowski Ryszard
Żdan Mirosław

ROK 1976

Studia magisterskie

Antoniuk Ewa
Beker Zenon Adam
Biskupski Jerzy Zdzisław
Bogalecka Elżbieta
Bogalecki Andrzej Lech
Boyke Ryszard Norbert
Brzeziński Jerzy Bronisław
Bugala Grzegorz Roman
Bugala Małgorzata Elżbieta
Buko Marek Leszek
Burdyło Cezary Stanisław
Chludzińska Maria Grażyna
Cylińska Anna Łucja
Daszuta Ewa
Daszuta Romuald
Dądela Janusz Stanisław
Dembek Andrzej Marian
Deneko Barbara
Deneko Wiesław
Dudziński Stefan
Dymarkowski Krzysztof
Emieljańczyk Halina Danuta
Gałędek Roman Wincenty
Garbacz Kazimierz Maciej
Gierak Piotr
Głowińska Teresa
Głowiński Feliks
Gordziej Ryszard Józef
Gortatowska Maria
Górka Stanisław Marian
Grocholski Rajmund

Gutowski Wiesław Andrzej
Jabłonowska Elżbieta
Jagiełło Jerzy
Jesionek Andrzej Aleksander
Jeziorska Jadwiga Hanna
Józefiak Marek Radosław
Juchnowicz Anna
Juchnowicz-Bierbasz Bożena Ewa
Kamiński Krzysztof Maciej
Kamocka Halina
Kaniak Jerzy Piotr
Kannenberg Zdzisław Krzysztof
Kieszek Andrzej Janusz
Klauza Andrzej
Klauza Ewa
Kofluk Andrzej Jan
Kossowska Grażyna
Kossowski Jacek Krzysztof
Kostyszyn Roman
Kowalczyk Waldemar Jan
Kowalski Wojciech Marian
Kropidłowska Jolanta Maria
Kurowski Wojciech Andrzej
Ledóchowski Jan Andrzej
Leśniewicz Janusz
Lisicki Marek Stanisław
Mahmoud Habbab
Maścianica Jan
Matuszewski Jacek Włodzimierz
Niepiekło Bogdan Antoni
Okła Jacek Ryszard

Otto Witold Krzysztof
Płaszko-Tyndzik Andrzej
Radziszewska Barbara
Rogiński Andrzej Sławomir
Ruciński Andrzej
Sielski Ryszard Józef
Skwierz Tadeusz Antoni
Stolc Longin Grzegorz
Strzelczyk Elżbieta Maria
Strzelczyk Józef Antoni
Studziński Leszek Zdzisław
Synakiewicz Józef Bronisław
SzczaWińska Ewa Elżbieta
Szydłowski Ryszard Marian

ŚlizaK Andrzej Jan
Trzeciak Andrzej
Tubis Alina Maria
Tylicki Lech Józef
Wasilewski Czesław
Weber Andrzej
Węsierski Grzegorz Klemens
Wiśniewski Leonides
Zachorowski Andrzej Stanisław
Załuski Lesław Franciszek
Zaręba Jerzy Adam
Zielińska Barbara
Żerwe Tomasz Witold

ROK 1977

Studia magisterskie

Bajurko Zenon Kazimierz
Bednarczyk Adam
Bębenek Stanisław
Błaszczyk Leszek Jan
Czepułkowski Zbigniew Zenon
Czerwionka Franciszek Mirosław
Dang-Quoc Tien
Dembek Franciszek
Drożdż Maciej
Dymel Irena Eliza
Ewertowski Edward
Galbas Jerzy Wacław
Gałdzewicz-Muszyńska Danuta
Garbacz Maria Anna
Gdaniec Andrzej
Gierusz Witold
Gliwiński Jerzy Eugeniusz
Grecki Jan
Gruszewska Aleksandra Anna
Gruszewski Czesław
Grzymowicz Roman Stanisław
Grzywińska Halina
Hańczewski Wojciech Jacek
Hejna Grzegorz Bogusław
Hernoga Jadwiga
Imieliński Andrzej Jan
Kamiński Krzysztof Henryk
Kamrat Waldemar
Karkosiński Dariusz Romuald
Kaźmierska Ewa
Kostro Włodzimierz Stanisław

Kostuch Jan Edward
Kozłowska Janina Joanna
Kulicki Włodzimierz Jerzy
Kwaśnicka Barbara Ewa
Łapszo Janusz Bronisław
Ławniczak Stefan
Łęgowska Renata Władysława
Łozowicka Alina Maria
Magryś Ryszard Kazimierz
Makowska Teresa Agata
Matysiak Waldemar Antoni
Minkowski Tadeusz
Mitelsztedt Kazimierz Marek
Noga Krystyna Maria
Nowak Mieczysław Włodzimierz
Nowak Zbigniew
Nożewski Jarosław Aleskander
Okrój Jarosław
Oksimowicz Wiesław Jan
Olik Andrzej Jerzy
Olszewski Zdzisław Marcin
Pestka Bogdan Bronisław
Piechocki Franciszek Janusz
Pietrzak Eugeniusz
Pietrzak Krystyna Maria
Piłka Leszek Henryk
Piotrowska Elżbieta Danuta
Piotrkowski Andrzej Jan
Pokojski Bogusław Krzysztof
Polinceusz Adam Maciej
Pruszewicz Zbigniew Ignacy

Rostowski Jan Paweł
Rulaff Bernard Edmund
Ryl Wiesław
Scholz Jerzy
Sikora Marek
Siuchniński Jerzy
Skrzypczak Roman
Spychalski Sławomir Mariusz
Stanulewicz Zdzisława Franciszka
Stanulewicz Zenon
Sygulski Adam Roman
Szota Andrzej

Szulc Zenon
Szymański Jerzy Andrzej
Tomkiewicz Stefan
Waszak Janusz Krzysztof
Wekezer Tomasz
Wnuk-Lipiński Henryk
Wojtasik Krzysztof Edward
Zagańczyk Andrzej Władysław
Zaremba Mariusz
Zaremba Waldemar Antoni
Ziółko Kazimierz Wojciech

ROK 1978

Studia magisterskie

Arent Krystyna
Bajor Aleksander Tadeusz
Baranowski Mieczysław Andrzej
Barszczewska Elżbieta Maria
Bąkowski Mariusz Stanisław
Bętkowska Bożena
Blanco Blanco Mario Luis
Bogusławski Wojciech
Bołgin Tadeusz Jerzy
Bujko Mieczysław Jan
Bukała Grzegorz
Buller Andrzej
Burzyński Bogdan
Całka Kazimierz
Ciskowski Andrzej
Cygan Józef Tadeusz
Czyszczek Przemysław Kazimierz
De Cordé Marek
Dembski Andrzej Karol
Denc Jan Grzegorz
Drağ Zbigniew Henryk
Gaik Waldemar Władysław
Godlewski Ryszard Lech Piotr
Górka Krzysztof Józef
Grzemski Tomasz Cezary
Hypszer Włodzimierz Stefan
Janicki Krzysztof Bolesław
Kapuściński Andrzej Emilian
Karczewski Zbigniew Bogdan
Kasicki Stanisław Aleksander
Kentla Robert Antoni
Klimkowska Wiesława
Klimkowski Jarosław Zenon

Klimkowski Józef
Kłosin Piotr Henryk
Kniaź Mieczysław
Kocięcka Danuta Irena
Konkol Ryszard
Koryzno Tadeusz Wojciech
Krasnopolski Marian
Krotoszyński Jan Marian
Krzemińska Aleksandra
Krzemiński Mariusz Czesław
Książek Piotr Andrzej
Kuik Mirosław
Kula Krzysztof Stefan
Kulczycki Zygmunt
Kurnikowska Maria Jolanta
Lenkiewicz Zenon
Litka Edward Ignacy
Lubocka Małgorzata Krystyna
Łosiński Leszek Kazimierz
Łukaszewicz Antoni
Malinowski Andrzej
Marcinkowski Jacek Antoni
Mazik Ryszard
Merło Andrzej Stanisław
Milczarczyk Wiesław Marek
Miszczuk Stanisław
Miszkiel Tomasz Bohdan
Mokrzycki Wojciech Tadeusz
Mosiński Romuald Józef
Mostowiec Jacek Jan
Mróz Zbigniew Hieronim
Nagórski Roman Andrzej
Nowakowska Wanda

Papierowski Wojciech Kazimierz
Pasierbski Marek Stanisław
Pawlik Andrzej Michał
Pieper Marian Tadeusz
Pilarski Józef Ryszard
Pilas Krzysztof
Piotrowski Tadeusz
Płotka Andrzej Krzysztof
Polański Ryszard Florian
Reszka Świetłana Joanna
Rogalski Zbigniew Jerzy
Różycka Krystyna Józefa
Siekierski Leszek
Siekierski Ryszard Stanisław
Siwiela Władysław
Stach Czesław
Stachura Joanna
Stankiewicz Ryszard
Stanny Krzysztof Jan
Stępiński Mirosław Jan

Szarstuk Stanisław Henryk
Szczepański Ryszard Edward
Szemryk Wojciech
Sztorc Zbigniew Andrzej
Szwajka Jan Franciszek
Szwoch Mirosława Barbara
Szyszkowski Jerzy Tomasz
Tepczyński Maciej Janusz
Tokarczyk Marek Kazimierz
Trybułowska Ewa Maria
Utnik Bogusław Adam
Wajzer Andrzej Sławomir
Waloszek Aleksander
Wołoszyk Marek
Wróblewski Roman Józef
Wypych Andrzej Wiesław
Zabłotni Joachim
Zajczyk Ewa Teresa
Zajczyk Ryszard
Żebrowski Witold Jarosław

ROK 1979

Studia magisterskie

Abram Jerzy Adam
Bartynowski Grzegorz
Beksiński Leszek Zygmunt
Bojko Włodzimierz Antoni
Brudz Zdzisława
Bzowski Aleksander
Ciskowski Waldemar
Czajkowski Aleksander
Czerlonek Andrzej Jerzy
Drewa Jolanta Anna
Dunajewski Krzysztof Stefan
Dziekoński Zbigniew Jerzy
Fijałkowski Marek Jerzy
Florczyk Andrzej
Fortuna Janusz Marek
Gach Jerzy Władysław
Giziński Włodzimierz Edward
Glubiak Wiesław Józef
Grygorowicz Mirosław
Henzel Wiktor Tadeusz
Jasiński Andrzej Augustyn
Jurczyk Leszek Wincenty
Kalica Maciej Zygmunt
Kamola Marek Kazimierz
Klimczuk Józef

Kowalczyk Ireneusz Waldemar
Kowalewski Marek
Kowalik Marek Andrzej
Kubiak Barbara
Kulawiak Jerzy Antoni
Kunka Jerzy Adam
Labun Jerzy Jan Józef
Langer Zdzisław Władysław
Leśniewski Wiesław Jan
Litwinowicz Tadeusz
Łuksza Arkadiusz Konstanty
Maciakowski Maciej Jerzy
Matysiak Halina Grażyna
Michalski Krzysztof Franciszek
Michałkiewicz Ireneusz Jarosław
Mikusiński Jerzy Bogusław
Miszkiel Małgorzata Joanna
Muziński Edward Janusz
Niedziółka Bogusław Wojciech
Ostoja Andrzej
Paliński Bogusław Janusz
Pietrzak Marek
Pięta Andrzej Krzysztof
Pluta Piotr
Polewiak Bogdan Dariusz

Prawdzik Piotr
Rafalska Maria
Rembowski Bogdan
Rogaczewski Tadeusz Franciszek
Roth Stanisław
Rudnicki Józef
Rudomino Barbara Mirosława
Rudziński Janusz Henryk
Sarnawska Mirosława Anna
Sawicki Krzysztof Ignacy
Szczepkowski Andrzej
Skórski Henryk
Skrzypczak Bogusław Michał
Szatewicz Zbigniew
Szelewicki Marek Mieczysław
Szulwach Włodzimierz Zenon
Śliwowski Andrzej

Śmierzchalski Roman Marian
Śmigiel Zbigniew
Święcicki Jerzy Wojciech
Trojanowski Eugeniusz
Walczak Jan Antoni
Wasik Mirosław Bogdan
Wąs Bogdan Stanisław
Wilczyński Bogdan
Wilczyński Waldemar
Wnuk Krzysztof Jerzy
Wojtkiewicz Ryszard
Wróbel Jarosław Bogusław
Wypych Ryszard
Wyszogrodzki Włodzimierz Jan
Zawadzki Janusz Marek
Zawalich Jacek

ROK 1980

Studia magisterskie

Andrzejewski Andrzej Bronisław
Anger Andrzej Alojzy
Bajer Krzysztof Andrzej
Bączkowski Mirosław Paweł
Bełczącki Edward Wojciech
Bętkowski Kazimierz Jan
Brochocki Stanisław Franciszek
Brzęcki Wojciech Zenon
Bujak Elżbieta
Bujak Zbigniew Kazimierz
Burdyło Krzysztof Józef
Centek Jarosław Jan
Cichocki Ryszard Zygmunt
Dłużewski Jan Zbigniew
Drewa Mirosław Zygmunt
Dzimiński Jan
Fil Włodzimierz
Gardzielewski Mirosław Alojzy
Grzęda Zbigniew Michał
Hryniewiecki-Fiedorowicz Mirosław
Rafał
Humanowski Janusz Jan
Kaczykowski Andrzej Zbigniew
Kamiński Zbigniew Roman
Kasprowicz Andrzej Bogdan
Kitowski Marek Mirosław
Kocyk Krzysztof
Koksa Wojciech Edmund

Korgul Mariusz Szczepan
Kosmański Andrzej Marek
Kowalewski Dariusz Jacek
Krygier Andrzej Bogumił
Krzewicki Leszek
Kukiełczyński Jacek Zygfryd
Kuszewski Mariusz Zdzisław
Lange Jan
Lanzer Grażyna Maria
Lisowski Bohdan Jan
Mazur Marek
Mieczkowski Zbigniew Andrzej
Misiewicz Marek
Miszewski Romuald Jan
Mokrzycki Witold Zygmunt
Musielski Andrzej
Niedałtowski Leszek Józef
Nodzyński Maciej Zbigniew
Ołtarzewski Andrzej Marek
Peplowski Andrzej Lech
Petrych Sylwester
Pichlak Wojciech Stanisław
Piecek Halina Barbara
Pioch Kazimierz Jan
Popielski Andrzej
Resner Adam Wojciech
Rogowski Antoni
Rosta Aleksandra

Stasik Jan
Stefanowicz Mieczysław
Stefański Andrzej Wojciech
Subkowski Krzysztof Józef
Surowiec Bogdan Wiesław
Sworobowicz Mirosław
Szczygieł Mieczysław Henryk
Szymański Zbigniew Piotr
Szyngiera Grzegorz
Szynwelski Krzysztof Marek
Świątek Marzena Aleksandra
Świeżyńska Anna Krystyna
Tchórzewski Janusz
Tyniec Wojciech Władysław

Wasilenko Jarosław Andrzej
Węsierski Maciej Benedykt
Wierzchnicki Jerzy
Wilamowski Jerzy Sylewster
Wojewódka Adam Ryszard
Wojewódka Andrzej
Wolnik Janusz Michał
Wołoszyk Wiesława Barbara
Wróblewski Krzysztof Władysław
Wróblewski Mirosław
Zapaśnik Aniela Maria
Zapaśnik Krzysztof
Zieleniec Grzegorz Marek
Zieleniewska Ewa Maria

ROK 1981

Studia magisterskie

Borowik Cezary
Chomicki Piotr Arkadiusz
Cur Andrzej Stanisław
Ćwidak Krzysztof Maciej
Damielak Kazimierz
Dankiewicz Włodzimierz Henryk
Domagalski Marian Jan
Drapella Dariusz Juliusz
Durkiewicz Andrzej
Fiszkal Zbigniew Janusz
Frączek Janusz Włodzimierz
Gawałko Zbigniew Adam
Giedrojć Elżbieta
Gorgoń Jerzy Antoni
Górka Jerzy Kazimierz
Herman Jarosław Jerzy
Jachimek Marek Wiesław
Jagielski Janusz
Jasiński Mirosław Jan
Jaworski Kazimierz
Jurewicz Waldemar Piotr
Kasperski Stanisław
Kaszałowicz Włodzimierz
Kazimierczak Bogdan
Kępa Mieczysław Józef
Kienitz Alfred Lucjusz
Krupa Paweł Tomasz
Kuczyński Andrzej
Kwiesielewicz Mirosław
Leszczyński Józef Aleksander

Madej Krzysztof Jacek
Mahmud Yusuf Mahmud
Matysiak Anna
Matysiak Janusz Marian
Michalski Jarosław Ryszard
Miler Mieczysław
Nieznański Janusz Waldemar
Nihad Abdul Rahman
Pankowski Janusz
Piwowarczyk Jerzy
Proskurnicki Dariusz
Rekowski Roman
Rychlicki Józef Janusz
Rymaszewski Kazimierz
Sawicka Joanna Maria
Schmidt Piotr Stanisław
Sipurzyński Wojciech Andrzej
Szczepański Ireneusz Jerzy
Szkulcecki Józef
Szwarc Adam
Szychulda Adam Jan
Szymański Zbigniew
Śliwiński Franciszek
Trojanowski Jerzy
Wagner Marek
Woźniak Maria Barbara
Woźniakowski Andrzej
Wójtowicz Karol
Wysoczyński Jan Piotr

ROK 1982

Studia magisterskie

Babul Romuald Antoni
Bartosński Jarosław Piotr
Baryło Władysław
Behring Grażyna Zofia
Bunkwicz Leszek Roman
Chmiel Sławomir Jerzy
Czyżak Grzegorz
Gadomski Sławomir
Gregorczyk Iwona Zofia
Gregorczyk Zbigniew
Jarząbski Krzysztof
Kusiak Mirosław Jan
Macinkiewicz Henryk
Mateja Janusz Michał
Mazgajski Ireneusz Jacek
Milewczyk Krzysztof Romuald
Mizan Mirosław

Mrozowska Elżbieta Maria
Niemyski Maciej Antoni
Obłąkowski Maciej
Olszewski Mariusz Zdzisław
Pawelczyk Janusz Kazimierz
Pelka Janusz
Proniewicz Wanda Elżbieta
Rzeszutko Wiesław Zdzisław
Sawicki Wiesław Janusz
Sieracki Mirosław Bernard
Steller Tomasz
Tarczyńska Jolanta
Wiśniewski Leszek
Wolińska Małgorzata Anna
Zbytńiewski Jan Józef
Ziobronowicz Jerzy

ROK 1983

Studia magisterskie

Balcerzak Mirosław
Bendig Ryszard
Boruch Piotr Krzysztof
Borzyszkowska Barbara
Czech Andrzej Mirosław
Elwart Krzysztof Tadeusz
Gil Andrzej
Grzegorak Michał
Gul Aleksander Wincenty
Jabłonowski Jerzy Adam
Jabłoński Tadeusz Andrzej
Jacher Leszek
Jaskulski Jacek
Kabała Dariusz Ryszard
Kledzik Wojciech Antoni
Klimko Mirosław
Koseda Henryk
Koszałowicz Zbigniew Władysław
Kozik Leszek Józef
Kruszewski Tomasz
Krzeczkowski Leszek Jan
Krzysztofek Zbigniew Stanisław
Kwaśnik Jarosław Paweł
Lipiński Wojciech Marek

Makowski Bogdan Leonard
Markowski Karol Piotr
Matuszczak Hanna Barbara
Mazur Leszek
Milewski Tomasz
Muszyński Janusz
Nowak Zygmunt
Olechnowicz Krzysztof
Osowicki Zbigniew
Piechowiak Marian Piotr
Piechowski Eugeniusz
Przytarski Marek Andrzej
Romatowski Edward
Sadowski Jerzy
Sadowski Leszek Kazimierz
Słomiński Wiesław Michał
Stasiak Wiesław Grzegorz
Staszkievicz Jarosław
Stawski Waldemar Józef
Stępińska Barbara
Szarkowski Franciszek
Szuchnik Andrzej
Szulewski Andrzej
Ścigaj Mirosław

Talaśka Józef
Tomasz Jan
Urban Jan Stanisław
Wajdyga Tomasz
Walczak Marek Adam
Wasilewski Mieczysław

Wądołkowski Franciszek
Westphal Marek
Wilk Andrzej
Woronin Wojciech
Wójcik Zbigniew Jacek
Żmudziński Stefan

ROK 1984

Studia magisterskie

Belczewski Roman
Borkowski Jarosław
Bożęcki Czesław
Bujno Andrzej
Buko Jan
Dembek Czesław Marian
Dylewska Danuta
Engelgardt Waldemar Edward
Figlewicz Ewa Zofia
Gizaw Daniel
Głowacki Mirosław Andrzej
Grodecki Piotr Henryk
Harackiewicz Andrzej Franciszek
Juśko Jan
Kruta Tadeusz Jan
Kurdziko Wojciech
Majewski Ryszard Eugeniusz
Majkutewicz Krzysztof

Michałowska Lucyna
Nowak Leszek Szczepan
Piwko Kazimierz
Popowski Andrzej
Rozłucki Witold
Rzemek Czesław Ryszard
Saysanith Phounsavath
Stolarski Tomasz Ludwik
Stromski Brunon
Szalewski Janusz Zygmunt
Ufa Ryszard Jan
Wasielewski Grzegorz Marek
Wierzbicki Andrzej
Witkowski Leszek Tomasz
Włodarski Marcin Józef
Wolski Andrzej Wiesław
Wójtowicz Arkadiusz
Zabówka Janusz

ROK 1985

Studia magisterskie

Adach Tomasz
Bagiński Jerzy
Bieszke Jan Roman
Bławat Edward Stanisław
Błochowiak Marcin Henryk
Borowski Radosław Wojciech
Burak Józef
Burzyński Marcin Maria
Chamski Stanisław
Cybula Cezary Ireneusz
Czaja Witold Edmund
Czoska Tomasz Marian
Dąbkowski Janusz
Duchnowski Arkadiusz Waldemar
Durlik Hubert Tomasz

Dybowski Jarosław Piotr
Fiedorowicz Marek
Fierteck Andrzej Krzysztof
Giętkowski Marek Nikodem
Grzegorzewski Mariusz Zbigniew
Hyska Andrzej
Jodłowski Mieczysław
Kasprzycki Zdzisław Tomasz
Koc Leszek Michał
Kolesiak Henryk Franciszek
Komolubi Krzysztof Bolesław
Kopczyński Krzysztof
Kosecki Mariusz Remigiusz
Kostrzewski Marian Andrzej
Kryniewski Marek

Larczyński Marek Michał
Longowski Mirosław Zbigniew
Lubośny Zbigniew Tadeusz
Łukasik Robert
Mełgieś Witold
Mierzwa Sławomir Józef
Nocoń Arkadiusz Wiesław
Rumiński Grzegorz Marek

Stachowicz Zbigniew
Studziński Zbigniew
Śledź Leszek
Tanowski Tanas
Wabiszczewicz Zbigniew
Władysław
Włodarczyk Albert
Wojciechowicz Wojciech

ROK 1986

Studia magisterskie

Bartuś Andrzej
Bąbik Wiesław
Bednarczyk Edward
Bobcow Andrzej Igor
Bongowski Ryszard
Buko Leszek Paweł
Ciesielski Mariusz
Dobosz Jacek
Domański Zbigniew Roman
Formella Janusz
Gibas Jerzy Marek
Głomski Marek
Gojlik Stanisław Eugeniusz
Grabowski Józef
Grohs Mirosław
Gwizdała Andrzej
Hinc Andrzej
Horiszny Jacek Maria
Iwan Bogumił Marek
Iwicka Małgorzata
Jackowiak Marek Roman
Janaszkiwicz Tadeusz Franciszek
Jelski Krzysztof Jarosław
Kaczmarek Wojciech
Kajut Jacek Leszek
Karpisz Wiesław Marek
Kisiel Zbigniew
Kistowski Piotr
Klewer Marek
Kliniewski Zbigniew Marian
Kluczewski Jerzy
Kołodziej Wiesław Zdzisław
Kołodziejczyk Witold
Korwel Teresa
Kościński Jacek Zbigniew
Krzyżanowski Jarosław Bogdan
Krzyżanowski Marek Edward

Kubicki Sławomir
Kunt Ireneusz
Lasota Jarosław Czesław
Ledziński Paweł
Lisiecki Paweł Jarosław
Łaguna Lech
Łońska-Grubba Krystyna
Makowicz Marek Tadeusz
Maliński Zbigniew Andrzej
Marcinkowski Zbigniew
Milewczyk Piotr Józef
Miłosz-Longowska Aleksandra
Mosoń Tadeusz Tomasz
Motylewski Jacek Andrzej
Mróz Jacek
Musiał Andrzej
Olizarowicz Grzegorz
Oziemski Jan Kazimierz
Pasieczny Dariusz Lech
Pawelczyk Sylwin
Pawełek Jan Adam
Pilipiec Tomasz Jan
Piotrkowska Danuta
Piskała Andrzej Marian
Pruszewicz Andrzej
Rogaczewski Leszek
Schwartz Ryszard
Seta Alina
Skałkowski Mariusz
Strześniewski Janusz Kazimierz
Strzyżewski Krzysztof
Sudwoj Grzegorz Bronisław
Szczygielski Krzysztof
Szokalski Witold Andrzej
Szymański Krzysztof Jan
Tabisz Grzegorz Zdzisław
Tydman Zbigniew Jerzy

Walczak Tomasz
Wawrzko Tomasz
Władyszewski Michał
Wojno Grzegorz

Woźniak Wiesław
Wróblewski Piotr
Zapała Tomasz Kazimierz
Zieliński Marek

ROK 1987

Studia magisterskie

Baliński Arnold Tadeusz
Baranowski Piotr Czesław
Białka Przemysław
Bieniak Mariusz Ireneusz
Bobrowski Andrzej Waldemar
Bocian Dariusz Paweł
Borowczyk Romuald Zenon
Brzóska Ryszard Czesław
Bućko Paweł Józefat
Cecerko Marek Zdzisław
Cegła Janusz Stanisław
Chaciński Jerzy
Cipkowski Wojciech Krzysztof
Czapliński Marek
Czerniawska Maria
Dobosz Maciej Juliusz
Dziurewicz Piotr
Góralczyk Remigiusz Ryszard
Grzywacz Jarosław
Hełminiak Wojciech Jerzy
Hołownia Andrzej
Jagoda Mirosław Andrzej
Jakubanis Wiesław
Jemielity Jacek Błażej
Jeske Ryszard Henryk
Joeck Remigiusz Marian
Kaleta Sławomir Piotr
Kampert Grzegorz Adam
Kępiński Wiesław Henryk
Klemenski Andrzej
Kłosowski Piotr
Komba Kasima Kanda
Kopiec Sławomir Krzysztof
Kosior Dariusz Krzysztof
Kosmowski Janusz Eugeniusz
Kruczyński Krzysztof
Letkiewicz Dariusz
Lubiszewski Ireneusz Józef
Łobacz Janusz Aleksander
Łoska Jarosław Tomasz
Maj Iwona Jolanta
Makarewicz Krzysztof

Mańkowski Krzysztof Jerzy
Marczak Dariusz Marek
Matuszewicz Mirosław
Michalak Andrzej Jan
Michalski Ryszard
Nadzieja-Nadija Dariusz Piotr
Nowicz Robert Zbigniew
Paczos Jarosław Bogdan
Pawelczyk Iwona Anna
Pawelczyk Piotr Henryk
Pączek Adam Daniel
Pietrucin Jarosław Włodzimierz
Piwowarczyk Wiktor
Płaska Janusz
Pośpiech Edward Jan
Rejnsz Wiesław Marek
Retkiewicz Krzysztof Adam
Sitko Marek Przemysław
Stachowicz Marek Kazimierz
Stawski Piotr Krzysztof
Stusiński Sławomir
Szymański Marek
Ścisiński Cezariusz
Ślimak Krzysztof Stanisław
Śmigieński Józef
Świsulski Dariusz Kazimierz
Thomas Mariusz Ryszard
Topczyński Krzysztof
Wacławska-Grzywacz Anna Janina
Wierzbicki Dariusz
Więckowski Jerzy Ryszard
Wiśniewski Tadeusz Witold
Wojtasik Bogdan
Wojtoń Krystian Józef
Worotyński Jacek Wojciech
Wódzki Antoni
Zakrzewski Marek Jarosław
Zalewski Zbigniew Andrzej
Zapała Katarzyna
Ziemianowicz Sławomir
Żurowski Leszek Krzysztof

ROK 1988

Studia magisterskie

Augusiak Andrzej
Baum Grzegorz
Bełczowski Jacek Karol
Bendyk Wojciech
Borowy Krzysztof
Bukowski Mirosław Jan
Cebulski Piotr
Ceglarek Lucjan
Czaplewski Jacek Jerzy
Czesnakowski Ryszard
Dampe Olga
Dziwiątkowski Andrzej
Gołomb Sławomir Andrzej
Grobowski Bogdan Janusz
Grygianiec Dariusz
Iwan Krzysztof
Jędrusiak Zbigniew
Karmoliński Maciej Krzysztof
Karsznia Mirosław
Kołyшко Maciej
Kopeć Wiesław
Koronkiewicz Krzysztof
Kurosz Cezary Robert
Kwiatkowski Roman Waldemar
Leszcz Janusz
Lewandowski Jarosław
Łuszcz Jarosław
Maszlanka Zenon
Mazurek Romuald Teodor
Mindykowski Waldemar
Muhammad Zafar Iqbal

Nadolski Wiesław
Pestka Mirosław
Piotrowski Marek
Pisanko Anna
Piskorz Henryk
Piszczek Jacek
Plewa Romuald
Pliszka Piotr Adam
Pobłocki Mirosław
Przeszko Sławomir
Pytkowski Arkadiusz
Regner-Zabłocka Renata
Robaszkiewicz Krzysztof
Sander Jerzy
Stolz Piotr Jarosław
Szalkowski Krzysztof
Szczepański Mirosław
Szewczyk Andrzej
Tom Tomasz
Tysler Leszek Piotr
Watkowski Jarosław
Wiczkowski Janusz
Wilk Piotr
Witt Jarosław
Witt Mariusz
Wojtkiewicz Józef
Wołoszyn Mirosław
Wroniewicz Andrzej
Zimniak Piotr
Żarna Eugeniusz

ROK 1989

Studia magisterskie

Banaszewski Jerzy
Baranowski Leszek
Bleja Robert Henryk
Błażewicz Marek Jerzy
Bogucki Krzysztof Zenon
Chrościelewski Dariusz Aleksander
Czajkowski Piotr Andrzej
Czerwiński Rafał Grzegorz
Deska Jarosław Piotr
Dominik Zbigniew Jerzy
Federowicz Paweł Piotr

Hennig Mchał Adam
Herzberg Irena
Imad Sassi
Karłowicz Daniel Ryszard
Kondrusik Aleksander Grzegorz
Kościelecki Krzysztof
Kowalik Sławomir
Krysiński Piotr Marcin
Kwas Ryszard Włodzimierz
Lewandowski Janusz Piotr
Ławryniuk Maciej Włodzimierz

Malinowski Tomasz
Mikołajczuk Jarosław Edward
Mindykowski Krzysztof Maciej
Oelberg Jarosław Włodzimierz
Pawelczak Grzegorz
Pawłowski Ryszard Włodzimierz
Pielesiak Henryk Krzysztof
Piwecki Marcin Stanisław
Płatek Rafał Marcin
Podjaski Andrzej Tomasz
Rola Andrzej Ryszard
Rozenberg Jerzy Krzysztof

Rykowski Bogdan Henryk
Stępowski Zenon
Sulkowski Bronisław
Szamocki Włodzimierz
Świetlikowski Sławomir Tadeusz
Towpik Adam
Wcisło Krzysztof Józef
Wołoszyn Joanna Krystyna
Wysocki Zbigniew Stanisław
Zachara Danuta Krystyna
Zachara Jerzy
Ziółtkowski Marek

ROK 1990

Studia magisterskie

Albercki Jacek
Badura Wiesław Romuald
Barejka Krzysztof Wiesław
Ben Ammar Monder
Betański Zenon
Bielewicz Zbigniew
Biernacki Zdzisław
Borkowicz Leszek
Butkowski Jarosław Zbigniew
Chylewski Krzysztof
Fleming Henryk
Gapanowicz Piotr
Gentkowski Wiesław
Goszczycki Piotr
Hinc Kazimierz
Jewstafiew Radosław
Jurewicz Dariusz Marek
Jurkiewicz Andrzej
Kaczorek Jan
Kamiński Wojciech Jan
Klein Jan
Kowal Marek
Kozłowski Jarosław Piotr
Kuźma Leszek
Kwiatkowski Sławomir Stanisław

Kwidzińska-Roman Beata
Lidzbarski Piotr
Litzbarski Sławomir
Lubański Zbigniew
Mazur Mariusz
Michałowski Ireneusz Lech
Milewicz Mirosław
Młyński Sławomir
Mostefa Mohamed Seghir
Murszewski Mirosław
Olesz Marek Andrzej
Puzdrowski Leszek
Rusiecki Jacek Lech
Sagun Andrzej
Skwira Arkadiusz
Stankiewicz Grzegorz Piotr
Stencel Mirosław Jacek
Ślęk Bogdan Zbigniew
Targoński Marek
Tobbal Zauhir
Tomera Mirosław
Tyszka Wiesław
Żabik Piotr
Żabik Roman Stanisław
Żebiałowicz Mirosław

ROK 1991

Studia magisterskie

Ambroziak Sylwester
Balcer Andrzej
Baluta Krzysztof

Barna Grażyna
Bąkowski Leszek Krzysztof
Borzestowski Przemysław

Bucio Tadeusz
Chuk Mirosław
Ciszewski Przemysław
Dec Marek Zbigniew
Figielski Janusz Adam
Gach Krzysztof Tomasz
Gach Marek
Głodek Marek Jacek
Grabowicz Andrzej
Hetmański Piotr
Jakubik Stanisław Ryszard
Kurzyński Piotr Tomasz
Lesner Tomasz Piotr
Leszczyński Dariusz
Liminowicz Zbigniew
Makowski Sławomir
Marciszewicz Ryszard
Michowski Zbigniew
Mikulski Jarosław Zygmunt

Nodzyński Zbigniew
Pawlonka Przemysław Jerzy
Smykowski Krzysztof
Stankiewicz Wiesław
Starkowska-Łach Anna Irena
Stasiak Maciej Jarosław
Stenka Maria Magdalena
Stenka Piotr Eugeniusz
Szczepański Maciej
Szczepański Piotr
Szprengiel Zbigniew
Trypuć Jarosław
Urban Witold
Utracki Wiesław
Wachowicz Jarosław
Winter Waldemar Henryk
Wnętrzak Krzysztof
Zabrocki Krzysztof
Zaorski Mariusz Krzysztof

ROK 1992

Studia magisterskie

Andruczyk Arkadiusz
Bakalarczyk Marek
Baran Stefan
Baranowski Tomasz Marek
Berk Sławomir
Bońkowski Jarosław
Borowski Tomasz
Bosak Robert Jakub
Choma Arkadiusz
Dąbkowski Arkadiusz
Gohlke Krzysztof Ryszard
Gronek Ryszard Piotr
Hinc Piotr Konrad
Hyży Tomasz
Jadanowski Włodzimierz
Jakubek Rafał Roman
Jakubowski Tomasz
Kabat Adam Grzegorz
Karbowski Piotr Andrzej
Karwaciński Mirosław Jerzy
Kudaba Grzegorz Jarosław
Kur Jarosław
Lonczak Waldemar Wiesław
Lubianiec Krzysztof Piotr
Łach Jarosław Adam
Malicki Dariusz

Michalewicz Andrzej Mirosław
Muszyński Marian
Nowicki Mariusz Tadeusz
Orliński Ryszard
Palmowski Adam
Pałkowski Jarosław Zbigniew
Piasecki Bogdan
Piasecki Marcin Krzysztof
Pieniążek Marek
Piotrowski Janusz Bronisław
Pirsztuk Sławomir Piotr
Podleśny Piotr Dariusz
Połuszejko Bogusław
Pomirski Jarosław Piotr
Porzeziński Michał
Potrykus Robert Antoni
Potulski Piotr Edward
Psuty Leszek
Pydych Roman Bogdan
Roman Adam Stanisław
Romanowski Grzegorz Franciszek
Saletnik Piotr
Sidorkiewicz Krzysztof
Stankiewicz Elżbieta Bożena
Tatarkowski Piotr
Tomaszewski Janusz Jacek

Tułacz Jacek
Walczak Piotr Aleksander
Wojciechowicz Dariusz Czesław
Wróbel Krzysztof

Zieliński Ireneusz Juliusz
Złoch Mariusz Aleksander
Złowocki Leszek Paweł

ROK 1993

Studia magisterskie

Adamiec Jacek
Baume Wellington Noah Kwesi
Bednarczyk Paweł Jerzy
Besbes Rafik
Bielan Artur
Block Adam
Borzeszkowski Jacek Henryk
Brunka Krzysztof Wincenty
Buława Piotr Kazimierz
Cukier Henryk
Czarnobaj Andrzej
Derkacz Krzysztof Jan
Duda Sławomir Krzysztof
Fieducik Arkadiusz
Gnaciński Piotr Włodzimierz
Gosiewski Tomasz
Hewelt Marcin Grzegorz
Kadziewicz Bartłomiej
Kamuah Hammond
Kaszubowski Zbigniew Bronisław
Koralewski Piotr Jan
Kowalski Robert Piotr
Kwieciński Mariusz Jan

Mierzejewski Marcin
Okła Tomasz
Olechnowicz Jan Piotr
Orzechowski Piotr
Plaga Andrzej Henryk
Raducha Marek Henryk
Runowicz Wiesław
Schwann Mirosław
Siekierski Paweł
Sopoćko Jarosław
Strzelec Piotr Ryszard
Sudolski Marek Bogdan
Szewczyk Krzysztof
Śliwa Krzysztof Andrzej
Weisbrodt Tomasz Ryszard
Wenta Tomasz Paweł
Włodarczyk Anna Elżbieta
Wronowski Andrzej
Wysokiński Krzysztof Zbigniew
Wyszogrodzki Zbigniew Henryk
Złoczewska Anna
Złoczewski Michał Leon

ROK 1994

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Aleksandrowski Jacek
Łabęcki Marek
Matuszewicz Cezary Artur
Opaliński Artur Maciej

Pętlak Piotr Artur
Wałędzik Piotr
Wierzba Andrzej

Elektrotechnika – studia magisterskie

Andrzejuk Adam Daniel
Betlejewski Paweł
Bogusławski Piotr Maciej
Bońkowska Magdalena
Brünn Dariusz Piotr

Brynikowski Andrzej Paweł
Być Aleksander Andrzej
Chwiećko Adam
Cichocki Wojciech Piotr
Derkowski Piotr

Drożdżek Andrzej
Drzeżdżon Antoni
Drzeżdżon Marta Alicja
Fryca Grzegorz Jarosław
Garczewski Krzysztof Marek
Gramowski Jan
Grono Adam
Grygorczyk Dariusz Krzysztof
Guziński Jarosław Andrzej
Hanowski Marek
Iliuczonek Marek
Janiszewski Jarosław
Juchum Andrzej
Keller Mirosław Remigiusz
Kosiński Jarosław
Kwiatkowski Adam
Kwiatkowski Robert
Lewandowski Artur
Malec Wieńczysław
Mandrek Sławomir
Miller Andrzej Roman
Ostrowska Elżbieta Krystyna

Pakulski Krzysztof Arkadiusz
Pancerzyński Robert Artur
Pietrzyk Izabela
Pik Krzysztof Henryk
Prachniak Leszek
Prorok Piotr
Pyzdrowski Andrzej
Reszel Marek
Smaruj Tomasz Wojciech
Sobczak Waldemar
Stanczew Michał
Stec Jarosław Jakub
Szmuc Marek Piotr
Ścigała Henryk
Tomasz Marek Krzysztof
Warejko Jan Władysław
Wittstock Jacek Józef
Wojciechowski Jerzy
Wróblewski Dariusz Andrzej
Wrzosek Michał
Załęski Adam Jarosław

ROK 1995

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Bach Rafał
Barczykowski Mariusz Krzysztof
Beger Adam Marian
Białkowski Radosław Jacek
Chrzęszcz Piotr Marek
Deja Sławomir
Drobot Tomasz Arkadiusz
Galiński Marcin Piotr
Harasimowicz Zbigniew
Ignaciak Adam Stanisław

Jakubowski Aleksander Arkadiusz
Kurowski Adam Janusz
Makowski Grzegorz
Małecki Andrzej
Mroczka Krzysztof Piotr
Narewski Janusz Stefan
Podlewski Adam
Walkusz Jarosław Franciszek
Zawalich Leszek

Elektrotechnika – studia magisterskie

Bagiński Zbigniew Wojciech
Benkowski Kornel
Biszuła Krzysztof
Buriak Jerzy
Chmielewski Dariusz Stanisław
Chrzęstek Arkadiusz
Cirocki Tomasz
Cygert Henryk
Darga Marek Grzegorz
Demko Janusz

Downar Artur
Gawrych Michał Piotr
Ghunney Ebenezer Kwamina
Gniadek Cezary Bogusław
Gołębiewski Michał
Gosiewski Leszek Dariusz
Górski Roman
Grabowski Michał
Grzelak Sławomir
Jankowski Robert

Kalinowski Andrzej
Kaliszewski Marek Mieczysław
Kochanowski Tomasz
Kucharski Sławomir
Kudaba Klaudiusz
Kwidziński Lesław Zbigniew
Laskowski Janusz
Lendo Dariusz
Łaszczych Andrzej Marek
Mróz Marek
Muszarski Piotr Robert
Myszk Tomasz
Ostaszewski Marek
Pałucki Tomasz

Pieńkowski Tomasz
Ratajczak Dariusz
Runowicz Małgorzata
Rzeźniczak Tomasz
Sajenko Michał
Skłodowski Marek
Sobczak Bogusław
Stankiewicz Robert
Stypułkowski Mariusz
Szalom Mirosław
Szlezak Dariusz
Wilniewczyk Mariusz
Wójcik Paweł
Zabielski Sławomir

ROK 1996

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Antowski Paweł
Bobrowski Michał
Bogaczyk Leszek
Borysewicz Dariusz
Chrzastowski Zbigniew
Czajka Tomasz Marian
Czarnecki Piotr
Derc Przemysław
Drzewiecki Zbigniew Wojciech
Ejsmont Krzysztof
Furmanek Andrzej Ryszard
Jank Leszek
Kaliński Tomasz Juliusz
Kaliszewska Anna
Kastelik Robert Jaromir
Kaszubowska Mirela Ewa
Kmieciak Jacek

Kuszewski Jarosław
Majewski Dariusz
Motyka Maciej
Olszewski Robert Adam
Petertill Paweł Mariusz
Piątkowski Grzegorz Piotr
Radzikowski Piotr Rafał
Rynkowski Jarosław Marian
Stangel Dariusz
Śliwiński Janusz
Tomczewska Maja
Wasila Piotr Marcin
Wilarski Robert
Wróbel Roman Paweł
Żmuda-Trzebiatowski Andrzej
Krzysztof

Elektrotechnika – studia magisterskie

Adamczuk Beata
Aftyka Wiesław
Banaszek Marcin
Białek Radosław Edward
Bojarczyk Justyna
Bojarczyk Wojciech
Buczek Krzysztof
Ciombor Rafał
Czapp Stanisław
Dankowski Andrzej
Dereszewski Arkadiusz

Dutkowski Tomasz
Fajtek Marek Józef
Filarski Krzysztof
Forkiewicz Marcin
Frączek Przemysław
Galla Stanisław
Gałanik Piotr
Gorgol Michał
Grygianiec Jolanta
Haczyk Piotr
Harriet Nalwaga Kyanjo

Jasińska Magdalena
Kabacińska Agnieszka
Kamiński Adam Wiesław
Kamenciak Andrzej Krzysztof
Karbowski Henryk
Kasprzyk Rafał
Kisielewski Norbert
Kołodko Andrzej
Kołyшко Tomasz
Kosidowski Dariusz
Kowalski Dariusz
Lewalski Tomasz Wojciech
Lipski Adam Albert
Loewe Norbert
Łażniewska Anna

Matusiak Leszek
Młynarczyk Piotr Józef
Orzechowski Jarosław
Paczoska Jarosław
Paś Piotr
Połuszejko Krzysztof
Skoczko Piotr
Stola Jacek
Szymła Mariusz
Tetych Tomasz
Walewski Artur
Włas Mirosław
Wolski Leszek
Woźny Marek
Wrycza Michał

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Brzostowski Sławomir
Karsznia Sławomir Janusz

Kowalski Adam Andrzej
Lange Piotr

ROK 1997

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Babicz Adam Karol
Dybizbański Mirosław
Fiedrowicz Elżbieta Izabella
Filip Karol
Gajewski Tomasz
Goc Przemysław Janusz
Górski Tomasz
Hirsz Andrzej
Jabłoński Tomasz
Jankowski Andrzej Juliusz
Kohla Grzegorz Piotr
Kornacki Piotr Jan
Lewandowski Marek
Łogin Sebastian
Maciak Arkadiusz
Olszewski Zbigniew

Perfikowski Krzysztof
Radomski Leszek
Rangosz Sławomir
Romanowski Maciej
Rukowski Andrzej
Schmidt Zbigniew
Siemieniako Katarzyna
Słomiński Tomasz Piotr
Swarcewicz Andrzej
Szwast Andrzej
Tarasiuk Marcin Zbigniew
Wasilewski Marcin Piotr
Wieczorek Marcin Sławomir
Wosik Mariusz Grzegorz
Wróblewska Katarzyna Wita
Zwoliński Sebastian

Elektrotechnika – studia magisterskie

Abramik Stanisław Kazimierz
Borkowski Michał Robert
Brylowski Ireneusz
Chmura Piotr
Domnik Wojciech
Downar Dariusz

Haska Dariusz Robert
Hebel Sławomir Piotr
Jankowski Szymon Tomasz
Klasa Jacek Krzysztof
Klawikowski Piotr
Kłosowski Sebastian Michał

Kornacki Piotr Jan
Kwiatkowska Anna
Langmesser Bogdan Andrzej
Lenard Waldemar
Leśniewski Krzysztof
Maślany Mirosław
Mijas Leszek Jan
Mstowski Grzegorz Krzysztof
Olczak Jarosław Marek
Orlikowski Jerzy Zbigniew
Pamięta Krzysztof Jerzy
Piekarski Piotr
Prondziński Zbigniew

Rosołowski Tomasz Janusz
Sierak Sławomir
Sopala Grzegorz Wiktor
Szalast Piotr Marek
Szytejkowski Wiktor Andrzej
Szymusik Marek Stefan
Ściążko Mariusz Marcin
Teodoruk Paweł
Wiśniewski Artur
Wiśniewski Leszek
Władziński Wojciech
Włodarczyk Grzegorz Zbigniew
Zalewski Michał

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Andrzejczak Jacek Krzysztof
Arszyński Krzysztof Edward
Banakowicz Piotr Marcin
Boszke Krzysztof Jacek
Burzyński Robert
Dopke Krzysztof
Dremlik Jarosław Krzysztof
Galar Piotr Daniel
Gęsiński Adam Artur
Juras Marek
Kiczela Michał
Kleinert Leszek

Kolańczyk Monika
Kostrubiec Sławomir
Kruk Dariusz
Łoś-Kozłowski Tadeusz Józef
Mizera Mirosław
Rusiecki Ryszard
Soja Jakub
Streng Wiesław Tomasz
Tomaszewski Jacek
Wałędziuk Katarzyna
Wilkowski Robert Artur
Włodarski Andrzej Grzegorz

ROK 1998

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Brzozowski Piotr
Chamera Andrzej
Dobroliński Daniel
Dziurdzia Marek
Gapiński Piotr
Gawrycki Andrzej Janusz
Górecki Krzysztof Piotr
Grot Waldemar Michał
Gwizdała Krzysztof
Heimowski Mariusz
Kaczewski Remigiusz
Kaczmarek Piotr

Paprocki Paweł
Płachta Jacek Janusz
Pogorzelski Maciej
Skrzypkowski Daniel
Smater Marek
Starczewski Marcin
Stojek Andrzej Piotr
Szybowski Jarosław
Świerkowski Marek
Trawicki Dariusz
Witkowski Jarosław Tomasz
Woźniak Krzysztof

Elektrotechnika – studia magisterskie

Adamczyk Bogusław
Alfut Wojciech

Apanasewicz Robert
Bałachowski Jarosław Marek

Barra Janusz
Bąk Mirosław Piotr
Bednarz Maciej Marian
Bedynek Krzysztof
Białczak Robert
Biernacki Błażej
Chojnowski Wojciech
Dąbrowski Maciej
Działdowski Damian
Feil Tomasz Józef
Gajda Dariusz Piotr
Gardias Piotr
Gniadek Tomasz
Gohra Kazimierz
Górski Sławomir
Grzegory Agnieszka Maria
Holc Adam
Hryniewicz Krzysztof
Janicki Waldemar
Jercha Michał
Kamiński Tomasz Mieczysław
Kazio Szymon
Kępiński Artur Jakub
Klimuszko Piotr
Klinkosz Olgierd Jan
Komkowski Arkadiusz
Kopczyński Józef
Kubara Andrzej
Kuliński Tomasz
Kuncer Adam
Kwiatkowski Piotr
Laska Krzysztof
Lewicki Arkadiusz Wojciech

Łangowski Andrzej
Łosiński Maciej Roman
Malinowski Marcin
Małkowski Mariusz
Maroń Arkadiusz
Meszyński Marek
Michna Michał
Mrowiec Michał
Murawski Krzysztof Marek
Okoński Mariusz
Penkiewicz Rafał
Plechoć Przemysław
Radowski Andrzej
Rompa Marcin
Różycki Zenon
Rutkowski Marcin
Sawka Piotr Józef
Schwabe Rafał
Siemaszko Grzegorz Robert
Skóra Ireneusz
Sokoliński Marek
Stawikowski Artur
Studziński Tomasz
Sulkowski Grzegorz Stanisław
Szukstul Piotr Marek
Szuster Witold Florian
Szypowicz Krzysztof
Tomczyk Jarosław
Trojanowski Paweł
Ustarbowski Jerzy
Waliński Waldemar
Wojewnik Dariusz
Wolowski Jan

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Chmielarczyk Mariusz
Chudzik Magdalena Anna
Dejak Jakub Maciej
Drosd Piotr
Dusowski Piotr
Frydrychowicz Zbigniew
Hinc Sebastian
Izydorek Agnieszka
Jaszkie Andrzej
Jung Maciej Jacek
Jurysta Roman Michał
Katyński Krzysztof Jerzy
Kołodziej Anna
Kraziński Piotr
Kublik Grażyna

Kwidziński Piotr
Majkowski Mariusz Adam
Mazepa Krzysztof
Mówiński Marcin Ryszard
Panasiuk Paweł Marcin
Pieńko Elżbieta
Rutkowska Aleksandra
Rutkowski Paweł Waldemar
Sobieniak Adam
Stefanowski Grzegorz Piotr
Stryczyński Bogdan
Szewczyk Arkadiusz
Szupka Dorota Judyta
Troszczytów Mieczysław
Trzeciak Mariusz Piotr

Zając Marcin Andrzej
Zbaraszewska Agnieszka

Żmudziński Piotr

ROK 1999

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Balewski Wojciech Mariusz
Bistram Damian
Chyliński Zbigniew
Ciechacki Robert
Dąbrowski Andrzej
Dąbrowski Daniel
Ewertowski Robert
Garbat Andrzej
Haraj Krzysztof Wojciech
Hoffmann Mirosław
Janda Krzysztof Marek
Kasperkowicz Tomasz
Kiczkałto Krzysztof
Konera Izabela Aldona
Kroplewski Marek
Krupa Sebastian
Krzyszowski Maciej Henryk
Labuda Marcin Piotr
Łagodziński Robert
Malarski Przemysław
Mocarski Tomasz

Noskowiak Krzysztof
Paliświat Aleksander
Piątek Wojciech
Piechowiak Piotr Dominik
Piotrowski Wojciech
Porzeziński Piotr
Potrzebski Tomasz
Skalij Bogdan
Surman Lech
Szankin Jakub Wiktor
Szenk Jacek
Szymański Michał
Świątek Jacek
Świetlik Tomasz
Wierzchowski Mirosław
Wiśniewski Mariusz
Wolanowski Leszek
Wróblewski Krzysztof
Wysokowicz Jacek Ireneusz
Zegarska-Kroplewska Agnieszka

Elektrotechnika – studia magisterskie

Bednarski Krzysztof
Brzozowski Mariusz
Czapp Ireneusz Mariusz
Dahlke Zdzisław
Dembek Dariusz Adam
Dorawa Piotr
Ferenc Tomasz
Filipiak Andrzej
Gawin Rafał
Gdaniec Paweł
Geniusz Andrzej
Gołębiewski Albin
Grabarski Grzegorz
Gromko Grzegorz
Gronczewski Sławomir
Grudziński Tomasz Krzysztof
Hendrysiak Michał
Kamiński Andrzej
Karpiński Marek

Kawzowicz Wojciech
Klawikowski Tomasz
Klucznik Jacek Andrzej
Kowalina Grzegorz
Książek Mariusz Andrzej
Kucko Rafał Adam
Kunicki Grzegorz Stanisław
Kuszyk Radosław
Laskowski Sylwester
Ligenza Dariusz Jan
Ludwicki Marcin
Małkowski Robert Andrzej
Manicki Witold
Marciniak Grzegorz
Mieszkowski Tomasz Waldemar
Milewski Marek
Moniewski Sebastian
Mueller Wojciech Jarosław
Nadolski Andrzej

Naruniec Rafał
Nowicki Grzegorz Adam
Orzechowicz Adam
Pera Michał Marcin
Piekarski Adam Sebastian
Rabcewicz Wiesław
Rogacki Damian Henryk
Rogalewski Arkadiusz Grzegorz
Różga Jacek Adam
Rutkowski Mariusz
Rynkowski Waldemar
Sadkowski Arkadiusz Sławomir
Schubring Elżbieta
Semenowicz Borys
Stenzel Rafał Robert
Sumiński Piotr
Szarzyński Krzysztof

Szatkowski Grzegorz
Szczepanik Jerzy
Szok Szymon
Sztachelski Michał
Wardyn Mariusz
Warmijak Michał Jakub
Widelski Grzegorz
Wieliczko Jarosław
Wiloch Rafał
Witkowski Stanisław
Wołójko Marcin Robert
Wrzosek Janusz
Wysocki Stefan
Zakrzewski Andrzej
Zaprawa Piotr Jerzy
Żymierczykiewicz Dariusz

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Bartmański Stefan Henryk
Bereda Krzysztof Marcin
Dziewirz Krzysztof Włodzimierz
Foltyński Dariusz Krzysztof
Głaza Maciej Marek
Górski Robert
Gross Marcin Tadeusz
Grzonka Adam
Jaruga Grzegorz
Kaczanowski Krzysztof
Kapałka Jarosław Ireneusz
Korzeniewski Andrzej
Kotłowski Krzysztof Jan
Kozłowski Waldemar Edward

Kubanek Arkadiusz Daniel
Leszczyński Rafał Kazimierz
Łotocki Bartosz Łukasz
Maciągowski Mariusz
Niechciał Grzegorz
Nowakowski Mirosław
Reszczyński Jacek Grzegorz
Sadurski Krzysztof
Siwiec Rafał Dariusz
Skarus Wojciech Tadeusz
Socha Jarosław Marek
Szostkowski Jarosław
Wawrzyniak Leszek
Zajączkiewicz Sebastian Jan

ROK 2000

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Andrzejewski Piotr Adam
Arciemiuk Mariusz Arkadiusz
Bala Sebastian Paweł
Bartoszewicz Marcin Michał
Bączek Rafał Adam
Beśka Jacek Marcin
Block Marian Henryk
Buda Tomasz Paweł
Bułat Grzegorz
Cichosz Maciej Jacek
Cichowski Artur

Czachowski Przemysław
Czerwiński Dominik Hubert
Dzwonnik Piotr
Frąk Mariusz
Gburski Mirosław Wiktor
Gierszewski Marcin Tomasz
Gomuła Jakub Jan
Grochowski Michał Wacław
Grynder Bartosz
Gurzyński Janusz Piotr
Hegier Michał

Hetman Piotr
Hinc Łukasz Adrian
Jarynowski Dariusz
Jędrzejczak Paweł Marcin
Kolankowski Miłosz
Kosek Tomasz Roman
Krawczyk Paweł
Langa Krzysztof Piotr
Łęczowski Marek Kazimierz
Megier Marek
Namiotko Rafał
Osuch Andrzej Marcin
Pawlik Krzysztof
Radke Andrzej Radosław
Redlarski Grzegorz

Reński Adam Julian
Rokicki Piotr Lech
Rutkowski Tomasz Adam
Skarbek Dariusz Sebastian
Skoroś Sebastian
Skowroński Ziemowit
Skrzypczak Mirosław
Stec Arkadiusz Jacek
Szypliński Michał Jacek
Śleszyński Wojciech
Tarnawski Jarosław Adam
Woźniak Grzegorz Bogdan
Zajac Adam Marcin
Zieliński Andrzej Piotr

Elektrotechnika – studia magisterskie

Adamus Adam
Bartkowski Jan
Bela Krzysztof Józef
Biang Tomasz Adam
Biegajło Bożena
Boberski Artur Andrzej
Bojaryn-Brodzik Grażyna Anna
Brdynkiewicz Radosław
Bronk Leszek Stanisław
Ćwikliński Dawid Bartłomiej
Dobrowolski Piotr Wojciech
Dudarowski Mariusz
Frączek Rafał Leszek
Graban Wojciech
Grunwald Zbigniew Grzegorz
Jakubowski Gracjan
Jurgielajtis Grzegorz
Kabała Marcin Ignacy
Kaczmarek Przemysław Piotr
Kalinowski Piotr
Klaudel Michał Cezary
Kliszewski Marcin Ryszard
Kornatowski Piotr Rafał
Kostro Grzegorz Andrzej
Kowalak Robert
Kowalski Hubert Bogusław
Kozłowski Piotr
Kühn Tomasz
Kuptz Krzysztof
Ladach Piotr Jerzy
Leśniewski Piotr Marcin
Łaszuk Andrzej Adam

Łuczowski Adam
Maćkiewicz Robert
Makar Robert Jan
Melcer Michał Piotr
Młyński Adam Kazimierz
Nadarzyński Mariusz
Nowak Marcin Bartosz
Nowakowski Sebastian
Olszewski Marek
Orzechowski Sławomir
Orzłowski Jerzy
Ostrowski Mariusz
Pałucki Krzysztof
Pieper Tomasz Stanisław
Pyskło Tomasz
Rawłuszko Jacek Leszek
Rutkiewicz Grzegorz
Sadowski Andrzej Krzysztof
Skibicki Jacek Dominik
Słupczyński Dariusz
Sosiński Arkadiusz Andrzej
Szymanek Adam
Szymański Michał
Truszczyński Jerzy
Urański Grzegorz Rafał
Urbanowicz Grzegorz
Wesołowski Waldemar
Wiśniewski Andrzej Jerzy
Wojciechowski Daniel Józef
Wojtak Jarosław
Zieman Grzegorz Konrad
Żelechowski Paweł Jan

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Abłażewicz Adam	Miklikowski Marek Adam
Bera Tomasz	Miller Marek
Bobrzycki Kamil Wojciech	Miszewski Szymon Emil
Buriak Jarosław Michał	Mularczyk Marcin
Ciesielski Krzysztof	Nowicki Artur
Czajka Krzysztof Janusz	Ogórek Grzegorz
Dorau Justyna Elzbieta	Paczkowski Daniel
Dybek Dariusz	Pasiuk Radosław Daniel
Dziedzicki Krzysztof	Peimel Mikołaj
Gierasik Dariusz Grzegorz	Pepliński Krzysztof Andrzej
Gostkiewicz Maciej Grzegorz	Pietrzak Grzegorz
Irzyński Bartłomiej Mariusz	Pietrzak Jarosław
Jacewicz Piotr Paweł	Piórkowski Sylwester
Kaleta Waldemar	Plata Michał Roman
Kałka Łukasz	Plewiński Krzysztof
Kamiński Artur Jerzy	Polzenius Rafał Sebastian
Klasa Jacek Andrzej	Puławski Grzegorz Piotr
Kochanek Marcin	Puszkiewicz Marcin Bartosz
Kolatowski Tomasz	Putkowski Rafał
Konieczny Maciej	Rzeppa Mirosław
Kowalczyk Grzegorz Piotr	Samotyjak Tomasz Robert
Krawiec Marcin Łukasz	Siołek Robert Wiesław
Krefft Karol Henryk	Skowroński Grzegorz
Krężel Rafał	Sojko Arkadiusz
Król Adam Leszek	Spichalski Adam
Kujawski Marcin	Szczypiorowski Leszek
Kułaga Agnieszka Anna	Szwejkowski Paweł
Kursa Paweł Rafał	Tuptało Tomasz Jerzy
Leyk Andrzej Tadeusz	Waleron Przemysław Łukasz
Lipiak Kamil Zenon	Wirkowski Wojciech Grzegorz
Majerczyk Jacek	Zieliński Marek Krzysztof

ROK 2001

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Bełczącki Maciej Piotr	Kowalski Patryk Wojciech
Czapla Paweł Michał	Kulaszewicz Maciej
Dasiewicz Tomasz	Kurkowski Jarosław
Golijanek-Jędrzejczyk Anna	Kurzyk Łukasz Wojciech
Jędrzejczyk Dariusz	Legat Paweł
Kajda Łukasz Janusz	Liszniański Grzegorz
Każarnowicz Maciej	Łojko Andrzej
Kąkol Andrzej	Macielak Michał
Konarczak Kamil Jan	Matejczyk Michał
Kopeć Konrad	Michalski Paweł Jan
Kosiedowski Krzysztof	Mleczek Sławomir
Kosowski Sebastian Andrzej	Molewski Marcin

Moszczyński Artur Grzegorz
Moszczyński Paweł
Mrozek Marcin Tadeusz
Opala Ksawery Piotr
Pazorek Marcin Jarosław
Perzanowski Artur
Piotrowski Robert
Powarunas Andrzej
Przybylski Piotr Tadeusz
Przybysławski Tomasz
Rogowski Michał Roman
Ruzicki Piotr Ireneusz

Sawicki Arkadiusz Tomasz
Seweryn Marcin Andrzej
Sobolewski Radosław
Strach Jacek Ryszard
Szpojda Maciej
Śliwiński Marcin
Tengowski Jerzy
Tomczak Piotr Aleksander
Wicenbach Krzysztof Piotr
Zdunek Barbara
Zyskowski Tomasz
Żukowski Krzysztof

Elektrotechnika – studia magisterskie

Adamowicz Marek Henryk
Adamski Jacek
Botwina Marcin
Bryńczak Piotr
Budzyński Rafał
Chilla Magdalena Anna
Chojnacki Wojciech
Czajka Sebastian Piotr
Daukszewicz Piotr Jacek
Dudka Rafał
Flisikowski Zdzisław
Grono Marek Łukasz
Grzęda Tomasz
Jankowski Sławomir Piotr
Janulewicz Wawrzyniec
Jeziński Tomasz
Jurgielaniec Robert Tomasz
Kacprzak Rafał
Kamiński Sławomir
Kapelan Michał
Karbowski Krzysztof
Kochanowski Andrzej
Krause Mariusz
Królikowski Sławomir
Kuczyński Sławomir
Kudła Maciej Piotr
Kulesza Krzysztof
Kuśmierski Krzysztof
Laskowski Jakub
Lesner Mariusz Józef
Luty Artur
Łaszczych Piotr Maciej
Łukaszewicz Tomasz Andrzej

Malicki Marek Jan
Mieszkowski Piotr Paweł
Mioduszewski Marcin
Mirecki Adam Marcin
Musznicki Piotr
Nowak Artur
Nowak Piotr
Nowak Robert
Organek Radosław
Pierucki Andrzej Adam
Pilarski Grzegorz
Pogorzelski Tomasz
Przybyt Marek
Roczkowski Mariusz
Różga Łukasz Olgierd
Rusiecki Marcin Tadeusz
Rybacki Krzysztof
Schulz Maciej Bogusz
Serkowski Tomasz Ryszard
Serocki Wojciech Artur
Sikora Dariusz
Skowroński Karol
Słomiński Marcin Andrzej
Staśkiewicz Adam
Szadkowski Bartłomiej
Szczeciński Piotr
Szerszeń Piotr Daniel
Szerszeń Tomasz Wojciech
Szkarpapat Andrzej
Sztenc Krzysztof
Szypuliński Radosław
Tarakan Krzysztof

Tarasewicz Krzysztof
Tesmer Radosław
Trybull Andrzej Konrad
Tyszko Krzysztof Tadeusz
Warzocha Marek Krzysztof
Wasilewski Grzegorz
Weinstock Sławomir Jan
Wilk Adam Bartosz

Winiarski Sebastian
Wróblewski Tomasz
Wyklandt Krzysztof
Zadorožny Adam
Zawacki Artur
Zieliński Piotr
Żuk Artur Paweł

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Będziński Radosław Mikołaj
Bogdanowicz Mariusz
Burkhardt Piotr Paweł
Chat Marcin
Chmielewska Justyna
Ćwioro Jerzy
Dąbrowska Irena
Dombrowski Jarosław
Dzwonkowski Ariel
Figura Tomasz Krzysztof
Fred Wojciech Adam
Głodowski Szymon
Hinc Krzysztof Mariusz
Irek Paweł
Jakielaszek Joanna Maria
Jarzyna Piotr Ryszard
Jurczyk Daniel Ludwik
Kaczmarczyk Paweł Adam
Kalemba Kamil Tadeusz
Kalinowski Michał
Karnicki Adam
Kiełpiński Artur Adam
Kmieć Leszek Henryk
Kochański Arkadiusz
Kolaszyński Tomasz
Kowalewski Krzysztof
Krajewski Wojciech Aleksander
Książek Adam Maciej
Kurzydło Dorota Iwona

Laskowski Marek
Lidzbarski Paweł Roman
Łaskiewicz Jarosław Antoni
Molenda Tomasz Jacek
Murawski Krzysztof
Ogórek Daniel Tomasz
Owczarek Anna Maria
Piaskowska Bożena Elżbieta
Pietruszewski Artur
Przytarski Tomasz Wiktor
Psiuch Grzegorz Marek
Ryczkowski Marcin
Schröder Tomasz Marek
Stolc Paweł Władysław
Szostak Marcin Krzysztof
Trafny Grzegorz Marek
Walczak Wojciech
Wałęza Jarosław
Wernerowski Wojciech Michał
Wielgus Janusz
Wierzbicki Rafał Czesław
Wierzchowski Mariusz
Wiśniewski Piotr
Wrocławski Radosław Romuald
Zduńczyk Szymon Grzegorz
Zdziebłowski Klaudiusz
Zieliński Karol
Zubka Tomasz

Elektrotechnika – studia magisterskie uzupełniające

Dziedzicki Krzysztof
Jacewicz Piotr

Tuptało Tomasz

ROK 2002

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Baniel Paweł	Korpikiewicz Jarosław
Barwik Krzysztof Wojciech	Krasnowski Michał
Borowa Adam Rafał	Krause Łukasz Szczepan
Byszuk Andrzej	Kwiatkowski Tomasz
Chodubski Jarosław Eugeniusz	Łach Robert
Chojnacki Krzysztof	Maślak Michał
Ciman Wojciech Józef	Narożański Marcin Władysław
Czarnik Waldemar Mariusz	Neumann Tomasz Paweł
Czerwiński Krzysztof Janusz	Nienałtowski Adam
Dąbkowski Mariusz Adam	Noga Paweł Marek
Dąbrowski Artur	Nowotka Jacek
Delewski Mikołaj Piotr	Olewnik Maciej
Dudek Andrzej Przemysław	Osiecki Jarosław Grzegorz
Dudziński Piotr	Przesmycki Rafał
Dziadczyk Marek Michał	Rozegnał Michał
Feliński Mikołaj Marcin	Rychlewski Tomasz
Fraś Paweł Tadeusz	Sabik Miłosz Janusz
Gappa Piotr Albin	Serkowski Krzysztof
Gierjatowicz Robert Andrzej	Sikorski Wojciech Jarosław
Gmiński Tomasz Henryk	Smyk Robert
Gołębiewski Dariusz Piotr	Sowański Piotr Andrzej
Gronalewski Łukasz Michał	Stempowski Tomasz
Gulczyński Marcin Daniel	Strzałkowski Arkadiusz
Halicki Robert	Szałomski Marcin Wojciech
Hanioszyn Marcin	Szuca Ireneusz Alfred
Hupało Piotr	Szymański Maciej Andrzej
Jankowski Kamil Marek	Szymański Marcin
Jursza Bartłomiej Mirosław	Urban Grzegorz
Kabaciński Grzegorz Jerzy	Wesołowski Adam Szymon
Kaczmarek Maciej Piotr	Wilczyński Piotr
Kamiński Marcin	Wojtczak Marcin
Kłós Tomasz Piotr	Zacharzewski Mariusz
Kłosek Przemysław Grzegorz	Ziółko Michał
Konkol Adam Sebastian	Żbikowski Michał Zbigniew
Kopczyński Andrzej	

Elektrotechnika – studia magisterskie

Andrysiewicz Andrzej	Dampc Ryszard
Barszczewski Damian	Dzieńkowski Wojciech
Bruzda Sebastian	Frąckowiak Juliusz Józef
Bujacz Sławomir Arkadiusz	Galas Adam
Chmielewski Michał	Gargula Jan Piotr

Gazda Waldemar
Głodek Maciej Piotr
Gorząd Artur Krzysztof
Grabowski Grzegorz Jerzy
Guździół Zbigniew
Hajdukiewicz Wojciech
Hoppe Marcin Przemysław
Hrywniak Krzysztof Daniel
Januszkiewicz Piotr
Jaskólski Marcin
Jaskulska Patrycja
Kalicki Tomasz
Kalkowski Michał Jerzy
Karwowski Krzysztof
Klofczyński Michał Marcin
Kopczyński Rafał Andrzej
Kopko Tomasz
Kostun Zbigniew Zygmunt
Koszykowski Andrzej Marcin
Kościelski Adrian Paweł
Kowalczyk Marcin Kamil
Kowalewski Michał
Krajewski Grzegorz Marek
Krupiński Mieszko
Kud Krzysztof
Kudelski Maciej Robert
Kurzyński Marcin Jerzy
Laska Robert
Laskowski Dariusz
Lebiecki Michał
Lewandowski Michał
Melkowski Łukasz Adam
Michalski Remigiusz
Mieczkowski Artur
Mieczkowski Michał

Monkiewicz Wiesław
Nagórski Arkadiusz
Napiórkowski Tomasz
Nowosadko Arkadiusz
Ostrowski Artur Sebastian
Pawlak Rafał
Pellowski Jarosław
Pieczurczyk Andrzej Józef
Pietruszewski Piotr
Pilip Jerzy Andrzej
Pipka Maciej Rafał
Podkowa Marcin Paweł
Połosak Jan Stanisław
Rasiński Adam
Reiter Michał Mateusz
Rybacki Piotr
Samulak Dariusz Wojciech
Słowik Arkadiusz
Sobecki Sebastian Wiesław
Starzyński Marcin
Stubba Wojciech Wiesław
Stużyński Tomasz
Szatkowski Radosław
Szczepankowski Paweł
Szczepiński Rafał
Szlija Tomasz Sebastian
Świętoń Tomasz Marcin
Tarasek Dariusz Paweł
Tomaszewski Marcin
Tomczyk Zbigniew
Waśniewski Janusz
Wiśniewski Michał Krzysztof
Wiśniewski Tomasz
Ziolkowski Adam Rafał

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Białek Karol Krzysztof
Browalski Tomasz Józef
Cukrowski Janusz
Czajka Jan
Darda Piotr
Dołkowski Dawid Tomasz
Ducki Grzegorz
Falkowski Michał
Fiałek Grzegorz Adam

Fura Radosław Tomasz
Garbacz Jakub
Grzenkiewicz Grzegorz
Jańczak Tomasz Krzysztof
Kleindienst Marcin Janusz
Knitter Artur Tadeusz
Koszarowski Bartłomiej
Kowalczyk Daniel
Kufel Krzysztof Andrzej

Kummer Karol Paweł
Landowski Adam
Łepke Piotr Sebastian
Macholl Adam Krzysztof
Maroski Wojciech Tomasz
Mossakowski Tomasz Przemysław
Niedzwiedzki Maciej
Pastewski Leszek
Pawłowski Sebastian Paweł
Piecek Marek
Reszka Mariusz
Ritz Magdalena Maria
Rostkowski Rafał Mariusz
Saładonis Arnold

Skuza Jacek
Szałkowski Michał Czesław
Szybicki Mariusz
Szymański Krzysztof
Trzoska Jarosław
Węglowski Łukasz Marcin
Witkowski Arkadiusz Piotr
Wojtał Bartłomiej
Wolsza Grzegorz
Wrona Arkadiusz
Zagórski Jacek Marek
Załuski Adam
Zieliński Piotr
Ziemnicki Piotr

Studia magisterskie uzupełniające

Buriak Jarosław Michał
Czarnecki Andrzej Dominik
Kowalewski Krzysztof
Kubanek Arkadiusz Daniel
Kujawski Marcin

Paczkowski Paweł Piotr
Peimel Mikołaj
Puławski Grzegorz Piotr
Samotyjak Tomasz Robert
Słomiński Dariusz

ROK 2003

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Białek Krzysztof Piotr
Bogdan Tomasz
Bryza Radosław
Cichocki Maciej
Cirzon Michał Andrzej
Cubala Dominik Jakub
Cwingelberg Karol
Czyżykowski Wiesław Jacek
Deinrych Piotr Dawid
Drewa Marcin
Drewka Marcin Radosław
Florysiak Łukasz Paweł
Gauden Paweł Wojciech
Górski Wojciech Igor
Groszewski Artur
Grymajło Piotr August
Grzywacz Wojciech
Hołoweńko Tomasz
Hopa Daniel
Jucewicz Paweł

Kazana Daniel Stanisław
Kowalczyk Paweł
Królikowski Paweł Wiktor
Kuczyńska Jolanta
Łangowski Rafał
Łazarski Piotr
Łukaszewicz Paweł
Mattern Krzysztof
Michalski Piotr
Miłkowski Szymon
Narel Adam
Niewulis Krzysztof
Nowicki Jacek
Ośka Maciej Grzegorz
Piekarski Daniel Stanisław
Piernikowski Tomasz
Piesik Jan Marcin
Przychodzeń Marcin Michał
Rachwalski Wojciech
Radomski Adam Grzegorz

Rebicki Radosław
Rybak-Ostojski Grzegorz
Schada-Borzyszkowski Damian
Mateusz
Skoneczny Piotr
Smyk Ziemowit Piotr
Sobczyk Paweł
Suchonek Rafał Edward
Suliga Arkadiusz Tomasz
Tarnowski Ryszard
Tołwiński Michał
Tomaszkiewicz Tomasz

Walasiewicz Witold
Wądołowski Piotr
Węgrzyniak Grzegorz
Wojtowicz Marek
Wolny Bartłomiej
Wolski Arkadiusz Andrzej
Wróblewski Maciej
Wysokiński Marcin Szymon
Zaczek Krzysztof
Zięcina Mariusz Sylwester
Żuk Grzegorz Piotr

Elektrotechnika – studia magisterskie

Adolph Arkadiusz Artur
Biłas Arkadiusz Zdzisław
Bogdaniuk Dariusz
Boguniecki Maciej Lech
Bohdanowicz Piotr
Bożejewicz Mariusz
Ciemiński Marcin
Cześniewicz Patryk
Dawidowski Artur
Dawidowski Krzysztof
Dudarowski Krzysztof Ryszard
Freza Maciej
Gierszewski Karol Antoni
Gojtowski Maciej Marek
Gołębek Paweł Wiktor
Grzemski Arkadiusz
Hinz Artur Stanisław
Hołubowicz Karol
Hycza Paweł
Ilczuk Jakub Maciej
Judek Sławomir
Kalinowski Krzysztof Kazimierz
Kalisz Paweł Mieczysław
Kamiński Szymon Piotr
Karczmarczyk Piotr Marek
Klimowicz Damian
Kołodziejek Piotr
Korowaj Tomasz
Korycki Tomasz Józef
Kotlarz Michał Maciej
Kruppa Marcin Krzysztof
Kurzyński Marek
Kustusz Kamil

Łazarewicz Michał
Łoś Michał
Madaliński Andrzej
Majda Marcin
Matulewicz Piotr
Matuszewski Marcin
Napiórkowski Sylwester
Nowacki Michał Krzysztof
Okoński Marek
Olszewski Tomasz
Pankowski Paweł
Paśnik Jacek
Pawlik Grzegorz
Prociński Jacek
Prus Marcin Grzegorz
Puchalski Adam
Rembowski Dariusz Piotr
Rosiński Mirosław Henryk
Różański Rafał
Rybus Tomasz Stanisław
Rynkiewicz Marcin
Rzeźnik Przemysław
Sawczuk Sebastian
Sikorski Marcin
Sorgowicki Paweł Adam
Stankiewicz Paweł
Stankiewicz Paweł Sylwester
Szłabowicz Wojciech Marcin
Świtajski Michał Andrzej
Tłustochowicz Łukasz
Warszyński Robert
Wądołkowski Grzegorz
Wilczewski Lucjan

Wolski Jakub
Zakrzewski Waldemar

Ziano Piotr

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Belejec Przemysław
Ciach Mariusz
Dachnowicz Rafał
Demkowicz Andrzej
Hałuszczak Robert
Jakielaszek Grzegorz
Jakubowski Marcin
Jaworski Maciej Jakub
Kościński Michał
Krysiak Marcin Dominik
Kwiatkowski Wojciech
Lesiecki Ksawery
Polak Łukasz Marcin

Poliński Artur Ryszard
Sprzączkowski Sebastian
Stencel Mariusz Piotr
Szofer Mariusz Zdzisław
Szopiński Wojciech
Szykowski Łukasz Antoni
Tołoczko Michał
Trocha Michał
Wójcik Tomasz
Zariczny Mariusz
Ziarniewicz Robert
Zieliński Paweł Edward
Żeleźnik Tomasz

Elektrotechnika – studia magisterskie uzupełniające

Kalinowski Michał
Knitter Artur
Szostak Marcin

Waleron Przemysław
Wierzchowski Mariusz

ROK 2004

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Adameczek Maciej
Barczykowski Grzegorz Bogdan
Bergolc Daniel
Budka Marek Andrzej
Hanuszewski Marcin Robert
Hillar Sebastian Piotr
Jasnoch Andrzej Krzysztof
Jelewski Arkadiusz
Jońca Tomasz Filip
Józefowicz Arkadiusz
Kaczorowski Sebastian
Karczewski Robert
Karwowski Wojciech Jan
Knabe Marcin Sebastian
Korbański Filip Michał
Korzeniewski Grzegorz
Kownacki Tomasz Paweł
Kruszewski Maciej
Kufliński Łukasz
Kupiec Jarosław

Kukliński Wojciech
Kuźniewski Damian Marcin
Lis Grzegorz
Mazur Maciej Marek
Omilian Leszek
Patelczyk Dariusz Zygmunt
Piwowarczyk Maciej Stefan
Rakieć Marek
Rytlewski Marek
Rzeźnicki Marek
Staniszewski Daniel Dawid
Smogur Zbigniew Waldemar
Steczeń Rajmund Józef
Subota Damian
Suski Krystian Adam
Szabłowski Łukasz
Szatkowski Bartłomiej Łukasz
Szamocki Michał Piotr
Tomaszewski Rafał Stanisław
Wasiewicz Przemysław Piotr

Witkowski Krzysztof Dominik
Wronka Marek Andrzej
Załęcki Wojciech Bogusław
Zawadzki Adam Piotr
Zawisza Marcin

Zientak Mariusz Daniel
Zubowicz Maciej
Zych Sławomir Ryszard
Żychliński Tomasz Krzysztof

Elektrotechnika – studia magisterskie

Baran Piotr Andrzej
Bednarczyk Wojciech
Bekier Arkadiusz Krystian
Bieńkowski Krzysztof
Burzyński Maciej
Darznik Dariusz Andrzej
Felskowski Maciej
Florczak Hubert
Fudro Piotr
Gemba Robert Piotr
Giernatowski Mateusz
Gołębiewski Zbigniew Jan
Gronowski Krzysztof Jacek
Heydrich Maciej
Hoppe Mateusz Jan
Kaczmarek Radosław
Kalkowski Adam
Kamiński Daniel
Kargol Michał Aleksander
Kilkowski Rafał
Kirschenstein Damian
Klinkosz Adam Stefan
Kluczyński Adam Tadeusz
Krawiec Leszek
Kudłak Dominik Władysław
Kudrymski Piotr Łukasz
Lewandowski Radosław
Majewski Wojciech Jerzy
Malinowski Marcin
Małecki Cezary
Martynelis Piotr
Mikołajczak Michał

Miłek Przemysław
Molenda Bartłomiej
Muniowski Krystian Wiesław
Nowak Andrzej
Nowak Marek Leszek
Nurczyk Artur Henryk
Odzioba Jarosław
Owczarzak Piotr
Pawłowski Robert
Piekarski Wiesław
Pietryka Jędrzej
Pilacki Dominik Piotr
Rachwał Leszek
Rajszczak Anna Irena
Rogiński Marcin
Sieger Paweł Ryszard
Sinkiewicz Tomasz Michał
Skrzypczak Tomasz Jerzy
Soczyński Daniel
Stuczyński Piotr Janusz
Suszko Piotr Zbigniew
Szewczyk Janusz
Szweda Marek Andrzej
Śliwiński Wojciech
Towpasz Tomasz Mikołaj
Tryk Tomasz Artur
Turzyński Marek Adam
Wijtiwiak Janusz Szymon
Wlizło Adam Jarosław
Zaleski Dariusz
Zegarski Tomasz Adam
Zosiuk Bartłomiej Szymon

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Biszuła Andrzej Marcin
Bobiński Mariusz
Bruna Tomasz
Cieśluk Adam Zenon
Cudnoch Krzysztof
Dąbrowski Michał
Długoński Michał
Downar Adam Marcin

Feliński Tomasz
Fira Michał Waław
Głodek Sylwester Daniel
Głowacki Janusz Krzysztof
Goszka Wojciech Sebastian
Góralski Maciej Piotr
Górski Maciej
Guenther Wojciech Krzysztof

Hapka Dawid
Jabłoński Andrzej Krzysztof
Jędruch Małgorzata Barbara
Kolera Marek Zygmunt
Kuczyński Tomasz
Łukasiewicz Łukasz
Maciak Dariusz Andrzej
Malek Norbert
Mejka Michał Władysław
Moroz Mariola Renata
Nakielski Miłosz
Ossowski Marcin Paweł
Otremba Piotr
Piekarski Ireneusz

Pliszka Tomasz
Powalski Tomasz Zbigniew
Richert Tomasz Piotr
Rożek Sławomir Marek
Ruła Grzegorz Mirosław
Rybicki Bartosz Tomasz
Steczeń Mariusz Adam
Szulakiewicz Andrzej Bohdan
Turostowski Błażej
Tylicki Tomasz
Wiśniewski Jerzy
Wróbel Marek Jerzy
Żuk Michał Andrzej

Elektrotechnika – studia magisterskie uzupełniające

Bulski Jacek
Dzwonkowski Ariel

Kalemba Kamil
Kowalczyk Daniel

ROK 2005 (do dnia 28 lutego)

Automatyka i robotyka – studia magisterskie

Brodowski Łukasz Konrad
Chomiczuk Maciej Radosław
Kornacki Sebastian Michał
Krotowski Sylwester Roman
Kunkel Remigiusz Jan
Letkiewicz Krzysztof

Sznigir Jacek
Usowicz Radosław
Walach Kazimierz Tadeusz
Wlazło Piotr Robert
Zbyryt Igor Aleksander
Ziółko Paweł

Elektrotechnika – studia magisterskie

Bartczak Mariusz Marek
Giermak Krzysztof
Kopeć Robert
Lewiński Marcin Andrzej
Richert Piotr

Tchórzewski Marek
Urban Paweł
Ziniewicz Radosław
Zybert Grzegorz

Elektrotechnika – studia inżynierskie

Głowacki Zbigniew

Ruskań Łukasz Maciej

Studia wieczorowe (1960–1992)

ROK 1960

Studia magisterskie

Aranowski Marian
Bartold Mirosław Andrzej
Bolek Zenon Antoni
Freliga Stanisław
Gryc Albert
Henke Aleksander

Kostro Wojciech
Ledwon Jerzy
Ossowicki Józef
Piasecki Andrzej Remigiusz
Świdorski Stanisław
Tomsia Stefan

ROK 1961

Studia magisterskie

Beyer Alojzy
Churski Waldemar
Drobik Mirosław Antoni
Druet Wojciech Paweł
Imieliński Jan Józef
Jabłoński Leszek Antoni
Jacob Eugeniusz January
Klatka Narcyz
Kocik Jan
Konkel Stefan Piotr Jan
Kosieradzki Benedykt
Kubiak Arkadiusz Zenon
Lewandowski Wiesław Kazimierz
Łuczyński Wiesław
Łukaszuk Stefan
Maj Marian
Małecki Benedykt Edmund

Matusewicz Józef
Michalski Janusz
Misztak Mirosław
Mrozowski Jan Stanisław
Niemyski Zygmunt Lucjan
Nuefeld Tadeusz Stanisław
Petryk Franciszek
Raczyński Stefan Bogusław
Samarzewski Karol Aleksander
Zygmunt
Stachurska Elżbieta Antonina
Stachurski Andrzej Edward
Szczyrski Antoni
Świerczyński Janusz Wilhelm
Wieczorek Cezary
Zapalski Stanisław

ROK 1962

Studia magisterskie

Adamski Jan Czesław
Bagiński Kazimierz Teofil
Bogacki Paweł Roman
Eikmann Alojzy Edward
Frankiewicz Jolanta Maria
Głasek Zenon Szczepan
Góra Zygmunt
Grzonka Marian Roch

Halcewicz-Pleskaczewski Zdzisław
Roman
Karpiński Bogdan Antoni
Kotula Józef Władysław
Kułaga Marian Bolesław
Liszka Marian Tadeusz
Marmucki Jan
Raukut Eugeniusz Józef

Rogowski Stefan Franciszek
Stefaniak Kazimierz
Szumski Czesław
Wawryszuk Bolesław Józef

Włodarski Jerzy Andrzej
Zieleniec Zdzisław Renisław
Żuchowicz Halina

ROK 1963

Studia inżynierskie

Bronowski Jan Ireneusz
Czekajło Izidor Ludwik
Dajnowski Jan Wacław
Giejno-Gajdamowicz Czesław
Grzelec Zbigniew Zygmunt
Grzywacz Stefan Jan
Hintz Otomar Stanisław
Huk Mikołaj
Jastrzębski Jan Hubert
Kilian Leon Marian
Klonowski Stanisław Tadeusz
Kryda Szczepan Mieczysław
Lewandowski Marian Andrzej
Martyński Jan Stanisław
Mioduszeowski Edward
Misiun Franciszek

Nickel Ryszard Henryk
Nowak Kazimierz
Nowak Marian
Perdeus Jan
Polakowski Bogusław Jerzy
Schulz Rudolf Ulryk
Sobiechowski Jan Edward
Szałkowski Jerzy
Szwabski Jerzy
Śliwa Andrzej Kazimierz Edward
Tomczak Jan Rajmund
Turnowski Mirosław
Walczuk Rajmund
Waldman Zygmunt Adam
Wilant Henryk Bernard
Wójcicki Tadeusz Marian

Studia magisterskie

Jagła Stanisław
Krzemiński Jan Paweł

Łuczkowski Stefan Bernard
Wojaczek Norbert Antoni

ROK 1964

Studia inżynierskie

Bytniewski Remigiusz Jan
Demkowicz Bolesław
Doliwa-Dobrowolski Jerzy
Aleksander
Grygiel Zdzisław
Grzesiak Walenty
Handzlik Andrzej Tadeusz
Klasa Józef
Łopaciński Jerzy

Nowak Zdzisław
Ruszkowski Leon
Rutkowski Jerzy Witold
Rytel Włodzimierz Maksymilian
Środa Stefan Ludgard
Świąc Zbigniew
Świerblewski Benon Jan
Woźniak Jerzy
Żbikowski Krzysztof Marian

Studia magisterskie

Bławat Leonard
Brzezicki Jerzy Zbigniew
Celekiński Ryszard Bazyl
Czajka Wiktor Stanisław
Czarkowski Bernard Józef
Dziuba Mieczysław Kazimierz
Ilnicki Ryszard Henryk
Karpowicz Ignacy
Kenicer Jan
Koszmider Władysław
Kowalonek Henryk Wojciech
Kownacki Andrzej Julian
Książek Józef Wiesław
Kuczkowski Jerzy Gracjan
Michniewicz Marian Antoni

Niemyski Zbigniew
Olkowski Janusz Tadeusz
Pawlak Zbigniew Kazimierz
Pirsztel Jerzy
Rodziewicz Ryszard Zdzisław
Skórczyński Stanisław
Sobczak Janusz Kazimierz
Stanilewicz Krzysztof
Stasiak Jerzy Szczepan
Szupryczyński Andrzej Bogusław
Tarasiewicz Kazimierz Bogusław
Wołczacki-Dziemidowicz Bohdan
Zaprzański Lech Ludwik
Zarzecki Wiktor Eugeniusz

ROK 1965

Studia inżynierskie

Borowik Jan
Bosak Stanisław
Cybulski Stanisław
Dettlaff Franciszek Jan
Domański Arkadiusz
Druciak Andrzej Jan
Jabłoński Marian Łucjan
Jankiewicz Zygmunt Seweryn
Karczewski Aleksander
Kiełbratowski Zdzisław Władysław
Kisiel Andrzej
Klaman Jan
Klej Czesław
Klonowski Mieczysław Andrzej
Kortylewska Maria Gizela
Kurowski Józef Kazimierz
Kuter Czesław Antoni
Lipkowski Marian Stefan
Makaruk Jerzy
Materny Edward Henryk
Muczyński Stanisław

Niecko Zbigniew Robert
Nowak Jerzy
Pawełkiewicz Ryszard Bodo
Petecki Adam Tadeusz
Piórkowski Zdzisław
Połoński Tadeusz Andrzej
Połujanowski Paweł
Prażat Edmund
Raczyński Tadeusz Edward
Reysowski Marian Andrzej
Skomorowski Henryk
Smogur Tadeusz Waldemar
Stępniewski Wiesław
Suchomski Kazimierz
Szajek Piotr Paweł
Szmiganowski Eugeniusz Jan
Wittbrodt Eugeniusz Marian
Wojtkowiak Jan
Wyrzykowski Janusz Hieronim
Żurek Rajmund

Studia magisterskie

Baranowski Ryszard
Bartoszewski Grzegorz
Jędrzejewski Władysław Wiesław
Kossut Marian Maciej
Kutnik Jan Wacław

Pawelec Ryszard Marian
Szumski Mieczysław
Trojanowski Edmund
Wereda Józef

ROK 1966

Studia inżynierskie

Aleksandrowicz Jan
Baranowski Tadeusz Wojciech
Bednarski Krzysztof
Belter Antoni Michał
Boufał Andrzej
Chmielecki Leszek Stefan
Cieszyński Ryszard Zygmunt
Czaplewski Edmund Roman
Czerniewski Jerzy Jan
Derkowski Kazimierz Józef
Gnaciński Józef Henryk
Gołębiewski Zdzisław
Hajto Henryk
Jakubowski Jerzy Władysław
Joeck Gerard Stanisław
Kłós Bolesław Paweł
Krajewski Jan
Kreft Roman Alfred
Landowski Gerard Bernard
Myjkowski Jan
Nagórski Stanisław
Owsiany Witold Stanisław

Perlicki Andrzej
Piełowski Roman Medard
Pionke Jerzy
Ropiejko Edmund
Sakowicz Janusz
Sieniuc Ryszard Maciej
Siwkowski Eugeniusz
Skibicki Roman Ludwik
Skowronek Jan
Stokłosa Eugeniusz Władysław
Strepikowski Marian Stanisław
Stroczo Zbigniew
Stworzyjanek Edward
Szewczyk Stanisław
Thiel Zenon
Tomasiak Zenon Tadeusz
Wojtkiewicz Romuald
Wrzall Zdzisław
Zaremba Jan
Zawadzki Bogusław Stanisław
Żmijewski Marek Edward

Studia magisterskie

Cybulski Jan
Czerwiński Aleksander Władysław
Dzierżawski Wirgiliusz
Florysiak Józef Mikołaj

Kasperski Jan Bogusław
Konopiński Eugeniusz
Krawczyk Jan Wiesław
Skrzela Jerzy Kazimierz

ROK 1967

Studia inżynierskie

Antosiak Henryk Joachim
Bińkowski Roman
Borkowski Ryszard
Cyrson Ryszard Jan
Dechnik Mieczysław Jerzy
Drozd Paweł
Dudo Jan
Fryszka Kazimierz
Gałęzowski Andrzej
Gawęda Józef
Głowienke Alfons Paweł
Gołabek Waldemar Antoni

Gotowczyc Władysław Zygmunt
Grabowski Andrzej Wojciech
Hajdel Jan Mirosław
Hülse Makary Teodor
Jankowski Adam
Kamiński Ryszard
Kasperowicz Zdzisław
Kentzer Tomasz
Kobyłański Kazimierz Karol
Kociński Stanisław Marian
Kolant Zbigniew
Konkol Gerard Roman

Kostyk Bohdan
Kowalczyk Franciszek Michał
Kuster Bolesław
Lewandowska Wiesława Maria
Lewandowski Witold Teodor
Malicki Stanisław
Mechliński Edward Leon
Mindur Janusz Michał
Neubauer Konrad
Nowak Bernadeta
Pawlak Tadeusz
Perkowski Zbigniew
Piechocki Zdzisław Florian
Pietras Jan
Pietraszkiewicz Jerzy
Pisarek Leszek Jan
Plenikowski Józef Bernard
Polewczak Karol

Studia magisterskie

Bajkow Aleksander
Cichowski Jan
Czyczyro Mieczysław
Demkowicz Bolesław
Dębiński Bogdan Jerzy
Doliwa-Dobrowolski Jerzy
Dopierała Tadeusz Marian
Grzelec Zbigniew Zygmunt
Hawro Henryk Adam
Juszkiewicz Mieczysław Wacław

Pustkowski Franciszek
Raczunas Witold Bogdan
Radko Czesław Adam
Rąbalski Lech Zbigniew
Ronowski Jerzy Stefan
Skiba Alicja Bronisława
Stańko Tadeusz Bolesław
Stępniewski Józef
Symbor Marian
Szymańska Zofia Ineza
Śmiglak Kazimierz
Wałkowiak Jan Bernard
Wasiak Zbigniew Stanisław
Widera Marek
Wogacki Ryszard Erwin
Woźniak Jerzy Zygmunt
Zieliński Jan
Zyskowski Eugeniusz Jerzy

Klonowski Stanisław Tadeusz
Kozłowski Ryszard
Kraczkowski Tadeusz Zygmunt
Marcinkowski Jerzy Piotr
Opióła Jan Andrzej
Przybyła Józef Janusz
Sawczyn Jerzy Wiktor
Sobociński Klemens
Zieliński Zbigniew

ROK 1968

Studia inżynierskie

Baranowski Janusz Andrzej
Bem Witold Zbigniew
Biernacki Jan
Biernat Jerzy Stanisław
Bumbul Eugeniusz
Cepiński Włodzimierz
Chądzyński Tadeusz
Ciechowski Józef
Czaja Edmund Stanisław
Czepukojć Władysław
Czussyński Józef
Dernoga Władysław
Gierkiewicz Edward Henryk
Groth Gerard

Gusowski Janusz
Jancelewicz Jerzy
Janicki Mirosław Jan
Jankowski Andrzej
Kamiński Erwin
Karpeta Czesław
Kieruńczyk Kazimierz
Kołodziej Roman
Kowalik Marek Sławomir
Kozłowski Henryk
Kozłowski Zenon
Krasiewicz Marian
Ludwiczak Stanisław
Mokijewski Henryk

Małek Lech Mieczysław
Mierzejewski Mieczysław
Mitoraj Zbigniew
Nesteruk Jerzy
Ochociński Gracjan
Pawlak Jerzy
Pietrzak Adam Hubert
Plichta Joachim Feliks
Przyłudzki Tadeusz
Puzio Stanisław Marian
Radzewicz Tadeusz
Rydz Zygfryd Józef
Scheibe Andrzej Herbert
Sitnik Henryk

Studia magisterskie

Matczuk Sławomir

Sobka Józef
Sokolnicki Jerzy Stanisław
Staniszewski Ryszard
Starsierski Bogdan Kazimierz
Stolarczyk Stanisław
Stykuć Ryszard Romuald
Szczerbic Stanisław
Warda Lucjan
Witkowski Gerard Antoni
Wrona Józef
Zdrojewski Zdzisław
Zysk Henryk
Żyłan Waldemar

Rytel Włodzimierz

ROK 1969

Studia inżynierskie

Bąk Aleksander
Bojarczyk Janusz
Dubrowski Jan
Duda Józef
Gmiński Marek
Hajduk Ignacy
Iskrzycki Kazimierz
Jóźwiak Ryszard
Kamiński Maciej
Kasyna Kazimierz
Klasa Henryk
Klein Roman
Knap Jerzy
Kostuch Paweł
Koszczuk Edward
Kościuch Kazimierz
Kozakiewicz Aleksander
Kukieła Józef
Kuszej Władysław
Lachowicz Jan
Laska Hubert

Lenz Piotr
Lidzbarski Czesław
Marchewicz Jan
Miazek Jerzy
Niedźwiedź Henryk
Pelewski Zdzisław
Rembalski Jan
Rusiński Edmund
Seeger Józef
Sieroń Rajmund
Stalkowski Krzysztof
Szady Mieczysław
Szymerski Edward
Śliwa Zdzisław
Ślusarski Florian
Tekień Mirosław
Wiśniewski Ryszard
Witkowski Edward
Wojuć Krystyna
Wolszczak Czesław
Zysk Stanisław

Studia magisterskie

Adamczewski Janusz
Burak Wincenty

Matuszewski Zygmunt
Szarapka Antoni

ROK 1970

Studia inżynierskie

Barańczuk Zbigniew Konstanty
Chabowski Edmund
Chmieliński Jan
Cyrny Jerzy
Dobrowolski Andrzej
Doliński Zygmunt
Drywa Zygmunt Józef
Duda Bolesław
Faliński Stanisław
Goralski Piotr
Jaskuła Stefan
Kalinowski Benon Antoni
Konarski Marian
Konieczny Adam
Korowajczyk Zenon
Kościałkowski Andrzej Krzysztof
Kubiak Andrzej Tomasz
Kuchta Zenon Władysław
Lidtko Zygmunt Bolesław
Mrozik Henryk Józef
Muszyński Tadeusz Jan

Nizio Jerzy Mieczysław
Orlikowski Andrzej
Orłowski Ryszard Aleksander
Paczkowski Stanisław
Perwenis Janusz
Płachta Kazimierz
Saczek Zenon Jan
Sadowski Zygfryd Bernard
Samerek Kazimierz
Seyda Ryszard Henryk
Sikorski Jan
Skwara Jerzy
Solski Zbigniew Mieczysław
Stankiewicz Roman Andrzej
Szyk Hans Bernard
Taczyński Wojciech
Wojciechowski Kazimierz
Franciszek
Wojtaszczyk Włodzimierz
Wróbel Teodor Alojzy
Zalewski Jacek Wojciech Kazimierz

ROK 1971

Studia inżynierskie

Baranowski Stanisław Mieczysław
Blekiewicz Tadeusz
Chlewiński Tadeusz
Czarnecki Jan
Czupryński Bogdan Jerzy
Dwojak Jan Wiesław
Galant Jan
Gan Piotr Zbigniew
Gawroński Stanisław Tadeusz
Grabowski Krzysztof Włodzimierz
Gradolewski Jan Stanisław
Hering Augustyn
Jędruszczak Stanisław Tadeusz
Judzicki Włodzimierz
Kłos Stanisław Grzegorz
Knyszewski Aleksander
Kwiatkowski Edmund
Liwski Bohdan
Łukaszewicz Hanka
Matysiak Jerzy

Milarski Piotr
Misztal Janusz Bogdan
Nastalie Eckehard Hartmut
Nawrocki Wojciech Kazimierz
Paluszak Karol Edmund
Piętaś Bogdan
Płaska Wacław
Pruś Zenon
Przybysz Jerzy
Przybyszewski Edward
Przykląg Wacław
Raczkowski Bolesław Antoni
Radczuk Władysław
Repiński Jerzy Gerard
Romańczuk Albert
Sekściński Stanisław
Skrzypecki Janusz Waldemar
Sowiński Andrzej Stefan
Stykała Kazimierz Bogumił
Szulc Ryszard

Szypowicz Andrzej
Urbanowicz Irena
Waliszewska Bożena Elżbieta
Weremko Tomasz

Wieloch Mieczysław Kazimierz
Wołkanowski Wacław
Zawiślański Jan Władysław
Zuber Henryk Józef

Studia magisterskie

Baum Henryk

ROK 1972

Studia inżynierskie

Auderman Witold Jerzy
Blachnierek Jerzy
Charzyńska Elżbieta Maria
Charzyński Andrzej Zdzisław
Czaplicki Piotr Maria
Foltyński Stanisław Zygmunt
Gackowski Andrzej Franciszek
Gołuński Marek Leon
Gosiewski Janusz
Górski Wacław Feliks
Kaczmarek Stanisław Józef
Kosiński Edward Józef
Leppert Zbigniew Michał
Linda Józef Klemens
Łukuć Bogdan
Modzelewski Marian
Muzolff Zygmunt Franciszek

Narkiewicz Jadwiga Kazimiera
Narkiewicz Waldemar Paweł
Orlean Jerzy
Polny Henryk
Rębała Marian
Rogaczewski Jerzy Józef
Sapkowski Wacław Czesław
Stawicki Andrzej Marian
Staworko Władysław
Śnieżewski Janusz Andrzej
Wawrzyniak Henryk
Wierzbicki Lechosław Andrzej
Wierzyński Gustaw
Wiśniewski Zenon Kazimierz
Wutkowski Roman
Wyrwas Tadeusz

Studia magisterskie

Perdeus Jan Piotr

ROK 1973

Studia inżynierskie

Bobrowski Marian
Chałupka Marian Stanisław
Czech Jerzy Kazimierz
Deręgowski Medard Roman
Dominik Antoni Stanisław
Duch Jacek Kazimierz
Dziadura Andrzej
Dzieżewski Jerzy Janusz
Ferchan Józef Palemon
Garbacki Roman

Gawełek Tomasz Antoni
Golcz Jerzy Wincenty
Gorlewski Herman
Gójski Henryk
Groszewski Janusz
Jurkiewicz Roman
Kassin Stefan Wiktor
Konieczny Seweryn Stanisław
Kopiejć Tadeusz Konrad
Kowalik Jerzy Ryszard

Kowalski Zdzisław
Krauze Leonard Marian
Krawczyk Włodzimierz Ignacy
Kropiński Tadeusz
Kuraś Andrzej Wawrzyniec
Kuszeński Zygmunt
Latoch Ryszard Stefan
Lewandowski Ryszard
Liszewski Andrzej
Litwiński Witold
Matkowski Rudolf
Mądry Gerard Brunon
Mizera Ryszard Bogdan
Nachmann Ryszard Andrzej
Najman Zbigniew
Naumowicz Stefan Ryszard
Nic Franciszek
Oberda Andrzej Zdzisław
Oleksiak Jan
Piaskowski Zbigniew Tomasz
Pieszczęński Rajmund Mateusz

Studia magisterskie

Dajnowski Jan Wacław
Karczewski Aleksander

Piotrowski Ryszard Roman
Raniszewski Romuald
Różański Tadeusz
Sadowski Krzysztof Antoni
Sawicki Jerzy Wiesław
Siciak Edward
Skawiński Stanisław Aleksander
Składanowski Stanisław
Słomiński Zbigniew
Szulc Henryk Alojzy
Świerszcz Marek Witold
Targan Ryszard Wojciech
Tomkiewicz Maria Teresa
Wiatr Walenty Mieczysław
Widawski Tadeusz
Wierzbicki Jan Józef
Wilczewska Regina Maria
Wilczewski Stanisław
Wysocka Zofia Janina
Zalewski Tadeusz
Zaworski Edward Antoni

Kiełbratowski Zdzisław Władysław

ROK 1974

Studia inżynierskie

Andrzejewski Jerzy
Baszkowski Henryk Oskar
Biały Andrzej
Blicharski Eugeniusz Edward
Boczarow Andrzej
Bogdan Władysław
Bugaj Ryszard Teofil
Datta Jerzy Artur
Dworzycki Piotr
Fiet Mirosław Wojciech
Formella Andrzej Kazimierz
Gajewski Jerzy Marian
Gajos Wacław Zygmunt
Goitowski Jan Piotr
Góralczyk Amelia
Grochowski Kazimierz
Hewelt Hipolit Jan
Ichniowski Henryk
Jendryczka Tadeusz Mieczysław
Jezierski Jan Władysław

Karczmarczyk Jacek
Kłosiński Stanisław Marian
Knopa Stanisław
Kowalczyk Czesław
Kur Alojzy
Ladko Bronisław
Łapin Krzysztof
Mamorski Andrzej Zdzisław
Nehrebecki Janusz
Nowosielski Marian
Opara Wojciech Roman
Osiński Zbigniew Jan
Osowski Andrzej Jan
Puczyński Ryszard
Stubba Stefan Feliks
Śledziwski Grzegorz Ryszard
Teleżyński Krzysztof Aleksander
Zawadzki Ryszard Andrzej
Zdeb Ryszard Jan
Żurek Mieczysław Jerzy

Studia magisterskie

Kitowski Zygmunt
Kotulski Jerzy

Pejas Stefan
Szymanek Kazimierz

ROK 1975

Studia inżynierskie

Alwin Ryszard Jerzy
Andrzejczak Zbigniew Ryszard
Argulewicz Jerzy
Balińska Barbara Maria
Bieszk Bernard Damazy
Borowiecka Elżbieta Wiktoria
Borowiecki Zbigniew Mieczysław
Bumbul Krzysztof Jan
Ciechanowicz Krzysztof Ryszard
Ciereniewicz Wiesław Andrzej
Cieszkowski Krzysztof Ignacy
Czaja Andrzej Władysław
Dadej Marian Józef
Daniluk Bogusław Andrzej
Domański Edward
Domski Ryszard Piotr
Drywa Józef
Formela Ryszard Jacek
Gajewski Andrzej Teodor
Geraszek Jacek
Gierczak Andrzej
Goćłowski Janusz Józef
Grabski Krzysztof Leon
Jacheć Wiktor Michał
Koriat Zbigniew
Kryczkowski Piotr Michał

Kulka Zbigniew Jan
Leśnicki Edward
Lisewski Józef Krzysztof
Manasterski Janusz Henryk
Marecka Elżbieta Jadwiga
Ociesa Tadeusz Witold
Odrakiewicz Marek
Osiecki Zenon Szczepan
Ostrowski Kazimierz Ignacy
Papke Edmund Paweł
Pilarski Roman
Pujdak Tadeusz Władysław
Rutkowski Hubert Jerzy
Sierzant Ryszard Feliks
Szreder Kazimierz
Szubielski Jerzy Lech
Tersa Andrzej Marian
Warecki Janusz Leon
Wawrzyńczyk Paweł Ryszard
Wieczorek Andrzej Jerzy
Wolański Edward Jerzy
Wrzesińska Jolanta Ewa
Zbierski Andrzej Stanisław
Zieliński Edward Bernard
Zonko Jan

Studia magisterskie

Deptuła Benedykt

Środa Stefan Ludgard

ROK 1976

Studia inżynierskie

Brzozowski Władysław
Budżko Andrzej Leszek
Christoph Robert Leonard
Cieślak Jerzy
Drogoś Leszek Edmund

Gierszyński Henryk Andrzej
Gletkier Krzysztof Jan
Hallmann Władysław
Jabłonka Jan
Jasieniecka Danuta

Kemnitz Florian
Kira Jan Waldemar
Kłys Sławomir
Kmak Marek Jacek
Lica Ryszard
Melzacki Włodzimierz Eugeniusz
Naumiuk Grzegorz
Pałubicki Hubert
Peta Marian
Pik Janusz Stanisław
Potrykus Mieczysław Stanisław
Sadkowski Wacław

Skowroński Marek
Stromski Brunon Paweł
Strzałkowski Maciej Stanisław
Szlendak Ryszard
Szopińska Mirosława Jadwiga
Szopiński Andrzej Zbigniew
Szybalska Elżbieta Krystyna
Wiśniewski Władysław Jan
Wróblewski Jerzy Brunon Stefan
Zduński Mieczysław
Zielonka Henryk
Zofka Ryszard Stanisław

ROK 1977

Studia inżynierskie

Balcerowski Jan Stanisław
Bator Zdzisław
Bąk Andrzej Janusz
Brzeziński Eugeniusz Edward
Cykowski Andrzej Julian
Głaza Witold Michał
Gomułka Edward
Jerzyk Ryszard
Kisiel Józef
Kondratowicz Tadeusz
Krawczun Bogdan
Kujaszewski Kazimierz Jan
Kuźma Roman
Łukasiewicz Marcin
Maciejewski Tadeusz Stanisław
Michlewski Mieczysław Wincenty
Miotke Jerzy Piotr

Mrowicka Maria
Nowakowska Joanna
Olas Stanisław
Ossowski Henryk
Paluch Andrzej
Polito Zbigniew
Ratajczyk Kazimierz Michał
Rewa Józef Leon
Staruch Ryszard
Stefaniak Wojciech
Stempa Zygmunt Józef
Szeląg Lech Tadeusz
Szymański Andrzej Franciszek
Tomaszewska Maria Stafania
Wrocławski Mieczysław
Zwoliński Mieczysław

ROK 1978

Studia inżynierskie

Bohdanowicz Lech Andrzej
Borowski Marek Grzegorz
Burchyński Jan Marek
Czajkowski Jerzy Wojciech
Dudek Marek Marian
Falencikowski Tadeusz Marek
Farmas Janina
Fijałowski Sławomir Jerzy
Gebert Romuald Gustaw
Gryczuk Bogusław Stanisław

Jagielski Władysław
Kaczmarek Tadeusz
Karolczak Krzysztof Witold
Konkol Wacław
Krause Leszek Zbigniew
Kurgan Wiesław Marian
Kurzepa Maria Bogna
Kwidziński Edmund Jan
Majewski Antoni
Malec Krzysztof Włodzimierz

Oder Ryszard Stanisław
Skrzypczak Leszek Bolesław
Skrzypczak Mieczysław Antoni
Sosiński Kazimierz
Szatkowski Jerzy

Świtlik Krzysztof Henryk
Trzcińska Irena Stefania
Zegarski Jacek Tadeusz
Zieliński Witold
Żbikowski Jerzy Tadeusz

Studia magisterskie

Barton Józef
Gralewski Edward
Jagielka Władysław
Klimczak Jerzy
Krzymianowski Jerzy Stanisław
Pałkowski Jan

Romańczuk Maria
Samson Henryk
Tokłowicz Bogdan Ludwik
Tracz Marian
Zaleski Andrzej Stefan

ROK 1979

Studia inżynierskie

Bartusch Maciej
Bober Leszek
Borkowski Andrzej Florian
Giermak Marek Stefan
Jesionowski Henryk
Kaleta Józef Augustyn
Kukolus Janusz Jerzy

Lupa Roman Wiktor
Milołoch Grzegorz
Mrugała Czesław
Poznachowski Jerzy
Rompa Jan Tadeusz
Urbański Stanisław Kazimierz
Wach Ryszard Czesław

ROK 1980

Studia inżynierskie

Błażyński Zbigniew
Gdaniec Kornel Ryszard
Gruźlewski Tadeusz Franciszek
Huk Krzysztof
Janik Jan
Jankowiak Piotr
Jaworski Tadeusz
Kotłowski Kazimierz
Krajka Zenon Henryk
Markiewicz Edward
Michna Roman Bernard
Ocieszak Krzysztof Stefan

Piszczako Wojciech
Podumis Waldemar
Pokraczyński Stefan Tadeusz
Rudczyk Edward Bolesław
Sławski Marek Kazimierz
Wawer Tadeusz
Wilkowski Marian Andrzej
Wiśniewski Leszek Waław
Wrona Witold Stanisław
Zbąski Bogumił Antoni
Żak Czesław

Studia magisterskie

Drwięga Krzysztof Michał
Dzienisz Leon Ryszard

Piętka Marek

ROK 1981

Studia inżynierskie

Adamonis Zbigniew
Bednarski Henryk
Berchert Bolesław Władysław
Biniek Lucjan Bogdan
Bublewicz Leszek
Bukała Ewa Maria
Czerwiński Jerzy Roman
Drewnicki Marek Zbigniew
Drozdowski Jacek
Fierteck Stefan Wiesław
Gajewski Ryszard Andrzej

Głuchowski Andrzej Antoni
Kamiński Tadeusz
Kocbuch Eugeniusz
Magier Janusz Tomasz
Matys Tadeusz Józef
Mazurczak Tadeusz Zdzisław
Michniewski Mieczysław Mariusz
Nadolny Zenon
Osinka Elżbieta Jolanta
Rozenka Tadeusz
Stasiak Danuta Zofia

Studia magisterskie

Wasilewska Anna

Wróblewski Sławomir

ROK 1982

Studia inżynierskie

Borkowski Zbigniew Adam
Czarny Romuald Marek
Dajnowski Witold Józef
Dziubiński Andrzej
Fic Zenon Józef
Gromada Roman
Iwaniuk Jan
Krakowski Jerzy Stefan
Krause Andrzej Marian
Mazur Mirosław
Oller Mirosław

Pachocki Marek Antoni
Radziszewski Kazimierz
Ruczka Jan Piotr
Sankowski Zbigniew
Świątelski Stanisław Andrzej
Trybała Eugeniusz Józef
Turowski Lucjan
Woźny Zbigniew
Wysiecki Jerzy Marian
Zawalski Zygmunt Leon

ROK 1983

Studia inżynierskie

Bobel Konstanty
Budzisz Karol Klemens
Burdyński Lech
Gągała Romuald Kazimierz
Grączyński Józef
Grubiński Tadeusz
Janus Witold Zygmunt
Kosiorek Elżbieta
Kosiorek Tomasz Andrzej

Litwińska Maria Saturnina
Nona Tadeusz Andrzej
Nowak Jerzy Stefan
Nowakowski Janusz Leszek
Ogrodczyk Mirosław
Pełszyk Stanisław
Roda Edmund Jan
Rusakiewicz Lech Roman
Rymkiewicz Jerzy Adam

Saniawa Marian
Ważny Janusz Jan
Wesołowski Zdzisław
Wojtkiewicz Władysław

Znaniński Zbigniew Andrzej
Żmuda-Trzebiatowski Edmund
Stanisław

Studia magisterskie

Jaworski Tadeusz

ROK 1984

Studia inżynierskie

Budziło Andrzej Wiktor
Cieszko Leszek Michał
Ejtmminowicz Marek Krzysztof
Grychta Grzegorz
Heimowski Czesław Łukasz
Jach Cezary
Jankowski Józef Mieczysław
Kopycki Ryszard

Lejk Marian
Lewańczyk Roman Daniel
Muchowski Lech
Orzechowski Andrzej
Pardo Ludwik
Pontus Anita Barbara
Reinhardt Roman
Zięba Krzysztof

ROK 1985

Studia inżynierskie

Bieńkowski Krzysztof Adam
Borek Grzegorz Józef
Fornalski Janusz
Głowacki Grzegorz Paweł

Gorajek Jerzy Kazimierz
Kulczyński Piotr
Wasak Jarosław Karol

ROK 1986

Studia inżynierskie

Dampc Eugeniusz Antoni
Drażek Bronisław Jan
Dunst Edward
Gąsiorek Robert Władysław
Hosa Andrzej Szczepan
Jamroż Stanisław
Jeliński Marek Wojciech
Licbarska Mirosława Dorota
Malec Henryk

Masztalerz Jacek Stefan
Mróz Bogumił Augustyn
Pająk Zbigniew
Pawłaczek Mariusz Mirosław
Pek Zbigniew Leon
Rychliński Ryszard Krzysztof
Sawka Janusz Marcin
Szustak Janusz

ROK 1987

Studia inżynierskie

Alfut Franciszek Edmund
Bach Franciszek Stanisław
Banasik Adam
Bejgrowicz Zbigniew Andrzej
Bielawski Krzysztof
Biernacki Marek Zbigniew
Borek Włodzimierz Antoni
Borkowski Sławomir
Brzóska Zenon
Dragan Wiesław Mieczysław
Głowacki Marek Andrzej
Kędzierski Lech Romuald
Kordel Grzegorz Michał
Kosiński Dariusz Piotr
Krajewski Andrzej Jerzy
Krupiński Krzysztof

Kupidura Wojciech
Łącki Wiktor
Małkiewicz Krzysztof Jacek
Miotke Ryszard Marek
Morczyński Wiesław Henryk
Niedźwiecki Janusz Jan
Pichlak Piotr Jan
Skalski Grzegorz Franciszek
Snarski Piotr Henryk
Spigarski Mirosław Jerzy
Szafranski Marek Krzysztof
Sznurowski Jacek
Szyłko Stanisław Józef
Tomaszek Andrzej Stanisław
Voss Ryszard Aleksander
Wędrowski Józef Tadeusz

ROK 1988

Studia inżynierskie

Gburczyk Zenon Stanisław
Gołębiewski Janusz Józef
Graban Mieczysław
Klechowicz Stanisław Kazimierz

Koryncki Romuald Wojciech
Krauze Krzysztof Zygmunt
Krauze Mirosław
Słowiński Jarosław Wojciech

ROK 1989

Studia inżynierskie

Ciechanowicz Adam Stanisław
Guliamakis Christos

Nowak Lech Wiesław

ROK 1990

Studia inżynierskie

Burczyk Andrzej

Pasierbiewicz Ludwik Julian

ROK 1991

Studia inżynierskie

Magier Helena

Wrembel Zdzisław

ROK 1992

Studia inżynierskie

Milżyński Maciej Krzysztof

Studia zaoczne (1989–2005)

ROK 1989

Studia inżynierskie

Borkowski Jerzy
Celiński Zbigniew Marek
Hinz Piotr
Irzabek Gwidon Jerzy
Kamiński Henryk
Kamzelski Bogdan
Krzykowski Marek
Nejman Mirosław

Niezgoda Henryk
Sebastyański Waldemar Bolesław
Smukowski Krzysztof Henryk
Subotowicz Wojciech
Szymczyk Robert Stanisław
Tomczyński Roman Witold
Wójcik Ryszard Piotr

ROK 1990

Studia inżynierskie

Andrzejak Zdzisław
Augustyn Mieczysław Roman
Jaruszewski Jacek Michał
Kowalski Andrzej
Kubicki Andrzej
Matysiak Janusz
Miąskowski Marian Józef

Miller Krzysztof
Nirnberg Mirosław
Panasiak Mirosław
Szymański Witold Jerzy
Waszewski Zbigniew
Wittstock Kazimierz Henryk

ROK 1991

Studia inżynierskie

Lubocki Wojciech
Ludzia Jan Andrzej
Markowski Jarosław Edmund
Przybytniak Dariusz Jerzy

Ruszewski Henryk Zbigniew
Szostek Waldemar
Wieczorek Leonard

ROK 1992

Studia inżynierskie

Bors Mariusz Robert
Ciachorowska Dorota Zofia
Furgał Leszek
Gładkowski Mariusz Stanisław
Gozdek Dariusz Jacek
Kołtun Janusz Andrzej
Kruminis-Łozowski Jacek Zdzisław

Maćkowiak Tomasz Józef
Pikosz Małgorzata Maria
Pokraczyński Jan Edmund
Skielnik Jerzy Wojciech
Wiernicki Jacek Janusz
Włocko Waldemar
Wojciechowski Jarosław Jan

ROK 1993

Studia inżynierskie

Bylica Bogdan
Cerek Artur Sergiusz
Gruszka Marek Ireneusz
Jankowski Jerzy
Jazgarski Zbigniew
Kopcych Ewa Bożena
Magalski Andrzej
Mehring Andrzej

Nowak Włodzimierz
Osowski Stanisław Bolesław
Paszkiewicz Dariusz
Samek Dariusz
Solarz Mirosław
Wiśniewski Zbigniew
Wojtyniak Krzysztof
Wyrwa Zdzisław

ROK 1994

Studia inżynierskie

Bachliński Mirosław
Bąkowski Paweł Kazimierz
Borowski Jarosław Artur
Breza Marek
Buja Tomasz
Cymerman Jarosław Czesław
Goncerzewicz Eugeniusz
Jedlicki Janusz Adam
Jocz Krzysztof
Karaszewski Kazimierz
Klajnszmyt Antoni Zbigniew
Kotiuł Stefan Maciej
Kowal Tomasz

Kowalski Tomasz
Krocak Robert
Kupiec Zbigniew
Maciejewski Waldemar
Mazan Janusz
Michalski Tomasz
Pisarczyk Piotr Eugeniusz
Porczek Wojciech Jerzy
Rutkowski Piotr
Serafin Zbigniew Edward
Stopa Mirosław Eugeniusz
Trzeciński Andrzej
Westfal Mariusz Bogdan

ROK 1995

Studia inżynierskie

Błaszak Adrian
Kreft Andrzej Stefan
Lautembach Marek Piotr
Mitura Marek

Netkowski Bogdan
Podlecki Marek
Suchojad Krzysztof

ROK 1996

Studia inżynierskie

Ciesielski Andrzej Jacek
Dobek Andrzej Wojciech
Drażkowska Małgorzata Maria
Gładkowski Piotr

Grabowski Janusz Jerzy
Jaroszczak Jarosław
Kaim Dariusz
Leczkowski Andrzej

Roczek Jerzy
Ryśnik Sławomir
Sieger Andrzej Adam

Szkił Paweł Bogusław
Warda Leszek Grzegorz
Witowski Grzegorz

ROK 1997

Studia inżynierskie

Bednarz Krzysztof
Cichecki Piotr Jerzy
Cymanowski Zenon Czesław
Domozych Zdzisław Kazimierz
Gromadzki Sławomir

Kujawski Krzysztof Ireneusz
Lewandowski Tomasz Aleksander
Łysakowski Adam
Sieracki Adam Stefan

ROK 1998

Studia inżynierskie

Bartkiewicz Zbigniew
Białk Ryszard Jan
Bieliński Mirosław
Bogalecki Sławomir
Cichowlas Piotr
Flis Marian Józef
Garwadzki Marcin
Jankowski Tadeusz
Krakowski Wojciech
Kulesz Eugeniusz
Lewiński Tomasz
Mański Roman
Niksa Wiesław
Ostrowski Sławomir

Palmowski Andrzej
Pawlak Adam Stefan
Podgórski Grzegorz
Rutkowski Mariusz Rafał
Sela Artur
Sikorski Piotr Jerzy
Siuda Dariusz Wojciech
Stecki Dariusz Marek
Stępniewski Adam
Stolarski Piotr
Śliwiński Dariusz
Świetliński Zbigniew
Wardal Robert Bernard
Wityk Mirosław

ROK 1999

Studia inżynierskie

Abramczuk Robert
Baraniak Jacek
Baryła Maciej Mariusz
Begier Janusz
Gajewski Janusz Piotr
Grabski Leszek Krzysztof
Grzybowski Piotr
Hinc Szymon Krzysztof
Koc Krzysztof Edward
Michnowski Arkadiusz Wojciech
Olewniczak Waldemar

Oziemczuk Wojciech Mirosław
Pawlak Jacek Roman
Rudnicki Dariusz
Sokołowski Marek Zygmunt
Sulewski Zbigniew Waldemar
Szpak Marek
Tyran Jarosław Wojciech
Wasiewicz Dariusz Marek
Wesołowski Piotr
Wolak Eugeniusz Jan
Wołukanis Dariusz Piotr

Zaborowski Jacek Wojciech
Ziembiński Rafał Marcin

Żakieta Dariusz Waldemar

ROK 2000

Studia inżynierskie

Adamek Arkadiusz
Bednarek Ryszard Józef
Biezuński Jerzy
Boradyn Tomasz Antoni
Brzozowski Janusz
Ceynowa Piotr Henryk
Durkalec Robert Andrzej
Dziarnowski Waldemar Krzysztof
Fidura Cezary
Florek Mirosław
Gajos Piotr Andrzej
Golubski Piotr
Grzanka Mariusz Roman
Hepner Tomasz Wojciech
Holka Janusz Henryk
Jaromek Jacek Zdzisław

Kamrowski Grzegorz Wawrzyniec
Kazimierski Dariusz Daniel
Kleina Marek
Kozak Zbigniew Ryszard
Kulesza Maciej Cezary
Kwidziński Kazimierz Zygmunt
Matusiak Jerzy
Naskręt Maciej Mieczysław
Pollak Andrzej
Proczek Przemysław
Profis Krzysztof
Romańczuk Jan Włodzimierz
Staszyński Adam
Strzelewicz Radosław Jacek
Woźnicki Jan Włodzimierz
Zakrzewski Mieczysław

ROK 2001

Studia inżynierskie

Bauer Witold Mirosław
Baum Robert
Bober Krzysztof
Bryćko-Krauza Małgorzata
Cherek Robert Krzysztof
Czabon Dariusz Piotr
Czerwicki Andrzej
Donakiewicz Marcin Kazimierz
Driwa Wiesław Piotr
Dudek Tomasz
Faltynowski Robert
Górkowski Sławomir
Hoffer Rafał Piotr
Ignaczewski Leszek
Kazaniecki Robert Tomasz
Kołpak Mirosław
Kowalski Jacek Mieczysław
Kucharski Stanisław Jan
Kulczyk Adam Henryk
Lewandowski Janusz

Lewicki Jacek Adam
Łakomy Jan Roman
Łozowicki Jarosław
Malesza Kazimierz
Maruszewski Grzegorz
Michallek Adam Paweł
Nowak Bronisław Mariusz
Pacan Mariusz
Stybel Zygmunt
Szmigiel Adam Paweł
Tonderski Witold
Warczok Eugeniusz Benedykt
Warzyński Tomasz Ryszard
Wojciechowski Ryszard
Wollmann Wojciech
Wosek Adam
Zduński Robert
Ziniewicz Stanisław
Zwołański Rafał Piotr

ROK 2002

Studia inżynierskie

Bernacki Bogdan Dariusz
Bielicki Janusz
Bieniewski Mariusz Sławomir
Chabowski Adam Marcin
Cywiński Jarosław Adam
Dębski Grzegorz Krzysztof
Dzieżyc Andrzej
Gajewski Tomasz
Gilgenast Marcin Rafał
Hefczyc Krzysztof
Jaworski Piotr
Jeszke Arkadiusz Wojciech
Jóźwiuk Piotr Grzegorz
Kaca Robert
Kacprzak Sławomir
Kanar Paweł Marek
Karaś Tomasz
Kędzierski Ryszard
Kiedrowski Krzysztof
Kliński Krzysztof
Klonowski Tadeusz Zenon
Kolcan Piotr Adam
Konkel Adam Remigiusz
Kosiorek Arkadiusz Edward
Kotowski Tomasz Krzysztof

Krauza Krzysztof
Krzemiński Marcin Zbigniew
Lisewski Marcin Adam
Magoń Małgorzata
Marchewski Paweł Piotr
Pietras Janusz
Pijanowski Bogdan
Piróg Paweł Artur
Pobłocki Wojciech
Redzinski Adam Jarosław
Rudnicki Jarosław
Samagalski Witold Ryszard
Siwiec Mariusz Adam
Skąlecki Arkadiusz
Stybel Sebastian
Tabor Adam Dariusz
Tkaczyk Daniel
Tobolski Tomasz
Wakieć Arkadiusz
Wieczorek Grzegorz Olaf
Wieczorek Marcin Tomasz
Wilk Waldemar
Wojciechowska Żaneta
Wójcik Waldemar Janusz
Ziemiński Andrzej

Studia magisterskie uzupełniające

Jakimowicz Piotr Dariusz
Kaleta Waldemar
Król Adam

Miller Marek
Przeździecki Sławomir
Szcypiorowski Leszek

ROK 2003

Studia inżynierskie

Abramczyk Jarosław
Aukstol Waldemar
Bartkowiak Marcin
Bieliński Paweł
Grabowski Franciszek Waldemar
Grabowski Piotr
Gralla Dariusz Edward
Janca Mariusz Sławomir
Kosiński Rafał Zbigniew

Kozak Wojciech
Kraśniewski Mariusz
Krawiec Tomasz Piotr
Książkiewicz Roman
Lamcha Adam Bronisław
Loll Błażej
Magdoń Dariusz Piotr
Milan Andrzej Marian
Obijalski Jarosław

Pałkowski Szymon
Pestka Rafał
Pietrzykowski Krzysztof Steafan
Rożnowski Maciej Rafał
Sawicki Roman Jacek

Senkowski Zdzisław
Serowiec Dariusz
Wałęga Paweł
Wójtowicz Andrzej
Wronecki Wojciech Dariusz

Studia magisterskie uzupełniające

Ćwioro Jerzy
Hularczyk Marcin
Irzyński Bartłomiej
Jańczuk Mariusz Jacek
Jurczyk Daniel Ludwik
Książek Adam Maciej
Laskowski Marek

Lidzbarski Paweł
Lipiński Lech
Łoś Piotr Sławomir
Plewiński Krzysztof
Sojko Arkadiusz
Sołtysiak Piotr
Urbański Marcin

ROK 2004

Studia inżynierskie

Bagrowski Łukasz Mateusz
Berberka Tomasz Adam
Borzejewicz Jarosław
Brauer Ryszard Józef
Brzustewicz Jacek Mirosław
Bzdęga Halina Teresa
Ciechanowski Jan
Cybulak Mirosław Adam
Dadasiewicz Adam Jerzy
Ginter Jan
Jarosz Piotr
Kobiela Ireneusz
Kwiecień Leszek
Lewkowicz Tomasz
Łuszcz Paweł

Makarski Jarosław
Nawrocki Artur Krystian
Pakuła Mariusz
Piankowski Dariusz
Romanowski Jarosław
Saganowski Ryszard Henryk
Schmulta Jacek Piotr
Siejka Krzysztof
Skarżyński Sebastian
Smogur Jarosław Jacek
Trzeciński Dariusz
Turek Tomasz Mariusz
Turek Wojciech
Wyrwicz Paweł Jan
Zalewski Bartłomiej

Studia magisterskie uzupełniające

Burkhardt Piotr Paweł
Chat Marcin
Cwalina Robert
Dombrowski Jarosław
Irek Paweł
Jarzyna Piotr Ryszard
Karmienko Cezary (EKM)
Kołtun Janusz Andrzej
Konkel Adam Remigiusz
Kruminis-Łozowski Jacek Zdzisław
Leman Sławomir

Leszczyński Rafał Kazimierz
Molenda Tomasz Jacek
Przytarski Tomasz Wiktor
Szmigiel Marek
Szymczyk Robert
Wakieć Arkadiusz
Walczak Wojciech
Wielgus Janusz
Wilk Waldemar
Witkowski Arkadiusz

ROK 2005 (do dnia 28 lutego)

Studia inżynierskie

Kołpacki Mirosław Andrzej

Romaniuk Andrzej

Studia magisterskie uzupełniające

Ziemnicki Piotr

Stopnie doktora uzyskane na Wydziale (1950–2005)

Lp.	Nazwisko i imię	Promotor
1950		
1.	Lenkowski Józef	prof. P. Szulkin
2.	Rybicki Zygmunt	
3.	Zubalewicz Zbigniew	prof. I. Malecki
1951		
4.	Trzetrzeviński Stanisław	prof. K. Drewnowski
1954		
5.	Grudziecki Stefan	prof. S. Szpor
6.	Lipski Tadeusz	prof. S. Szpor
1955		
7.	Dziedzic Jerzy	prof. K. Kopecki
8.	Roszczyk Stefan	prof. S. Kaniewski
1956		
9.	Ciechanowicz Piotr	prof. S. Kaniewski
1959		
10.	Kuźniar Władysław	prof. S. Szpor
11.	Sawicki Jerzy	doc. S. Trzetrzeviński
12.	Spichalski Alojzy	doc. S. Trzetrzeviński
1960		
13.	Góra Stanisław	prof. K. Kopecki
14.	Niedźwiedzki Miron	prof. J. Lenkowski
15.	Rodkiewicz Mieczysław	prof. K. Kopecki
16.	Sałaciński Józef	prof. F. Błocki
1961		
17.	Marecki Jacek	prof. K. Kopecki
18.	Przybylski Tadeusz	prof. K. Kopecki
19.	Wyszkowski Sławomir	prof. K. Kopecki
1962		
20.	Bitel Henryk	doc. L. Kurski
21.	Milkiewicz Franciszek	prof. K. Kopecki
22.	Samuła Jan	prof. S. Szpor
23.	Sołdek Jerzy	prof. K. Kopecki
24.	Wasilenko Eugeniusz	prof. S. Szpor
1963		
25.	Dobrzańska Irena	prof. K. Kopecki
26.	Dzierżek Henryk	prof. S. Szpor
27.	Hryńczuk Jerzy	doc. P. Ciechanowicz
28.	Jaczewski Jerzy	prof. L. Szklarski
29.	Podemski Andrzej	doc. S. Trzetrzeviński
30.	Sozański Jerzy	prof. K. Kopecki
1964		
31.	Pawlina Włodzimierz	doc. L. Kurski
32.	Przeździecki Franciszek	doc. S. Roszczyk

33.	Suchocki Jerzy	prof. S. Szpor
34.	Szczerba Zbigniew	doc. W. Hellmann
35.	Wierzejski Mieczysław	doc. S. Roszczyk
36.	Winiarski Wojciech	prof. S. Szpor
1965		
37.	Bendyk Zygmunt	doc. M. Rodkiewicz
38.	Boguś Zenon	prof. J. Seidler
39.	Chmielewski Andrzej	doc. I. Gościcki
40.	Figwer Jan	prof. H. Markiewicz
41.	Gawęcki Lech	prof. H. Markiewicz
42.	Kolka Jerzy	doc. S. Roszczyk
43.	Kolka Władysław	prof. W. Mościcki
44.	Kosztaluk Romuald	prof. S. Szpor
45.	Lebioda Stanisław	doc. S. Roszczyk
46.	Lindner-Kuzorowa Irena	prof. P. Ciechanowicz
47.	Liwo Jan	prof. I. Adamczewski
48.	Manitius Zdzisław	doc. S. Roszczyk
49.	Nagiełło Zygmunt	prof. H. Markiewicz
50.	Pazdro Przemysław	doc. M. Rodkiewicz
51.	Referowski Ludwik	doc. E. Kenig
52.	Zawalich Eugeniusz	doc. E. Kenig
1966		
53.	Daszkowski Zdzisław	doc. S. Grudziecki
54.	Kensik Roman	doc. M. Rodkiewicz
55.	Milewski Jerzy	prof. R. Szewalski
56.	Szymianis Jerzy	doc. J. Rabiej
57.	Tall Michał	prof. L. Kurski
1967		
58.	Bartosiański Eugeniusz	prof. P. Ciechanowicz
59.	Iwicki Marian	prof. J. Piasecki
60.	Krakowiak Stanisław	prof. K. Kopecki
61.	Musiał Edward	prof. J. Piasecki
62.	Sikora Ryszard	prof. A. Metal
63.	Sulikowski Jan	doc. Z. Woynarowski
1968		
64.	Grinberg Zygmunt	prof. H. Markiewicz
65.	Jasiński Edward	doc. S. Grudziecki
66.	Kopaczyk Jerzy	prof. R. Zimmermann
67.	Nurek Stanisław	prof. S. Szpor
68.	Żyborski Jacek	doc. T. Lipski
1969		
69.	Arciszewski Jerzy	prof. S. Szpor
70.	Barełkowski Jan	doc. A. Jankowski
71.	Bohdanowicz Jan	prof. S. Roszczyk
72.	Markowski Edmund	doc. A. Spichalski
73.	Mściwojewski Edward	prof. W. Hellmann
74.	Schally Stefan	doc. J. Marecki
75.	Spiralski Ludwik	doc. A. Jankowski

1970		
76.	Opolski Andrzej	doc. J. Jaczewski
77.	Sobieszczański Stefan	prof. K. Kopecki
78.	Twardy Lucjan	prof. K. Kopecki
1971		
79.	Dytkowski Edmund	prof. S. Szpor
80.	Fagiewicz Krzysztof	prof. H. Markiewicz
81.	Grabowski Andrzej	prof. W. Hellmann
82.	Kowalski Zbigniew	prof. J. Dziedzic
83.	Kuzora Tadeusz	doc. J. Dziedzic
84.	Malewicz Walenty	doc. J. Marecki
85.	Purczyński Jan	doc. J. Hryńczuk
86.	Sieradzki Ireneusz	prof. Z. Woynarowski
87.	Wieland Jerzy	doc. J. Sawicki
88.	Wilczyński Jerzy	prof. H. Markiewicz
89.	Zimny Paweł	doc. J. Hryńczuk
1972		
90.	Chotkowski Wiktor	prof. J. Dziedzic
91.	Grono Andrzej	prof. J. Dziedzic
92.	Koralun Marek	prof. W. Hellmann
93.	Krajewski Rudolf	prof. J. Marecki
94.	Lipiński Wojciech	doc. J. Hryńczuk
95.	Mikulski January	prof. S. Grudziecki
96.	Wąsek Krzysztof	doc. F. Milkiewicz
97.	Wolczyński Wojciech	doc. H. Bitel
1973		
98.	Durnaś Marek	doc. J. Hryńczuk
99.	Hibner Jerzy	prof. T. Lipski
100.	Krasuski Bogdan	prof. T. Lipski
101.	Lisowski Józef	prof. J. Dziedzic
102.	Olbrycht Lesław	doc. A. Jankowski
1974		
103.	Borkowska Barbara	prof. K. Kopecki
104.	Czucha Józef	prof. T. Lipski
105.	Kacprzak Benedykt	prof. S. Grudziecki
106.	Karwowski Marek	prof. S. Roszczyk
107.	Majewski Józef	doc. H. Bitel
108.	Turowski Stanisław	doc. I. Gościcki
109.	Wepa Ryszard	prof. J. Sawicki
110.	Wolny Andrzej	prof. S. Grudziecki
111.	Wołczacki-Dziemidowicz Bohdan	doc. A. Spichalski
112.	Zieliński Roman	prof. J. Dziedzic
1975		
113.	Golusiński Leon	doc. J. Jaczewski
114.	Elek Andrzej	doc. F. Milkiewicz
115.	Michalski Roman	doc. H. Bitel
116.	Muszalski Zbigniew	prof. S. Roszczyk
117.	Roskosz Ryszard	prof. J. Sawicki

118.	Wawryszuk Bolesław	prof. S. Roszczyk
119.	Wieczorek Cezary	doc. J. Jaczewski
1976		
120.	Borowski Ryszard	doc. H. Bitel
121.	Drzazgowski Zdzisław	prof. Z. Woynarowski
122.	Ginalski Zbigniew	doc. I. Dobrzańska
123.	Mądrozkiwicz Katalin	prof. J. Dziedzic
124.	Nowakowski Romuald	prof. J. Sawicki
125.	Ratajczak Eugeniusz	prof. J. Marecki
126.	Rynkowski Adam	doc. E. Wasilenko
127.	Siodelski Andrzej	prof. J. Marecki
1977		
128.	Galewski Miron	doc. L. Referowski
129.	Guilbert Henryk	doc. F. Milkiewicz
130.	Hartman Marek	doc. M. Wierzejski
131.	Kamusiński Antoni	doc. M. Wierzejski
132.	Kelles-Krauz Michał	doc. S. Plewako
133.	Stefaniak Zenon	prof. Z. Woynarowski
134.	Szczęsny Romuald	prof. J. Jaczewski
1978		
135.	Dajnowska Krystyna	prof. J. Dziedzic
136.	Górski Stanisław	prof. J. Dziedzic
137.	Hrynkiewicz Jarosław	prof. S. Roszczyk
138.	Matejowski Andrzej	doc. F. Milkiewicz
139.	Morawski Leszek	prof. J. Dziedzic
140.	Sołtys Andrzej	doc. Z. Szczerba
141.	Wysota Stanisław	doc. H. Bitel
1979		
142.	Józefiak Lech	prof. Z. Woynarowski
143.	Matulewicz Waclaw	doc. Z. Manitius
144.	Rafalski Wojciech	doc. Z. Manitius
145.	Ronkowski Mieczysław	doc. J. Kolka
146.	Różycki Marek	doc. F. Przeddziecki
147.	Stępień Jan	prof. J. Marecki
148.	Than Ngoc Hoan	doc. Z. Grinberg
149.	Ulman Zenon	prof. J. Dziedzic
150.	Żenkiewicz Marian	prof. J. Jaczewski
1980		
151.	Gratkowski Stanisław	doc. J. Purczyński
152.	Stolc Henryk	prof. J. Dziedzic
153.	Wybraniak Bolesław	prof. H. Markiewicz
1981		
154.	Augustyniak Wieczesław	prof. J. Hryńczuk
155.	Boryń Henryk	doc. E. Wasilenko
156.	Giętkowski Zygmunt	doc. P. Pazdro
157.	Gil Andrzej	prof. J. Jaczewski
158.	Gulbicki Zbigniew	prof. J. Marecki
159.	Jagiełło Jerzy	doc. Z. Kowalski

160.	Jakubiuk Kazimierz	prof. J. Hryńczuk
161.	Januszewski Jacek	prof. J. Dziedzic
162.	Kosmowski Kazimierz	prof. J. Dziedzic
163.	Mindykowski Janusz	prof. J. Sawicki
164.	Płaska Stanisław	doc. L. Referowski
165.	Reński Andrzej	prof. J. Marecki
166.	Rzepka Kazimiera	prof. J. Hryńczuk
167.	Swędrowski Leon	doc. L. Referowski
1982		
168.	Duzinkiewicz Kazimierz	doc. F. Milkiewicz
169.	Kuczałek Bogusław	doc. W. Winiarski
170.	Nguyen Xuan Nhung	doc. Z. Grinberg
1983		
171.	Gruszczyński Paweł	doc. J. Jaczewski
172.	Krajczyński Edward	doc. Z. Grinberg
173.	Łastowski Waldemar	doc. Z. Kowalski
174.	Piotrowski Tadeusz Stanisław	prof. J. Jaczewski
175.	Sypniewski Józef	doc. J. Majewski
176.	Wojtas Stanisław	doc. E. Wasilenko
1984		
177.	Chomiakow Marek	doc. Z. Manitius
178.	Cherek Bogdan	doc. J. Figwer
179.	Karwowski Krzysztof	doc. P. Pazdro
180.	Hempowicz Paweł	doc. J. Figwer
181.	Pawłowski Artur	doc. J. Figwer
182.	Ruciński Włodzimierz	doc. J. Soldek
1985		
183.	Czyżak Maciej	doc. Z. Boguś
184.	Kalisz Mieczysław	prof. T. Lipski
185.	Knitter Jerzy	prof. Z. Szczerba
186.	Nihad M. Abdul Rahman	prof. W. Hellmann
187.	Pham Minh Duc	prof. S. Roszczyk
188.	Skiba Andrzej	prof. J. Hryńczuk
189.	Stolc Longin	prof. F. Milkiewicz
190.	Wesołowski Henryk	doc. E. Wasilenko
1986		
191.	Bieliński Włodzimierz	doc. M. Iwicki
192.	Haras Andrzej	prof. J. Jaczewski
193.	Karkosiński Dariusz	prof. S. Roszczyk
194.	Rodziewicz Lesław	prof. J. Marecki
195.	Tiliouine Hocine	prof. Z. Szczerba
1987		
196.	Bogalecka Elżbieta	prof. S. Roszczyk
197.	Buller Andrzej	prof. J. Dziedzic
198.	Chojnowski Janusz	prof. J. Marecki
199.	Gierusz Witold	doc. J. Lisowski
200.	Partyka Roman	doc. W. Winiarski
201.	Rembowski Bogdan	prof. W. Sobczak

1988		
202.	Chrzan Piotr	prof. J. Jaczewski
203.	Galbas Jerzy	doc. J. Lisowski
204.	Kostyszyn Roman	prof. S. Grudziecki
205.	Koczkowski Zbigniew	doc. P. Zimny
206.	Kruszewski Jan	prof. J. Jaczewski
207.	Malinowski Andrzej	prof. Z. Szczerba
208.	Pejaś Jerzy	prof. J. Sołdek
209.	Pikoń Marek	prof. S. Grudziecki
210.	Rulaff Bernard	prof. J. Jaczewski
211.	Witkowski Jerzy	prof. S. Roszczyk
212.	Wołoszyk Marek	prof. J. Sawicki
213.	Zajczyk Ryszard	prof. Z. Szczerba
1989		
214.	Kamiński Krzysztof	doc. Z. Grinberg
215.	Kamrat Waldemar	prof. J. Marecki
1990		
216.	Alaa Abdel Razek Afifi	doc. J. Żyborski
217.	Imieliński Andrzej	prof. Z. Szczerba
218.	Kwiesielewicz Mirosław	prof. F. Milkiewicz
219.	Nieznański Janusz	prof. J. Jaczewski
220.	Ziółko Kazimierz	doc. H. Bitel
1991		
221.	Lubośny Zbigniew	prof. Z. Szczerba
222.	Mizan Mirosław	prof. P. Pazdro
223.	Wróblewski Janusz	prof. S. Roszczyk
1992		
224.	Arendt Ryszard	prof. Z. Kowalski
225.	Redlarski Kazimierz	prof. Z. Szczerba
1993		
226.	Dymarkowski Krzysztof	dr hab. P. Zimny
1994		
227.	Ahmed El-Sayed Hassan Kalas	dr hab. R. Szczęsny
228.	Muhammad Zafar Iqbal	dr hab. P. Zimny
1995		
229.	Bućko Paweł	prof. J. Marecki
230.	Haithem Abdel Aziz Abu-Rub	dr hab. Z. Krzemiński
231.	Świsulski Dariusz	prof. J. Sawicki
232.	Wilk Andrzej	dr hab. Z. Muszalski
1996		
233.	Horiszny Jacek	dr hab. P. Zimny
234.	Saady Abdel Hamid Elsayed Hasan	prof. J. Żyborski
1997		
235.	Augusiak Andrzej	prof. J. Marecki
236.	Jąderko Andrzej	dr hab. Z. Krzemiński
237.	Wołoszyn Mirosław	dr hab. K. Jakubiuk

1998		
238.	Jankowski Piotr	dr hab. K. Jakubiuk
239.	Łuszcz Jarosław	dr hab. Z. Muszalski dr hab. M. Ronkowski
240.	Olesz Marek	dr hab. A. Wolny
1999		
241.	Grzenkowicz Artur	prof. Z. Szczerba dr hab. R. Zajczyk
242.	Iwan Krzysztof	dr hab. R. Szczesny
243.	Maśnicki Romuald	dr hab. J. Mindykowski
244.	Popenda Andrzej	dr hab. Z. Krzemiński
2000		
245.	Ali Saleh El-Fallah	dr hab. A. Wolny
246.	Cieślik Sławomir	prof. O. Płachtyna
247.	Dudojć Bolesław	dr hab. J. Mindykowski
248.	Gnaciński Piotr	dr hab. M. Ronkowski
249.	Guziński Jarosław	dr hab. Z. Krzemiński
250.	Opaliński Artur	dr hab. A. Grono
251.	Pałczyńska Beata	dr hab. A. Konczakowska
252.	Zając Jerzy	prof. L. Spiralski
2001		
253.	Buriak Jerzy	prof. J. Marecki
254.	Porzeziński Michał	dr hab. A. Grono
255.	Tarasiuk Tomasz	dr hab. J. Mindykowski
256.	Turczyński Janusz	prof. L. Spiralski
257.	Wołoszyn Joanna	prof. K. Jakubiuk
258.	Zawalich Jacek	dr hab. A. Grono
2002		
259.	Czapp Stanisław	dr hab. R. Rokosz
260.	Swarcewicz Andrzej	dr hab. Z. Lubośny
261.	Władziński Wojciech	dr hab. P. Chrzan
2003		
262.	Abramik Stanisław	dr hab. J. Nieznański dr hab. H. Piquet
263.	Bajdecki Tomasz	prof. Z. Krzemiński
264.	Lewicki Arkadiusz	prof. Z. Krzemiński
265.	Małkowski Robert	dr hab. R. Zajczyk
266.	Redlarski Grzegorz	prof. A. Grono
267.	Włas Mirosław	prof. Z. Krzemiński
2004		
268.	Gawin Rafał	dr hab. W. Kamrat
269.	Grochowski Michał	prof. M. Brdyś
270.	Klucznik Jacek	dr hab. Z. Lubośny
271.	Michna Michał	dr hab. M. Ronkowski
272.	Niklas Piotr	prof. A. Grono
273.	Rutkowski Tomasz	prof. M. Brdyś
274.	Skibicki Jacek	dr hab. K. Karwowski
275.	Trawicki Dariusz	prof. M. Brdyś

276.	Wróblewska-Swarcewicz Katarzyna	prof. Z. Lubośny
277.	Wyszogrodzki Zbigniew	dr hab. W. Kamrat
2005 (do dnia 28 lutego)		
278.	Kamonciak Andrzej Krzysztof	dr hab. K. Karwowski

Stopnie doktora habilitowanego uzyskane na Wydziale (1966–2004)

Lp.	Nazwisko i imię
1966	
1.	Marecki Jacek
1967	
2.	Bojarski Włodzimierz
1968	
3.	Hryńczuk Jerzy
1969	
4.	Milkiewicz Franciszek
5.	Przybylski Tadeusz
1972	
6.	Brunné Marek
1973	
7.	Kuźniar Władysław
1974	
8.	Gawęcki Lech
1975	
9.	Sozański Jerzy
1977	
10.	Lipiński Wojciech
11.	Pazdro Przemysław
12.	Szczerba Zbigniew
1978	
13.	Purczyński Jan
14.	Wierzba Henryk
1979	
15.	Lisowski Józef
16.	Wąsek Krzysztof
1980	
17.	Kowalski Zbigniew
1981	
18.	Zimny Paweł
1982	
19.	Żyborski Jacek
1983	
20.	Adamiak Kazimierz
21.	Twardy Lucjan
1985	
22.	Kensik Roman
1986	
23.	Muszalski Zbigniew
24.	Szafran Rafał

1988	
25.	Mizeraczyk Jerzy
26.	Winiarski Wojciech
1989	
27.	Krasoń Piotr
28.	Than Ngoc Hoan
1990	
29.	Kamusiński Antoni
1991	
30.	Wasilenko Eugeniusz
1992	
31.	Grono Andrzej
32.	Matulewicz Wacław
1993	
33.	Szczęśny Romuald
1994	
34.	Jakubiuk Kazimierz
1995	
35.	Ronkowski Mieczysław
36.	Wolny Andrzej
1996	
37.	Karwowski Krzysztof
38.	Roskosz Ryszard
1997	
39.	Zajczyk Ryszard
1998	
40.	Bogalecka Elżbieta
1999	
41.	Chrzan Piotr
42.	Kamrat Waldemar
43.	Lubośny Zbigniew
44.	Nieznański Janusz
2003	
45.	Kosmowski Kazimierz
2004	
46.	Madajewski Krzysztof Jan

Edmund Dombrzalski

O swej uczelni się nie zapomina

Kiedy zaczęła się II wojna światowa, miałem ukończone trzy lata gimnazjum. Nie myślałem wówczas o kierunku studiów ani o zawodzie, w którym praca przyniosłaby mi najwięcej satysfakcji. Nie byłem pewien, czy ze względu na koszty będę mógł studiować. W styczniu 1945 roku, kiedy Niemcy z mojego miasta Inowrocławia zostali przepędzeni, wiedziałem już, że chcę kształcić się na uczelni technicznej. Inowrocław w czasie okupacji został włączony do Rzeszy. Pracowałem w niemieckiej firmie elektrotechnicznej, najpierw jako uczeń, a po trzech latach jako monter elektryk. Chciałem studiować elektrotechnikę. W cukrowni, na której terenie się wychowywałem, pracował inżynier wykształcony w okresie międzywojennym na politechnice w Gdańsku. Uczelnia ta miała u nas dobrą opinię. Był również na niej oddzielny Wydział Elektryczny, a ja wierzyłem, że elektrotechnika ma duże możliwości rozwoju.

Studia rozpocząłem w 1946 roku. Ruiny śródmieścia Gdańska, ul. Grunwaldzkiej we Wrzeszczu, wypalony Gmach Główny Politechniki robiły przygnębiające wrażenie. Znalazłem się w gronie studentów, z których część nie miała opóźnień w nauce, ale w większości byli tacy, a do nich również i ja należałem, którzy nie mieli szans na naukę w czasie okupacji. Wszyscy jednak byliśmy ludźmi młodymi, pełnymi entuzjazmu, cieszącymi się z możliwości rozpoczęcia studiów. Chęć nadrobienia utraconych lat pozwalała myśleć o nauce mimo otaczających nas gruzów. Byliśmy dumni ze swojej uczelni. Cieszyliśmy się, że przybywa do niej szereg znanych naukowców, przede wszystkim z Politechniki Lwowskiej i Warszawskiej. Nosiliśmy czapki studenckie, które wzbudzały zainteresowanie szczególnie w rodzinnych stronach.

Rektorem Politechniki był wówczas prof. Stanisław Turski, dziekanem Wydziału Elektrycznego prof. Kazimierz Kopecki, a w dziekanacie Wydziału panowała Pani Matylida Nosek. Pani Matylida była pierwszą osobą z którą każdy początkujący student na naszym Wydziale się zetknął. Była stanowcza, zdecydowana, budząca respekt. Ale w tej marsowej postaci biło przyjazne serce, dzięki czemu w trudnych sytuacjach podawała pomocną dłoń.

Na początku nie było ani książek, ani skryptów. Trzeba było samemu wysłuchać wykładu, robiąc notatki, które stanowiły podstawę nauki. Miałem świadectwo czeladnicze montera elektryka. Zostałem więc zwolniony z praktyki warsztatowej. Udało mi się również zdać egzamin z języka niemieckiego.

Matematyki uczył nas prof. S. Turski, a ćwiczenia prowadził mgr J. Blum. Ale ten asystent był pią! Co tydzień pisemny sprawdzian. W zależności od uzyskanego wyniku otrzymywało się odpowiednie miejsce na sali: najstarsi w pierwszym rzędzie, najlepsi w ostatnim. Po kilku miesiącach, siedząc na odpowiednim miejscu, było się dokładnie zorientowanym co do posiadanego stopnia. Dla mnie był to szok. Pierwsze niepowodzenia zmusiły do solidnej pracy i powoli przesuwałem się, aż dotarłem do ostatniego rzędu. Początkowe pretensje do mgr. J. Bluma zaczęły zmieniać się w uznanie: on starał się z nas zrobić dobrych matematyków. W następnym roku nastąpiła zmiana asystenta i sprawdzanie wiadomości stało się mniej rygorystyczne. Pana mgr. J. Bluma poznałem później osobiście – był miłym mieszkańcem sąsiedniego bloku. Kiedy

już go na świecie nie było, powiedziałem kiedyś do jego żony: „Pani mąż był dla nas postrachem, ale dużo jemu zawdzięczaliśmy”.

Stereomechanikę techniczną wykładał prof. M.T. Huber, były profesor Politechniki Lwowskiej, później Politechniki Warszawskiej. Wiedzieliśmy o jego olbrzymim dorobku naukowym i widzieliśmy, jakim go obdarzano szacunkiem. Wykłady były prowadzone w Auditorium Maximum. Profesor Huber stawał przy tablicy i pisząc wzory, objaśniał ich znaczenie. W pierwszym rzędzie zawsze siadał asystent mgr inż. J. Rutecki. Pewnego dnia mniej więcej po 10 minutach wykładu z pisaniem wzorów mgr inż. Rutecki podszedł do prof. Hubera i coś mu tłumaczył. Profesor zwrócił się do sali z zapytaniem: „To nie są studenci Wydziału Mechanicznego?”. Odpowiedzieliśmy, że jesteśmy z Wydziału Elektrycznego. „To ja tyle czasu przemawiam do innych studentów, a wy nie protestujecie?”. Ot, nie wszystko w pełni rozumieliśmy. Asystent mgr inż. J. Rutecki w 1963 roku został profesorem.

Termodynamikę techniczną wykładał prof. W. Wiśniowski. Wprowadził on szereg nowych pojęć teoretycznych. Pewnego dnia wygłosił dla studentów Politechniki odczyt o swoich modyfikacjach w teorii cieplnej. Było na nim wielu profesorów i studentów. Z wywiązanej dyskusji dało się wyciągnąć ogólny wniosek, że mimo wprowadzenia nowych terminów zasady działania zjawisk cieplnych pozostają bez zmian. Wystąpił również prof. M.T. Huber. Wyraził uznanie dla nauczyciela akademickiego, który draży temat teoretyczny, przestrzegając jednak przed wprowadzaniem nowego nazewnictwa, stawiając jako przykład swe własne kłopoty z terminem „stereomechanika”.

Elektrotechniki teoretycznej uczył prof. L. Staniewicz, były profesor Politechniki w Petersburgu i Politechniki Warszawskiej. Zawsze przychodził w towarzystwie mgr. inż. J. Dziedzica. Profesor wykładał, a jego asystent pisał wzory na tablicy. Słusznie, gdyż wzorów było dużo, a z tablicy było łatwiej przepisywać. Mgr inż. J. Dziedzic w 1955 roku został kierownikiem Katedry Elektrotechniki Teoretycznej.

Prof. S. Kaniewski kierował Katedrą Maszyn Elektrycznych i Napędu Elektrycznego. Ukończył Politechnikę Kijowską. Duże zasługi położył dla rozwoju elektrotechniki w Polsce. Z tą katedrą kojarzy mi się przede wszystkim mgr inż. S. Roszczyk, który w 1957 roku przejął jej kierownictwo.

Mieliśmy dużo spotkań z prof. K. Kopeckim. Wykładał ważne dla energetyków przedmioty elektryczne. Dzielił się z nami swoimi życiowymi doświadczeniami, uczył, że w życiu nawet drobiazgi mają znaczenie, a w gospodarce elektrycznej należy uwzględniać również promile. Był twardy i zdecydowany, trudno dostępny, ale okazał się później, na gruncie prywatnym, miłym człowiekiem.

Na VI semestrze mieliśmy przedmiot „zarys teletechniki”, którego wykładowcą był prof. Ł. Dorosz. Swą działalność naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1924 roku na Politechnice Lwowskiej, a w 1946 roku został profesorem. Pracując przed wojną w Zarządzie Telefonów Lwowskich, oprócz wiedzy teoretycznej, zgromadził dużo wiadomości związanych z eksploatacją urządzeń teletechnicznych. Kiedyś opowiedział nam anegdotę związaną z telefonami we Lwowie. Po ich zainstalowaniu (producentem była najprawdopodobniej szwedzka firma Ericsson) jeden z abonentów o nazwisku Zajac zaczął miewać złośliwe połączenia. Zdarzało się, że gdy po sygnale podnosił słuchawkę i przedstawiał się „mówi Zajac”, słyszał głos: „pif-paf! już nie żyjesz”. Nic dziwnego, że takie sytuacje drażniły pana Zajacę. Zarząd Telefonów zwrócił się do producenta aparatów z prośbą o pomoc. Odpowiedź była nieoczekiwana: „Najpierw nauc-

cie obywateli kultury, a potem instalujcie aparaty telefoniczne”. Niby prawda, ale chyba zbyt dobitnie powiedziana.

Mieliśmy jeszcze i innych wykładowców, profesorów o dużym doświadczeniu i szerokiej wiedzy, takich jak np. W. Florjański – rysunek techniczny, I. Malecki – oświetlenie elektryczne, J. Naleszkiewicz – mechanika, A. Piekara – fizyka, S. Szpor – wysokie napięcia, R. Szewalski – encyklopedia turbin parowych.

W drugiej połowie lat czterdziestych powstał męski chór Politechniki. Dyrygentem był Zbigniew Chwedczuk, a pieśni – również dla chóru – komponował gdański kompozytor Henryk Jabłoński. Byłem barytonem w tym chórze. Nawet pamiętam jeden występ z Filharmonią Bałtycką pod dyрекcją Bohdana Wodiczki (podobno był udany). Chwaliliśmy się, że to jest największy chór w Europie (było nas rzeczywiście dużo). I kiedyś wracając późnym wieczorem po próbie do domu, zafascynowani jego wielkością, tak głośno „śpiewaliśmy”, że zatrzymała nas milicja. Argumenty o wielkości chóru nie przekonywały. Stwierdzili, że nasz „śpiew” rozlega się jak krzyk rabowanych. Szczęśliwie kazali nam się tylko uspokoić.

Kiedy dyrygentem Filharmonii Bałtyckiej był Zygmunt Latoszewski, co tydzień chodziliśmy na koncerty. Studenci mieli ulgi i miejsca na balkonie zawsze były zajęte. Wówczas również, w drugiej połowie lat czterdziestych, odbywały się w Bratniaku bardzo popularne i na dobrym poziomie występy kabaretowe. Obok sali, w której wydawano obiady, znajdowała się sala mniejsza z pianinem. Przy nim czasami siadał student i zaczynał grać utwory klasyczne. Z miejsca tworzyło się grono słuchaczy i był piękny koncert w porze obiadowej.

W 1950 roku zacząłem pracować jako projektant w Zakładzie Elektroenergetyki Katedry Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej prof. K. Kopeckiego. Kierował nim bezpośrednio mgr inż. Stefan Gieszczykiewicz. Zakład ten opracowywał wiele projektów budowy lub odbudowy czy modernizacji różnych obiektów, jak: linie i stacje elektroenergetyczne, elektrownie i elektrociepłownie, instalacje przemysłowe. Razem ze mną pracowało kilku kolegów z mego roku i z innych lat, a także z innych wydziałów, nie wyłączając oczywiście pracowników naukowo-dydaktycznych. Kolegami, z którymi współpracowałem na co dzień, byli: Stanisław Babiński, Zbigniew Cichosz, Stanisław Boczkowski, Klemens Gardzielewski, Waldemar Kapusto (zmienił później nazwisko na Mierzejewski), Rudolf Krajewski, Franciszek Milkiewicz, Edward Reguła, Stefan Schally, Zbigniew Stoczyński, Stanisław Wieczorek, Jerzy Wołodźko, Stefan Wywiał i kreślarz Tadeusz Maj.

Pracę w tym zakładzie bardzo ceniłem ze względu na przyjazną, koleżeńską atmosferę, opracowywanie ciekawych tematów, częste ogólne dyskusje o sprawach technicznych, spotykanie się z młodymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Piętro niżej w Katedrze Wysokich Napięć pracowali Edmund Dytkowski i Henryk Dzierżek, koledzy z tego samego roku studiów. Była to dobra szkoła dla młodych inżynierów, która nauczyła nas dokładności i solidności w projektowaniu, pracy zespołowej, umiejętności prowadzenia dyskusji.

W połowie lat pięćdziesiątych dla kilku z nas rozpoczął się trudny okres. Założyliśmy rodziny, żyliśmy w pokojach sublokatorskich, a płaca otrzymywana w Zakładzie nie pozwalała nam na poprawę warunków mieszkaniowych. I kiedy w połowie lat pięćdziesiątych zaczęły się pojawiać w Zakładzie pogłoski na temat konieczności zmniejszenia zakresu działalności i prawdopodobnej redukcji zatrudnienia, w 1956 roku, po 6 latach pracy, przy nadarzającej się okazji, czterech pracowników: Klemens Gardzielewski, Waldemar Kapusto (Mierzejewski),

Edward Reguła wraz ze mną przeszło do Polskich Linii Oceanicznych. Pływaliśmy na statkach jako elektrycy, nadzorowaliśmy budowy nowych statków i remonty eksploatowanych.

Od kwietnia 1962 roku zacząłem pracować w Polskim Rejestrze Statków (PRS). Sądzę, że byłem dobrze przygotowany do pracy w polskiej instytucji klasyfikacyjnej. Miałem świadectwo czeladnicze montera elektryka, dyplom Politechniki Gdańskiej, doskonałą praktykę projektową oraz dyplom elektryka okrętowego. I to miejsce pracy dobrze wspominam; sądzą, że wykonywaliśmy dobrą robotę. Był to okres intensywnego rozwoju przemysłu okrętowego. Poza pracą w PRS dodatkowo uczyłem w technikach, później współpracowałem z Wyższą Szkołą Morską i byłem redaktorem działowym w miesięczniku „Budownictwo Okrętowe”.

Od wielu lat jestem na emeryturze. Już zdrowie nie takie jak dawniej. Chęci są, ale siły inne, mniejsze. Przyjaciele mówią: ciesz się, że żyjesz – chyba mają rację.

Tak się składa, że mieszkam niedaleko Politechniki. Kiedy koło niej przechodzę, wracają dawne wspomnienia i poczucie przywiązania do miejsca, które mnie wyuczyło i ukształtowało. Cieszę się, widząc wprowadzone zmiany, słysząc o osiągnięciach pracowników i absolwentów – przecież to moja uczelnia. I cieszę się, bo to również uczelnia moich dzieci i wnuków: córka ukończyła Wydział Architektury, a jej syn studiuje obecnie na tym wydziale; syn – Wydział Mechaniczny, jego syn jest również absolwentem tego wydziału. Tylko elektryka nie ma. Kiedy znów stoję nad brzegiem Bałtyku, patrząc na jego fale, zastanawiam się, gdzie się podziały statki polskich armatorów – a było ich tak dużo, kiedy pracowałem w PRS. Niestety, nie zawsze jest tak, jakby się chciało. Takie jest życie.

W Laboratorium Maszyn Elektrycznych (1949 rok).

Od lewej: Klemens Gardzielewski, Antoni Szponar, Jerzy Trzeciak, Jan Szuca, Waldemar Kapusto (Mierzejewski), Edmund Dombzalski, Edmund Dylkowski, Ryszard Szymański, Marian Pasierbski

Studenci przed wejściem do gmachu Wydziału Elektrycznego (1950 rok).
 Od lewej siedzą: Waldemar Kapusto (Mierzejewski), N.N., Antoni Szponar; stoją: Marian Pasierbski, Jerzy Trzeciak, Jan Szuca, Ryszard Szymański, Edmund Dombrzalski, Jerzy Kamiński, Edmund Dytkowski

Przed wejściem do gmachu Wydziału Elektrycznego (1950 rok).
 Od lewej stoją: Adam Hery, Jerzy Trzeciak, prof. Stanisław Kaniewski, Ryszard Szymański, Edmund Dytkowski, Marian Pasierbski, Waldemar Kapusto (Mierzejewski), Edmund Dombrzalski, Klemens Gardzielewski, Jerzy Kamiński; siedzi: Antoni Szponar

Przed wejściem do gmachu Wydziału Elektrycznego (1950 rok).
Od lewej: Ryszard Szymański, Jerzy Szuca, Edmund Dyłkowski, N.N., prof. Leon Stawiewicz, Marian Pasierbski, Jerzy Trzeciak, Waldemar Kapusto (Mierzejewski), Edmund Dombrzalski, Klemens Gardzielewski, Jerzy Kamiński, Antoni Szponar

Na wieży Ratusza Głównego w Gdańsku (1950 rok).
Od lewej: Edmund Dombrzalski, Jerzy Sawicki, Antoni Osiński, Jerzy Trzeciak

Przy ogrodzeniu Politechniki Gdańskiej (1950 rok).
W pierwszym rzędzie od lewej: Jan Szuca, Jerzy Trzeciak, Edmund Dombrzalski;
z tyłu: Waldemar Kapusto (Mierzejewski)

Elektrycy w Zakładzie Elektroenergetyki (1954 rok).
Od lewej siedzą: Klemens Gardzielewski, Waldemar Kapusto (Mierzejewski), Franciszek
Milkiewicz, Edmund Dombrzalski; stoją: Stanisław Wieczorek, Stefan Wywiat, Stanisław
Boczkowski

Wodowanie statku „Józef Conrad” w Rijecie (1961 rok).
Edmund Dombrzalski nadzorował na statku montaż wyposażenia elektrycznego

Uczestnicy jednego z licznych seminariów w auli Politechniki Gdańskiej (1970 rok).
W drugim rzędzie od lewej: Stanisław Jachowicz, Wojciech Winiarski, Henryk Dzierżek
i Edmund Dombrzalski

Edmund Dombrzalski podczas badania odporności stycznika elektrycznego na drgania
w firmie Laur Knudsen w Kopenhadze (1972 rok)

Andrzej J. Grono

Przemijanie

*Mijają lata, mijają godziny
i wszystko się splata
w obraz przemijania jedyny.
Coraz mniej RAM-u,
coraz więcej RAMola;
co mi tam „Oda do młodości”,
gdy skrzypią kości.
Boże! Spraw, abym przynajmniej
w miarę elegancko... tetryczał.*

Próbuję wydobyć z pamięci wydarzenia, które coraz bardziej zaciera czas, a które zadecydowały o moim życiu zawodowym. Z mazowieckiej wioski los rzucił mnie do Technikum Budowy Maszyn w Elblągu. Niewiele dobrego zachowałem w pamięci o tamtych latach. Nie byłem politycznie ukladny i pokorny, jako jedyny w klasie nie należałem do Związku Młodzieży Polskiej, a ojciec był 14-hektarowym „kułakiem”. W dodatku postanowiłem uczyć się angielskiego. Oczywiście, korespondencyjnie, u profesora w Warszawie, bo tylko tak to było wówczas możliwe. Żadne książki nie były dostępne. „Mozaiki” pojawiły się dopiero po październikowej odwilży politycznej. A płyty gramofonowe z nagraniami wymowy – jeszcze później.

Z Mamą; aparat fotograficzny – jak widać – był straszny dla mnie

Między Rodzicami najbezpieczniej (1942 rok)

Mimo choroby Ojca Rodzice dzielnie dźwigali edukację swoich dzieci. O stypendium nie mogłem nawet marzyć. Także i dlatego, że mój kuzyn, noszący to samo nazwisko, wyjątkowo skutecznie przeszkadzał władzy ludowej we wprowadzaniu najlepszego z ustrojów na ojczystej ziemi. Jej przedstawiciele uważali go za totalnego wroga. Ale wrogiem był też każdy członek rodziny, niekoniecznie bardzo bliskiej. Skazany na karę śmierci, został później ułaskawiony

(karę śmierci zamieniono na dożywocie), a potem zrehabilitowany i dziś pisze się o Nim książki. Chwała Mu za tę odwagę. Bo najłatwiej być odważnym, siedząc w fotelu i czytając bohaterские – no właśnie! – wspomnienia.

Z kolegami na dziedzińcu Technikum Budowy Maszyn w Elblągu. Autor stoi trzeci od lewej

Po ukończeniu Technikum Budowy Maszyn w Elblągu w 1956 roku nakazem pracy (to był taki socjalistyczny „zwyczaj”) zostałem skierowany do pracy w przemyśle metalurgicznym – do małego zakładu ulokowanego głęboko w kieleckich lasach. To był 1956 rok, ludzie dobrze pamiętali wojnę, a szczególnie partyzantkę, która – o czym dopiero później się dowiedziałem – tam była niezwykle liczna i dzielna. Dyrektor zakładu (wysoko partyjny, 3 klasy szkoły podstawowej) był wyjątkowo hardy, także i wobec tych, z którymi przed wojną woził drewno na tartak. Później się okazało, że wysłał kilka wagonów grzejników w niewiadomym kierunku. W owych czasach, kiedy nastąpiło pewne ożywienie w budownictwie indywidualnym, stanowiło to wartość niewyobrażalną. Afery, jak widać, nie są wymysłem obecnych czasów. Dziś zakład ten nosi nazwę Fabryki Radiatorów w Stąporkowie, ale wtedy Stąporków był małą, szerzej nieznaną wioską.

W tej fabryce spędziłem dwa lata pracy przed studiami

Podczas wycieczki na Targi Poznańskie

To była jednak dla mnie dobra szkoła życia. Ciężko pracowałem w systemie trzymianowym i kierowałem 30-osobowym zespołem ludzi. Odpowiadałem za wszystko, co działo się na wydziale. Zarabiałem 2100 złotych. To stanowiło wówczas trzy najlepsze (lampowe) odbiorniki radiowe typu „Pionier”, a po pięciu latach studiów moje wynagrodzenie na Politechnice Gdańskiej wynosiło 1000 złotych. Takie to były absurdy. „Pionier” miał dobrze rozbudowane fale krótkie, dzięki czemu można było słuchać odpowiednich stacji radiowych, nadających „wiadomości prawdziwe”. Pozwoliło mi to również zająć się nasłuchem krótkofalarskim. Była to wspaniała przygoda, bo coś na tej wsi trzeba było robić, jako że do alkoholu nigdy mnie nie ciągnęło. Uprawnienia radiotelegrafisty oraz licencję radiotelefonisty pokładowego zrobiłem dopiero podczas studiów.

Oprócz samej pracy zdarzały się też i drobne przyjemności. Pamiętam, że wielką atrakcją był wyjazd do Poznania na targi. Podróż odbyliśmy samochodem ciężarowym z zamontowaną budą, do której wchodziło się od tyłu po metalowej drabinie. Takie były wówczas autobusy. Ale już robotników do pracy w fabryce wożono pod plandeką. Zimą przyjeżdżali do pracy strasznie zziębnięci, a czekało ich 8 godzin ciężkiej harówki. Czasami, zwłaszcza latem na nocnej zmianie, zasypiali na stanowiskach pracy, będąc po intensywnych pracach polowych w ciągu dnia.

Ale ja zawsze chciałem być elektrykiem! Po dwóch latach „nakazowej” pracy stwierdziłem, że mam dość niechcianego zawodu i zdałem egzamin wstępny na studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Radość była wielka – osiągnąłem to, co było moim pragnieniem. Te dwa lata pracy przed studiami sprawiły, że jeszcze dokładniej wiedziałem, czego w życiu chcę. Mimo biedy, zaszczucia komunistycznego, sierniężności, a nawet poniżania ludzi wykształconych pęd do wiedzy i zapał do nauki był wówczas ogromny. Akademia nie miałem. Mieszkałem prywatnie na Jaśkowej Dolinie, naprzeciwko nieistniejącego już kina „Bajka”. To było „moje” kino, do którego mogłem chodzić nawet w kapciach. Filmy były różne. Nawet niektóre radzieckie też dało się oglądać, zwłaszcza wojenne, jeśli nie grano innych.

Co było najbardziej zabawne? Chyba Studium Wojskowe! Spędzało się tam jeden dzień w tygodniu. Zajęcia rozpoczynały się o godzinie 7 i były wyjątkowo idiotyczne, co wynikało zapewne i z samej natury wojska, ale też i z całej otoczki „knowań imperialistów” w rodzaju: „Pan imperialista ma nie łađa głowę, doi on Afrykę niby dojną krowę”. Naszym zadaniem było niesienie pokoju wszystkim narodom świata. Mieliśmy specjalne „stroje”. Zewsząd czyhał wróg. Ustawiczny strach przed szpiegami. Tajemnica – zeszyty były przedziurawione przez wszystkie kartki i spięte zaplombowanym sznurkiem. Ile było w tym zwyczajnej głupoty! Dziś trudno mi pojąć, jak można było w tym wszystkim egzystować. Toteż nie zabawiłem tam zbyt długo. Było i wesoło, i ponuro. Od nazwiska jednego z wykładowców wzięła nazwę jednostka inteligencji. Mówiono, że noga od stołu ma cztery takie jednostki. To on później w grudniu 1970 roku dowodził wojskiem na przystanku Gdynia Stocznia, które strzelało do ludzi jadących do pracy na wezwanie wysokiego kacyka z Warszawy. To wtedy tam zginął cioteczny brat mojej żony. Miał 24 lata i w planie rychły ożenek. Gdy w styczniu 1971 roku na komendzie MO przy ul. Portowej w Gdyni odbierałem Jego zakrwawione, zapakowane w stary worek po cukrze rzeczy osobiste, milicjant, który mi to przyniósł z jakiegoś magazynku, płakał. Najbliższa rodzina chciała mieć przynajmniej taką pamiątkę po synu i bracie.

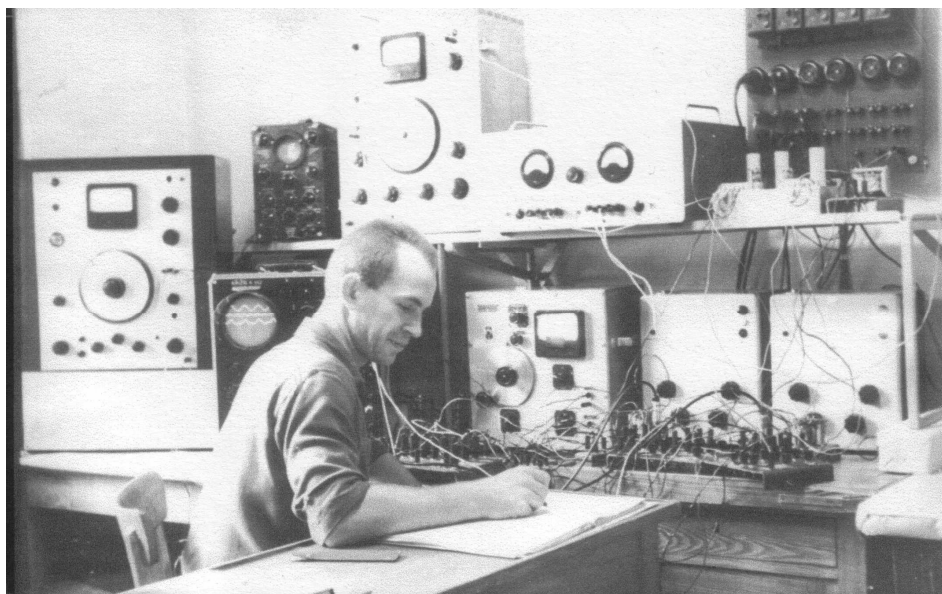

W stroju wojskowym przy kiosku przed Gmachem Głównym Politechniki Gdańskiej.
Autor z lewej, obok Henio Szkudlarz

Młodość jednak ma swoje prawa. Najweselsze były studenckie zabawy. Trzeba przyznać, że studentom polotu nigdy nie brakowało. Było mnóstwo oryginalnych dowcipów. Jeden z niedawno zmarłych kolegów, przebrany za milicjanta, wymachując oryginalną pałką milicyjną, usiłował kierować ruchem ulicznym na najbardziej ruchliwym skrzyżowaniu we Wrzeszczu. Jednak przerosło to jego umiejętności. Gdy ze wszystkich czterech stron zrobiły się długie sznury pojazdów, w pośpiechu opuścił skrzyżowanie. Dowcip można uznać za udany, bo wówczas ruch kołowy nie był tak intensywny jak dziś.

W klubach studenckich wielkiego wyboru piwa nie było, za to były liczne spotkania studentów z ludźmi kultury. Ogromne zainteresowanie budziły spotkania z dyrektorem teatru „Wybrzeże”. Zawsze trzecie przedstawienie nowej sztuki było tzw. premierą studencką, podczas której nagrywano reakcję tej wyjątkowej, jednorodnej widowni, co umożliwiało reżyserowi wprowadzanie ewentualnych korekt do przedstawienia. Załapać się na taką imprezę nie było łatwo. Pamiętam wiele takich spotkań w klubie „Mechanik”. To były czasy, kiedy do teatru chodziło się z dostojnością i w krawacie. Nie było też golizny na scenie, za to był Goliński!

Były też i inne spotkania z ciekawymi ludźmi. Stosunkowo dużą popularnością cieszyła się tematyka lotnicza, co zapewne w znacznym stopniu przyczyniło się do moich późniejszych zainteresowań sportem lotniczym i działalnością w Aeroklubie Gdańskim. Ale nastąpiło to dopiero po studiach.

Autor na stanowisku pracy dyplomowej (1963 rok)

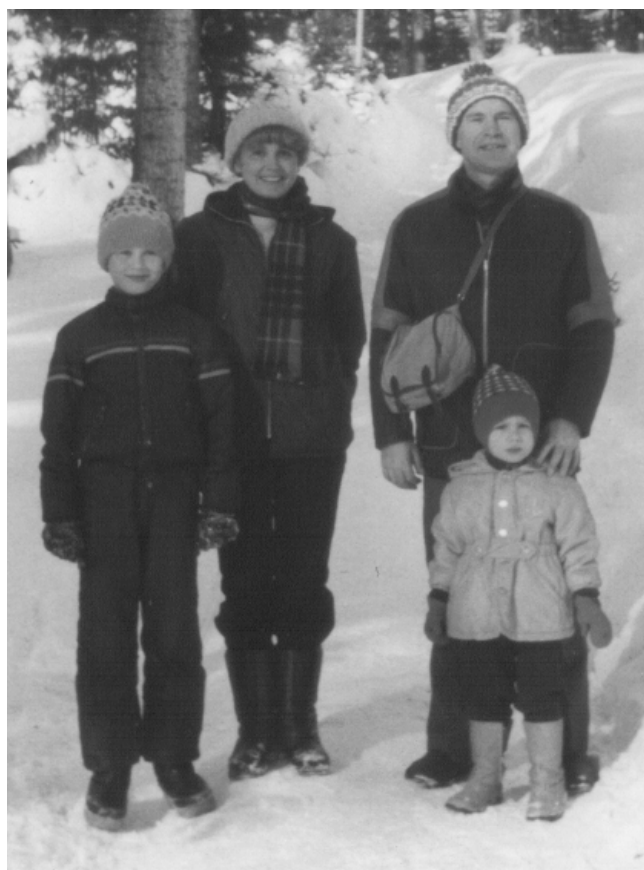
Niemal bezpośrednio po ukończeniu studiów rozpocząłem pracę na Politechnice Gdańskiej na Wydziale Elektrycznym i tak już zostało, jeśli nie liczyć kontraktu zagranicznego. W latach 1985–1986 miałem bowiem krótką przygodę zagraniczną; w ramach umowy pomiędzy Politechniką i PP POLCARGO zostałem wysłany na nadzór budowy Elektrowni Wodnej Haditha na rzece Eufrat w Iraku. Cieszę się, że skończyłem Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej i że całe swoje zawodowe życie poświęciłem tej społeczności. Moi synowie również ukończyli nasz Wydział i pracują w wyuczonym zawodzie.

Autor w Lisich Kątach przed lotem na szybowcu (1971 rok)

Szybowcowe Mistrzostwa Świata w Lesznie (1968 rok).
Autor w Foce 5 Edwarda Makuli

Autor na zimowych wczasach w Suchoj Dolinie w 1984 roku z żoną Loretą i synami Adamem oraz Markiem, również absolwentami naszego Wydziału

Jerzy Gumiński

Zapiski z minionych lat

Zapiski zawierają przechowywane dotąd w pamięci wspomnienia o pracy w Katedrze Miernictwa Elektrycznego i Pomiarów Maszyn Politechniki Gdańskiej. Trochę miejsca poświęciłem także moim wcześniejszym działaniom na Politechnice. Trudno uwierzyć, że teraz mija ponad pół wieku od tamtych dni.

Gdy w połowie lipca 1945 roku dotarłem do Gdańska i przyszedłem na Politechnikę – w znacznej części potwornie zniszczoną i wypaloną – zaproponowano mi, abym przystąpił tam do pracy. Zgodziłem się na to z ochotą. Miałem wtedy 18 lat. Zostałem służbowo podporządkowany inż. Kazimierzowi Kopeckiemu i dostałem (przechowywane do dziś) napisane po polsku i rosyjsku zaświadczenie „o pracy przy Politechnice Gdańskiej”, podpisane przez kierownika Delegacji Ministerstwa Oświaty w Gdańsku dr. Stanisława Turskiego. Obydwaj moi zwierzchnicy otrzymali wkrótce nominacje profesorskie.

Moja praca na Politechnice polegała wówczas na wykonaniu najrozmaitszych czynności. Czasem wysyłano mnie rowerem do centrum miasta dla załatwienia różnych spraw. Było to mało atrakcyjne zadanie, ponieważ w ówczesnych warunkach można było wrócić bez roweru. Wypada zauważyć, że dzięki pewnym umiejętnościom posłańca rower pozostał własnością rządową.

W tym czasie, tj. latem 1945 roku, do moich czynności służbowych należało także dodatkowe zabezpieczanie na noc gmachu Wydziału Elektrycznego przed ewentualnym rabunkiem. Polegało to na wiązaniu grubym drutem wszystkich drzwi wahadłowych na korytarzach gmachu i wykonaniu innych podobnych czynności. Wtedy to miałem okazję zobaczyć po raz pierwszy piękne pomieszczenia Laboratorium Miernictwa Elektrycznego i halę maszyn elektrycznych. Dowiedziałem się też, że wkrótce przyjedzie Profesor, by objąć Katedrę Miernictwa Elektrycznego. Był to prof. Stanisław Trzetrzewiński.

W roku akademickim 1946/1947 – już jako student II roku Wydziału Elektrycznego – wysłuchałem wykładów Profesora z Miernictwa Elektrycznego i rozpocząłem ćwiczenia laboratoryjne. Tematyka wykładów i ćwiczeń zainteresowała mnie dosyć mocno. Zacząłem myśleć o asystenturze. Ten zamiar udało mi się zrealizować w dniu 1 września 1949 roku, kiedy to zostałem młodszym (a potem starszym) asystentem w Katedrze Miernictwa i Pomiarów Maszyn. Tak rozpoczęły się moje zawodowe kontakty z Katedrą i studentami.

Pierwszą osobą w Katedrze był oczywiście prof. Stanisław Trzetrzewiński. Był to postawny, elegancki mężczyzna o zadbanej, siwiejącej brodzie i niedużych wąsach. Nosił okulary, gardłowo wymawiał „r”. Wywodził się z przedwojennej szkoły prof. Kazimierza Drewnowskiego z Politechniki Warszawskiej. Był nasz Profesor – podówczas jeszcze dość młody – niewątpliwie barwną postacią i dużą indywidualnością. Energię i zawodowe zaangażowanie łączył z kulturą osobistą. Lubiany i ceniony, znał i lubił matematykę, co znajdowało wyraz w wykładach z miernictwa elektrycznego, znamiennych ujęciem teoretycznym. Studenci uważali ten przedmiot za dosyć trudny.

Dla młodych współpracowników prof. Trzetrzewiński był bardzo życzliwy, ale raczej wymagający. Młodszy asystenci musieli ponownie wysłuchać wykładów Profesora, aby pogłębić znajomość przedmiotu. Musieli także mieć pewne rezerwy w humanistyce, w której erudycja Profesora była niewątpliwa. Profe-

sor chciał, aby każdy młodszy asystent przez jeden semestr miał swoje stałe miejsce w jego gabinecie. W tym czasie dosyć dyskretnie (w formie dyskusji) były sprawdzane wiadomości nieszczęśliwego delikwenta ze znajomości języka ojczystego i języków obcych, matematyki, architektury i wielu innych dziedzin. Kontrolowane były również postępy asystenta w korespondencji i maszynopisanu. Ten niełatwy czas pobytu w gabinecie Profesora nazywaliśmy „siedzeniem na widelcu”. O ile dobrze pamiętam, w latach 1949–1951 oprócz mnie w gabinecie Profesora siedzieli także przez jeden semestr Adaś Hervy i Jurek Trzeciak.

Profesor bardzo lubił zwierzęta. W domu miał dwa syjamskie koty, a także pieska Pikusia. Pikuś bywał czasem zabierany do Katedry, gdzie w gabinecie profesorskim kręcił się zwykle koło wielkiej przeszklonej szafy z przyrządami elektrycznymi (w której narożach z kątownika pewni asystenci potajemnie przechowywali kiełbasę). Profesor mawiał wtedy ogromnie zadowolony: „Patrzcie, Panowie, jak mój Pikuś interesuje się miernictwem elektrycznym”.

W Katedrze były dwa duże laboratoria, tj. Laboratorium Miernictwa Elektrycznego i Laboratorium Pomiarów Maszyn. Pracowałem w pierwszym z nich. Na parterze, w Laboratorium Pomiarów Maszyn, kierowanym przez zacnego adiunkta Longina Kurskiego, asystentami byli wówczas m.in. L. Garbolewski oraz moi koledzy z roku Henryk Bitel i Franciszek Przeździecki – serdeczny mój przyjaciel. Kontakty koleżeńskie między laboratoriami były bardzo żywe i częste, a obydwie zespoły spotykały się czasem na naradach u Profesora.

W Laboratorium Miernictwa Elektrycznego szefem był wówczas adiunkt Alojzy Spichalski, zwany przez nas zwojniczką. Był drobny i ruchliwy, dużo pracował. Atmosfera w naszym laboratorium była bardzo dobra, do czego przyczyniał się również starszy nieco kolega Edward Świrkowski. Do młodszych, a potem starszych asystentów należeli ówczesni studenci ostatniego roku, a później inżynierowie: Jerzy Sawicki, Jerzy Gumiński i Adam Hervy, a także nasz kolega z młodszego roku Jerzy Trzeciak.

Praca nasza polegała głównie na opracowaniu i prowadzeniu ćwiczeń laboratoryjnych. Z czasem zgłaszali się też do nas studenci ubiegający się o zaliczenie ćwiczeń. Byli to moi koledzy z Wydziału Elektrycznego Politechniki, a potem również z Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej. Należy przypomnieć, że Laboratorium Miernictwa Elektrycznego było na Politechnice uruchamiane od podstaw. Wprawdzie w czasie działań wojennych gmach Wydziału Elektrycznego nie został zniszczony i pozostała w nim pewna część wyposażenia, ale konieczne było opracowanie nowych ćwiczeń wraz z instrukcjami oraz uruchamianie i sprawdzanie nowych układów. Były także projektowane i montowane prace dla przemysłu (jak budowa i badanie defektoskopu magnetycznego dla kontroli szyn kolejowych). Do tego dochodziło prowadzenie ćwiczeń studenckich. Było to wszystko dla nas wielką przygodą i przyjemnością.

My, asystenci, mieliśmy w tej pierwszej pracy zawodowej wiele samodzielności i nie mniej zapału, a każdy z nas był pewną osobowością. W moim przekonaniu Jurek Sawicki miał wyraźne predyspozycje naukowe, był także bardzo skrupulatny i obowiązkowy. Adaś Hervy, zawsze cichy i spokojny, był pełen wyrozumiałości dla studentów. Jurek Trzeciak wnosił do naszego zespołu wiele wspaniałego humoru i radości życia. Lubiliśmy tę pracę i atmosferę.

Mam nadzieję, że nasza praca była również pożyteczna dla studentów. Jako asystenci zdobyliśmy w naszym Laboratorium spore doświadczenie zawodowe. Na przykład ja – chociaż tak dawno odszedłem z Politechniki Gdańskiej – zdobyłem umiejętność montażu i kontroli obwodów elektrycznych, co wielokrot-

nie wykorzystywałem w pracy zawodowej. A dlaczego odszedłem z Politechniki? Po prostu musiałem odejść. Okazało się nagle, że moi bliscy nie mogą mieszkać w tzw. strefie nadgranicznej, czyli w Gdańsku. We wrześniu 1951 roku wyjechałem z Wybrzeża, ale na zawsze pozostał mi wielki sentyment do macierzystej Uczelni, do Kolegów oraz Przyjaciół z tamtych lat.

Henryk Sampławski

Matematycy Politechniki Gdańskiej

Od zarania dziejów człowiek obserwował świat zjawisk elektrycznych z lękiem i niezrozumieniem. Pierwszy akt poznania związany z efektem pocierania bursztynu opisali już starożytni Grecy. Odtąd przez długie wieki zjawiska elektryczne pozostawały poza sferą dociekań. Możliwości badań w tym kierunku stawały się realne dopiero w okresie kształtowania się nowoczesnej (klasycznej) fizyki. Wtedy pojawili się genialni badacze (eksperymentatorzy lub teoretycy), jak Culomb, Faraday, Maxwell, Nippkow (z Lęborka), Hertz, Heaviside, Kelvin, Marconi i inni, którzy nauczyli nas poznawać i wykorzystywać zjawiska elektryczne dla potrzeb codzienności oraz badań w zakresie fizyki, chemii, biologii, medycyny i nauk technicznych. Poznawanie zjawisk elektrycznych następowało zawsze w zgodzie z kulturą matematyczną i technologiczną, co w efekcie doprowadziło do dobrodziejstw energetyki, maszyn elektrycznych, telekomunikacji, powszechności oświetlenia, a poczynając od J. von Neumanna – do koncepcji, budowy i udoskonalenia komputera¹. Nauka o elektryczności (elektrodynamika – elektrotechnika) oraz szeroko pojęta mechanika w długim procesie poznawczym wyłoniły dyscyplinę znaną pod nazwą automatyka i robotyka.

Problemy badawcze, technologiczne, aplikacyjne i dydaktyczne w zakresie zjawisk elektrycznych podjęły wydziały elektryczne, które wyłoniły się na uczelniach politechnicznych na przełomie XIX i XX stulecia. Wydział Elektryczny naszej uczelni nie był wyjątkiem. Powołany w 1904 roku (wraz z uczelnią), skupiał się na problemach energetyki, maszyn elektrycznych i telekomunikacji. W 1952 roku kierunki telekomunikacji i radiotechniki wydzieliły się i powołano Wydział Łączności (Elektroniki od 1967 roku, Elektroniki Telekomunikacji i Informatyki od 1996 roku.) Zwłaszcza studia w zakresie automatyki i robotyki, prowadzone również na Wydziale ETI, mają charakter interdyscyplinarny. Taki charakter studiów na Wydziale Elektrycznym dał się zauważyć już na początku lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy doc. Aleksander Jankowski w Katedrze Elektroenergetyki zorganizował i rozwinął pierwszy w Polsce północnej Ośrodek Obliczeniowy. W 1969 roku Ośrodek Obliczeniowy przejął (Międzywydziałowy) Instytut Matematyki, a w 1972 roku – Instytut Informatyki na Wydziale Elektroniki.

Studia na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki są trudne i pracochłonne. Rekompensatą dla wytrwałych absolwentów jest chłonny rynek pracy. W procesie edukacji uczestniczą zawodowi matematycy. Przekazują oni studentom elementy kultury i wiedzy, które nawet dziś, w dobie rozwiniętej techniki komputerowej, pozostają niezbędne w toku studiów elektrotechniki oraz automatyki i robotyki.

¹ Prof. Maciek Stark, wygłaszając na Politechnice Gdańskiej w ramach Polskiego Towarzystwa Matematycznego odczyt *Lwowska szkoła matematyczna*, stwierdził: „W 1938 roku Stefan Banach miał koncepcję komputera”. Jest faktem, że w tym czasie Banach zajmował się problematyką funkcji obliczalnych oraz że John von Neumann złożył dwukrotnie wizytę u Banacha.

Przekazywanie ogółowi studentów oraz odbiór przez nich kultury i wiedzy matematycznej nie jest procesem łatwym. Kierownictwo Wydziału zawsze dostrzegało te trudności, a znając potrzeby matematyczne studiów, przeznaczając (poczynając od 1945 roku) większą liczbę godzin na realizację programu w przeciągu 4 (lub 5) semestrów. W ramach metod matematycznych pracownicy Wydziału prowadzą też zajęcia z rachunku wariacyjnego, teorii sterowania i optymalizacji oraz procesów stochastycznych.

Współpraca matematyk – student jest widziana przez wielu więcej niż pojemność sali wykładowej, mimo że przeciętnie na wykłady uczęszcza do 60% studentów. Elementem pomocy jest wymóg systematycznej pracy studenta. Ciągłe aktualny pozostaje problem relacji minimum wymagań oraz minimum nakładu pracy z tym jednak, że owe minimum każda strona rozumie po swojemu. Inaczej pracownik stojący na straży rozsądku, życzliwości i etyki, a inaczej przeciętny student o pułapie poniżej średniej poprzeczki. Ten odwieczny dylemat jako gra społeczna odbywa się na zróżnicowanych poziomach; decyduje student. W 60-letnim okresie Wydział Elektrotechniki i Automatyki promował liczne grono znakomitych inżynierów. O udziale matematyki w tym sukcesie przekonuje fakt: bez wiedzy i kultury matematycznej (nawet dziś w dobie rozwiniętego komputera) nie można zostać inżynierem.

Jednostki organizacyjne Politechniki Gdańskiej realizujące proces dydaktyczny w zakresie matematyki:

- I Katedra Matematyki (prof. Stanisław Turski – lata 1945–1949, prof. Wacław Pawełski – lata 1949–1969),
- III Katedra Matematyki (prof. Eustachy Tarnowski – lata 1952–1969),
- (Międzywydziałowy) Instytut Matematyki (prof. Piotr Besala – lata 1969–1979, doc. Jurand Ryterski – lata 1979–1984), a w nim Zakład Matematyki (lata 1969–1974), Zakład Optymalizacji (lata 1974–1984) – kierownik doc. dr Bolesław Palczewski,
- Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej (od 1984 roku), a w nim Katedra (Zakład) Analizy Matematycznej – kierownik doc. Bolesław Palczewski (lata 1984–1997).

Przedmioty prowadzone na rzecz Wydziału Elektrotechniki i Automatyki w latach 1945–2005:

- analiza matematyczna,
- algebra liniowa,
- równania różniczkowe,
- metody numeryczne wraz z laboratorium.

Matematycy współpracujący z Wydziałem Elektrotechniki i Automatyki głównie w zakresie realizacji procesu dydaktycznego:

Wykłady na studiach stacjonarnych:

Prof. dr hab. Stanisław Turski (lata 1945–1951), mgr Marta Gałuszka (lata 1951–1952), prof. dr Eustachy Tarnowski (lata 1952–1957), mgr Wanda Rogińska (lata 1957–1978), doc. dr hab. Tadeusz Pruszko (lata 1978–1981), prof. dr hab. Jerzy Topp (od 1981), dr Krystyna Nowicka, dr Katarzyna Pączkowska, dr Sergiusz Jacko, mgr Ryszard Mac, mgr Wojciech Grażewicz, dr Włodzimierz Ulatowski, a przez kilka semestrów również dr Antoni Miczko, doc. Bolesław Palczewski, dr Henryk Samplawski.

Ćwiczenia na studiach stacjonarnych:

mgr Metody Stefaniak (lata 1952–1962), mgr Zofia Dybowska, mgr Jadwiga Dudek (z d. Karczewska), mgr Jerzy Sołtysiak, dr Henryk Samplawski (lata 1956–1957 i 1961–1970), mgr Zbigniew Urmanin (lata 1957–1973), mgr Ryszard Mac, mgr Maria Krzemińska (lata 1967–1975 i od 1991), mgr Maria Dębicka, mgr Antonina Orlicz-Swiłło (lata 1968–1991), mgr Andrzej Turostowski, dr Krystyna Nowicka, mgr Wojciech Grażewicz, dr Antoni Miczko, dr Włodzimierz Ulatowski, mgr Iwona Swarowska, mgr Agata Kucieńska, mgr Renata Zakrzewska.

Studia wieczorowe:

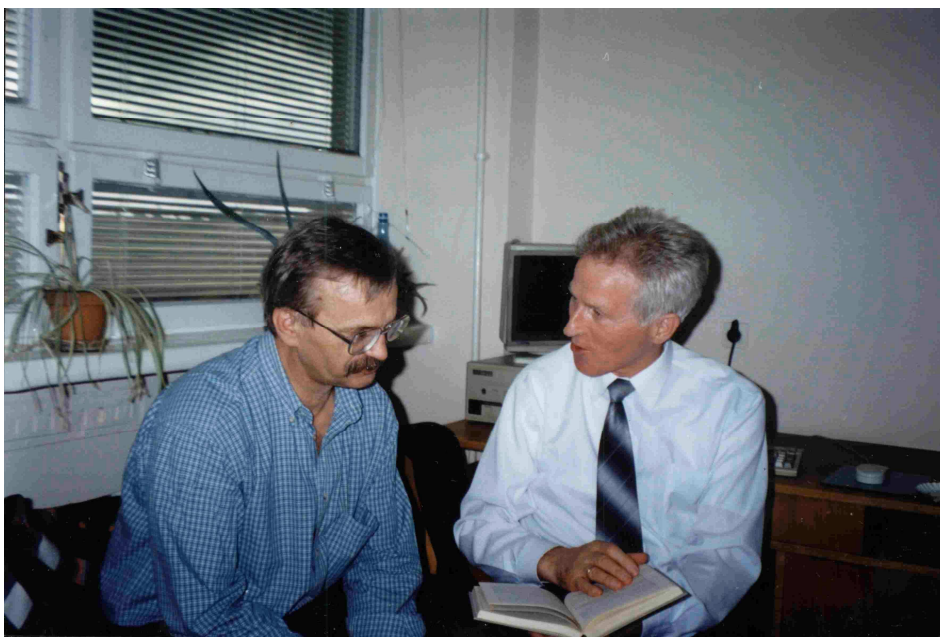
mgr Metody Stefaniak, mgr Zofia Dybowska, mgr Jadwiga Dudek, mgr Jerzy Sołtysiak, mgr Zbigniew Urmanin, dr Henryk Samplawski, mgr Irena Szyca, mgr Ryszard Mac, dr Antoni Miczko, mgr Wojciech Grażewicz, mgr Andrzej Turostowski.

Studia zaoczne:

mgr Ryszard Mac, mgr Elżbieta Palczewska, mgr Wojciech Grażewicz, mgr Ewa van Uden (od 2000 roku jako pracownik etatowy Wydziału).

Studia doktoranckie – lata siedemdziesiąte:

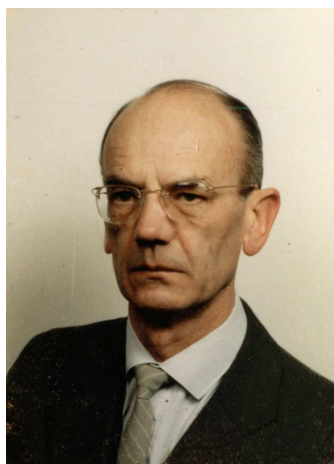
dr Czesław Grajek, doc. dr Bolesław Palczewski, dr Henryk Samplawski.

Prof. Jerzy Topp i dr Henryk Samplawski

Z-ca prof. Wanda Rogińska

Mgr Ryszard Mac

Prof. Eustachy Tarnawski

Mgr Jadwiga Dudek (Karczewska)

Mgr Maria Krzemińska

Mgr Irena Szyca

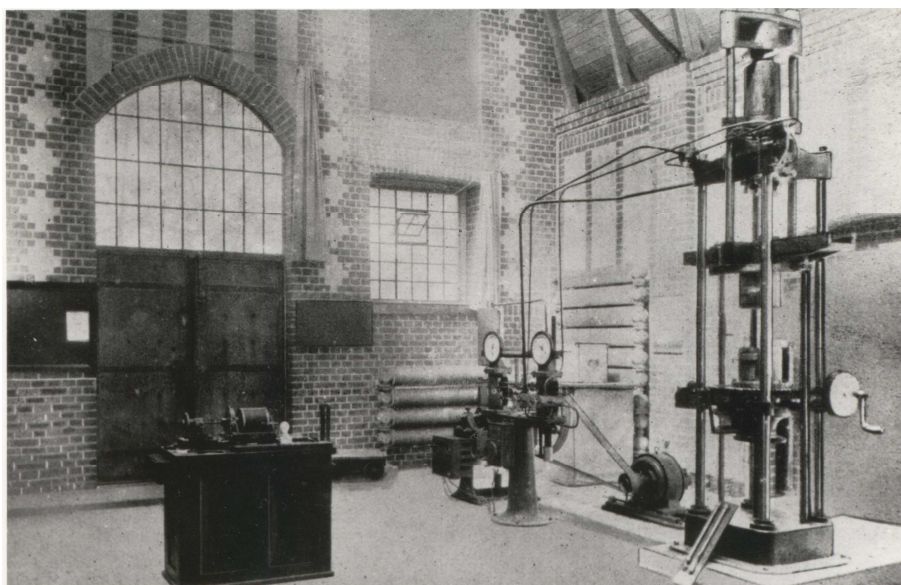

Jerzy Sawicki

Jak szybko lecą lata, jak szybko mija czas ...

W sobotę 22 października 2005 roku przypada sześćdziesiąta rocznica dnia, kiedy na Politechnice Gdańskiej rozpocząłem studia! Trudno uwierzyć, że to było tak dawno temu – a przecież zupełnie wyraźnie przypominam sobie najróżniejsze drobne wydarzenia z okresu moich studiów na Wydziale Elektrycznym.

W trzecim semestrze, w roku akademickim 1946/1947 słuchaliśmy wykładów z przedmiotu „stereostatyka” (tj. wytrzymałość materiałów), wygłaszanych przez prof. dr. Maksymiliana Hubera. Do tego przedmiotu należały także zajęcia laboratoryjne, prowadzone przez inż. Romana Stefka. Cały program laboratorium obejmował kilka różnych tematów, jak np. „Wyznaczanie wytrzymałości na zerwanie”, „Badanie wytrzymałości na obciążenie udarowe”, „Wyznaczanie odporności na zmęczenie”, „Wpływ karbu na wytrzymałość udarową”. Po przeobrażeniu całego programu zdawało się kolokwium zaliczeniowe u asystenta inż. Romana Stefka, który nie stawiał wyśrubowanych wymagań.

Urządzenie do badania wytrzymałości na zrywanie
w Laboratorium Wytrzymałości Materiałów

Na sekcji „Teletechnika”, która na dwu początkowych latach miała taki sam program zajęć jak kierunki silnoprądowe, studiował „Fonio”. Mieszkał on na poddaszu domu przy al. Roosevelta 7 (teraz ul. gen. Hallera), gdzie mieściła się „Akademicka Spółdzielnia Wybrzeża”. Szefem tej spółdzielni był nasz kolega Stefan Urbański, który jako stróża nocnego zatrudnił naszego Władka Winklera. Do przyszłej działalności zawodowej w teletechnice wiedza z zakresu wytrzy-

małości materiałów nie była potrzebna, więc „Fonio” zajęcia z tego przedmiotu traktował lekceważąco. To właśnie stało się przyczyną negatywnych rezultatów kolokwiów z zajęć laboratoryjnych. Dopiero za siódmym podejściem otrzymał ocenę pozytywną. Na naszym roku spowodowało to komentarz: „Inżynier Stefek próby zmęczeniowej nie wytrzymał”.

Na drugim roku studiów 1946/1947 obowiązywał nas bardzo obszerny przedmiot, „elementy maszyn”, prowadzony przez prof. Adolfa Polaka. W każdym semestrze były to cztery godziny wykładu oraz trzy godziny ćwiczeń z projektowania, które prowadzili ówcześni asystenci inżynierowie Kazimierz Zygmunt i Tadeusz Gerlach. Moje projekty, włącznie z najtrudniejszym „Skrzynka biegów”, zostały pozytywnie ocenione – zatem mogłem przystąpić do egzaminu przeprowadzanego osobiście przez prof. Polaka. Zaliczenie tego przedmiotu było warunkiem otrzymania rejestracji na trzeci rok studiów, rozpoczynający się w październiku 1947 roku.

Profesor Polak miał opinię oryginalną, co wyrażało się także w sposobie przyjmowania chętnych do zdawania. We wtorki i czwartki, punktualnie o godzinie 9, wewnętrznym przejściem ze swego gabinetu (Gmach Główny, pokój 206) wkraczał do przyległego pokoju asystentów i ze stosu indeksów wybierał pięć książeczek. Tak wylosowani studenci byli zapraszani do przyległej sali (GG-208), gdzie przedkładano im ostatni projekt, stanowiący podkładkę do zadawania pytań. Osoby niewylosowane musiały próbować szczęścia w następnym terminie. Profesor uparczywie odmawiał wprowadzenia list zapisów na egzamin. Podobno nawet pięć razy mogło się trafić nieudane losowanie. Ustna giełda określała zaobserwowany tok wyboru indeksów, np. „trzy obłożone, a potem dwa nieobłożone” (nasze indeksy miały brązową oprawę).

POLITECHNIKA GDANSKA			7		
L. 215			7		
Nazwisko i imię <i>Sawicki Jerzy</i>			Semestr <i>IV</i>		
Rok studiów <i>II</i>			Rok akademicki <i>1946/47</i>		
Nazwisko wykładowcy	Tytuł wykładu (ćwiczeń lub seminarium)	Liczba godzin	Potwierdzenie zaliczenia się studenta (ci)	Egzaminy, ćwiczenia, kolokwia t. p.	Uwagi
prof. dr. St. Turski	Matematyka II	4	<i>J. Sawicki</i>	<i>Egzamin 4/49 a odnosi 3 to nie było obciążające</i>	
— — —	ćwiczenia z matematyki I	2		<i>zaliczenie z punk. dodat.</i>	
dr. inż. J. Wieszkievicz	Mechanika II	2		<i>Egzamin 6/49</i>	
— — —	ćwiczenia z mechaniki II	2		<i>bardzo dobry</i>	
prof. inż. A. Polak	Elementy maszyn	3	<i>A. Polak</i>	<i>egz. 9.10.47</i>	
— — —	ćwiczenia z elementów maszyn	3		<i>dobry</i>	
prof. inż. W. Wisniewski	Termodynamika techniczna	3	<i>W. Wisniewski</i>	<i>egz. 5.10.47</i>	
prof. inż. W. Wisniewski	ćwiczenia z termodynamiki techn.	1		<i>dobry</i>	
prof. dr. inż. L. Staniewicz	Teoria prądów zmiennych	4	<i>L. Staniewicz</i>	<i>egzamin 2.10.47</i>	

Strona z mojego indeksu

We wtorek 7 października 1947 roku zjawiłem się w pokoju GG-207 w chwili, gdy prof. Polak już tam wchodził – nie było więc mowy, by dodać moją książeczkę. W następną czwartek byłem wystarczająco wcześnie, by przyglądać się

składaniu indeksów. Początek stosu tworzyło kilka obłożonych, więc na nich umieściłem mój brązowy indeks; następnie dołożono tylko obłożone. Wynikło to stąd, że we wtorek wybrał wyłącznie obłożone. W stosie chyba piętnastu indeksów mój tworzył wyraźną ciemną kreskę. Efekt był prawidłowy: jako pierwszy w tym terminie ja właśnie zostałem wylosowany.

Tutaj warto zaznaczyć, że już we wtorek 14 października stos przygotowanych indeksów był minimalny, bo tworzyło go tylko pięć książeczek. Profesor okazał zaskoczenie: „Pewnie boją się, bo ostatnio wielu zdających oblało; może czekają w korytarzu?”. Jeden z kandydatów wyglądnięt i głośno stwierdził, że nikogo nie widać. Była to prawda, gdyż chętni zgromadzili się w sąsiedniej sali wykładowej GG-205. Założono listę zgłoszeń i przekazano ją szóstemu, którego zobowiązano do kontynuowaniu zasady zapisywania się i pilnowania kolejności składania indeksów w GG-207. Taki stan trwał dość długo, aż w pewnym momencie ktoś tę listę przypiął na drzwiach GG-207.

Legitymacja bratniacka

Najobszerniejszym przedmiotem w roku akademickim 1947/1948 były wykładane przez prof. Kazimierza Kopeckiego urządzenia przesyłowe. W semestrach trzecim i czwartym obejmował on po 4 godziny wykładów oraz 3 godziny ćwiczeń. Już na jesieni profesor podał nam spis zagadnień obejmujący cały kurs tego przedmiotu. Zakres treściowy był ogromny, bo obejmował nie tylko linie wysokiego napięcia oraz stacje transformatorowe, ale także niektóre problemy związane z pracą elektrowni. Ćwiczenia prowadził asystent inż. Żurkowski; z zakresu budowy sieci 15 kV dał mi zaprojektować odcinek napowietrzny na słupach drewnianych.

Semestr jesienny stanowił nasz pierwszy kontakt z dziekanem jako wykładowcą, więc jego zwyczaje nie były nam znane. Wykłady odbywały się w bardzo zapelnionej sali E-27. Któregoś dnia dwaj obecni szeptem wymieniali jakieś uwagi, wobec czego profesor poprosił o ciszę. Gaduły na pewien czas zamilkły, a potem szepty się ponowiły. W tym momencie Kopecki stwierdził, że w takich

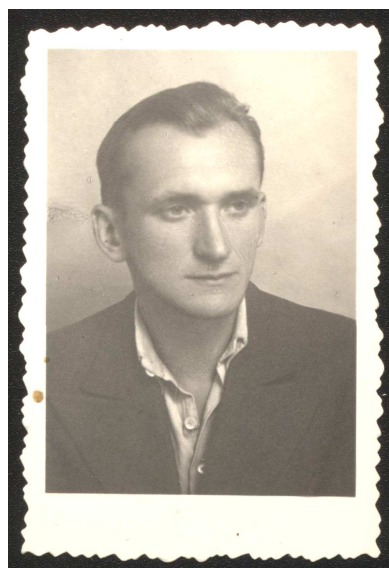
warunkach wykładać nie będzie, cisnął kredą o pulpit wykładowy i odszedł do dziekanatu. Powstała konsternacja i starosta roku Tadeusz Mazurkiewicz zaproponował, że przeprosi prof. Kopeckiego. W towarzystwie winowajców (Rysia Janowskiego i Bohdana Świętochowskiego) udał się do gabinetu dziekana i po kilku minutach wykład został wznowiony.

W semestrze wiosennym na część wykładów z urzędzeń przesyłowych zaczął uczęszczać jeden z kolegów studiujących na czwartym roku. Wiadomo było, że profesor kazał mu ponownie wysłuchać odpowiedniej części swych wykładów. W sali E-27 delikwent siadał w pierwszym rzędzie, blisko okna. Złościł nas jego zwyczaj dopełniania właśnie wyłożonej treści, co wyglądało na przykład tak: „W Toruniu przemieszczanie węgla na placu składowym wykonują takie pługci ciągnięte łańcuchami, jak to pan dziekan opisał” albo „W Bydgoszczy opisanych chłodni kominowych nie ma, bo woda chłodząca pochodzi z rzeki Brdy”.

Po odzywce kolega Romek Wojtkiewicz „Zając” basowym głosem głośno zapytał za którymś razem: „Co to za Turek?”. Rysiek Janowski piskliwym dyszkantem odparł: „Nie Turek, ale Kozak!”. Kopecki, który właśnie coś rysował na tablicy, wyraźnie trząsł się ze śmiechu, gdyż tym dodatkowym słuchaczem był Józef Kozak.

Romuald Wojtkiewicz (zdjęcie w indeksie)

Zdjęcie legitymacyjne Józefa Kozaka

Po trzecim roku praktykę w bydgoskich „Zakładach inż. Cisewskiego pod zarządem państwowym” (teraz „Eltra”, ul. Sobieskiego 1) otrzymałem ja oraz Mietek Musielak, a także o rok młodszy „słaboprądowniec” Konstanty Kazigrotowski. Praktyka wypadła w upalnym czasie od 2 lipca do 31 lipca 1948 roku. Owa fabryka produkowała osprzęt instalacyjny, jak wyłączniki oświetleniowe czy bezpieczniki. W dziale montażu zatrudniano tam wiele młodych, wesołych i sympatycznych panien. Mietek i Kostek chętnie zatrzymywali się w tym pomieszczeniu i nawiązywali niewinne flirty. Mietek zainteresował się jedną z panien poważnie i w czerwcu 1951 roku po dyplomie wzięli ślub.

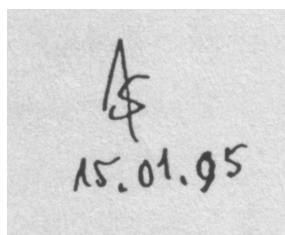
Kierownictwo zaopatrzyło nas w fartuchy ochronne: Mietek i Kostek mieli zielone, a ja dostałem czarny, bo zielonego w moim rozmiarze nie było. Nosilem wtedy białą koszulę, której kołnierzyk był zbyt ciasny i po zapięciu wystawał nad fartuch. Muszę tu przyznać, że towarzysko nie byłem wówczas wyrobiony, więc w sali montażowej pojawiałem się jako milczący obserwator. Kostek znalazł dla mnie stosowne określenie: „Kleryk”.

W zakładowym laboratorium 20 lipca 1948 roku. Od lewej: Jerzy Sawicki, Mieczysław Musielak, Konstanty Kazigrotowski, kierownik, technik

To przezwisko okazało się niezwykle żywotne. W roku 1952, już jako starszy asystent Katedry Miernictwa Elektrycznego, zostałem zagadnięty przez prof. Trzetrzewińskiego: „Kolego Sawicki, czy pan wie, jakie ma pan przezwisko u studentów?” – Odpowiedziałem: „Kleryk” – „Skąd pan wie?” – „Młodszy kolega Kazigrotowski nadał mi je latem 1948 roku podczas praktyki przemysłowej w Bydgoszczy. A czy pan profesor zna swoje przezwisko?” – „Brodacz” – „Tak, ale również Otesz” – „A to skąd, przecież z Łotwą nic mnie nie łączy?” – „Bo Pan wymawia «otesz» zamiast «otóż»”. Następnego dnia sam spostrzegłem, że istotnie taka jest jego wymowa.

W późniejszych latach, kiedy stale paliłem bezustnikowe papierosy marki „Giewont”, osadzałem je w szklanej lufce, stąd przezwisko „Lufka”. Jakość tych papierosów odpowiadała nazwie, bo „takie gie, że tylko wont”. Potem przeszedłem na palenie ustnikowych ekstra mocnych, więc z lufki zrezygnowałem. W latach osiemdziesiątych dostałem nowy przydomek, wyprowadzony z mojej sygnatury na pismach: „Dolarowiec”.

Tomasz Skalik

Wrażenia współczesnego studenta Wydziału

Pierwszym fascynującym doznaniem było spojrzenie na gmachy i budynki Politechniki Gdańskiej. Przepiękne elewacje, opowiadające jakże fascynującą historię tegoż miejsca. Budynek Wydziału, okraszony rzeźbami z dawnego czasu, sprawił, że nabrałem szacunku do tego miejsca. Wysokie ściany wewnątrz budynku, piękne rzeźbienie, zabytkowe drzwi tworzą jego niepowtarzalną atmosferę. Zabytkowe Laboratorium Napędu Elektrycznego uświadamia nie tylko studentowi Wydziału, jak piękną dziedzina życia jest elektrotechnika. I to właśnie zachęciło mnie do pracy studenckiej mającej na celu uzyskanie tytułu inżyniera...

Inauguracja roku akademickiego rozpoczęła nowy etap w moim życiu. Doświadczenie tego wydarzenia, *Gaudeamus igitur* i wręczenie indeksu tchnęły we mnie nowe siły do zdobycia wymarzonego dyplomu. Pierwszy wykład pamiętam, jakby się odbył wczoraj. Aula wypełniona po brzegi mało znajomymi, aczkolwiek przyjaznymi twarzami. Wejście profesora, jego pierwsze słowa „Witam Szanownych Państwa. Nazywam się... Przez najbliższy rok odkrywał będę przed Wami arkana szeroko rozumianej matematyki”. Przez kolejną godzinę wszyscy siedzieli z błyskiem w oku, gdyż to, o czym mówił profesor, było przepiękną relacją z naszych spotkań z matematyką w szkole średniej. Pełni zachwytu i mniejszych obaw o stopień trudności tegoż przedmiotu wyruszyliśmy w ten sposób w drogę naszego studiowania.

Po pierwszym roku zaczęły się wreszcie długo oczekiwane laboratoria na naszym Wydziale. Można było się już bardziej praktycznie zapoznać z elektrotechniką. Teoria realizowana poprzez pomiary była tym, czego oczekiwaliśmy od tych zajęć. Z satysfakcją przyjmowałem wyniki badań, które były porównywalne z wzorcami z literatury. Wnioskować mi było nieskromnie już wtedy, że nawet student potrafi dowieść „prawd” i zgodności praw obowiązujących w naszym otoczeniu i pracy inżyniera.

Jednakże studiowanie to nie tylko rozwijanie swoich zdolności naukowych. Kiedy tylko na to czas pozwala, korzystam z wielorakich wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Wydziałową Radę Studentów EiA. Pierwszym ciekawym doznaniem artystycznym były otrzęsiny, na których to pojawiło się nasze grono pedagogiczne, bardzo skore do rozmów i płasów. Student Wydziału Elektrotechniki i Automatyki ma jakże sympatyczny obowiązek uczestnictwa w corocznie organizowanych Dniach Wydziału. Może się wtedy wykazać zdolnościami organizacyjnymi i logistycznymi w celu uzyskania pomocy od firm „elektrycznych”. Dzięki temu mogłem nawiązać znajomości z kolegami absolwentami naszego Wydziału, którzy prowadzą już życie zawodowe w dużych, profesjonalnych firmach. Dzięki ich relacjom z pracy wiem, iż absolwenci naszego Wydziału są jedną z najbardziej poszukiwanych i szanowanych grup, jeśli chodzi o zatrudnienie w szeroko pojętym sektorze technicznym.

Mnie samemu przychodzi już kończyć studia. Z ich przebiegu jestem bardzo zadowolony, gdyż bardzo poszerzyłem swoje myślenie, co na pewno zawojuje w moim życiu i przyszłej pracy zawodowej. Nie mogę już się doczekać chwili, gdy stanę się poważanym i szanowanym absolwentem Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej...

Andrzej Skiba

Wspomnienia z młodości

Był rok akademicki 1966/1967 a my, nasz rocznik, byliśmy już studentami czwartego semestru, drugiego roku. Wykład z elektrotechniki teoretycznej prowadził prof. dr inż. Piotr Ciechanowicz. Starsze roczniki słuchały wykładów doc. dr. inż. Jerzego Dziedzica. Nas jako pierwszych objęły zmiany związane z przejściem doc. Dziedzica do nowo tworzonej Katedry Automatyki. Koledzy ze starszych lat mówili, że kto ma w indeksie wpis od Dziedzica, ten może spać spokojnie – studia na Wydziale Elektrycznym na pewno ukończy. Wydawało się, że nas ta zasada nie obejmie. A jednak okazało się, że Dziedzic dobrał się do nas na semestrze piątym i porządnie nas przetrzepał.

Wróćmy jednak na semestr czwarty. Nasza grupa studencka miała ćwiczenia tablicowe z elektrotechniki teoretycznej z dr. inż. Jerzym Hryńczukiem, obecnie już emerytowanym profesorem zwyczajnym Politechniki Gdańskiej. Ćwiczenia przebiegały zawsze w przyjaznej i przyjemnej atmosferze; to właśnie wtedy postanowiłem, że będę walczył o miejsce pracy w tej Katedrze. W czasie jednych zajęć dr Hryńczuk pokazał nam, jak można graficznie na płaszczyźnie Gaussa wyznaczyć impedancję zespoloną układu dwóch połączonych równolegle impedancji. Zaproponował, że kto przeprowadzi dowód tej konstrukcji, zostanie zwolniony z egzaminu. Wiadomość rozeszła się na całym roku i kilku stanęło do zawodów o taką wysoką premię. Pamiętam, że siedziałem nad tym kawał nocy i rano niewyspany pobiegłem do Katedry, która mieściła się w obecnych pomieszczeniach dziekanatu czym prędzej oddać dowód. Pamiętam, że gdy wszedłem do pokoju, wszyscy obecni (mgr inż. Zimny, mgr inż. Róża Artecka i dr Hryńczuk) głośno się śmiali, widocznie ktoś z obecnych tuż przed moim wejściem powiedział jakiś dobry dowcip. Stremowany do granic możliwości oddałem moje opracowanie i przed wyjściem zauważyłem, jak dr Hryńczuk wrzucił je do szuflady w biurku, przy którym siedział. Właściwie nie wiedziałem, czy ktoś jeszcze oddał swój dowód do Katedry.

Mijały tygodnie, zbliżała się sesja egzaminacyjna. Zacząłem co parę dni przeglądać gablotę katedralną w poszukiwaniu pomyselnego dla mnie ogłoszenia o zwolnieniu z egzaminu. Nie miałem śmiałości zapytać osobiście dr. Hryńczuka, tym bardziej że przecież egzamin mieliśmy zdawać u prof. Ciechanowicza. Byłem pewien swojego dowodu, ale przecież dr Hryńczuk mógł mieć inne zdanie lub mógł po prostu zapomnieć. Gdy w gablocie znalazło się ogłoszenie o terminie egzaminu z podziałem na sale, na których mieliśmy pisać część pisemną, moje nazwisko znalazło się w grupie przydzielonych do sali WN15. Cóż, poszedłem na ten egzamin. Ponieważ do końca liczyłem jednak, że zostanę zwolniony przynajmniej z części pisemnej, nie byłem najlepiej przygotowany i strasznie męczyłem się z zadaniami. Pilnował nas w tej sali obecny dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki – prof. dr hab. inż. Paweł Zimny. Zresztą może jeszcze ktoś – nie pamiętam. Czas mijał nieubłaganie. Nie bardzo mi szło, byłem zdenerwowany i zły na cały świat z dr. Hryńczukiem (za niedotrzymanie słowa) włącznie. Gdy do końca przewidzianego na egzamin czasu zostało może pięć minut, mgr inż. Zimny zawiadomił nas o tym i z niewinną miną powiedział: „**Aha, jeśli na sali są studenci Czerniak i Skiba, to mogą opu-**

ścić salę bez oddawania prac – są zwolnieni z egzaminu z oceną bardzo dobrą". Wyfrunąłem z sali na skrzydłach szczęścia.

Zbyszek Czerniak pisał egzamin w sali E41 i dostał tę wiadomość zaraz po wejściu na salę, ja zaś musiałem się męczyć prawie całe dwie, a może nawet trzy (nie pamiętam już dziś) godziny. Nie zapomnę tego swemu starszemu koledze, kierownikowi Katedry i dziekanowi do końca życia i będę mu to co jakiś czas wypominał (oczywiście bez cienia pretencji).

Zimowa wycieczka do rozdzielni w Leźnie na trzecim roku studiów. Od lewej: Kazimierz Koralewski, Andrzej Skiba, Janusz Kowalczyk

Ostatni uroczysty wykład w dniu 5 czerwca 1970 roku. Na pierwszym planie od lewej Andrzej Skiba z małżonką Inessą Półtorzycką-Skibą

Piotr Stolz

Technika jest najważniejsza, ale to nie wszystko¹

Podczas krótkiego pobytu w Polsce w grudniu 2003 roku wychodziłem z gabinetu dr. Musiała w podobnym nastroju jak po ostatnim egzaminie przed szesnastoma laty – nie oblałem, ale pozostało przekonanie, że muszę się jeszcze sporo nauczyć. Tym razem otrzymałem pracę domową, której temat zrozumiałem następująco: czego mnie tutaj uczono i czego się nauczyłem, a co powinienem stąd wynieść w świetle doświadczeń i przemyśleń ostatnich kilkunastu lat. Brzmi to jak temat maturalny na wieczorówce, więc może podołam, mając już maturę i dwa dyplomy.

Na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej studiowałem w latach 1982–1987, czyli pomiędzy schyłkowym stanem wojennym a rozpadem PRL. Nie będę się rozpisywał o konspiracji wśród studentów, o tajnych zebraniach i wykładach, bo napisano na ten temat sporo, a ja nie należałem do studentów, dla których aktywna walka z komuną stanowiła istotę studiów. Czasy strajków i wielkich porywów minęły, a my zajęliśmy się organizowaniem imprez połączonych z degustacją różnych alkoholi, podobnie jak protagoniści Stasiukowego *Białego kruka*. Opór ograniczał się do ignorowania socjalistycznych stowarzyszeń studenckich w rodzaju ZSP i do noszenia rezystora w klapie marynarki. Niektórzy bojkotowali wszelkie organizacje, bo nawet te sportowe czy krajoznawcze też były w jakiś sposób powiązane z ZSP. Ja sam związałem się z AZS, co prawda z pobudek nie tylko sportowych, i nigdy nie żałowałem tej decyzji.

Mianowicie na pierwszym roku jednym z obowiązkowych przedmiotów było wychowanie fizyczne, z którego ocena była równie ważna jak wynik egzaminu z fizyki czy matematyki, a że na zajęcia trzeba się było stawiać już o siódmej rano, unikałem ich, zapisując się do sekcji żeglarskiej AZS, w której co prawda zajęcia były dwa, a nawet trzy razy w tygodniu, ale za to wieczorami i można je było zakończyć w którymś z barów po drodze z hali sportowej lub basenu do przystanku kolejki. Sekcję prowadził silną ręką mgr Gan, który wychowywał nas na żeglarzy windsurfingowych. Nie wynikało to z ducha czasu, lecz z możliwości finansowych naszej sekcji. Jej wyposażenie składało się mianowicie z dwóch prastarych omeg i pięciu jeszcze starszych ramblerów z betonowym balastem. Zakupienie w Augustowie dziesięciu desek rodzimej produkcji było dużo efektywniejsze niż jednej nowej łódki. W lecie zorganizowaliśmy „deskarskie” zgrupowanie na jeziorze pod Lęborkiem. Deski były siermiężne, ale turystom z brzegu nasza flota prezentowała się imponująco. Z bliska wyglądało to gorzej, maszty wciąż wypadały z gniazd, dotkliwie nas tłukąc, a dodatkową atrakcją stanowili wynurzający się tuż przed dziobem płynącej pełnym pędem deski nurkowie, z którymi dzieliliśmy nie tylko bazę noclegową, ale i jezioro.

Nieprzypadkowo rozpocząłem wspomnienia ze studiów od wychowania fizycznego i sportu. Sekcja sportowa nauczyła mnie pracy zespołowej i wspólnego dążenia do celu zdecydowanie lepiej niż jakiegokolwiek inne zajęcia na stu-

¹ Słowa studentki czwartego roku Akademii Medycznej poznanej w tańcu.

diach, nie wyłączając słynnego Studium Wojskowego czy zajęć laboratoryjnych prowadzonych w grupach. W ciągu lat, które przepracowałem w zachodnich koncernach, przekonałem się, że nic tak nie ułatwia nawiązywania kontaktu z załogą, z personelem klienta czy dostawcy, jak udział we wspólnym meczu siatkówki czy jogging wzdłuż budowanego rurociągu. Przypominam sobie mecz siatkówki na budowie w Libii. Wspierałem podczas niego drużynę Filipińczyków, dla których z moim wzrostem 185 cm byłem goliatem. Co prawda meczu nie wygraliśmy, ale nazajutrz byłem już znany i zaakceptowany na budowie, i to nie tylko dzięki biegłości w posługiwaniu się laptopem. Innym razem, po joggingu na pustyni z dostawcami turbin gazowych, trafiliśmy do arabskiej wioski, w której niemal zmuszono nas do udziału w ramadanowej kolacji. Zarówno turystyczne wrażenia, jak i anegdoty o rozruchu turbin, które wtedy usłyszałem, pozostaną mi długo w pamięci. Takie sytuacje czyniły znośnym życie na budowie, na pełnych obrotach nieraz po czternaście i więcej godzin dziennie. Znośne stawały się nawet całodniowe narady, jeśli było wiadomo, że wieczorem w poprzek stołów konferencyjnych rozepnie się siatkę do ping-ponga. Nawet najuciążliwsi arabscy negocjatorzy zdobyli się na dowcip i uśmiech, gdy w połowie konferencji jeden z nich nastąpił z chrzęstem na zgubioną dzień wcześniej piłeczkę. Ba! Dopiero wtedy udało się nam przełamać impas w rozmowach. Na pewno nie uzyskalibyśmy tego rezultatu, posługując się nawet najlepszymi argumentami natury technicznej.

Autor przy odwiercie ropy na Saharze

Rzeczowe argumenty techniczne są jak najbardziej pożądane w czasie negocjacji, jednak nader często miałem okazję się przekonać, że nie trafiają one do strony przeciwnej po prostu dlatego, że nie są rozumiane. Zdarzają się również sytuacje odwrotne, kiedy dyskutanci są tak bardzo zainteresowani techniką, iż dziękuję w myślach najostrzejszym profesorom, że na studiach oprócz serfowania na desce nabrałem również innych, czysto inżynierskich umiejętności.

Pierwszy fachowy stopień wtajemniczenia na studiach zawdzięczam niezapomnianemu prof. Hryńczukowi, który w trzecim semestrze elektrotechniki odegrał sam ze sobą następujący minidialog przed przystąpieniem do wykładu:

„Pod mostem rozmawiają dwaj fachowcy:

- Hmm... johnny walker..
- Nooo, albo ten, o – smirnoff!
- Joj, a gordons gin?
- Jasne! Ale wiesz, najlepsza jest nasza mocna jałowcowa!

Wniosek: nieważne są nazwiska, ważne są procenty. Panowie! Od dziś liczymy wszystko w procentach, a nie w jakichś woltach, amperach czy innych omach!”

Na następny zawodowy kontakt z rzeczywistością czekałem parę semestrów. Już po połówkach² wspomniany wyżej dr Musiał zorganizował nam wycieczkę do toruńskiej wytwórni włókien sztucznych ELANA. Oglądaliśmy tam transformatory, baterie kondensatorów, rozdzielnie i podobne urządzenia, święcie przekonani, że zaraz po zdobyciu dyplomu będziemy od podstaw, począwszy od optymalizacji pola elektrycznego i magnetycznego, poprzez konstrukcję mechaniczną i planowanie kosztów materiałowych, tworzyć jeszcze lepsze instalacje. W tym transie zostaliśmy wprowadzeni do gabinetu inżyniera odpowiedzialnego za ciągłość pracy przędzalni. „Panowie widzieli na hali cztery ekstrudery, napędzane czterema silnikami. Tutaj każdy silnik ma swoją teczkę, a moim zadaniem od piętnastu lat jest, by się cały czas kręciły!”. Te słowa sprowadziły nas brutalnie na poziom realnej rzeczywistości, wówczas jeszcze socjalistycznej. Było już za późno na zmianę kierunku studiów, ale już wiedziałem, że w życiu nie będę żadnym silnikiem żadnych teczek zakładał!

Ale co mam robić z dyplomem, z którego zdobyciem w jakiejś tam przyszłości musiałem się przecież liczyć? I znowu pomoc przyszła ze strony fachowca. Tym razem był nim Majster Heniek z Zakładów Automatyki Przemysłowej MERA-ZAP w Ostrowie Wielkopolskim. Otóż po trzecim roku studiów zdobyłem zlecenie z „Techno-Service’u”³ na pracę przy budowie ciepłowni w Suwałkach. Pełen twórczego wigoru, zadowolony ze szczęśliwie rozliczonej już przed wakacjami sesji, z wizją zarobienia pieniędzy na letnie wojaże oraz możliwością

² Połowinki, czyli uroczysty bal tych, którzy mieli na studiach już z górki. Kulminacyjnym punktem imprezy był kwiz zaimprovizowany przez prodziekana do spraw studenckich doc. dr. Referowskiego, polegający na odgadnięciu odsetka studentów piątego semestru idących normalnym tokiem, bez opóźnień. Nagrodą był glej w postaci serwetki z podpisem prodziekana i tekstem: „Niniejszym potwierdzam, że student okaziciel ma rację”. Zwycięzca, który podał najbliższą prawdy odpowiedź 36%, nie miał większych kłopotów w dziekanacie i spieniężył serwetkę na giełdzie dla naprawdę potrzebujących.

³ „Techno-Service”, czyli studencką spółdzielnię pracy, można określić jako instytucję dbającą o to, byśmy jako studenci zarabiali kilkakrotnie więcej niż jako absolwenci z dwudziestoletnim stażem. Każda inna definicja wymagałaby ekskursu znacznie wybiegającego poza wyobraźnię czytelnika, który zna ówczesny „Techno-Service” tylko z opowiadań lub nie zna go wcale.

wykorzystania w praktyce moich wystudiuowanych możliwości, stawiłem się na początku lipca w Suwałkach, a ściślej w hotelu "Wigry", który był wówczas jedynym, oprócz Komitetu Wojewódzkiego, ponaddwupiętrowym budynkiem w mieście. W hotelu dostałem osobny pokój, co dla praktykanta było nie lada luksusem. Świeżo poznana trzyosobowa ekipa MERA-ZAP nie dała mi czasu na rozpakowanie się, bo byliśmy zaproszeni na potańcówkę w pobliskich koszarach. Impreza nie trwała dla nas dłużej niż godzinę, w ciągu której zatańczyliśmy ze wszystkimi dziewczynami i rozjusziliśmy większość obecnych kawalerów. Ponieważ byli to rośli szeregowcy po przysiędze, musieliśmy ratować się ucieczką.

Kiedy w hotelu świętowaliśmy szczęśliwą ewakuację z wojskowego balu, jeszcze nie wiedziałem, że czeka mnie pierwszy znaczący sukces w karierze inżyniera projektanta systemów automatyki dla instalacji najszerzej pojmowanej chemii. Przez następne tygodnie zaznajamiałem się nie tylko z suwalskimi barami i przyrodą Wigier, ale montowałem kanały, przeciągałem w nich kable, instalowałem skrzynki przyłączeniowe, testowałem urządzenia, interpretowałem – nie zawsze bezbłędnie – schematy połączeń, a przede wszystkim chłonałem wyjątkową atmosferę budowy, współpracy z fachowcami z różnych dziedzin i podziwu dla ich przekonania, że to wszystko, te kotły, pompy i dmuchawy przez nas połączone, kiedyś na pewno będą działać jako ciepłownia. I działały!

Po dyplomie zdecydowałem się wyjechać na Zachód. Przyczyn było wiele, ale wszystkie dawały się sprowadzić do wspólnego mianownika: na przełomie osiemdziesiątego siódmego i ósmego roku panował w całym kraju marazm i bryndza. Wyjątkiem był Wrocław, gdzie dzięki Pomarańczowej Alternatywie⁴ panowała jedynie bryndza. Przysłowiową kropką nad „i” stał się wyjazd z moją ówczesną dziewczyną, a obecną żoną, do Zakopanego, gdzie mimo że za darmo mieszkaliśmy kątem w Izbie Pamięci Bronisława Czecha pod troskliwą opieką jego sióstr, to wydaliśmy w ciągu dwóch tygodni ponad 20 000 złotych, czyli dwumiesięczną pensję, jaką proponowano mi w jednej z firm, w której zbierałem materiały do pracy dyplomowej.

Pomimo dyplomu miałem nadal status studenta, bo na drugim fakultecie byłem dopiero na trzecim roku. Ponieważ rok wcześniej byłem na praktyce w Sarajewie, czyli – według kryteriów ówczesnego MSW – na Zachodzie, i wróciłem, udało mi się ponownie wyrobić paszport.

W marcu 1988 roku pojechałem do siostry, mieszkającej od paru lat pod Frankfurtem nad Menem. Zabrałem ze sobą plecak, paszport i dyplom Politechniki Gdańskiej. Dzięki mojej, typowej dla Kaszubów, zawziętej przynależności narodowej i dzięki rzutkości mojej siostry już w parę tygodni później miałem za sobą wszystkie formalności⁵ związane z zapewnieniem mi prawa stałego pobytu w Niemczech, jak również parę rozmów kwalifikacyjnych, nie zawsze udanych. Na przykład starając się o pracę w mogunckiej jednostce US-Army, z uśmiechem na twarzy wkroczyłem na jej teren, uśmiech jednak szybko znikł,

⁴ Pomarańczowa Alternatywa organizowała we Wrocławiu w latach 1987–1988 uliczne happeningi, takie jak Wigilia Wielkiej Rewolucji Październikowej, Referendum, Święty Mikołaj, Dzień Tajniaka, Dzień Kobiet, Rewolucja Krasnali. Happeningi ośmieszały system polityczny i wykazywały jego absurdalność.

⁵ Nie miałem żadnych problemów z nostryfikacją dyplomu. Hessisches Ministerium für Wissenschaft und Kunst bez ceregieli wystawiło mi zaświadczenie, że na podstawie zarządzenia o stopniach akademickich z dnia 7 czerwca 1939 roku (*Gesetz über die Führung akademischer Grade RGB1.1 S.985*) mam prawo do tytułu *Diplom-Ingenieur* równoważnego tytułom nadawanym przez uczelnie niemieckie.

gdy przy wypełnianiu kwestionariusza osobowego trafiłem na pytanie: „Kiedy pan/pani był ostatnio w kraju należącym do Układu Warszawskiego i jak długo?”. Moja rzetelna odpowiedź była dyskwalifikująca. Mimo to nie miałem żadnego kłopotu z opuszczeniem jednostki, bogatszy o jeszcze jedno doświadczenie: jeśli już jesteś pacyfistą, bądź w tym konsekwentny! Pacyfistą stałem się od pierwszej godziny zajęć na Studium Wojskowym, a dokładniej była to godzina siódma rano, jak wiadomo pora najmniej odpowiednia do równania studenckiego szeregu. Poza tym, według przepowiedni Majstra Heńka, wygłoszonej przy piwie na wierzchołku komina suwalskiej ciepłowni w budowie, miałem budować instalacje, które zadziwią nawet Rosjan, a nie przyłączać komputery Amerykanom! Okazji ku temu nie musiałem długo szukać, bo już w parę dni po niepowodzeniu w mieście Gutenberga miałem więcej szczęścia w pewnej willi w Taunsie. Jej właściciel, pan Schneider, charyzmatyczny pan po pięćdziesiątce, wykorzystując swoje kontakty i doświadczenie, założył biuro inżynierskie „gat”. Biuro wykonywało projekty automatyki dla największych firm niemieckich budujących wielkotonażowe instalacje chemiczne: Lurgi, Hoechst, BASF i Uhde. Ze względu na duże zlecenie dla „gat”, rafinerię Tenguz w Kazachstanie, wówczas jeszcze należącym do ZSRR, pan Schneider poszukiwał inżyniera władającego zarówno angielskim, jak i rosyjskim, no i mającego pojęcie o automatyce. Moja rozmowa kwalifikacyjna niewiele różniła się od egzaminu ustnego na studiach. Jak zwykle w czasie egzaminu zdarzyła się sytuacja, którą udało mi się, tym razem zupełnie nieświadomie, wykorzystać: „Wie pan na przykład, co oznacza skrót PDI?” – padło pytanie szefa. Nie słyszałem nigdy przedtem tego skrótu, ale byłem pewien, że skoro Niemcy przekręcają symbol polichloroku winylu z PCW na PVC, to mogą podobnie czynić przestawiając literki PID, oznaczające typowy algorytm regulacji, na PDI. Odpowiedziałem więc tak ciężkim spojrzeniem, że mój interlokutor nie odważył się więcej zadawać pytań sprawdzających moją fachowość. I bardzo dobrze, bo będąc absolwentem specjalizacji „elektroenergetyka”, dopiero później dowiedziałem się, że chodziło nie o regulator, lecz o wskaźnik różnicy ciśnień⁶.

Zostałem zatem przyjęty do pracy na podobnych zasadach, na jakich czasami udawało mi się zdobyć wpis w indeksie. Wobec tego musiałem się jeszcze sporo nauczyć, i to jak najszybciej. Uczyłem się, pracując pod bacznym okiem inżyniera Hansa-Georga, a od kiedy pan Schneider zaprezentował mi swą całkiem sporą bibliotekę fachową, uczyłem się również wieczorami. Moje postępy chyba zostały docenione, bo pod koniec okresu próbnego zostałem wysłany na parę miesięcy do Paryża jako samodzielny pracownik biura, wynajęty dla Lurgi, odpowiedzialny za odbiór komputerowego systemu automatyki dla projektu Tenguz. Przeznaczony do odbioru system składał się z blisko sześćdziesięciu szaf wypchanych elektroniką oraz dwunastu monitorów, wyświetlających cyflicą informacje dla operatorów kierujących produkcją rafinerii. Wszystko to wyglądało niezbyt nowoczesnie i zajmowało większą część powierzchni hali montażowej Controle Bailey. Kontrakt zobowiązywał Francuzów do dostarczenia Rosjanom systemu najnowszej generacji, ale z drugiej strony sytuacja polityczna i czarna lista COCOM⁷ zabraniała eksportu najnowszych technologii do

⁶ Zgodnie z DIN 19227 oraz ISA S.5.1 chodzi o dowolny wskaźnik różnicy ciśnień, nie tylko manometr, ale również na przykład wskaźnik na ekranie monitora w nastawni.

⁷ COCOM (Coordinating Committee on Multilateral Export Controls), komitet założony po wojnie przez USA i 14 innych państw zachodnich, kontrolował eksport broni i produktów, które mogły być wykorzystywane dla celów wojskowych. Do lat dziewięćdziesiątych na liście COCOM znajdowały się wszystkie kraje RWPG.

Rosji. Z tego powodu tenguizowski system komputerowy μZ był leciwym starszkiem w porównaniu z otaczającymi go układami, nowocześniejszymi o co najmniej dwie generacje. Mimo to system spełniał pod każdym względem zadaną specyfikację i został przez Lurgi odebrany. Jednak odbiór przez Rosjan, mający się rozpocząć w dwa tygodnie później, różowo się nie zapowiadał. A jednak... Francuzi zadziwili mnie nie tylko fantazją, ale również umiejętnością nieortodoksyjnego rozwiązywania poważnych problemów.

W ciągu paru dni hala przeszła metamorfozę; wszystkie nowoczesne systemy zostały zepchnięte w jeden kąt i zastawione parawanami. Na parawanach, na ścianach, na szafach, po prostu wszędzie, były porozwieszane wyciągnięte z lamusa plakaty reklamujące system μZ . Na plakatach uśmiechnięte sekretarki ubrane w jednoczęściowe kostiumy z lat siedemdziesiątych wpatrywały się w obłe monitory w blaszanych obudowach, a nad nimi pochylali się panowie z bokobrodami, w kanarkowych koszulach z pomarańczowymi krawatami w grochy. Ostatni raz rewię takiej mody widziałem w „Złotym Ulu” w Sopocie, ale co najmniej dziesięć lat wcześniej. Reklamowanie przestarzałego systemu za pomocą pożółkłych plakatów pachniało mi grubą mistyfikacją, która musiała się źle skończyć. Moje protesty były jednak zbywane uprzejmym uśmiechem, na jaki mogli sobie pozwolić jedynie inżynierowie nacji, która nie po raz pierwszy będzie zdobywać Moskwę. Byłem zupełnie załamany, aż do chwili, kiedy stanęła przed nami delegacja z Rosji – wyglądali *toczka* w *toczkę* jak ta ekipa z plakatów. Przekazanie systemu klientowi stało się czystą formalnością, która jednak musiała trwać trzy miesiące wypełnione zwiedzaniem Paryża. Na koniec „odbioru” Francuzi zupełnie mnie rozbroili. Cała rosyjska delegacja otrzymała kasety z trzyminutowym wideoklipem o μZ : kamera wędruje przez labirynt szaf, by w końcu wydostać się na przestrzeń wypełnioną Rosjanami wpatrzonymi w monitory, a wszystko to odbywa się w rytm monumentalnej muzyki Czajkowskiego, ogólnie znanej jako podkład dziennikowych sprawozdań ze zjazdów partii komunistycznych. Każda kaseeta miała załącznik w postaci odtwarzacza VHS. Klienci byli zachwyceni.

Z firmą pana Schneidera byłem związany ponad sześć lat. Pod koniec kierowałem zespołem projektantów, pracującym na terenie i na potrzeby koncernu Boehringer w Ingelheim. Rzadko odczuwałem braki w moim wykształceniu technicznym, jednak na moim stanowisku coraz dotkliwiej brakowało mi wiedzy z zakresu „ekonomii kapitalizmu”. Postanowiłem to nadrobić, studiując wieczorowo ekonomię w Moguncji. Ukończenie tych studiów miało dla mnie podobne następstwa jak dla większości absolwentów – znalazłem nowego pracodawcę.

Była to firma MAN GHH Oil&Gas GmbH, zajmująca się projektowaniem, montażem i rozruchem instalacji wydobywczych ropy naftowej i gazu na Saharze. Przedsiębiorstwo jest wyłączną własnością koncernu MAN⁸, który wcześniej połączył się z GHH⁹. Jednym z pierwszych projektów, który prowadziłem, było wykonanie „pod klucz” systemu automatyki oraz radiolinii na budowanym przez nas gazociągu z Bregi do Benghazi. Bregę łatwo znaleźć na mapie, jest

⁸ Koncern MAN, czyli Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg, jest znany m.in. ze znakomitych ciężarówek.

⁹ GHH, czyli Gute-Hoffnungs-Hütte, jest podobno najstarszym przedsiębiorstwem przemysłowym w Niemczech. Założycielem był majster, który w XVIII wieku zawędrował do Anglii, by tam uczyć się hutniczego rzemiosła. Sekrety technologiczne były jednak tak pilnie strzeżone przez Anglików, że po powrocie majster nie był pewien, czy uda mu się odtworzyć poznane procesy metalurgiczne. Dlatego firmę założoną w Oberhausen nazwał Hutą Dobrej Nadziei. Majster został milionerem, a huta przetrwała wieki.

to port libijski położony na najbardziej na południe wysuniętym odcinku wybrzeża Morza Śródziemnego. Benghazi natomiast jest drugim co do wielkości miastem Libii, położonym 200 km na północny wschód od Bregi. Ponieważ z technicznej specyfikacji projektu wynikało niewiele więcej, niż napisałem, konieczne były zakrojone na szeroką skalę rozmowy z klientem na miejscu. Po trzydniowej podróży¹⁰ dotarłem z moją grupą inżynierów do Bregi. Powitanie ze stroną arabską było bardzo kurtuazyjne, zjedliśmy wspólny obiad, a następnie zasiadliśmy w wielkiej sali narad, jak się potem okazało, wybudowanej parę lat wcześniej przez Rosjan. Pomimo że w kontrakcie brakowało szczegółów technicznych, to zakres i terminy dostaw były dobrze zdefiniowane. Starłem się to wykorzystać, pertraktując szczegóły wykonawstwa technicznego decydujące o koszcie całego projektu. Konsekwentnie wyjaśnialiśmy i zamykaliśmy punkt po punkcie zawartość kontraktu. Strategia ta zdawała się przynosić dobre rezultaty dopóty, dopóki rozjuszony szef zespołu libijskiego nie zerwał się z krzesła, nie chwycił oburącz leżącej przed nim opasłej teczki z kontraktem i nie cisnął jej na podłogę, krzycząc: „To nie jest Koran i nie musimy się tego trzymać!”. Takie nietypowe (?) zachowanie pachniało zaproszeniem do zerwania negocjacji, a takich uprawnień oczywiście nie miałem. Atmosfera na sali stawała się napięta. Wszystkie oczy zwróciły się na mnie. A ja na cóż mogłem sobie pozwolić? Obszedłem stół i podniosłem kontrakt, mówiąc: „Dla nas to jest Biblia, i nic nie będziemy tutaj zmieniać!”. Być może graniczy to z cudem, ale pohamowało to eskalację nerwowych zachowań obydwu stron, które zrozumiały, że muszą uszanować swoją kulturową odrębność.

Libijskie negocjacje. Autor – czwarty z lewej

¹⁰ W połowie lat dziewięćdziesiątych obowiązywały sankcje nałożone na Libię po katastrofie maszyny PanAm w Lockerbie. Aby dostać się do Bregi, musieliśmy polecieć do Tunisu, tam załatwić wizy libijskie, polecieć do Dzerby i stamtąd nadmorską autostradą jechać jeszcze ponad tysiąc kilometrów.

W końcowej fazie projektu, zgodnie z terminarzem, zgłosiłem gotowość montażu naszych szaf sterowniczych w głównym budynku nastawni. Budynek został wykonany samodzielnie przez klienta. Nerwowy libijski szef, znany z narad, był odpowiedzialny za odbiór techniczny. Przez tydzień używał przeróżnych wybiegów uniemożliwiających nam przystąpienie do montażu w nastawni: czeptał się niewiele znaczących detali w naszym wykonawstwie, wyszukiwał trudności formalne lub po prostu znikał na cały dzień. Po paru dniach takich zmagañ, w obliczu coraz bardziej absurdalnych życzeń klienta, zdecydowałem się na szczerą rozmowę w cztery oczy. Okoliczności rozmowy, która odbyła się w nadmorskiej restauracji, odpowiadały przepychem orbisowskim hotelom w PRL z tą różnicą, że za oknami szumił nie Bałtyk, a Morze Śródziemne, a striptiz był zastąpiony tańcem brzucha. Wynik rozmowy również był istic pelerowski; szef socjalistycznej firmy przyznał nieoficjalnie, że „mają przejściowe kłopoty z kooperantami” i że tak naprawdę cały budynek nastawni jest gotowy, a brakuje w nim tylko podłóg, na których można by ustawiać nasze szafy. Chodziło o podwójne podłogi, złożone z kwadratowych drewnianych tafli oklejonych linoleum, układanych na stalowych podporach. Pusta przestrzeń była przeznaczona na kable łączące szafy ustawione na wierzchniej posadzce. Sytuacja była patowa. Arabowi groziłyby kłopoty, gdyby oficjalnie przyznał, że opóźnienia powstały z jego winy, więc się nie przyznawał. A z kolei ja musiałem nadal tracić czas na zmaganie się z fikcyjnymi problemami. Wyręczyć kooperanta w dostawie podłóg oczywiście nie mogłem, ale... kompromisem okazało się dostarczenie przez nas ram ze stalowych kątowników, których lico znajdowało się na poziomie przyszłej podłogi. Jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki znikły wszystkie problemy! Dotąd mam zdjęcia, na których widać monterów uwijających się na betonowej podłodze wśród wiszących w powietrzu szaf. Przy okazji następnego projektu dowiedziałem się, że podłoga została ułożona dopiero trzy miesiące po ostatecznym odbiorze instalacji. Gdyby nie udało mi się dojść do sedna problemu i znaleźć technicznego kompromisu, musiałbym tkwić na pustyni razem z ekipą montażową dodatkowych kilka miesięcy. Tak tkwili moi koledzy, którzy mieli mniej szczęścia w kontaktach z klientem lub też mniej fantazji w poszukiwaniu rozwiązań technicznych. Tutaj muszę podziękować nie tylko tym profesorom, którzy wyrobili we mnie „techniczną fantazję”, ale i tym, którzy byli odpowiedzialni za dyscypliny nietechniczne, jak filozofia. Znakomity doc. Synowiecki zapytany w czasie ćwiczeń przez dociekliwego studenta, po co nam, przyszłym inżynierom, ta cała filozofia, spokojnie wytłumaczył, że jako inżynierowie nie będziemy kierować śrubkami, lecz ludźmi. I miał rację.

Po paru latach kierowania ludźmi na pustyni w ramach libijskich projektów zapragnąłem przekonać się, jak wygląda praca w mojej branży w innych regionach świata. Zatrudniłem się w Lurgi¹¹ Oil-Gas-Chemie GmbH we Frankfurcie. Szczególnie interesowało mnie prowadzenie międzynarodowych zespołów inżynierów pochodzących z Niemiec, z Polski i z Indii. Firma Lurgi w połowie lat dziewięćdziesiątych. przejęła Biuro Projektów Naftowych Bipronaft i od tego czasu koledzy z Krakowa stali się stałymi gośćmi we Frankfurcie. Ostatnio zakończyłem karkołomny projekt automatyki instalacji przetwarzającej gaz ziemny na 5000 ton alkoholu metylowego dziennie. Mój zespół składał się z sześciu

¹¹ Lurgi powstało z wydziału technologicznego Metallgesellschaft, założonego w XIX wieku we Frankfurcie. Podobno poszukując nazwy dla nowego przedsiębiorstwa, ktoś wpadł na pomysł skrócenia *Metallurgie* do *Lurgi*. I tak zostało, mimo że firma oferuje nie tylko technologie hutnicze, ale również chemiczne i farmaceutyczne.

niemieckich i dwóch polskich inżynierów. Niemcy pracowali jak dreźyna napędzana dobrze naoliwionym silnikiem Diesla; raz ustawionej na szynach i puszczonej w ruch nic nie było w stanie zatrzymać, ale musiałem bardzo uważać na właściwe ustawianie zwrotnic. Jednak bez Polaków nie udałooby się ukończyć projektu w terminie, nie tylko dzięki ich znakomitej wiedzy technicznej, ale przede wszystkim ze względu na niebywałą dozę optymizmu i chęci do pracy. Niestety, w dzisiejszej Europie są to coraz rzadziej spotykane wartości i bardzo się cieszę, że Unia, powiększając się o Polskę, otrzyma spory zastrzyk tych życiodajnych witamin.

Postscriptum o szczęściu

Niedawno natknąłem się na notkę o profesorach z Oksfordu zajmujących się badaniem szczęścia. Celem ich dociekań jest ustalenie, czy szczęście jest czystym przypadkiem, czy też być może sami mamy na nie wpływ. Utkwił mi w pamięci opis eksperymentu przeprowadzanego przez jednego z profesorów, który umawiał się w zwykłym pubie z ludźmi uważającymi się za szczęściarzy i z takimi, którzy w swoim mniemaniu byli pechowcami. Profesor siedział sam przy stoliku, a barman na uzgodniony znak kładł dyskretnie na podłodze przy wejściu banknot dziesięciofuntowy. Kobieta uważająca siebie za pechowca była tak zdenerwowana i rozkojarzona, przychodząc na spotkanie z nieznanym jej z wyglądu profesorem, że nie zauważyła leżących pieniędzy, usiadła przy stoliku, spoglądała nerwowo na zegarek przez piętnaście minut, a w końcu zupełnie załamana opuściła pub, niczego nawet nie wypiwszy. Natomiast szczęściarz natychmiast zauważył „zgubiony” banknot, spytał barmana, czy nie wie, kto go zgubił, a w końcu postanowił za znalezioną gotówkę napić się piwa z szarym facetem siedzącym samotnie w kącie pubu. Tym facetem był profesor, który chętnie wypił ze szczęściarzem więcej niż jedną kolejkę.

Podobną sytuację zaaranżował (a może to był przypadek?) Majster Heniek w Suwałkach. Wracając z budowy, wszyscy przeszliśmy obok leżącego na chodniku banknotu 2000 zł. Heniek szedł pierwszy, przystanął, a kiedy spytaliśmy, o co chodzi, cofnął się parę kroków i podniósł pieniądze z ziemi. „Panowie! Dzisiaj jest mój szczęśliwy dzień, zapraszam wszystkich na dancing!”

Od tamtego czasu wiem, że okazje na dancing czasem leżą na ulicy, tylko trzeba je zauważyć i umieć wykorzystać.

Eugeniusz Zawalich

Moje studia i praca na Politechnice Gdańskiej

Quisquis agis prudenter agas et respice finem.

Utrzymujący się od września 1944 roku wschodni front wzdłuż Narwi pomiędzy Łomżą i Ostrołką ruszył na zachód 17 stycznia następnego roku. Wypędzona ludność z terenów przyfrontowych wracała na swoje rodzinne miejsca. Nie znaleźli jednak swoich domów. Ze względu na srogą zimę schronili się w bunkrach pozostawionych przez wojska niemieckie. Wśród wracających była też moja rodzina (matka, siostra i ja). Rozpoczęło się nowe życie pełne obaw i nadziei. Pierwszej nocy przywieziono do naszego bunkra ranionego żołnierza sowieckiego i polecono opiekować się nim. Wkrótce zjawiał się polityczny żołnierz i przeprowadzał wywiady wśród wracającej ludności. Jeden z sąsiadów zeznał, że pracował u mego ojca na roli i przy budowie domu. Uznano, że jestem synem kułaka i straszono egzekucją. Groźna sytuacja została zażegnana dzięki temu, że ranny żołnierz potrzebował opieki. Po kilku dniach inna grupa żołnierzy przybyła po rannego towarzysza. Tym razem w nagrodę za opiekę otrzymaliśmy buty i 20 złotych nowego polskiego rządu. Mogliśmy za nie kupić pół kilo chleba.

W marcu ogłoszono pobór do wojska dla roczników, do których ja również byłem zaliczony. Na komisję poborową należało zgłosić się do Ostrołki odległej o 20 km. Droga była niebezpieczna ze względu na istniejące jeszcze pola minowe. Na komisji przypadkowo dowiedziałem się, że szkoły już rozpoczęły swoją działalność. Tegoż dnia zgłosiłem się do gimnazjum i zostałem przyjęty do drugiej klasy na podstawie świadectwa ukończenia pierwszej klasy w roku 1939. Zatem zamiast musztry wojskowej zająłem się przyswajaniem wiedzy w trybie przyśpieszonym i doszedłem do matury w czerwcu 1947 roku.

Postanowiłem kontynuować naukę na wyższej uczelni zachęcony możliwością bezpłatnej nauki. Pociągały mnie przedmioty matematyczno-fizyczne, a w szczególności elektrotechnika. O wyborze uczelni zadecydowały przypadkowe okoliczności. Przy mojej rodzinie zatrzymał się na pewien czas repatriant z Kresów Wschodnich. Wkrótce wyjechał do Gdańska, gdzie założył rodzinę i rozpoczął pracę w stoczni. Skorzystałem z jego zaproszenia i wyruszyłem w podróż do Gdańska z myślą o zgłoszeniu się na studia na Politechnice Gdańskiej. Nie przypuszczałem, że po czteroletnich studiach znajdę tu czterdziestoletnią pracę, założę rodzinę i zostanę stałym obywatelem miasta Gdańska.

Do Gdańska przybyłem w zatłoczonym pociągu w końcu sierpnia 1947 roku. W mieście panowała atmosfera przygnębienia z powodu aresztowania wielu mieszkańców z przyczyn politycznych. Na Politechnice już rozpoczęły się płatne kursy przygotowujące do egzaminów wstępnych. Na opłacenie kursu nie miałem pieniędzy, więc wkradałem się do sali, unikając kontroli. Materiał przerabiany był mi znany. Mogłem tylko poznać zakres wymaganej wiedzy i potraktować kurs jako powtórkę.

Egzamin wstępny obejmował zadania z matematyki i z fizyki. Dodatkowo kandydaci składali egzamin ustny z wiedzy o społeczeństwie. Miał on akcent polityczny. Nie byłem odpowiednio przygotowany do takiego egzaminu, gdyż

moje pojęcie o przodującej roli klasy robotniczej było mętne. To było powodem dużego napięcia psychicznego tak u mnie, jak też u innych kandydatów. Taką napiętą atmosferę starał się rozładować prof. S. Trzetrzewiński (przewodniczący komisji), wychodząc na pewien czas do czekających i opowiadając zabawne historie. Jedną z takich historii zapamiętałem: Żona wysłała męża na zakupy produktów, a wśród nich też jajek. Ten, wracając ze sklepu, spotkał znajomego i tak ciekawie dyskutował, że wrócił do domu bez zakupionych jajek. Pewna starsza pani znalazła zgubę i powiesiła obok figury świętego Rafała. Mąż znalazł zgubę i wydał okrzyk zadowolenia „Bogu chwała, wiszą jajka u Rafała”.

Egzamin zdałem i zostałem przyjęty na sekcję elektroenergetyki Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej. Aby dać wyraz swemu zadowoleniu, mimo trudności finansowych kupiłem czapkę akademicką. Noszenie takiej czapki nie było obowiązkiem, lecz modą nawiązującą do tradycji przedwojennej. Następne roczniki zrezygnowały z tej mody.

Wobec perspektywy pozostania w Gdańsku na dłuższy czas poszukiwałem pokoju do wynajęcia, gdyż domy akademickie były już zajęte. W sąsiedztwie moich znajomych znajdowała się kawalerka chwilowo niezamieszкана, gdyż właściciel (technik elektryk) przebywał w więzieniu z powodów politycznych. Udało mi się zdobyć pozwolenie na czasowy pobyt w tej kawalerce przy ul. Szczygłej, obok ul. Łąkowej na terenie Dolnego Miasta. Na Politechnikę dojeżdżałem tramwajem, którego trasa prowadziła przez ul. Elbląską, Zieloną Bramę, ul. Długą, Targ Węglowy, Podwale Grodzkie, most Błędnik i al. Zwycięstwa. Wokół trasy było jeszcze dużo ruin, mimo że minęły już dwa lata od zakończonej wojny. Po upływie roku właściciel kawalerki wrócił z więzienia i musiałem się wyprowadzić. Przeniósłem się do Wrzeszcza na ul. Dekerta, gdzie wynająłem mały pokój przy rodzinie. Pieniądze na życie otrzymywałem od matki i siostry. Obiady wykupywałem w Bratniaku w pobliżu uczelni.

Rok akademicki 1947/1948 – jako pierwszy rok moich studiów – rozpoczął się uroczystą imatrykulacją w audytorium E-41, gdy obowiązki dziekana pełnił prof. S. Trzetrzewiński (jednocześnie kierownik Katedry Miernictwa Elektrycznego), zaś kierowniczką dziekanatu była pani Matylda Nosek, której surowe metody wychowywania studentów okazywały się skuteczne. Na pierwszym roku większość wykładów dla całego roku odbywały się w Auditorium Maximum, w której nie było już śladów działania wojny. Wykłady z matematyki prowadził prof. Stanisław Turski. Profesor na pierwszych wykładach kilka razy powtarzał ostrzeżenie dla studentów wypełniających salę, że weszli do pociągu, który ma wiele przystanków. Na każdym z nich są możliwe przesiadki lub wysiadki. Nie wszyscy dojadą do końcowej stacji. Od każdego studenta będzie zależało, na którym przystanku wysiadzie. Profesor był średniego wzrostu, korpulentny, o okrągłej twarzy. Ubierał się na wzór poety Słowackiego, tzn. w białą koszulę o wyłożonym kołnierzu, bez krawatu. Wykład był żywy, z gestykulacją rąk, mimiką twarzy i zmienną tonacją głosu. Trzymając w prawej ręce kredę, zbliżał się do tablicy, aby coś zapisać oraz zwracał się do sali, aby coś wyjaśnić. Zdarzyło się raz zasnąć studentowi M. (odchylając głowę do tyłu z otwartymi ustami) w czasie wykładu w czwartym lub piątym rzędzie ławek. Profesor zauważył go i nagle przerwał wykład, kierując wzrok w stronę śpiącego. Na sali zapadła idealna cisza. Profesor powoli podniósł rękę, wskazując na śpiącego i wydał okrzyk zdziwienia „Oooo!”. Nagle sala zareagowała głośnym śmiechem, powodując obudzenie studenta. Innym razem profesor wszedł do sali z pewnym opóźnieniem i rozpoczął wykład. Nagle zamilkł, jakby zastanawiając się, a następnie bez słowa opuścił salę. Na sali długo trwała cisza. Wkrótce wszedł asystent i bez jakichkolwiek wyjaśnień rozpoczął omawiać temat zastępczy.

Wykład z fizyki prowadził w tymże audytorium prof. Arkadiusz Piekara, lecz w odmiennej scenerii. Tuż przed wykładem otwierała się przed studentami ruchoma ściana. Ukazywał się długi stół, na którym znajdowały się przyrządy przygotowane do przeprowadzania pokazów. Następnie wchodził energicznym krokiem mistrz (tzn. profesor), a za nim asystent. Studenci mogli mieć wrażenie, że są w teatrze i oglądają dobrze wyreżyserowane przedstawienie. Głos profesora był donośny, spokojny i połączony z gestykulacją. Trudno przy takim wykładzie zasnąć. Sala wykładowa zawsze była wypełniona, a czasem nawet przepelniona. O ile studenci chętnie słuchali wykładów prof. Piekary, o tyle późniejszy egzamin bardzo nas niepokoił i powodował stresy. Krążyły wśród nas wieści o zaskakujących pytaniach na egzaminie ustnym. Na przykład jedno z takich pytań wymagało objaśnienia domowej czynności trzepania dywanu na podstawie znajomości poznanych praw fizycznych. Wielu studentów opuszczało gabinet profesora bez wpisu w indeksie. Na szczęście ominęła mnie taka przygoda.

Nie była mi znana dokładna liczba studentów, z którymi rozpoczynałem pierwszy rok studiów. Szacunkowo mogło nas być około stu, w tym tylko dwie kobiety. Przybyli do Gdańska z różnych stron kraju, tworząc grupę bardzo zróżnicowaną. Z upływem czasu tworzyły się kilkusobowe grupki wspólnego zainteresowania na stopie koleżeńskiej, a nawet przyjacielskiej. Do jednej z takich grup należeli m.in.: Romuald Dołmat, Karol Samarzewski, Zbigniew Dwornikiewicz, Edward Homziuk i ja. Dołmat przynosił ze sobą gazetę „Ekspres Wieczorny” i w oczekiwaniu na wykład rozbawiał nas, czytając o wesołych przygodach Walerego Wątróbki i jego żony Geniuchny (napisane w gwarze warszawskiej). Poczytny był również „Dziennik Bałtycki”. Taka więc koleżeńska trwała przez cały czas studiów i praktyk.

W Auditorium Maximum były też wykłady z geometrii wykreślnej. Wykładowca adiunkt A. Lewandowski wchodził na salę z kompletem przyborów kreślarskich, jak linijki, trójkąty, kątownice itp. W celu przedstawienia figury przestrzennej stawał w profilu do tablicy, podnosił ręce, usiłując pobudzić wyobraźnię studentów, aby na płaskim rysunku ujrzeli bryłę trójwymiarową oraz punkty przecięcia tejże bryły z prostą lub płaszczyzną. Za pomocą ruchów rąk, ciała oraz natężenia głosu kształcił w słuchaczach umiejętność rozpoznawania figury przestrzennej na płaszczyźnie. Po takim wysiłku robił pauzę, patrząc na salę z uśmiechem, jakby chciał odczytać z twarzy studentów efekty swego wykładu.

Odmierna sytuacja była w semestrze drugim na wykładzie prof. M. T. Hubera z przedmiotu zwanego stereomechaniką, która ściśle wiąże się z wytrzymałością materiałów. Profesor był już w podeszłym wieku, lekko pochylony. Wchodził do sali z małą teczką, z której wyjmował kredę owiniętą papierem oraz małą torebkę z gąbką. Mówił cichym i monotonnym głosem. Operował językiem naukowym, co dawało wrażenie nie wykładu, lecz rozprawy naukowej dla osób zaawansowanych w danym przedmiocie. Z tego powodu na wykłady te nie przychodzili studenci, którzy mieli okazję zapoznania się z omawianym materiałem z podręcznika napisanego przez profesora. Wśród studentów krążyła legenda o broszurze napisanej przez profesora w początkowej fazie jego kariery naukowej. Usiłował udowodnić, że nie jest możliwe zbudowanie obiektu zdolnego do unoszenia się i przemieszczania w powietrzu. Wkrótce potem szybki rozwój lotnictwa zaprzeczył tezie postawionej przez profesora. Już starożytni rzymianie zauważyli, że „*erare humanum est*” (błądzić jest rzeczą ludzką). Jednak pomyłka ta nie była przeszkodą w osiągnięciu sławy i autorytetu wielkiego naukowca.

Rysunek techniczny (sem. I i II) wykładał prof. W. Florjański w sali poza Auditorium Maximum. Mimo wysokiego wzrostu i starszego wieku miał postawę młodzieńca z bródką. Mówił spokojnie i monotonicznie. Mało korzystał z tablicy. Poza wykładem sprawował opiekę nad ćwiczeniami w kreślarni. Również w wieku emerytalnym był prof. L. Dreher, który wykładał metaloznawstwo (sem. I i II). Głos jego był monotony, powolny, co pozwalało na dokładne notowanie. Do grona seniorów można zaliczyć lektora języka angielskiego S. Hordliczkę. Zasady gramatyczne podawał w wąskim zakresie. Kładł nacisk nie na umiejętność konwersacji, lecz na umiejętność czytania i rozumienia tekstu technicznego.

Maszynoznawstwo (sem. II i III) wykładał prof. A. Kozłowski. Przychodził na wykład z konspektem w postaci małego notesu, który w potrzebie wyjmował z kieszeni marynarki. W semestrze piątym jeszcze raz słuchaliśmy jego wykładu z encyklopedii kotłów i silników spalinowych. W mojej pamięci wiadomości z tych urządzeń pozostały mgliste.

Adiunkt T. Pompowski, odznaczający się dobrą dykcją i będący w sile wieku, zapoznawał nas z tajnikami chemii technicznej (sem. V). Materiał przedmiotu był podawany zbyt szybko, aby wykonać dobre notatki. Nie było też odpowiedniego skryptu dla studentów wydziałów niechemicznych. Miałem duże trudności w opanowaniu tego przedmiotu. Do egzaminu przystępowałem trzy razy.

Poza wymienionymi do grupy przedmiotów mechanicznych wykładanych w czasie moich studiów można zaliczyć następujące: mechanika I – prof. J. Naleszkiewicz, mechanika II – inż. M. Piątek, obróbka metali – prof. W. Mermón, budownictwo ogólne – prof. S. Puzyna, laboratorium wytrzymałości materiałów – inż. R. Stefek, hydromechanika i turbiny wodne oraz zakłady o sile wodnej – prof. M. Broszko (w zastępstwie adiunkt Krzyżanowski), encyklopedia turbin parowych – prof. R. Szewalski, laboratorium maszynowe – inż. F. Sauter.

Jeden z przedmiotów mechanicznych – części maszyn – wykładał pracownik Wydział Elektrycznego – inż. K. Bogacz. Z opanowaniem tego przedmiotu miałem trudności. Przy pierwszym podejściu do egzaminu nie udało mi się objaśnić rozkładu sił w śrubie. Objaśnienie było tak mętne, że egzaminator przerwał słowami: „Nie rozumiem, proszę księdza.” W drugim terminie egzamin zdałem, a problem śruby głęboko utkwiał mi w pamięci.

Trudności z opanowaniem materiału miałem również z termodynamiki wykładanej przez prof. W. Wiśniowskiego. Usiłowałem zgłębić nowe podejście do teorii termodynamiki z zastosowaniem nowych terminów, np. takich jak ergen i termen. Profesor nie wydał żadnego skryptu z wykładanego przedmiotu. Proponowane nazwy nie zostały przyjęte do powszechnego stosowania. Zdawałem ten przedmiot w terminie poprawkowym jako ostatni, aby zaliczyć studia w zakresie podyplomu.

Przedmioty elektryczne zostały wprowadzone od trzeciego semestru. Profesor L. Staniewicz wykładał w jednym semestrze podstawy elektrotechniki, zaś w drugim – teorię prądów zmiennych. Profesor był już w wieku emerytalnym. Na wykład do sali E-41 przychodził ze swoim skryptem w towarzystwie adiunkta J. Dziedzica. Siadał na krześle przy istniejącym jeszcze długim pulpicie i zaczynał mówić powoli, wyraźnie, spoglądając do skryptu albo na studentów, to znów na tablicę, aby sprawdzić stan zapisu na niej.

Profesor S. Trzetrzewiński wykładał miernictwo elektryczne przez dwa kolejne semestry. Materiał wykładał z pamięci, nie korzystając z konspektu. Ale to miało ujemne strony, gdyż nie zachowywał proporcji w rozłożeniu czasu na

wyznaczone tematy. Niekiedy wykład nabierał charakteru gawędziarskiego, profesor wtrącał dygresje i przypominał o podstawowych zasadach z elektrotechniki. Zapamiętałem dobrze proponowane regułki mnemotechniczne do wyznaczania zwrotu siły powstałej wskutek działania prądu. Na przykład w przypadku prądnicy trzeba stosować regułkę prawej ręki (słowa „prądnica” i „prawa” mają wspólną literę P). Natomiast w wypadku silnika regułka dotyczy lewej ręki. Po wielu latach, gdy wykładałem elektrotechnikę dla studentów Wydziału Chemicznego, przekazywałem im taką regułkę. Spotkałem się z ostrą krytyką dydaktyków – chemików, którzy oskarżali mnie o stosowanie nienaukowych metod nauczania.

W dalszych semestrach program przewidywał położenie głównego akcentu na przedmioty zawodowe związane z kierunkiem studiów. Za głównych wykładowców tych przedmiotów uważam: prof. S. Kaniewskiego, prof. K. Kopeckiego oraz prof. S. Szpora.

Profesor Kaniewski należał do wykładowców seniorów. Z racji podeszłego wieku wykłady z maszyn elektrycznych stanowiły duży wysiłek dla niego. Korzystał z pomocy adiunkta S. Roszczyka, który w jednym semestrze pisał i rysował na tablicy, a w następnym prowadził już samodzielnie wykłady z maszyn prądu przemiennego.

Profesor S. Szpor wykładał technikę wysokich napięć i aparaty elektryczne. Wykłady odbywały się poza terenem Politechniki, w budynku przy ul. Własna Strzecha. Tam też znajdowało się bogato wyposażone Laboratorium Wysokich Napięć. Wśród studentów prof. Szpor był uznawany za największego naukowca Wydziału. Znane były jego podręczniki akademickie, a sława rozeszła się po całym kraju z racji badania zjawiska pioruna i powszechnego zastosowania prostych instalacji odgromowych, zwłaszcza na terenach wiejskich. Wobec studentów był przyjazny, ale również wymagający. Uczył studentów porządku i punktualności przychodzenia na wykłady. Studenci spóźniający się nie byli wpuszczani na salę wykładową przez 15 minut lub całą godzinę. Na wykład przychodził punktualnie zawsze z przygotowanym konspektem. Mówił powoli, tak aby student mógł notować. Na egzaminie jednak studenci przeżywali stres.

Profesor Kopecki wykładał urządzenia elektryczne również na sali przy ul. Własna Strzecha. Dla studentów był dużym autorytetem nie tylko z racji wykładów, ale i z racji pełnienia funkcji na uczelni. Był dziekanem, a następnie został wybrany na rektora Politechniki Gdańskiej. Był też opiekunem sekcji energetycznej, do której byłem przypisany. Dla studentów, którym nie udawało się zaliczyć semestru w terminie, okazał się postrachem. Przy rejestracji na następny semestr nie uznawał ich usprawiedliwienia, często unosił się złością, a nawet zdarzało mu się rzucać indeksem za odchodzącym studentem. Ja osobiście nie byłem świadkiem takich scen.

Pozostałe przedmioty z elektroenergetyki prowadzili następujący wykładowcy: prof. I. Malecki – oświetlenie elektryczne, prof. Ł. Dorosz – zarys teletechniki, inż. L. Knoch – zarys elektroniki, adiunkt J. Piasecki – instalacje elektryczne i projektowanie instalacji elektrycznej, adiunkt M. Rodkiewicz – prostowniki i kolejnictwo elektryczne, inż. J. Gościcki – elektrotechnika w rolnictwie, inż. O. Kloze – grzejnictwo elektryczne.

Nie zabrakło przedmiotów dla przyszłych dyrektorów: ekonomia polityczna – prof. Z. Grabski, rachunkowość – mgr T. Zieliński, podstawy ustroju Polski współczesnej – R. Molski oraz bezpieczeństwo i higiena pracy – prof. Herbert.

Tematem mojej pracy magisterskiej był projekt elektryfikacji linii kolejowej, wykonany pod kierownictwem adiunkta M. Rodkiewicza. Egzamin dyplomowy

odbył się 23 czerwca 1952 roku przed komisją egzaminacyjną pod przewodnictwem dziekana prof. E. Keniga. W skład komisji wchodził: prof. S. Kaniewski, prof. S. Szpor i adiunkt M. Rodkiewicz. Otrzymałem dyplom z oceną ogólną bardzo dobrą. W tym czasie rektorem Politechniki był prof. dr inż. K. Kopecki, zaś prorektorem do spraw nauczania – prof. dr inż. S. Rydlewski. Nie minęły dwa miesiące od egzaminu, gdy zdecydowałem się ożenić (13 sierpnia 1952 r.) i pozostać obywatelem miasta Gdańska na czas nieokreślony. Zamieszkałem z żoną Janiną w niewielkim mieszkaniu na poddaszu we Wrzeszczu na warunkach sublokatorskich.

Na początku semestru zimowego roku 1949 na tablicy ogłoszeń przed dziekanatem Wydziału Elektrycznego podano informację o możliwości pracy dla dwóch studentów po półdyplomie w charakterze zastępcy asystenta w Katedrze Miernictwa Elektrycznego (kierowanej przez prof. S. Trzetrzewińskiego). Zgłosiłem się wraz z kolegą Romualdem Dołmatem. Obaj mieliśmy już spełniony warunek posiadania półdyplomu. Powierzono nam prowadzenie ćwiczeń laboratoryjnych z miernictwa elektrycznego dla studentów Wydziału Elektrycznego Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej NOT (WSI) w wymiarze pół etatu ze względu na kontynuację magisterskich studiów dziennych. Znalazłem się w sytuacji nietypowej ze względów dydaktycznych. Duży procent studentów ćwiczących był znacznie starszy od prowadzącego ćwiczenia. Początkowe moje obawy były jednak nieuzasadnione. Byli to ludzie poważni i dojrzały, świadomi swego celu. Współpraca z nimi układała się pomyślnie. Analogiczne zajęcia trwały również w semestrze letnim 1950 roku.

Na początku następnego roku akademickiego wystąpiły zmiany. Profesor Trzetrzewiński zaproponował mi przejście do Katedry Podstaw Elektrotechniki, której kierownikiem już od roku był prof. E. Kenig. Nastąpiło pierwsze spotkanie w pokoju E-26 z profesorem, pod którego kierownictwem przyszło mi pracować około 17 lat. Szczegółów rozmowy nie pamiętam, ale jej wynik był dla mnie istotny. Pierwszego października 1950 roku podpisałem umowę o pracę w charakterze zastępcy asystenta w wymiarze pół etatu ze względu na trwające jeszcze studia. Po uzyskaniu dyplomu magisterskiego w roku 1952 otrzymałem tytuł naukowy asystenta, a po roku – starszego asystenta przy pełnym etacie. Na tym stanowisku przepracowałem 12 lat do czasu uzyskania doktoratu.

Asystent, jako pomocniczy pracownik naukowy, zobowiązany był do pracy administracyjnej w katedrze (lub wydziale), do pracy dydaktycznej, naukowej i społecznej. Dwie pierwsze funkcje stały się początkowo moimi głównymi zajęciami. W Katedrze – poza profesorem – było łącznie czterech pracowników, w tym dwóch (inż. W. Pauli i inż. Z. Jankowski) było pracownikami spoza uczelni i prowadziło zajęcia z laboratorium maszyn elektrycznych. Ja zaś i dr Lenartowicz prowadziliśmy ćwiczenia audytoryjne z elektrotechniki dla studentów Wydziału Agrotechnicznego oraz laboratorium miernictwa elektrycznego dla studentów Wydziału Chemicznego. Dodatkowo kontynuowałem prowadzenie ćwiczeń laboratoryjnych z miernictwa elektrycznego dla mechaników na zlecenie WSI NOT. Należy tu wyjaśnić, że prof. Kenig, przyjmując stanowisko kierownika Katedry Podstaw Elektrotechniki, przejął jednocześnie opiekę dydaktyczną nad studentami, dla których prowadził wykłady.

W 1956 roku Katedra została przeniesiona do pokoju E-32 i przyjęła nową nazwę Katedry Elektrotechniki Ogólnej. Jednocześnie opiekę nad zajęciami laboratoryjnymi obcych wydziałów przejęły odpowiednio Katedra Miernictwa Elektrycznego oraz Katedra Podstaw Napędu Elektrycznego, zapewniając prowadzenie zajęć przez własnych pracowników. W wyniku tej zmiany obsada

Katedry Elektrotechniki Ogólnej zmniejszyła się do dwóch osób – kierownika oraz asystenta. Wieczorowa Szkoła Inżynierska została wchłonięta przez Politechnikę pod nazwą Studium Wieczorowego. Na przykład Wydział Mechaniczny podzielił się na Wydział Mechaniczny Technologiczny oraz na Wydział Maszynowy. Od tego czasu moja dydaktyka w Katedrze ograniczyła się do prowadzenia ćwiczeń audytoryjnych na różnych wydziałach studium dziennego, wieczorowego i zaocznego, np. na Wydziale Mechanicznym Technologicznym, Wydziale Maszynowym, Wydziale Budownictwa Wodnego (dienne i wieczorowe), Wydziale Chemicznym (sekcja ceramiki), Wydziale Budownictwa Lądowego (wieczorowe), Wydziale Elektrycznym (do wykładu E. Keniga – wstęp do elektrotechniki). Sposób prowadzenia ćwiczeń audytoryjnych (rozwiązywanie zadań) prowadziłem według wskazówek prof. Keniga. W czasie moich studiów na ćwiczeniach zadania rozwiązywał prowadzący asystent, a studenci spisywali tylko z tablicy. Według zaleceń profesora, to sami studenci powinni rozwiązywać zadania, zaś rola asystenta polega na udzieleniu wskazówek grupowo lub indywidualnie. Zadanie zaczęte powinno być dokończony w ramach pracy własnej. Sposób ten przyjęli studenci bez protestu.

W czasie sesji egzaminacyjnej prof. Kenig polecał mi rezerwację dużej sali na egzamin pisemny oraz sporządzenie na maszynie listy studentów na podstawie listy zgłoszeń. Wielu studentów wpisywało swoje dane w sposób nieczytelny. Zdarzało się czasem, że wypisywałem na maszynie nazwisko przekreślone. Moja obecność na sali była obowiązkowa w celu utrzymania porządku. Byłem świadkiem sprawdzania listy obecności przez profesora. Po odczytaniu przekreślonego nazwiska studenci mieli zabawę, ale ja chętnie poddałbym się teleportacji. Profesor objął wzrokiem całą salę, kilka razy powtórzył nazwisko, a następnie spojrzał wymownie na mnie. Później w pokoju próbowałem tłumaczyć się, ale nie usłyszałem od profesora żadnych uszczypliwych ani karcących uwag. Na egzaminie pytania były dyktowane co 15 minut. Po zakończeniu egzaminu pisemnego studenci wpisywali się na egzamin ustny w podanych godzinach i wyznaczonym dniu w pokoju Katedry.

Do pracy organizacyjnej mogę zaliczyć układanie rozkładu zajęć dydaktycznych dla całego Wydziału Elektrycznego. Pierwszy plan takich zajęć opracowałem dla semestru zimowego 1955 roku, gdy funkcję dziekana pełnił jeszcze prof. Kenig. Praca ta powtarzała się przed każdym semestrem przez osiem lat do semestru zimowego 1963 roku. Po kilkuletniej przerwie znów przez trzy lata (1970–1973) układałem plan zajęć. Jednak tym razem nie wszyscy dydaktycy byli z mej pracy zadowoleni, co spowodowało odwołanie i podziękowanie za dotychczasowy wysiłek na rzecz dziekanatu od prodziekana doc. J. Kolki.

Z chwilą przyjęcia pracy na pełnym etacie zapisałem się do Stowarzyszenia Elektryków Polskich (pełniłem funkcję skarbnika) oraz do Związku Nauczycielstwa Polskiego (ZNP). Osobą wprowadzającą do ZNP był adiunkt Piotr Ciechanowicz. W roku 1952 wybrano mnie do Referatu Kulturalno-Oświatowego. Polecono mi zająć się organizacją i zamówieniami prasy radzieckiej. Ponieważ moja działalność na tym odcinku była zerowa, więc po dwóch latach wybrano mnie na kierownika Referatu Sportowego. Tym razem również zawiodłem zarząd ZNP, gdyż nie byłem entuzjastą sportu. Raz tylko udało mi się zorganizować spotkanie na strzelnicy amatorów strzelectwa. Z uczestników zapamiętałem tylko prof. Zygmunta z Wydziału Mechanicznego. Wobec krytycznych uwag zarządu zrezygnowałem z wyznaczonej mi funkcji, pozostając od czerwca 1954 roku biernym członkiem.

Z perspektywy lat późniejszych oceniam swoją decyzję za błędną. Po dwóch latach wróciłem do Rady Zakładowej w roli petenta. Złożyłem podanie o przydzielenie mi mieszkania. Wkrótce otrzymałem pismo z podanym adresem wolnego pokoju oraz polecenie zajęcia go. Spotkało mnie rozczarowanie, gdyż główny lokator oświadczył mi, że nie uznaje okazanego pisma i nie wpuści mnie do tego pokoju. Uznałem, że działacze Związku zakpili ze mnie. Pozostało mi nadal czekać w kolejce, nie mając nadziei na rychłe załatwienie mej prośby.

Rok 1956 przyniósł polski październik na fali buntu studenckiego w Warszawie. Pracownicy akademicy zostali oskarżeni o zdradę klasy robotniczej. Na Politechnice Gdańskiej powstały kursy materializmu dialektycznego. Na Wydziale Elektrycznym prowadził je kolega z mego roku studiów – Pikielny (nie pamiętam imienia). Każdy miał za zadanie przygotowanie pewnego fragmentu z historii Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Moje wystąpienie było kompletnie nieudane. Pomieszałem daty i fakty. Podejrzliwą postawę kierownictwa partyjnego odczuli pracownicy uczelni, a w szczególności tzw. pomocniczy pracownicy nauki. Zarobki asystentów były niższe nie tylko od inżynierów w biurach i fabrykach, ale nawet od personelu administracyjnego uczelni. Część asystentów opuściła uczelnię. Ci, którzy zostali, szukali dodatkowej pracy albo w tzw. gospodarstwach pomocniczych, albo poza uczelnią. Ja zdecydowałem się podjąć dodatkową pracę jako nauczyciel zawodu najpierw w Technikum Budowlanym (2 lata) oraz w Technikum Mechaniczno-Elektrycznym (przez 12 lat) po uzyskaniu pozwolenia z uczelni. Taka sytuacja odbiła się ujemnie na wysokości późniejszej emerytury.

Studenci i asystenci Wydziału brali udział w akcji rozbudowy gmachu Elektrycznego. Od strony południowej zaplanowano zbudowanie czterokondygnacyjnej „wieży” przeznaczonej dla katedr, radia i teletechniki. Miałem okazję uczestniczyć w betonowaniu stropu na jednej z wyższych kondygnacji oraz w kilku nocnych dyżurach. Nie zapamiętałem jednak czasu powyższych akcji.

Moje wdrożenie do pracy naukowej zostało znacznie opóźnione. Katedra Elektrotechniki Ogólnej nie prowadziła tzw. gospodarstwa pomocniczego, które mogłoby być pomocne przy wyborze tematu naukowego. Profesor Kenig był nadmiernie obciążony wykładami na wielu wydziałach, opracowaniem skryptów akademickich oraz funkcją kierowniczą katedry i dziekanatu. Przy wyborze tematu badań naukowych dał mi daleko idącą swobodę i nie straszył terminem, który wydawał się odległy. Początkowo byłem skłonny pogłębiać wiedzę z kolejnictwa elektrycznego, rozpoczętą w pracy dyplomowej. Docent M. Rodkiewicz proponował mi tematy do opracowania, z którymi wystąpiłem na III (1953 r.) i IV (1954 r.) Sesji Naukowej Politechniki i brałem udział w pracach zleconych dla przemysłu, a także prowadziłem ćwiczenia w sekcji kolejnictwa WSI.

Po roku 1956, wobec reorganizacji katedr, mogłem przejść do Katedry Trakcji Elektrycznej. Nie zdecydowałem się, a to oznaczało porzucenie tematyki dotychczasowych badań. Związałem się z zakładem doświadczalnym Katedry Podstaw Napędu (kierownikiem był doc. L. Kurski), gdzie brałem udział w pracach badawczych dla przemysłu z zakresu napędu elektrycznego, sprzęgieł elektromagnetycznych i luzowników. Przygotowałem mój pierwszy artykuł do „Wiadomości Elektrotechnicznych” oraz skrypt do ćwiczeń z elektrotechniki dla mechaników.

Lata 1958–1961 były to dla mnie szczególnie trudne. Z inicjatywy prof. Boguckiego (Wydział Budownictwa Lądowego) zawiązało się zrzeszenie budowy domków jednorodzinnych na terenie Oliwy. Zapisalem się do tego zrzeszenia

i przystąpiłem do budowy, która trwała około czterech lat (przy znacznym wkładzie własnej pracy fizycznej). W nowym, jeszcze niedokończonym domu zamieszkałem 16 września 1961 roku. Wkrótce potem otrzymałem pismo od Rady Zakładowej, abym przekazał dotychczasowe mieszkanie do jej dyspozycji. Nie zrobiłem tego, gdyż nie miałem przydziału na to mieszkanie (status sublokatora).

Kadencja funkcji dziekana prof. Keniga skończyła się w 1958 roku. Wobec mego niedostatecznego postępu w badaniach naukowych profesor przypomniał mi o zbliżającym się terminie zdobycia doktoratu jako warunku dalszej pracy na uczelni. Zawdzięczam profesorowi mobilizację do działania w tym kierunku. W porozumieniu z prof. L. Kurskim zaproponował mi temat pracy z maszyn elektrycznych prądu przemiennego. Początkowo przyjąłem go i złożyłem odpowiedni wniosek do Rady Wydziału, która wyraziła zgodę na otwarcie przewodu doktorskiego i wyznaczyła na promotora prof. Keniga po uzyskaniu jego akceptacji. Po przeprowadzeniu wstępnego przeglądu literatury związanej z pracą zgłosiłem wniosek o zmianę tematu pracy. Moja prośba została przyjęta i ostatecznie temat mej pracy dotyczył analizy hamowania elektrycznego w silniku asynchronicznym. Poważnym problemem było zbudowanie stanowiska do badań laboratoryjnych. Dzięki uprzejmości prof. Kurskiego zbudowałem układ doświadczalny w piwnicy Laboratorium Napędu Elektrycznego. Badania laboratoryjne pozwoliły mi na weryfikację wniosków wynikających z rozważań teoretycznych. Do celów wydawniczych stosowano w tym czasie klawiszową maszynę do pisania oraz wyświetlarki z papierem światłoczułym. Z inicjatywy profesora powołano następujących recenzentów: doc. L. Kurskiego (Politechnika Gdańska) oraz prof. Feliksa Andrzejewskiego z Politechniki Wrocławskiej. Rozprawa odbyła się 30 czerwca 1965 roku. W tym samym dniu odbyły się jeszcze dwie rozprawy doktorskie: mgr. inż. Kolki oraz mgr. inż. Bendyka. Wieczorem odbyło się spotkanie towarzyskie doktorantów z żonami, promotorów i recenzentów w hotelu „Orbis” w Gdańsku. Zabrakło tylko prof. E. Keniga, który tego dnia miał pogrzeb żony na cmentarzu Srebrzysko we Wrzeszczu. W tym czasie dziekanem Wydziału Elektrycznego był doc. mgr inż. Z. Woynarowski, a funkcję rektora pełnił prof. dr inż. W. Bogucki.

Od października 1965 roku pracowałem na Politechnice Gdańskiej już w charakterze adiunkta. W ciągu następnych 15 lat na uczelni oddawałem się głównie pracy dydaktycznej, chociaż nie rezygnowałem też z pracy naukowej oraz ze współpracy z przemysłem. Poza dotychczasowymi zajęciami audytoryjnymi przejąłem część wykładów od prof. Keniga, a mianowicie: wykłady z elektrotechniki ogólnej na Wydziale Budownictwa Wodnego (studium dzienne i wieczorowe), na Wydziale Budowy Maszyn (studium wieczorowe – już od semestru zimowego 1962 roku), na Wydziale Chemicznym (studium zaoczne) i na Wydziale Mechaniczno Technologicznym (studium wieczorowe). Z powodu przejścia prof. Keniga z dniem 1 października 1967 roku na emeryturę Katedra Elektrotechniki Ogólnej przestała istnieć, a ja zostałem dołączony do Katedry Napędu Elektrycznego, kierowanej przez doc. L. Kurskiego. W roku 1969 w wyniku reorganizacji zostałem przydzielony do Zakładu Napędu Elektrycznego (kierownik – doc. H. Bitel) w Instytucie Elektrotechniki Morskiej i Przemysłowej (dyrektor – doc. J. Figwer). Programy wykładów z elektrotechniki należało opracować na nowo odpowiednio do nowej nazwy przedmiotu. Na Wydziale Hydrotechniki wprowadzono nazwę: urządzenia elektryczne. Na Wydziale Chemicznym i wydziałach mechanicznych – elektrotechnika i elektronika. Wykładowca był zobowiązany przygotować nowy program do zatwierdzenia. Na studiach moich elektronika obejmowała jeszcze układy lampowe. Teraz do

elektroniki weszły układy półprzewodnikowe i elementy logiczne. Tak więc musiałem ciągle uaktualniać swoją wiedzę, aby nadążyć za szybkimi zmianami w tej dziedzinie.

Po trzech latach emerytury prof. Kenig zachorował mimo dłuższego przebywania w sanatorium w Kołobrzegu. Przewieziony do Akademii Medycznej, zmarł nagle 9 marca 1970 roku. Na pogrzeb przyjechała tylko jedna osoba z rodziny (daleki krewny – z zawodu lekarz). Został pochowany obok grobu żony na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku Wrzeszczu.

W roku 1976 doc. Bitel powierzył mi dodatkowe wykłady na Wydziale Elektrycznym w zakresie specjalności „napędy elektryczne” z przedmiotu „elektryczne urządzenia przemysłowe”. Program obejmował głównie napęd pomp i wentylatorów oraz spawalnictwo elektryczne. Przedmiot ten nie miał tradycji. Dużo czasu poświęciłem na przygotowanie materiału dydaktycznego i na opracowanie programu wykładu, ćwiczeń rachunkowych oraz projektowania całkowicie od podstaw. Analogicznie nowe programy opracowałem dla nowych przedmiotów: „napęd elektryczny dźwignic” dla specjalności „maszyny robocze ciężkie” (MRC) oraz „napęd elektryczny” dla specjalności „mechanizmy urządzeń hydraulicznych” (MUH) na tymże Wydziale Budowy Maszyn.

Na moją pracę dydaktyczną nakłada się również przykre wspomnienie. W latach osiemdziesiątych podczas prowadzenia typowych zajęć z ćwiczeń audytoryjnych dla studentów Wydziału Budowy Maszyn sprawdzałem stan wykonania pracy własnej. Jeden student nie wykonał takiej pracy, więc zapytałem o przyczynę. Odpowiedź była z pozycji agresywnej. Oświadczyłem więc, że złożę skargę w dziekanacie, co też uczyniłem z braku odpowiedniej reakcji. Wkrótce dowiedziałem się, że dziekan dyscyplinarnie wydalil ze studium dziennego zbuntowanego studenta. Byłem zaskoczony tym, że moja notatka stała się kamykiem powodującym dużą lawinę i ofiarę. Zgłosiła się do mnie starsza siostra studenta, prosząc, abym wycofał swoją skargę. Nie zgodziłem się ze względu na możliwą utratę zaufania dziekana wobec mojej osoby. Niepokorny student znalazł się na studium wieczorowym, gdzie musiał słuchać moich wykładów, a nawet zdawać egzamin. Tym razem był bardzo pokorny. Ani on, ani ja nie przypominaliśmy wydarzeń tak przykrych dla nas obojgu.

W latach 1970–1980 byłem również aktywny w pracy naukowo-badawczej. Uwidoczniło się to głównie w publikacjach, które ukazywały się w pismach uczelnianych („Zeszyty Naukowe PG”) oraz w pismach krajowych, jak „Rozprawy Elektrotechniczne”, „Przegląd Elektrotechniczny” oraz „Wiadomości Elektrotechniczne”. Średnio co roku ukazywały się dwa artykuły (łącznie 18 artykułów). Główna tematyka prac dotyczyła problemów napędu elektrycznego z silnikami prądu stałego oraz prądu przemiennego. Jednak od roku 1975 główny akcent położyłem na napęd o sterowaniu tyrystorowym (silniki prądu przemiennego), a następnie o sterowaniu tranzystorowym (silniki prądu stałego). W laboratorium zbudowałem stanowisko badawcze z silnikiem prądu stałego zasilanego impulsowo układem tranzystorowym. Układ ten był również wykorzystywany jako stanowisko laboratoryjne dla studentów. Układy takie były już znane w literaturze, jednak na rynku krajowym nie były dostępne. Był to jeszcze czas, kiedy asystenci i studenci montowali układy elektroniczne systemem warsztatowym i jakość ich działania nie była precyzyjna. Również złożone obliczenia można było wykonać tylko w centralnym ośrodku obliczeniowym, pod warunkiem znajomości języka fortran i wprowadzeniu programu obliczeń za pomocą kart dziurkowanych. Na przykład udało mi się zdobyć maszynę analogową i programator, jednak okazało się, że jedno i drugie nie nadawało się do użytku. Pod koniec lat osiemdziesiątych pojawiły się komputery PC w niektórych zakła-

dach – pod kluczem i trudno dostępne. Ponadto nieliczni umieli się nim posługiwać.

Pracownik naukowy na uczelni ma ograniczony czas na uzyskanie nie tylko doktoratu, ale również habilitacji. Taki przymus nie idzie w parze ze środkami, które pomagałyby w osiągnięciu celu. Pracownika można przyrównać do samotnego żeglarza na burzliwym oceanie. Zdobyłem doktorat dzięki dużej pomocy promotora w osobie prof. Keniga. W drodze do habilitacji zabrakło takiego duchowego opiekuna. Moje zajęcia dydaktyczne czasem przekraczały trzykrotnie wyznaczony limit. Będąc w Zakładzie Podstaw Napędu pod kierownictwem doc. Bitla, przyjmowałem dużo prac na zlecenie przemysłu. Tematyka tych prac była różnorodna, rozproszona i nie mogła być przyczynkiem do inspiracji tematu habilitacyjnego. Władze uczelni przyznawały mi trzy razy staż naukowy (Odessa – 1973 r.; Sofia – 1977 r.; Budapeszt – 1981 r.). Docent Manitus, zastępca dyrektora Instytutu, wyraził życzenie, abym wrócił ze stażu z pracą habilitacyjną. Wróciłem z Odessy z przygotowanym artykułem, ale w redakcji został odrzucony. Profesor Jaczewski zaproponował mi przejście do swego zakładu. Dziś żałuję, że nie skorzystałem z tej propozycji.

W roku 1982 moja samotna podróż po wspomnianym wyżej oceanie dobiegła końca. Wyczerpałem swój czasowy limit. Przestałem być pracownikiem naukowym. Jako starszy wykładowca byłem zobowiązany wyłącznie do dydaktyki z powiększonym limitem godzin prawie o 50%. Obok dotychczasowych zajęć dydaktycznych prowadziłem prace dyplomowe magisterskie i inżynierskie (około 28 dyplomantów). W tym czasie poza dydaktyką przyjmowałem funkcje społeczne. Jako członek grupy zawodowej ZNP zostałem wybrany na przedstawiciela do Rady Wydziału i Kolegium Dziekańskiego. W Polskim Towarzystwie Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (PTETiS) byłem członkiem komisji rewizyjnej.

Nadal uczestniczyłem w zleconych pracach prowadzonych przez doc. Bitla. Między innymi brałem udział w projektowaniu i uruchomieniu układu napędowego dla katamaranu oraz układu napędowego z silnikiem skokowym w urządzeniu do wytwarzania fal wodnych. Docent L. Kurski wciągnął mnie do współpracy w ośrodku badawczym urządzeń dźwignicowych w Oliwie. Po jego śmierci (27 października 1987) jeszcze przez rok kontynuowałem tę współpracę. Poważnym i samodzielnym moim osiągnięciem było zaprojektowanie i wykonanie układu automatycznego sterowania na stanowisku do badania skrzyni biegów w silniku traktorowym. Stanowisko to uruchomiono w fabryce traktorów Ursus w Warszawie. Układ automatyki został zbudowany całkowicie na elementach elektromagnetycznych i hydraulicznych w cyklu sekwencyjnym. Jednak po kilku latach układ ten uznano za przestarzały ze względu na szybki rozwój elementów elektronicznych. Niezależnie od tego w fabryce nastąpiły zmiany planów produkcyjnych.

W czerwcu 1989 roku, po pierwszych wolnych wyborach do organów ustawodawczych, do władzy doszły nowe siły z „Solidarnością” na czele i ogłosiły powstanie Trzeciej Rzeczypospolitej. W roku następnym (1990) od 1 października przeszedłem na emeryturę po 40 latach nieprzerwanej pracy dydaktycznej na Politechnice Gdańskiej. Początkowo poczułem się jak rozbitek, który jeszcze szuka jakiejś tratwy z poczuciem niedokończenia swego dzieła. Jeszcze przez osiem lat udawało mi się chwytać na krótko „tratwę” w rodzaju zleconych godzin i utrzymywać łączność z uczelnią. W tym czasie zauważyłem szybkie zmiany związane z gwałtownym rozwojem informatyki. W laboratoriach, w pracowniach, gabinetach można było dostrzec komputery PC. Każdego następnego roku pojawiały się nowe, doskonalsze programy. Miałem jeszcze możliwość pozna-

nia zasad pisania na komputerze, wykonywania obliczeń (program Matlab), a nawet wykonywania rysunków (program Corel). Wobec tak szybkich zmian nasuwa mi się refleksja wywiedziona ze starożytności: *Tempora mutantur et nos mutamur in illis* (czasy się zmieniają i my wraz z nimi). Od roku 1998 łączność z Politechniką utrzymuję głównie poprzez Klub Seniora.

Niezależnie od chwilowej depresji pozostało we mnie również poczucie dobrze spełnionego obowiązku wobec uczelni i licznej rzeszy studentów. Za osiągnięcia dydaktyczne otrzymałem nagrodę drugiego stopnia ministra nauki, szkolnictwa wyższego i techniki (1974 r.), za 20 lat pracy dydaktycznej – Złoty Krzyż Zasługi (1973 r.), a za 30 lat pracy dydaktycznej Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski (1984 r.). W działalności politycznej nie brałem żadnego udziału. Mimo to czuję się przywiązany do swej ojczyzny, której na imię Polska.

Na początku studiów należało mieć czapkę akademicką. Romuald Dołmat (w środku) i autor (z prawej)

Na ćwiczeniach laboratoryjnych z maszyn elektrycznych. Od lewej: autor, Zenon Korgul, Edward Homziuk i Zbigniew Dwornikiewicz (z prawej)

Projektowanie z urzędzeń elektrycznych – konsultacje w sali obok dziekanatu w gmachu Wydziału Elektrycznego. Autor pierwszy z prawej.

Z naszego albumu

Nasza „dziekanica” – Matylda Nosekova
w 1948 roku (po lewej) i w 1954 roku (po prawej)

W dziekanacie (1972 rok).
Od lewej: Zofia Stocka, doc. Ludwik Referowski, dr Ryszard Wepa, dr Henryk Samplawski, Zofia Bubniewicz, dr Sławomir Kurzyk

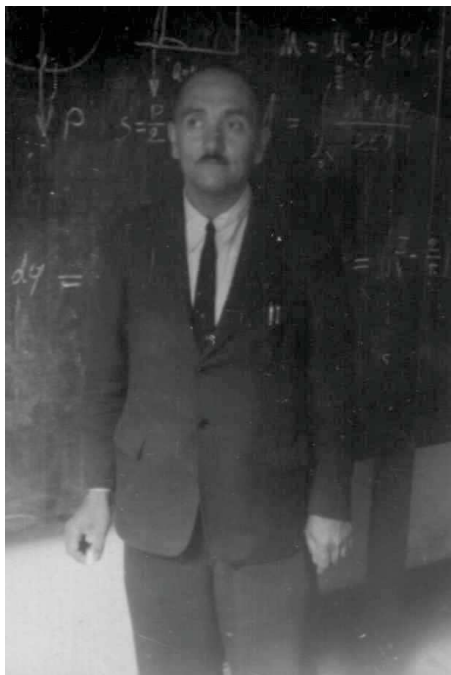
Rektor prof. Stanisław Turski i dziekan prof. Kazimierz Kopecki podczas immatrykulacji w sali E41 (lipiec 1946 roku)

Prof. Stanisław Kaniewski (1947 rok)

Sala E-41 w 1930 roku

Prof. Jarosław Naleszkiewicz (1946 rok)

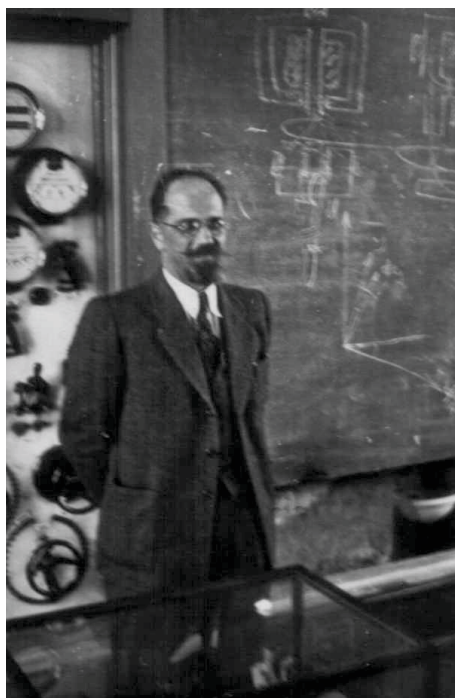
Prof. Michał Broszko (1947 rok)

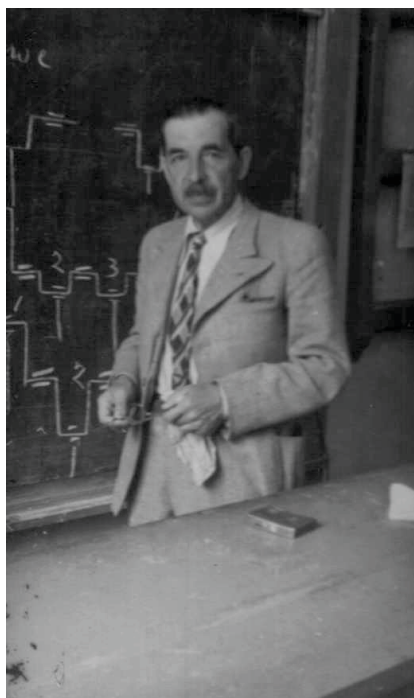
Prof. Stanisław Turski (1947 rok)

Prof. Robert Szewalski (1947 rok)

Prof. Stanisław Trzetrzeviński
(styczeń 1947 roku)

Prof. Antoni Kozłowski (1947 rok)

Przed Grand Hotelem w Sopocie (czerwiec 1948 roku).
Od lewej: Wiktor Rutkowski, prof. Kazimierz Kopecki, Franciszek Więckowski, Jerzy
Dziedzic, Halina Korszm, Edmund Świrkowski, prof. Leon Staniewicz

Uczestnicy spotkania w sopockim Grand Hotelu z okazji ukończenia IV roku studiów (czerwiec 1948 roku). Od lewej: Marian Hoffman, Janusz Morawski, Franciszek Więckiewicz, Wiktor Rutkowski, Aleksander Rak, Paweł Erazm Sawicki, Jan Kuta, Zbigniew Makowski, Edmund Świrkowski, Halina Korszm, prof. Łukasz Dorosz, Czesław Wojniłłowicz, Jan Molenda, prof. Stanisław Trzetrzeviński, Józef Cimoszka, Janusz Dylewski, Janusz Kryczkowski, Zdzisław Manitius

Wykładowcy i studenci po spotkaniu z okazji ukończenia IV roku studiów (czerwiec 1948 roku). Od lewej: Janusz Morawski, Józef Kozak, Aleksander Rak, Michał Walentynowicz, Ludwik Matecki, Wiktor Rutkowski, prof. Kazimierz Kopecki, Franciszek Więckowski, Halina Korszm, Jerzy Dziedzic, prof. Leon Staniewicz, prof. Antoni Kozłowski, Edmund Świrkowski, prof. Łukasz Dorosz, Paweł Erazm Sawicki, Jan Kuta, prof. Stanisław Kaniński, Czesław Wojniłłowicz, Józef Cimoszka, Zbigniew Makowski, prof. Stanisław Trzetrzeviński, Janusz Kryczkowski, Zdzisław Manitius, Jan Molenda, Jan Malinowski, Andrzej Magnuski, Wincenty Chodorowski, Janusz Dylewski

Zdemobilizowani żołnierze Armii Berlinga jako studenci PG w 1945 roku. Od prawej Tadeusz Lipski

Studenci prof. Stanisława Kaniewskiego po egzaminie dyplomowym (1950 rok).
Od lewej: Franciszek Przeździecki, Henryk Bitel, Bolesław Adamski, prof. Stanisław Kaniewski, Stanisław Nizioł, Mieczysław Musielak, Wojciech Winiarski, Jerzy Sawicki

Podczas środowiskowej inauguracji w Państwowej Operze Bałtyckiej (2000 rok).
Od lewej: profesorowie Kazimierz Jakubiuk, Edmund Wittbrodt, Andrzej Grono, Ryszard
Roskosz i mgr Krystyna Wieliczko

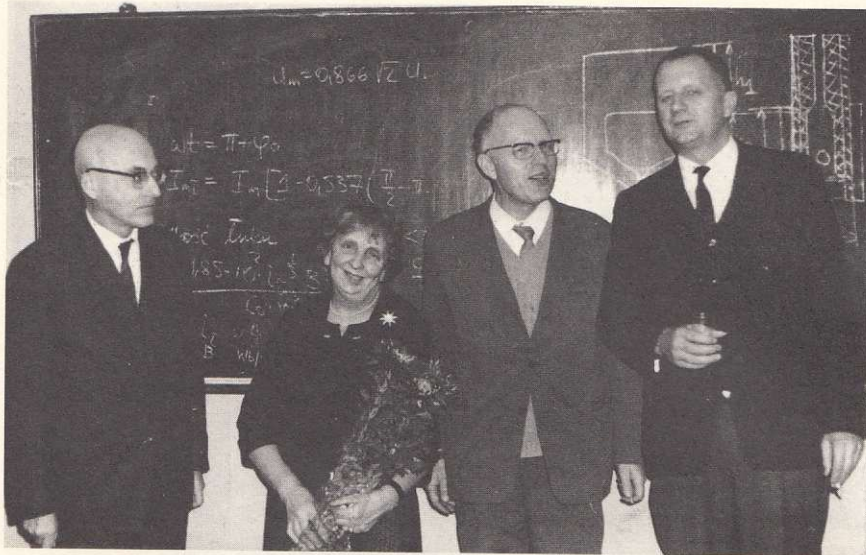

Spotkanie absolwentów (1996 rok)

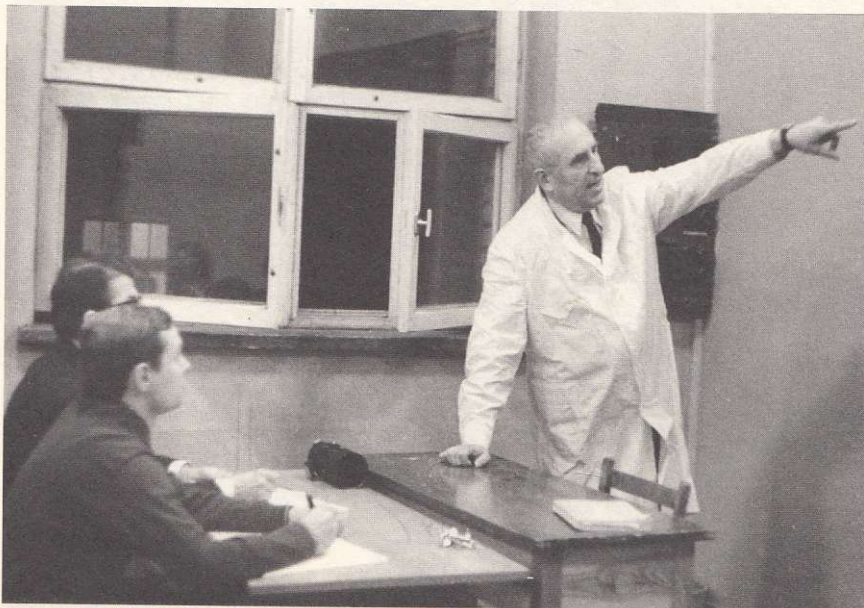
Spotkanie absolwentów (1996 rok)

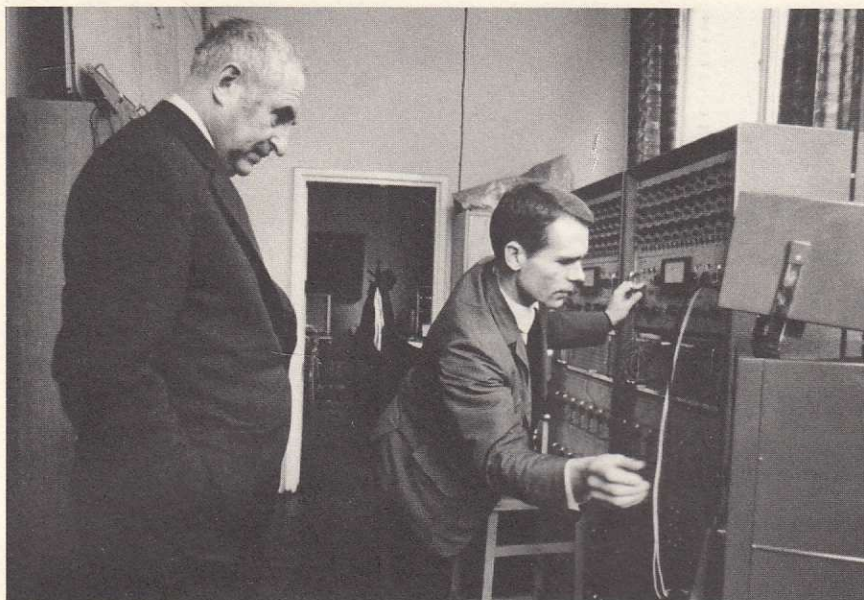
Prof. Stanisław Szpor, pani Staniewicz, prof. Zbigniew Woynarowski, prof. Tadeusz Lipski

Fot. zbiory Pracowni Historii PG

Prof. Kazimierz Kopecki podczas wykładu (1971 rok)

Fot. Stefan Figlarowicz

Prof. Kazimierz Kopecki i mgr inż. Jan Włodarski przy maszynie analogowej (1971 rok)
Fot. Stefan Figlarowicz

Promocja doktorska Henryka Borynia (1981 rok). Od lewej: dr Henryk Boryń, dziekan
Ludwik Referowski, rektor Tomasz Biernacki

Dni Wydziału. Od lewej: dziekan Ludwik Referowski, dr Zdzisław Kusto i studenci

Dziekan Zbigniew Szczerba (trzeci od lewej) z prodziekanami na placu przed rozpoczęciem budowy obecnego gmachu Wydziału przy ul. Sobieskiego

Dni Wydziału (1987 rok)

Dziekan prof. Zbigniew Szczerba ze studentami przed DS 16 podczas Dni Wydziału (1987 rok)

Obrona pracy dyplomowej.
Od lewej: student Jerzy Gracjan Kuczkowski i profesorowie Zbigniew Woynarowski, Piotr Ciechanowicz, Tadeusz Lipski, Mieczysław Rodkiewicz

Obrona pracy dyplomowej

Profesor Wanda Rogińska podczas przyjmowania życzeń od studenta Waldemara Kamrata – obecnie profesora naszego Wydziału

Spotkanie majowe pracowników Wydziału (1969 rok).
Od lewej: Maurycy Dados, Ryszard Roskosz, Paweł Zimny, Henryk Gilbert, Jerzy Hryńczuk, Wojciech Rafalski, Marian Iwicki

W laboratorium. Od lewej: Czesław Gajdamowicz, Ludwik Referowski, Alojzy Spichalski, Romuald Dołmat, Jerzy Sawicki

Dziekani kadencji 1975–1978 prof. Zbigniew Woynarowski i doc. Ludwik Referowski

Spotkanie absolwentów

Spotkanie absolwentów

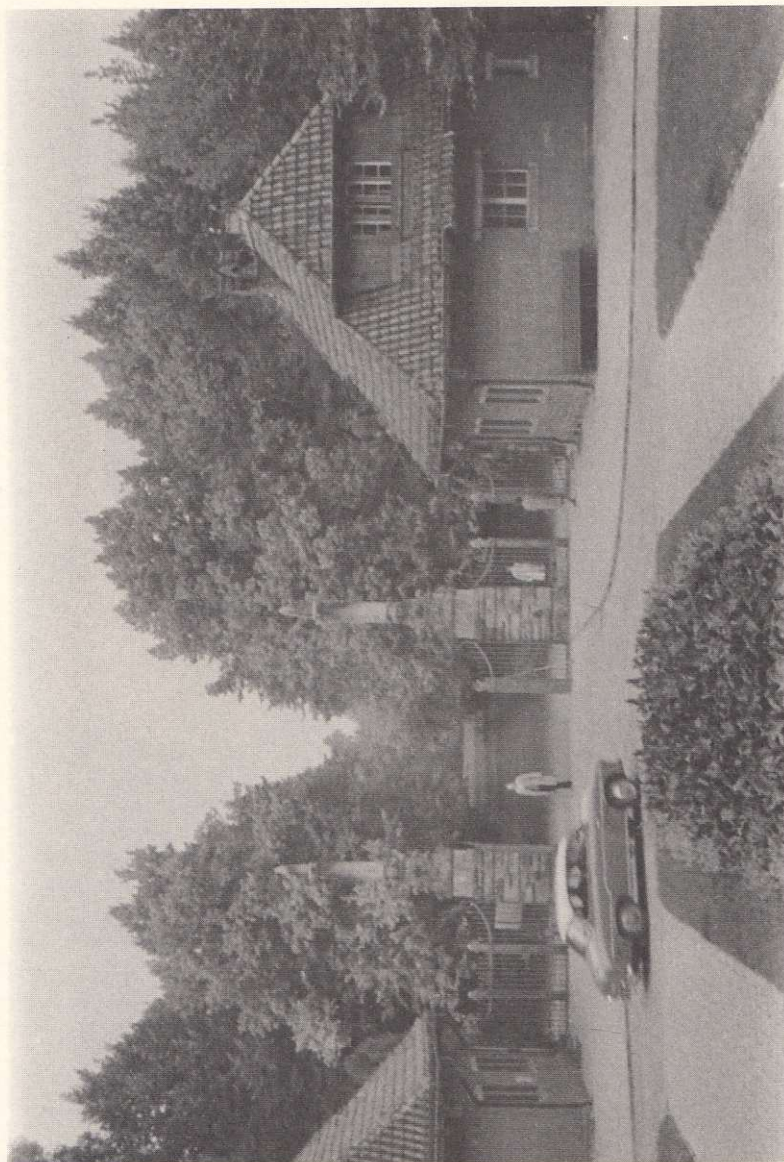

Student Kazimierz Szpatowicz na obozie wojskowym w Bydgoszczy (lipiec 1962 roku)

Studenci V roku Wydziału Elektrycznego (1960 rok). Na drugim planie Zygmunt Grinberg
Fot. Zygmunt Grabowiecki

Główna brama wjazdowa Politechniki Gdańskiej (1962 rok)
Fot. Stefan Figlarowicz

Bal Elektryków (1964 rok)

Fot. Stefan Figlarowicz

Studenci naszego Wydziału w 1948 roku (m.in.: Eugeniusz Wasilenko, Mieczysław Wierzejski, Franciszek Przeździecki, Władysław Kuźniar, Bolesław Adamski)

Profesorowie i absolwenci Wydziału w Sopocie (1948 rok)

Majowe spotkanie w 2000 roku.
Od lewej: profesorowie Ryszard Zajczyk, Kazimierz Jakubiuk, Paweł Zimny, Romuald Szczęsny, Ryszard Roskosz, Krzysztof Karwowski, Andrzej Wolny, Piotr Chrzan, Zbigniew Lubośny, Andrzej Grono

Absolwenci Wydziału podczas jednego ze zjazdów

Fot. Agnieszka Apanasowicz (arch. Kroniki Studenckiej)

Dni Wydziału w 2004 roku

Fot. Dariusz Wiklent

Dyrektor administracyjny Wydziału mgr inż. Janusz Fudali, mgr Mirosława Kamonciak, Elżbieta Skuza, Małgorzata Pasieczna

W dziekanacie (2005 rok). Od lewej: kierownik dziekanatu – mgr inż. Krystyna Prusiewicz, Barbara Trzcinka, Elżbieta Skuza, Bożena Jenek, Małgorzata Pasieczna
Fot. Krzysztof Krzempek

ISBN-83-911669-4-5